

UDREDNING AF IDRÆTTENS ØKONOMI OG STRUKTUR ANALYSE

**Udredning af idrættens økonomi og struktur
Analyse**

Udarbejdet af Kulturministeriet, Idrættens Analyseinstitut og KPMG

Publiceret april 2014 af Kulturministeriet

Layout: Stæhr Grafisk

Forsidefoto: AKassen for Kulturministeriet

www.kum.dk/publikationer

kum@kum.dk

Indledning	7	
Kommissorium	8	
1 Kortlægning af overordnede tendenser for dansk idræts økonomi og struktur	14	
1.1.0: Dansk idræt i historisk perspektiv – introduktion til idrætslige strømninger i Danmark (IDAN)	14	
1.1.1: Væsentlige aktører på idrætsområdet og deres overordnede opgavevaretagelse og rolle (IDAN)	19	
1.1.1.2: Danskernes idrætsvaner (IDAN)	31	
1.1.2: Udvikling i midler anvendt på idræt i Danmark både af offentlige og private aktører	34	
1.1.2.1: Kortlægning af udviklingen i den samlede finansiering af idrætten – Stat og kommuner (KPMG)	34	
1.1.2.2: Dansk idræt i skandinavisk perspektiv (IDAN)	46	
1.1.3: Udvikling i mønstret for danskernes idrætsdeltagelse samt niveauet for idrætsdeltagelsen	52	
1.1.3.1: Kortlægning af danskernes idrætsdeltagelse over tid (KPMG)	52	
1.1.3.2: Mønstret for danskernes idrætsdeltagelse (KPMG)	60	
1.1.3.3: Kvalitativ beskrivelse af hovedorganisationernes aktiviteter, herunder overlap og samarbejde (KPMG)	64	
1.1.3.4: Aktiviteter uden for hovedorganisationerne (KPMG)	94	
1.1.3.5: Den samfundsmæssige betydning af udviklingen på idrætsområdet (KPMG)	105	
2 Kortlægning af idrættens økonomi	113	
2.1: Kortlægning af, hvilke organisationer eller formål, der modtager idrætsrelaterede midler fra Kulturministeriet (KUM)	113	
2.1.1: Fordeling af de samlede udlodningsmidler via udlodningsloven	113	
2.1.2: Fordeling af Kulturministeriets andel af udlodningsmidlerne via fordelingsnøglen i udlodningsloven	114	
2.1.3: Fordeling af idrætsrelaterede midler via Kulturministeriets aktstykker	115	
2.1.4: Midler til idrætsrelaterede formål gennem finansloven	116	
2.1.5: Samlet opgørelse over idrætsrelaterede midler fra Kulturministeriet	117	
2.2: Pengestrømme (KPMG)	118	
2.2.1: Analyse af den samlede økonomi for Team Danmark, Anti Doping Danmark, Lokale og Anlægsfonden, Sport Event Danmark, Idrættens Analyseinstitut og Hestevæddeløbssportens FinansieringsFond	121	

2.2.2:	Analyse af økonomien for idrættens hovedorganisationer	135
2.2.3:	Analyse af pengestrømme	155
3	Analyse af omkostningseffektivitet i idrættens organisationer	157
3.1:	Omkostningseffektivitet (KPMG)	157
3.1.1:	Omkostningseffektivitet Team Danmark, Anti Doping Danmark, Lokale og Anlægsfonden, Sport Event Denmark og Idan	164
3.1.2:	Omkostningseffektivitet DIF, DGI og DFIF	169
3.1.3:	Omkostningseffektivitet Hestevæddeløbssportens FinansieringsFond, Dansk Travsports Centralforbund og Dansk Galop samt de ni støttede væddeløbsbaner	179
4	Analyse af idrættens struktur fra et foreningsmæssigt og kommunalt perspektiv	187
4.1:	Analyse af relevante samarbejdspartneres vurderinger af de danske idrætsorganisationer (KPMG)	187
4.1.1:	Analyse af lokale, medlemsbaserede foreningers og kommuners vurdering af samarbejdet med de tre hovedorganisationer	192
4.1.2:	Analyse af relevante samarbejdspartneres vurdering af samarbejdet med de seks statslige organisationer	213

Bilag

Til IDANs bidrag:

Til afsnit 1.1.0, 1.1.1, 1.1.1.2 og 1.1.2.2.
Bilag 1: Litteraturliste

Til afsnit 1.1.2.2
Bilag 2: Fuld udgave af afsnittet

Til KPMGs bidrag:

Til afsnit 1.1.3.1 og 1.1.3.2
Bilag 1: Tal fra undersøgelser af befolkningen kultur og sportsvaner fra 1998, 2004, 2007, 2011 og 2012

Til afsnit 2.2
Bilag 1: Specifikationer – omkostninger
Bilag 2: Specifikationer på tilskud organisationerne bevilger
Bilag 3: Indtægter og omkostninger i faste priser

Til afsnit 3.1
Bilag 1: Systematisk gennemgang af administrative funktioner
Bilag 2.1: Idrættens organisationer – Ydelseskatalog/-definitioner
Bilag 2.2: Ydelseskatalog for kerneydelser på delkategori, opgavefelt og opgavefelt eksempeler pr. organisation

INDLEDNING

Udredningen af idrættens økonomi og struktur blev igangsat i efteråret 2012. Med udgangspunkt i et kommissorium forelagt for alle Folketingets partier blev det besluttet, at udredningen skulle bestå af en analysedel og en scenariedel. Baggrunden for udredningen samt det konkrete indhold af opgaven fremgår af kommissoriet, se nedenfor.

Analysedelen består af flere delopgaver, og dele af den blev sendt i udbud i foråret 2013. KPMG med underleverandørerne Pluss Leadership og Epinion har på den baggrund udarbejdet tre delopgaver af analysen, mens Idrættens Analyseinstitut og Kulturministeriet har udarbejdet hver en del af analysen. Denne publikation udgør således den samlede analyse bestående af de forskellige delopgaver. Det fremgår klart af de enkelte afsnit, hvem der har skrevet afsnittet, ligesom det er ophavsmanden til afsnittet, som er ansvarlig for det konkrete indhold.

Analysedelen suppleres af en scenariedel udarbejdet af Kulturministeriet med input fra aktørerne på idrætsområdet.

KOMMISSORIUM

1. Indledning og afgrænsning

Af bemærkningerne til forslag til lov om udlodning af overskud fra lotteri samt heste- og hundevæddemål fremgår det, at: *“Udlodningsmodellen, jf. § 1, evalueres i 2014. Evalueringen drøftes i den politiske aftalekreds, således at eventuelle ændringer vil kunne gennemføres og få virkning i 2015. I forbindelse med evalueringen gennemføres ligeledes et udredningsarbejde af idrættens økonomi og struktur i Danmark.”*

Lov om udlodning af overskud fra lotteri samt heste- og hundevæddemål trådte i kraft 1. januar 2012, et år senere end forudsat ved lovforslagets vedtagelse. Udskydelsen af lovens ikrafttrædelse skete i afventning af en statsstøtteafgørelse fra Kommissionen vedrørende spilafgiftsloven, som er en de øvrige love i det lovkompleks, der udmøntede den delvise liberalisering af det danske spillemarked.

Evalueringen af udlodningsmodellen og udredningen af idrættens økonomi og struktur har en sammenhæng, idet begge vedrører de midler, der tilføres overskudsmodtagerne. Udredningen af idrættens økonomi og struktur har dog et andet fokus end evalueringen af udlodningsmodellen og er derfor ikke afhængig af evalueringens resultater. Rammen for udredningen af idrættens økonomi og struktur er det økonomiske niveau for udlodningen, som følger af den gældende udlodningslov.

Nærværende kommissorium gælder alene for udredningsarbejdet af idrættens økonomi og struktur i Danmark. Udredningen afgrænses til at omhandle allokeringen og anvendelsen af statslige midler til idrætten i Danmark. Udredningen omfatter ikke de kommunale midler til idrætten. Dog vil det kommunale område blive beskrevet i overordnede træk i forbindelse med udredningens kortlægning af status og udviklingstendenser i dansk idræt (jf. pkt. 1.1 i afsnit 4).

Derudover afgrænses udredningen til at omhandle et begrænset antal problemstillinger. Breddeidrætsudvalgets rapport “Idræt for alle”, som blev offentliggjort i foråret 2009, indeholder en omfattende beskrivelse af idrættens struktur i Danmark. Herudover er eliteidrætsområdet blevet grundigt belyst ad flere omgange, senest med eliteidrætsudvalgets rapport fra 2003, “Dansk eliteidræt”, og med rapporten “Komparativ analyse af eliteidrætsindsatsen i udvalgte lande” fra september 2009. I lyset heraf er en fuldstændig beskrivelse og analyse af idrætsområdet ikke nødvendig. Der er snarere behov for at gå i dybden med de problemstillinger, som kan bidrage mest muligt til at opnå et oplyst beslutningsgrundlag for den fremtidige organisering og finansiering af idrætten i Danmark.

Kommissoriet beskriver formålet med udredningen, giver et kort overblik over centrale aktører i dansk idræt, beskriver udredningens temaer og opgaver samt udredningsarbejdets organisering og overordnede tidsplan.

2. Formål med udredningsarbejdet

Formålet med udredningsarbejdet er gennem en kortlægning af idrættens økonomi og struktur i Danmark at tilvejebringe et solidt grundlag for beslutninger vedrørende den fremtidige organisering af idrætten i Danmark, herunder særligt med hensyn til effektiv udnyttelse af statslige midler, inklusive overskuddet fra Danske Spil A/S og Det Danske Klasseslotteri A/S, til idrætsområdet.

3. Overordnet overblik over idrættens økonomi og struktur i Danmark

Udgangspunktet for udredningen af idrættens økonomi og struktur er, at der i Danmark er et aktivt og meget velfungerende idrætsliv. Breddeidrætten hviler på en lang tradition for idræt og bevægelse, herunder i foreningslivet. Eliteidrætten er lovgivningsmæssigt baseret på lov om eliteidræt¹. Bekæmpelse af dopingbrug i idrætten har lovmæssig forankring i lov om fremme af dopingfri idræt², bekendtgørelse om fremme af dopingfri idræt³ og lov om forbud mod visse dopingmidler⁴.

Af undersøgelsen "Danskernes motions- og sportsvaner 2011"⁵ fremgår det, at 64 procent af alle voksne danskere i alle aldersgrupper dyrker sport og motion regelmæssigt, mens hele 86 procent af alle børn mellem 7 og 15 år regelmæssigt dyrker sport eller motion i fritiden. Det gør danskerne til en af verdens mest idrætsaktive befolkninger. Undersøgelsen viser også, at danskernes deltagelse i motion og idræt er stigende.

Den høje idrætsdeltagelse og danskernes glæde ved idræt er en gevinst for Danmark. Ud over den selvstændige værdi og glæde, der er forbundet med idrætten, har idrætten en kulturel og demokratisk værdi, en social værdi og en sundhedsmæssig værdi for samfundet.

Breddeidrætsudvalgets rapport fra 2009 og undersøgelsen "Danskernes motions- og sportsvaner 2011" peger dog begge på, at der fortsat er udfordringer for idrætten i Danmark, herunder med hensyn til at sikre, at alle grupper i samfundet får mulighed for og lyst til at dyrke idræt og motion på både bredde- og eliteniveau.

Samtidig er idrætslivet i Danmark og danskernes idrætsvaner under udvikling. Den foreningsbaserede idræt står fortsat meget stærkt i Danmark, men også selvorganiseret idræt og idræt i privat regi spiller en stor rolle i danskernes hverdag. Idrætslivets mange aktører – de idrætsaktive, foreninger, forbund, organisationer, kommuner, virksomheder og staten – udvikler sig og præger idrætslivet. Ligeledes står eliteidrætten over for nye udfordringer.

De økonomiske rammer – i staten, kommunerne og blandt borgerne – spiller også en afgørende rolle for idrætten i Danmark. Senest er der med lov om udlodning af overskud fra lotteri samt heste- og hundevæddemål⁶, der trådte i kraft 1. januar 2012, indført en udlodningsmodel, som fastsætter de midler, der tilfalder modtagere af overskudsmidler fra Danske Spil A/S' spil på lotteri og heste- og hundevæddeløb, fra Det Danske Klasselotteri A/S samt direkte fra staten.

Overblik over idrættens struktur

Idrættens struktur kan overordnet beskrives gennem et overblik over områdets centrale aktører.

- *Statslige aktører:* Idrætten hører ressortmæssigt under Kulturministeriet, som udarbejder lovgivning og indsatser på idrætsområdet og er ansvarligt for fordelingen af tipsmidler til idrætsområdet, herunder gennem lov om udlodning af overskud fra lotteri samt heste- og hundevæddemål samt Kulturministeriets årlige tipsaktstykker. Kulturministeriet har derudover ansvaret for folkeoplysningsloven, hvorefter kommunerne yder tilskud til foreningsarbejde, herunder idræt. En række andre ministerier har desuden relation til idrætsområdet, idet idræt ofte anvendes som middel til fremme af indsatser inden for fx sundhed, sociale forhold og integration.

¹ LBK nr. 1332 af 30. november 2007

² LOV nr. 1438 af 22. december 2004

³ BEK nr. 1352 af 19. december 2011

⁴ LOV nr. 232 af 21. april 1999

⁵ Undersøgelsens hovedresultater kan findes på <http://www.idan.dk/Nyheder/a215motionsvaner2011.aspx>

⁶ LOV nr. 696 af 25. juni 2010

- *Offentlige selvejende institutioner og fonde:* Denne gruppe omfatter institutioner og organisationer, som hovedsageligt er finansieret af statslige midler og oprettet ved lov eller nedsat af Kulturministeriet. Gruppen omfatter de lovnedatte selvejende institutioner Anti Doping Danmark (ADD), Team Danmark (TD) og Lokale og Anlægsfonden (LOA), de selvejende institutioner Idrættens Analyseinstitut (Idan), Sport Event Denmark (SEDK) samt Hestevæddeløbssportens Finansieringsfond (HFF).
- *Idrættens hovedorganisationer:* Denne gruppe omfatter idrættens hovedorganisationer, som er Danmarks Idrætsforbund (DIF), Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI) og Dansk Firmaidrætsforbund (DFIF).
- *Medlemsbaserede foreninger:* De fleste foreninger er organisatorisk forankret i en eller flere af idrættens hovedorganisationer. Foreningslivet har traditionelt været ryggraden i den danske idrætsmodel. Foreningerne spiller fortsat en meget stor rolle i dansk idrætsliv, og det er foreningerne, som er rammen om mange danskernes idræt og motion, og som mange danskere oplever som det organisatoriske grundlag for deres idrætsdeltagelse. Det er også i foreningerne, at eliteidrætsudøvere begynder deres idrætskarrierer og i mange tilfælde også træner på eliteplan.
- *Andre idrætsorganisationer:* Denne gruppe rummer større og mindre idrætsorganisationer, som ikke modtager midler efter den faste fordelingsnøgle i udlovningsloven. Nogle af organisationerne tildeles overskudsmidler fra Danske Spil A/S og Klasselotteriet A/S via Kulturministeriets årlige kulturelle tipsaktstykker, mens andre organisationer er nye eller alternative organisationer, som er opstået ved siden af de mere etablerede idrætsorganisationer.
- *Kommuner:* De danske kommuner spiller en central rolle i den danske idrætsmodel. Hovedparten af offentlige midler til idrætten i Danmark kommer fra kommunerne i form af idrætsrelaterede drifts- og anlægsudgifter samt tilskud til foreningsarbejde givet i henhold til folkeoplysningsloven. Kommunernes primære aktiviteter knytter sig til facilitetsdrift, aktivitetstilskud, lokaleleje og idrætsrelaterede anlægsarbejder, men kommunerne arbejder også med andre idrætsrelaterede aktiviteter, herunder idræt i skolen, fysisk planlægning, afholdelse af store idrætsbegivenheder, talentudvikling mv.
- *Private virksomheder:* Private virksomheder er i stigende grad en vigtig del af det danske idrætsbillede. Gruppen rummer private udbydere af idræt (fx fitnesscentre og udbydere af virtuelle træningsfællesskaber), professionelle klubber og ligaer, sportsudstøvsbranchen, private idrætssponsorer samt private fonde. Derudover arbejder mange private virksomheder aktivt med at bruge arbejdspladsen som udgangspunkt for idrætsudfoldelse.
- *Idrætsudøverne:* Det er idrætsudøvernes aktiviteter, der er målet med og grundlaget for de øvrige aktørers involvering i idrætslivet i Danmark. Idrætsudøverne udfolder sig på både bredde- og eliteniveau i foreninger, hos private idrætsudbydere og på arbejdspladsen, og eliteidrætsudøvere er ofte organiseret i faglige spillerforeninger. Megen idrætsudøvelse sker desuden selvorganiseret, fx motionsløb og motionscykling i naturen.

4. Temaer og opgaver i udredningsarbejdet

Følgende problemstillinger anses for særlig relevante i forhold til at sikre et solidt grundlag for beslutninger, der kan fremme en hensigtsmæssigt indrettet og velfungerende idrætssektor i fremtiden.

1. Kortlægning af overordnede tendenser for dansk idræts økonomi og struktur

1.1. Kortlægning af status og overordnede udviklingstendenser i dansk idræt, herunder med hensyn til:

- *Aktører og organisering*: Udviklingen i aktørfeltet i dansk idræt samt i aktørernes opgavevaretagelse, herunder tilkomsten af nye organiseringsformer og aktiviteter
- *Finansiering*: Udviklingen i midler anvendt på idræt i Danmark, både af offentlige aktører (stat og kommuner) og private aktører (bl.a. borgere, virksomheder og fonde)
- *Deltagelsesmønstre og aktivitetsniveau*: Udviklingen i mønsteret for danskernes idrætsdeltagelse samt i niveauet for idrætsdeltagelsen, herunder aktivitetsniveauet i hovedorganisationerne og øvrige organisationer og arenaer for idræt samt den betydning, det har for samfundet.

Kortlægningen af overordnede tendenser skal ske med særlig vægt på udviklingstendenser de seneste 10-15 år. Kortlægningen skal ikke begrænse sig til visse grupper af idrættens aktører, men give et overordnet billede af den samlede danske idræts økonomi og struktur og dermed skitsere den bredere kontekst for de øvrige temaer i udredningsarbejdet.

2. Kortlægning af idrættens økonomi

2.1. Kortlægning af, hvilke organisationer eller formål der modtager idrætsrelaterede midler fra Kulturministeriet, herunder midler til idrætten efter den faste fordelingsnøgle i udlovningsloven, midler fordelt ved tipsaktstykkerne og øvrige midler til idrætsformål på finansloven samt kortlægning af den indbyrdes udveksling af midler mellem modtagerne.

2.2. Pengestrømsanalyse, herunder kortlægning af indtægter og udgifter, for Team Danmark, Anti Doping Danmark, Lokale og Anlægsfonden, Sport Event Denmark, Idrættens Analyseinstitut, Danmarks Idrætsforbund, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Dansk Firmaidrætsforbund og Hestevæddeløbssportens Finansieringsfond.

3. Analyse af omkostningseffektivitet i idrættens organisationer

3.1. Analyse af, om der ud fra målsætninger om driftsoptimering er omkostningseffektivitet i Team Danmark, Anti Doping Danmark, Lokale og Anlægsfonden, Sport Event Denmark, Idrættens Analyseinstitut, Danmarks Idrætsforbund, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Dansk Firmaidrætsforbund og Hestevæddeløbssportens Finansieringsfond.

4. Analyse af idrættens struktur fra et foreningsmæssigt og kommunalt perspektiv

4.1. Analyse af foreningers og kommuners vurdering af deres samarbejde med Danmarks Idrætsforbund, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Dansk Firmaidrætsforbund, Team Danmark, Lokale og Anlægsfonden, Sport Event Denmark, Anti Doping Danmark og Idrættens Analyseinstitut samt analyse af foreningers og kommuners vurdering af disse organisationers opgavevaretagelse og rollefordeling.

5. Opstilling af scenarier for organisationsformerne

5.1. Opstilling af scenarier for den fremtidige organisering af de offentlige selvejende institutioner Team Danmark, Anti Doping Danmark, Lokale og Anlægsfonden, Sport Event Denmark, Idrættens Analyseinstitut og Hestevæddeløbssportens Finansieringsfond, herunder en belysning af fordele og ulemper ved forskellige scenarier.

- 5.2. Opstilling af scenarier for den fremtidige organisering af Danmarks Idrætsforbund, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger og Dansk Firmaidrætsforbund, herunder en belysning af betydningen af øget samarbejde og/eller øget konkurrence i forhold til effektiv ressourceudnyttelse og i forhold til bidrag til løsning af samfundsmæssige opgaver samt en belysning af fordele og ulemper for forskellige scenarier.
6. Opstilling af scenarier for finansieringsformerne
 - 6.1. Opstilling af scenarier for fremtidige fordelingsmekanismer og -processer med henblik på at forbedre muligheden for at opfylde idrætspolitiske målsætninger og sikre et støttesystem, der kan håndtere forskellige organiseringsformer, aktiviteter og formål samt ændringer i disse over tid, herunder bl.a. i forhold til handicapidræt og andre brede samfundsmæssige dagsordener. Opstillingen skal belyse fordele og ulemper ved de forskellige scenarier.
 - 6.2. Opstilling af scenarier for fremtidige finansieringsformer, herunder pengestrømme, for de offentlige selvejende institutioner Team Danmark, Anti Doping Danmark, Lokale og Anlægsfonden, Sport Event Denmark, Idrættens Analyseinstitut og Hestevæddeløbssportens Finansieringsfond. Opstillingen skal belyse fordele og ulemper ved de forskellige scenarier.
 - 6.3. Opstilling af scenarier for den fremtidige fordeling af midler fra Kulturministeriet (via tipsnøglen, tipsaktstykker og finanslov). Opstillingen skal belyse fordele og ulemper ved de forskellige scenarier.

Opstillingen af scenarier under tema 5-6 sker i det væsentlige på baggrund af kortlægningerne og analyserne under tema 1-4. I kortlægninger, analyser og opstilling af scenarier inddrages efter behov relevante erfaringer og data fra sammenlignelige lande, herunder særligt de nordiske lande.

Der udarbejdes en samlet rapport med kortlægninger, analyser og scenariebeskrivelser.

5. Organisering af udredningsarbejdet

Udredningsarbejdet gennemføres af Kulturministeriet. Dele af udredningen kan ske ved inddragelse af eksterne leverandører.

Der nedsættes fem referencegrupper:

- Team Danmark, Anti Doping Danmark, Lokale og Anlægsfonden, Idrættens Analyseinstitut, Sport Event Denmark og Hestevæddeløbssportens Finansieringsforbund
- Danmarks Idrætsforbund, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger og Dansk Firmaidrætsforbund
- Dansk Skoleidræt, Sydslesvigs Danske Ungdomsforeninger, International Sport and Culture Association, Dansk Handicapidrætsforbund, Dansk Fitness & Helseorganisation og GAM3
- Repræsentanter fra kommunale fritidsforvaltninger og Kommunernes Landsforening
- Repræsentanter fra det nordiske idrætsforskningssmiljø

Formålet med referencegrupperne er at opnå faglig kvalitetssikring og løbende dialog om udredningen med relevante aktører. Referencegrupperne mødes ved udredningsarbejdets begyndelse samt efter behov under udredningens gennemførelse. Referencegrupperne mødes enkeltvis, idet der også planlægges afholdt et eller flere fællesmøder med deltagelse af alle referencegrupperne. Der kan blive tale om skriftlige høringer af referencegrupperne. Medlemmer af referencegrupperne og andre relevante aktører kan efter behov mødes på ad hoc-basis med henblik på drøftelse af specifikke emner.

Der vil ske løbende koordinering med Finansministeriet, Skatteministeriet og, efter behov, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Ministeriet for Børn og Undervisning, Social- og Integrationsministeriet, Erhvervs- og Vækstministeriet, Miljøministeriet og Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser.

Udredningsarbejdet er afhængigt af aktiv medvirken fra idrættens organisationer med hensyn til tilvejebringelse af relevant datamateriale.

6. Økonomi

Der afsættes 1,5 mio. kr. til udredningen. Beløbet finansieres via Kulturministeriets tipsmidler (Kulturministeriets tipsaktstykke formål 10h).

7. Tidsplan

Udredningsarbejdet igangsættes i efteråret 2012 og forventes færdiggjort senest med udgangen af 2013.

1. KORTLÆGNING AF OVERORDNEDE TENDENSER FOR DANSK IDRÆTS ØKONOMI OG STRUKTUR

1.1.0. DANSK IDRÆT I HISTORISK PERSPEKTIV – INTRODUKTION TIL IDRÆTSLIGE STRØMNINGER I DANMARK

Den moderne danske idræthistorie kan føres tilbage til den tysk-inspirerede gymnastiks indtog i slutningen af 1700-tallet og indførelsen af gymnastik som skolefag i almue- og borgerskolerne i 1814.¹ Men det er i sidste halvdel af 1800-tallet, understøttet af 1849-Grundlovens forsamlings- og foreningsfrihed, at man finder de egentlige spirer til nutidens idrætsbevægelse, som efter international målestok bygger på en usædvanlig bred og stærk foreningskultur, der fortsat udgør en hjørnesten i idrætssektoren.

Dansk idræts historiske udspring præger strukturen i dansk idræt den dag i dag. Mens den frivillige idræt i nabolande som Tyskland, Norge og Sverige er samlet i enhedsorganisationer, der fungerer som paraplyorganisationer med tilknyttede specialforbund, adskiller det danske idrætslandskab sig ved at have to stort set sidestillede nationale idrætsorganisationer: DGI, der har rødder i særlige danske nationale og sociale strømninger i landbokulturen i sidste halvdel af 1800-tallet², samt Danmarks Idrætsforbund³, der udsprunget af en international sportskultur⁴ organiserer de enkelte idrætsgrene (specialforbund) og dermed i sin struktur minder mere om enhedsorganisationerne i Tyskland, Norge og Sverige.

Strømninger i den organiserede idræt

Den daværende nationale dagsorden blev manifesteret med dannelsen af De Danske Skytteforeninger (DDS) i 1861, der oprindeligt havde det eksplicite formål at øge antallet af våbenduelige mænd.⁵ Andre former for legemsøvelser indgik dog hurtigt som supplerende aktiviteter under skytteforeningerne, og med den såkaldt svenske (lingske) gymnastiks fremgang i landdistrikterne i 1880'erne blev især gymnastikken med dens stærke tilknytning til den grundtvigiansk inspirerede landbokultur og dens kamp for parlamentarisme dominerende i den såkaldte folkelige idrætsbevægelse, der i de følgende 100 år undergik en række organisatoriske udvidelser og sammenslutninger.

Blandt andet ledte ideologiske og idrætslige spændinger mellem de traditionelt nationalpatriotiske skytter og en mere national-demokratisk gymnastikbevægelse til forskellige idrætskulturer, som først med dannelsen af DGI i 1992 gennem en fusion af de da dominerende organisationer, De Danske Skytte-, Gymnastik og Idrætsforeninger (DDSG&I) og De Danske Gymnastik- og Ungdomsforeninger (DDGU), blev samlet igen under samme tag. Dog fortsatte skytterne i en selvstændig associeret organisation, DDS, indtil også DDS fusionerede med DGI med virkning fra 2013.

¹ Korsgaard 1997

² Ibid.

³ Fra DIF's årsmøde den 4. maj 2013 ændres skriveformen fra Danmarks Idræts-Forbund til Danmarks Idrætsforbund.

⁴ Trangbæk & Jørgensen 1995

⁵ Nordby 2009:30ff

Parallelt med udviklingen af den stærke folkelige gymnastikbevægelse i Danmark voksede de engelsk inspirerede sportsklubber og idrætsgrene frem i slutningen af 1800-tallet. I første omgang med byernes nye industriborgerskab som drivkraft, men mange sportsgrene tiltrak også arbejderklassen, og sportens fremmarch gav den status af en bredt funderet idrætsbevægelse.

Sporten blev fra 1896 organiseret under DIF⁶ og betonedede særligt idrættens egenværdi⁷, ligesom sporten og den olympiske bevægelses traditionelle fokus på konkurrence og præstation lå naturligt i tråd med industrisamfundets værdier og var med til at sikre den en stærk position op gennem det tyvende århundrede⁸. DIF's tilknytning til den olympiske bevægelse blev formaliseret i 1993 gennem en fusion med Danmarks Olympiske Komité, som var stiftet i 1905 med det primære formål at repræsentere Danmark i forhold til den Internationale Olympiske Komité og stå for dansk OL-deltagelse.

Suppleret med den tredje nationale idrætsorganisation, Dansk Firmaidrætsforbund, der i 1946 samlede en række firmaidrætssammenslutninger, spænder de danske idrætsorganisationer over forskellige idrætslige og sociale strømninger: Mens DIF gennem sin specialforbundsstruktur har haft hovedfokus på idrætsudøvelsen og organisering af turneringer og mesterskaber under de enkelte idrætsgrene, herunder fælles sportslige regler og repræsentation ved internationale mesterskaber, har DGI med sin regionale forankring i landsdelsorganisationer i højere grad haft et lokalt foreningsperspektiv med fokus på foreningens overordnede trivsel og samspillet med det omgivende samfund. Endelig har firmaidrætten skabt en i europæisk perspektiv ret markant idrætskobling til arbejdspladserne.⁹

De kulturelle, geografiske, ideologiske og idrætslige modsætninger mellem de idrætslige strømninger er i dag svundet ind, især på lokalt foreningsplan, men de har sat sig varige spor i form af en organisatorisk mangfoldighed, der alt efter ståsted er blevet betegnet som dynamisk eller som administrativt irrationel.¹⁰ I 2008 forsøgte bestyrelserne i DIF og DGI at gennemføre en fusion, men de to bestyrelses model for fusionen opnåede ikke tilstrækkelig opbakning i DIF's bagland.¹¹

Det offentlige engagement i dansk idræt

Staten har siden idrættens tidlige år i 1800-tallet understøttet den foreningsbårne idræt politisk og økonomisk – om end i meget varierende grad. Statens og den øvrige offentlige sektors engagement kan således opdeles i tre delvis overlappende perioder¹²:

Perioden fra 1849-1945 var kendetegnet af en lille offentlig involvering, selv om først skydningen og senere gymnastikken under skytteforeningerne hurtigt fik økonomisk støtte fra staten¹³. Sporten under DIF havde i begyndelsen mindre politisk bevågenhed og fik sit første statstilskud på 3.000 kr. i 1903.¹⁴

Mere afgørende for idrættens udvikling i perioden var det stigende kommunale engagement, som for alvor tog fart efter århundredeskiftet og især blev udmøntet i udbygningen af helt eller delvist kommunalt finansierede idrætsfaciliteter. Det offentlige engagement blev styr-

⁶ Trangbæk & Jørgensen 1995:68

⁷ Trangbæk & Jørgensen 1995:87-88

⁸ Korsgaard 1997

⁹ Ibsen & Eichberg 2012:150-153

¹⁰ Ibid

¹¹ Se eksempelvis Idrættens Analyseinstitut 2008

¹² Beskrivelsen af de enkelte epoker bygger i vid udstrækning på: Ibsen & Eichberg 2006 samt Ibsen & Eichberg 2012

¹³ Nordby 2009:90, Nordby 2009:370

¹⁴ Trangbæk & Jørgensen 1995:85

ket af en række love vedtaget i 1930'erne, som lagde fundamentet for støtten til idrætten i det senere velfærdssamfund. Bl.a. forpligtede folkeskoleloven fra 1937 kommunerne til at opføre idrætsfaciliteter ved skolerne.

Perioden fra 1945-1970 var kendetegnet af en kraftigt stigende offentlig støtte med en beskedent politisk involvering, i takt med at den moderne velfærdsstat med sine universalistiske principper blev opbygget. I perioden tog Folketinget initiativ til to centrale lovgivninger for den foreningsorganiserede idræt, tipslovgivningen og fritidslovgivningen:

Oprettelsen af spillemonopolet Dansk Tipstjeneste og indførelsen af fodboldtipning i 1948 fik skelsættende betydning for den statslige støtte til idrætten. Tipsloven sikrede idrætsorganisationerne en lovbestemt andel af Dansk Tipstjenestes (i dag Danske Spil) overskud. Modellen er med variationer blevet fastholdt ved lovrevisioner siden 1948 og har været medvirkende til at give hovedorganisationerne en høj grad af økonomisk og politisk autonomi.¹⁵

Med vedtagelsen af fritidsloven i 1968 blev kommunerne lovmæssigt forpligtet til at anviser gratis offentlige faciliteter til foreningers børne- og ungdomsarbejde eller yde tilskud til foreningernes lokaleleje til samme formål i private eller selvejende faciliteter. Vedtagelsen af tipsloven og fritidsloven, som i 1991 blev efterfulgt af folkeoplysningsloven, formaliserede, at det er en offentlig opgave at støtte fritidsaktiviteter på såvel centralt som lokalt plan gennem den foreningsorganiserede idræt. Samtidig blev fritidslovgivningen ledsaget af en kraftig udbygning af idrætsfaciliteter til foreningslivet.

Således er der gennem de seneste 40-50 år opstået et dansk idrætssystem med to parallelle økonomiske kredsløb: Den statslige støtte via udlodningsmidlerne¹⁶ går primært til de landsdækkende idrætsorganisationer, mens kommunerne støtter de lokale idrætsforeninger og varetager planlægning, drift og anlæg af idrætsfaciliteter.

Perioden fra 1970 har været kendetegnet af voksende politisk interesse og styring og introduktionen af mere korporative samarbejdsrelationer mellem stat/kommuner og den frivillige idræt. Den øgede politiske interesse resulterede først i "Betænkningen om idrætten- og friluftslivet (1974), hvor både betænkning og den efterfølgende folketingsdebat i 1976 dog talte mod detaljestyling af idrætssektoren. Senere kom stigende offentlige udgifter og flere statslige betænkning- og udvalgsarbejder, gentagne revisioner af tipsloven og folkeoplysningsloven samt oprettelsen af en række nye statslige eller halvstatslige/selvejende institutioner/puljer med specifikke formål (Team Danmark i 1984, Lokale- og Anlægsfonden i 1994, Idrætsfonden Danmark/Sport Event Danmark i 1994/2007, Anti Doping Danmark i 2000/2005 og Idrættens Analyseinstitut i 2004).

Medvirkende faktorer til det øgede offentlige engagement er foruden den stigende offentlige støtte til idrætten også stærkere kommunale idrætsforvaltninger efter kommunalreformen i 2007 samt ny forskningsbaseret viden om idrættens sundhedsmæssige og sociale effekter. Samtidig har selve idrætsbegrebets udvikling skubbet i samme retning. Hvor idræt traditionelt altovervejende blev betragtet som en børne- og ungdomsaktivitet og støttet ud fra kulturpolitiske målsætninger om demokratisk dannelse og en videreførelse af den danske foreningstradition, har idræt i dag fået karakter af livslang aktivitet for hovedparten af befolkningen. Den offentlige støtte er næret af såvel kulturpolitiske som andre politiske moti-

¹⁵ Se f.eks. Eichberg & Loland 2010

¹⁶ Betegnelsen "udlodningsmidler" anvendes om midler fordelt i medfør af lov om udlodning af overskud fra lotteri samt heste- og hundevæddemål (udlodningsloven), som trådte i kraft 1. januar 2012 og afløste tips- og lottoloven. Indtil da blev midlerne uddelt i medfør af lov om visse spil, lotterier og væddemål (tips- og lottoloven) og blev benævnt tipsmidler.

ver, herunder ikke mindst sundheds- og velfærdspolitiske målsætninger. Endelig er der kommet større offentlig bevidsthed om idrættens skyggesider som doping og aktuelt match-fixing.

Den danske idrætsmodel

Trods det stigende offentlige engagement er samspelet mellem staten og den organiserede idræt fortsat præget af en høj grad af autonomi, decentralisering og en relativt begrænset politisk styring i sammenligning med andre offentlige velfærdsområder og situationen i andre lande. Karakteristisk for den nuværende danske idrætsmodel og opfattelsen af idræt som kultur er, at idrætten siden 1976 har været en del af Kulturministeriets ressortområde. Modellen bygger på en fastholdelse af arbejdsdelingen mellem civilsamfund, stat og marked. Kommunerne, der tegner sig for cirka 80 pct. af de samlede offentlige udgifter til idræt,¹⁷ understøtter populært sagt idrættens rammer (primært faciliteter), mens det er op til foreningerne frit at udfylde disse med aktiviteter. Staten udmønter på samme indirekte vis hovedparten af sin støtte gennem lovsikrede udlodningsbestemmelser af overskuddet fra lotterier¹⁸ og styrer gennem bredt formulerede rammeaftaler med idrætsorganisationerne¹⁹ eller gennem etablering og (med)finansiering af målrettede statslige eller halvstatslige institutioner/puljer, som i vid udstrækning drives efter et armlængdeprincip.

Ønsker om bl.a. at understøtte en bredere vifte af idrætsaktiviteter²⁰ samt de kraftige stigninger i idrætsorganisationernes tipsmidler efter indførelsen af lottospillet i 1989 afstedkom især i 1990'erne politiske bestræbelser på at give staten en mere aktiv idrætspolitisk rolle.²¹ En statslig udredning af idrættens økonomi og struktur i 1996²² ledte i 1997 frem til et forslag fra den daværende SR-regering om oprettelsen af en statslig Idrættens Udviklingsfond, som dog mødte modstand i organisationerne²³ og endte i det mindre Idrætspolitiske Idéprogram (IPIP) fra 1999, der blev lukket igen efter VK-regeringens tiltræden i 2001.²⁴

Det forstærkede statslige og kommunale engagement i idrætten fra 1970'erne og frem har dog haft en afsmittende effekt på idrætsorganisationerne. Ud over at idrætsorganisationerne er blevet suppleret af nye institutioner med specifikke formål, har idrætsorganisationerne vedstået sig et øget samfundsansvar for at udvikle og igangsætte idrætsaktiviteter, der matcher eksterne politiske målsætninger. Allerede i 1993²⁵ indføjede DIF i sine vedtægter en forpligtelse til at udbrede idrætten på tværs af aldersmæssige, uddannelsesmæssige, kønsmæssige og sociale forskelle samt at fremme mulighederne for idrætsligt set dårligt stillede grupper. Firmaidrætten har ændret sine formålsparagrafer i retning af en øget orientering mod sundhedsmæssige indsatser gennem idræt. DGI har også præciseret sin formålsparagraf, så det fremgår, at DGI vil styrke de frivillige foreninger som rammen om idræt med vægt på fællesskab, udfordring og sundhed for at fremme foreningslivets folkeoplysende kvaliteter.

¹⁷ Kulturministeriet (red.) 2009

¹⁸ Hvor det tidligere var alle spil under Danske Spil, som bidrog til de såkaldte tips- og lottomidler, er det nu kun spillene i Danske Lotteri Spil (bl.a. lotto og skrabet spil). Dertil kommer et fastsat udbytte fra Det Danske Klasse-lotteri samt overskud fra spil på heste- og hundevæddemål. Se: <https://danskespil.dk/om/tipsmidler/historie/> og 'Lov om udlodning af overskud fra lotteri samt heste- og hundevæddemål', som trådte i kraft i 2012.

¹⁹ Rammeaftalerne med de enkelte organisationer: <http://kum.dk/Kulturpolitik/Idraet/>

²⁰ Se f.eks. Kulturministeriet 1987

²¹ Se f.eks. 'Idrættens tredje vej' af Claus Bøje og Henning Eichberg, der udkom i 1994 som led i en kulturpolitisk udredning under Kulturministeriet. Bøje & Eichberg 1994.

²² Kulturministeriet 1996

²³ Bang 1997:4

²⁴ Ibsen 2002

²⁵ Oplyst af juridisk konsulent Jan Larsen, DIF, i mail til Idrættens Analyseinstitut af 23. april 2013.

Fra idrætsbevægelse til en bredere individorienteret idrætssektor

Parallelt med de idrætspolitiske tendenser er der særligt gennem de seneste 15-20 år sket en generel udvidelse af 'det idrætspolitiske felt' i takt med et stigende antal selvorganiserede udøvere i alle aldersgrupper, fremkomsten af flere kommercielle aktører på breddeidrætsområdet og de store idrætsorganisationers forsøg på at tilpasse sig de nye strømninger på et stadigt mere fragmenteret idrætsområde.²⁶

Idrættens kommercialiseringstendenser tog i Danmark afsæt i dele af eliteidrætten, som over de seneste tre-fire årtier begyndende med indførelsen af betalt fodbold i Danmark i 1978 har udviklet sig til et egentligt marked med løsnede bånd til foreningsidrætten. Men kommercialiseringen er i dag også tydelig i breddeidrætten. Kommercielle operatører har vundet markedsandele på områder som fitness, golf, bløde bevægelsesformer, nye livstilsidrætter og motionsevents²⁷, ligesom foreningsidrætten har reageret på udfordringerne ved at udvikle nye koncepter som Foreningsfitness, løbeskoler og en lang række andre fleksible fitness- og sundhedsrelaterede idrætstilbud.²⁸ Den kommercielle sektor er i stigende grad også begyndt at agere som idrætspolitisk aktør med oprettelsen af brancheorganisationer som bl.a. fitnessbranchens DFHO.²⁹

Samtidig med et stigende udbud af kommercielle motionstilbud oplever mange idrætsforeninger ligeledes en vækst i medlemstallet, ofte takket være en større mangfoldighed i motionstilbud og idrætsaktiviteter. Mange af de større specialforbund har samtidig oplevet interne knopskydninger med interesseorganisationer som ligaforeninger, trænerforeninger, spiller- og udøverforeninger, dommerforeninger etc., ligesom nye idrætsdiscipliner, hybridformer og hel- eller halvkommercielle bevægelseskoncepter opstår med stor hast, samtidig med at traditionelle idrætsgrene kommer under pres.³⁰

Endelig vinder markedslogikker og økonomiske rationaler indpas i forhold til de offentlige investeringer i idrætten. De seneste årtiers statslige og kommunale satsninger på byggerier af store idrætsarenaer, sportsevents og eliteidræt har ikke kun været begrundet i kulturpolitiske værdier eller det traditionelle fokus på at skabe rammer for foreningslivet, men i lige så høj grad i brandingmæssige og økonomiske potentialer.³¹ Et andet eksempel er væksten i offentlige kompetencegivende og SU-berettigede uddannelser på idrætsområdet, der har skabt et idrætsrelateret uddannelsesmarked.³² Idealer om frivillighed og foreningsbaseret idræt udfordres herved af et stigende antal unge, der søger idrætsrelaterede uddannelser for at gøre idræt til en fremtidig levevej.³³

Endelig dyrker en stigende andel af danskerne idræt på egen hånd. Vandre- og løbeture er for den voksne dansker den mest foretrukne idrætsaktivitet, og derudover finder de selvorganiserede idrætsudøvere sammen i mere uformelle sammenhænge og fællesskaber. Det store antal selvorganiserede idrætsudøvere indvirker også på facilitetsudviklingen og byplanlægningen i kommunerne.

Sammenfattende har de seneste 10-20 års udvikling betydet, at idrætsforeningerne og deres hovedorganisationer har mistet deres tidligere de facto-monopol på idræt, i takt med at idrætten har udviklet sig til en bred idrætssektor med stigende offentlig og kommerciel bevågenhed. Konkurrencen fra en voksende underskov af private idrætsudbydere, væksten i den ikke-organiserede idræt og samfundets bestræbelser på at fremme fysisk aktivitet for alle borgere stiller spørgsmålstejn ved det historiske samspil og relationerne mellem staten, kommunerne og den organiserede idræt.

²⁶ Kulturministeriet 2009:14 ff.

²⁷ Kulturministeriet 2009:69 ff.

²⁸ Se blandt andet Pilgaard 2013

²⁹ Se blandt andet www.dfho.dk, www.dkfs.dk og www.fpg.dk.

³⁰ Brandt 2013

³¹ Kulturministeriet 2007.

³² Bjerrum 2011

³³ Bjerrum 2011

1.1.1. VÆSENTLIGE AKTØRER PÅ IDRÆTSSOMRÅDET OG DERES OVERORDNEDE OPGAVEVARETAGELSE OG ROLLE

Denne oversigt over væsentlige aktører på idrætsområdet og deres overordnede opgavevaretagelse og rolle bygger primært på de enkelte aktørers formelle grundlag – herunder blandt andet lovgivning, egne vedtægter og formålsbeskrivelser. Der er lagt særlig vægt på aktører, der er omfattet af udredningen, eller som siden 1996 har fået en mere central rolle idrætspolitisk.

STATSLIGE AKTØRER, SELVEJENDE INSTITUTIONER OG ANDRE OFFENTLIGE AKTØRER

Kulturministeriet og andre ministerier

På statsligt niveau er Kulturministeriet den vigtigste aktør med det overordnede ansvar for den statslige idrætspolitik og de i udlodningsloven øremærkede midler til kulturelle formål, herunder idrætsformål. Midlerne går bl.a. til en række organisationer, udviklingsinitiativer, forskning og andre initiativer på idrætsområdet.

Kulturministeriet har ansvar for en række centrale lovgivninger af betydning for idrætsområdet. De vigtigste er:

- Folkeoplysningsloven, der sætter rammerne for kommunernes støtte til bl.a. det frivillige foreningsliv.³⁴
- Lov om fremme af dopingfri idræt, der fastlægger rammerne for Anti Doping Danmarks virksomhed.
- Lov om eliteidræt, der fastlægger rammerne for Team Danmark.
- Lov om indhentelse af børneattest i forbindelse med ansættelse af personale m.v., der fastsætter krav om indhentelse af børneattester for bl.a. frivillige foreningsledere, som arbejder med børn og unge, for at forebygge seksuelle overgreb.
- Lov om udlodning af overskud fra lotteri samt heste- og hundevæddemål, der regulerer fordelingen af overskuddet fra Danske Spil A/S af spil på lotterier og heste- og hundevæddemål og Det Danske Klasselotteri til en række beløbsmodtagere, herunder idrættens organisationer.

Herudover har andre ministerier lovgivning, der vedrører idrætten direkte. Skatteministeriet varetager den overordnede regulering af spillemarkedet, herunder igennem lov om spil (spilleloven) og lov om afgifter af spil (spilleafgiftsloven). Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har lov om forbud mod visse dopingstoffer, mens Miljøministeriet via lovgivning om fysisk planlægning og adgang til naturområder påvirker rammerne for en stor del af dagens idrætsudfoldelse. Dertil kommer for idrættens vilkår mere indirekte lovgivning, der eksempelvis regulerer idrættens placering i folkeskolen og inden for uddannelsessystemet, forskning, miljø, arbejdsmarked m.v.

Ved siden af Kulturministeriets midler og idrætsrelevant lovgivning er en lang række statsligt finansierede puljer, der i varierende grad har berørt idrætslivet, gennem årene blevet oprettet under ministerier og styrelser. Et notat fra Kulturministeriets Breddeidrætsudvalg

³⁴ Folkeoplysningsområdet blev overflyttet fra Undervisningsministeriet efter regeringsskiftet i efteråret 2011.

i 2008³⁵ anslog, at statsadministrerede idrætsrelaterede puljer i 2008 havde 58,9 mio. kr. til rådighed, og at puljerne ofte havde fokus på sociale indsatser, udvikling af idrætstilbud for særlige målgrupper samt idræt efter skoletid. Indregnede man en række institutionelle puljer og fonde, herunder Lokale og Anlægsfonden, lå den samlede statslige puljeøkonomi med direkte relationer til forskellige idrætsaspekter tæt på 200 mio. kr. i det undersøgte år.

Kommunerne

Landets 98 kommuner står for cirka 80 pct. af de offentlige udgifter til idrætsformål og er især på facilitetsområdet en helt afgørende aktør i forhold til at skabe og understøtte rammerne for det lokale idrætsliv.³⁶ Opførelse og drift af kommunale idrætsfaciliteter, der stilles til rådighed for foreningerne, udgør en central del af kommunernes økonomiske engagement på idrætsområdet, men også kommunernes lokaletilskud og aktivitetstilskud til foreningerne, som reguleres via folkeoplysningsloven, er en krumtap i de kommunale idrætspolitikker.

Kommunale regnskabstal på kultur- og fritidsområdet indberettet til KL i 2010 indikerede, at kommunernes idrætsrelaterede nettodriftsudgifter på kultur- og fritidsområdet lå på ca. 3,6 mia. kr. i 2009.³⁷ Heraf udgjorde drift af idrætsfaciliteter 2,3 mia. kr., mens medlems- og aktivitetsstøtte (317 mio. kr.) samt lokaletilskud til foreninger (615 mio. kr.) udgjorde hovedparten af det resterende beløb.³⁸ Kommunernes nettoanlægsudgifter lå i samme år på 1,2 mia. kr.³⁹ Det samlede udgiftsniveau i 2009 afveg kun i mindre grad fra de foregående års.⁴⁰

Folkeoplysningsloven giver kommunerne stor frihed til at fastlægge en lokal idrætspolitik, og kommunerne udmønter loven forskelligt, hvorfor rammebetingelserne for idrætten er forskellige fra kommune til kommune. Undersøgelser har også dokumenteret store forskelle på kommunernes idrætspolitikker og ressourceforbrug på området.⁴¹

Der er efter strukturreformen fra 2007, som reducerede antallet af kommuner fra 271 til 98, tendenser til, at kommunerne med større og fagligt stærkere forvaltninger på idrætsområdet satses på en bredere vifte af egne idrætsindsatser end tidligere, ligesom samarbejdet med andre forvaltningsområder i kommunen og eksterne samarbejdspartnere er blevet styrket mange steder.⁴² Aktiviteter målrettet fysisk inaktive børn, idræt i bylivet, idræt i skoler og institutioner, idræt for ældre samt idrætsaktiviteter i sommerferien er blot udvalgte eksempler på udbredte kommunale indsatsområder.⁴³ Samtidig vurderer knapt halvdelen af kommunerne, at deres nye opgaver på det forebyggende og sundhedsfremmende område efter strukturreformen har påvirket idrætspolitikken.

Endelig har kommunal støtte til eliteidræt og events været et fokusområde af stigende betydning i flere kommuner. Revisionen af Eliteidrætsloven fra 2004 gav kommunerne hjemmel til at støtte eliteidræt, ligesom Team Danmarks samarbejde med en række Elitekommuner med fokus på talentudvikling er gået i samme retning. Især mange større kommuner udformer særlige eliteidrætspolitikker⁴⁴, ligesom strukturreformen har ført til flere kommunale strategier i de nye kommuner for at styrke internt sammenhold og ekstern profilering og branding gennem kultur, bredde- og eliteidræt og store events.⁴⁵

³⁵ Bang & Hejsel 2008

³⁶ Ibsen & Jørgensen 2009:8

³⁷ Tallet er et overslag ud fra den beregningsmetode, som blev anvendt i Breddeidrætsudvalgets rapport fra 2009. Se: Kulturministeriet (red) 2009:57-60.

³⁸ Bang 2010

³⁹ Ibid

⁴⁰ Tallene opdateres på baggrund af leverandørens bidrag.

⁴¹ Se f.eks. Ibsen & Jørgensen 2009:9-10 samt Ibsen & Walmar Hansen & Vennekilde 2010

⁴² Ibsen & Walmar Hansen & Vennekilde 2010

⁴³ Ibsen & Walmar Hansen & Vennekilde 2010:24

⁴⁴ Ibsen & Walmar Hansen & Vennekilde 2010:15

⁴⁵ Kulturministeriet (red) 2009:228

Team Danmark

Etableret: 1985

Organisation: Lovfæstet offentlig selvejende institution under Kulturministeriet ledet af bestyrelse på otte personer, der beskikkes af kulturministeren. Halvdelen, inklusive formanden, er udpeget af kulturministeren, og halvdelen er udpeget af Danmarks Idrætsforbund.

Team Danmark har til formål at udvikle dansk eliteidræt på en social og samfundsmæssig forsvarlig måde i samarbejde med Danmarks Idrætsforbund, dets specialforbund og andre relevante samarbejdspartnere.⁴⁶

I lighed med de store idrætsorganisationer hovedfinansieres Team Danmark over udlodningsloven suppleret af et lovbestemt tilskud fra DIF samt indtægter fra sponsor- og tv-aftaler. Team Danmark ejer sammen med DIF sportsmarketingselskabet Sport One Danmark A/S.⁴⁷

Eliteidrætsloven, der blev vedtaget i 1984 og senest revideret i 2004, regulerer Team Danmarks arbejde med at varetage den overordnede planlægning vedrørende eliteidrætten og sikre en kulturpolitisk forsvarlig udvikling af eliteidrætten.⁴⁸

Team Danmarks opgaver udmønter sig i såvel økonomisk støtte til udøvere, trænere, ledere og specialforbund som varetagelsen af en lang række støttefunktioner, f.eks. inden for områder som sportsmedicin, sportspsykologi, udvikling af job- og uddannelsesmuligheder for eliteidrætsudøvere mm. De operationelle principper bag Team Danmarks støtte og øvrige arbejde er fastlagt i det såkaldte støttekoncept, der revideres hvert fjerde år i forbindelse med den olympiske fireårige cyklus.⁴⁹ I alt 996 udøvere⁵⁰ samt 26 forbund under Danmarks Idrætsforbund, der er indplaceret i de tre støttekonceptkategorier 'Verdensklasseforbund', 'Internationalt eliteforbund' og 'Projektstøttet forbund', modtog medio april 2013 Team Danmark-støtte.⁵¹

Efter lovændringen i 2004 som gav en klarere styringsrelation mellem Team Danmark og Kulturministeriet, har Team Danmark i sine rammeaftaler med ministeriet haft særligt fokus på at udvikle talentarbejdet og indgå samarbejdsaftaler med landets kommuner gennem det såkaldte elitekommune-koncept, som i dag omfatter 18 kommuner.⁵²

Anti Doping Danmark

Etableret: 2000 (2005)

Organisation: Lovfæstet offentlig selvejende institution under Kulturministeriet ledet af en bestyrelse på 12 personer beskikket af kulturministeren, der udpeger fire medlemmer samt én repræsentant for trænere inden for eliteidrætten og én repræsentant for aktive eliteidrætsudøvere. To medlemmer udpeges af henholdsvis Team Danmark og Danmarks Idrætsforbund, ét medlem udpeges af henholdsvis Dansk Firmaidrætsforbund og DGI.⁵³

Anti Doping Danmark (ADD) blev på forsøgsbasis etableret gennem et samarbejde mellem Kulturministeriet og idrættens organisationer i 2000 og fik gennem lov om fremme af dopingfri idræt lovfæstet status i 2005. ADD skal i samarbejde mellem regeringen og idrættens organisationer bekæmpe brugen af doping og styrke de grundlæggende værdier i både

⁴⁶ Eliteidrætsloven og Team Danmark 2005.

⁴⁷ Sport One Danmark 2013

⁴⁸ Se eliteidrætslovens fulde tekst i LBK nr. 1332 af 30/11/2007

⁴⁹ Team Danmark 2012

⁵⁰ Team Danmark 2013A

⁵¹ Team Danmark 2013B

⁵² Team Danmark 2009

⁵³ Lov om fremme af dopingfri idræt nr. 1438 af 22. december 2004 og bekendtgørelse nr. 1447 af 14. december 2005.

eliteidrætten og den bredere organiserede eller uorganiserede idræt i Danmark, ligesom ADD samarbejder med det internationale antidoping-agentur, WADA, og følger med i og bidrager til udviklingen af internationale regler og standarder på området.

Mere konkret varetager Anti Doping Danmark opgaver som dopingkontrol, oplysningsvirksomhed, forsknings- og udviklingsvirksomhed vedrørende bekæmpelse af doping, deltagelse i internationalt samarbejde om bekæmpelse af doping samt rådgivning og bistand til offentlige myndigheder i sager inden for ADD's virkeområde.

ADD udfører dopingkontrol inden for såvel den organiserede idræt som i de fitness- og motionscentre, der har indgået en samarbejdsaftale med ADD. Kontrol- og oplysningsindsatsen i motions- og fitnesscentre, der efter udenlandsk målestok er usædvanlig, har fået en mere central placering i ADD's arbejde – senest med regeringens otte konkrete tiltag til bekæmpelsen af doping i motions- og fitnesscentre fra 2012.⁵⁵

Lokale og Anlægsfonden

Etableret: 1994

Organisation: Lovfæstet selvejende fond under Kulturministeriet, der ledes af en bestyrelse, hvor Danmarks Idrætsforbund, DGI, Dansk Firmaidrætsforbund, Dansk Ungdoms Fællesråd og Friluftsrådet udpeger ét medlem, mens fire medlemmer, herunder formanden, udpeges af kulturministeren.⁵⁶ Endelig udpeger KL en tilforordnet til bestyrelsen.

Lokale og Anlægsfonden blev etableret i 1994 ved en ændring af tipsloven som halvstatslig fond med en egenkapital indskudt af Danmarks Idrætsforbund, DGI, Dansk Firmaidrætsforbund og Dansk Ungdoms Fællesråd. Desuden modtager fonden hvert år en fast procentdel af udlodningsmidlerne.

Fonden udvikler og støtter byggeri inden for idræt, kultur og fritid og tilbyder desuden rådgivning på området. Der stilles krav om faciliteter af en arkitektonisk og funktionel kvalitet, som kan inspirere udviklingen og skabe flere, bedre og nye muligheder for aktivitet, og som bl.a. tager højde for ændringerne i befolkningens idrætsvaner. Arbejdsmetoden er i samspil med lokale interessenter at skabe eksempelprojekter, der kan inspirere andre i sektoren til at skabe nye og tidssvarende rammer. På idrætsområdet, der modtager mere end to tredjedele af fondens samlede støtte⁵⁷, har især fornyelsen af den klassiske idrætshal været i centrum, men også nye rammer for vandkultur, skøjteløb, idræt i byrum og landskab samt en bred skala af faciliteter for bløde bevægelsesformer står centralt i udviklingsarbejdet.⁵⁸

Fonden skal ifølge vedtægterne derudover også indsamle, udvikle og formidle viden bl.a. via støtte til forskningsprojekter.

Lokale og Anlægsfonden etablerede i samarbejde med Kunstakademiets Arkitektskole i 2002 Center for Idræt og Arkitektur, der forsker i sammenhængene mellem idræt, kropskultur, arkitektur og fysisk planlægning. De to parter deler udgifterne til centrets grundfinansiering. Derudover støtter fonden undersøgelser af idrætsvaner, brug af faciliteter og en række phd.projekter.

Fra 2008 til 2011 var fonden desuden sekretariat for og økonomisk bidragsyder til Elitefacilitetsudvalget, der støttede etablering og opgradering af opvisningsfaciliteter på EM- og VM-niveau som led i den daværende regerings 'Handlingsplan for at trække store idrætsbegivenheder til Danmark' fra april 2007. Elitefacilitetsudvalgets arbejde er fra 2012 over-

⁵⁴ Anti Doping Danmark 2011.

⁵⁵ Kulturministeriet 2012

⁵⁶ Lokale og Anlægsfonden 2013B

⁵⁷ Lokale og Anlægsfonden 2013A

⁵⁸ Lokale og Anlægsfonden 2013C

gået til Lokale og Anlægsfonden. Endelig var Lokale og Anlægsfonden sekretariat for Idrætspolitisk Idéprogram (IPIP), der blev nedlagt i begyndelsen af 2002 af den dengang nytiltrådte VK-regering.⁵⁹

Sport Event Denmark

Etableret: 2007(1994)

Organisation: Selvejende institution under Kulturministeriet, der ledes af en bestyrelse på seks personer, hvoraf fire, herunder formanden, udpeges af kulturministeren, mens to udpeges af Danmarks Idrætsforbund. Kulturministeren beskikker den samlede bestyrelse.

Sport Event Denmark's fundament blev etableret som Idrætsfonden Danmark i 1994 af DIF og Team Danmark samt det daværende Erhvervsministerium som led i en delvist erhvervs-politisk motiveret indsats med det formål at udvikle ekspertise i at tiltrække og afholde store idrætsarrangementer i Danmark.⁶⁰

Fonden blev ved en reorganisering til Sport Event Denmark i efteråret 2007 og modtog som led i den daværende VK-regerings 'Handlingsplan for at trække store idrætsbegivenheder til Danmark'⁶¹ et forhøjet årligt tilskud i perioden 2008-2011. En del af denne støtte var øremærket støtte til tilblivelsen af to multiarenaer i Danmark.

I 2012-2013 råder Sport Event Denmark over en toårig bevilling, som finansieres via en særbevilling fra staten og bevillinger fra Kulturministeriet og DIF. Det vedtægtsbestemte formål er at trække større internationale idrætsbegivenheder til Danmark, herunder større internationale breddeidrætsbegivenheder.⁶² Inddragelsen af breddeidrætsbegivenheder i formålsparagraffen skete med en vedtægtsændring med virkning fra januar 2012.

I praksis giver Sport Event Denmark økonomisk støtte og rådgivning til specialforbund, kommuner og andre parter, som ønsker at afholde store internationale idrætsbegivenheder i Danmark, herunder internationale kongresser og møder på idrætsområdet.⁶³ Sport Event Denmark lægger vægt på, at de støttede events har mærkbare effekter i form af bl.a. international branding af dansk idræt og Danmark, øget udenlandsk turismeomsætning og lokal involvering af danskerne og udvikling af sporten i Danmark.⁶⁴

Idrættens Analyseinstitut (Play the Game og Videncenter for Folkeoplysning)

Etableret: 2004

Organisation: Selvejende institution under Kulturministeriet. Instituttet ledes af en bestyrelse på otte personer udpeget af kulturministeren.

Idrættens Analyseinstitut er en uafhængig og selvejende institution under Kulturministeriet, som blev oprettet i kølvandet på den daværende VK-regerings beslutning i 2003 om at inddrage grundbevillingen fra det daværende Institut for forskning i Idræt og Folkelig Oplysning (IFO) ved Gerlev Idrætshøjskole til fordel for et nyt institut.⁶⁵

Idrættens Analyseinstitut har til opgave at skabe overblik over aktuel, samfundsorienteret forskning på idrætsområdet. Desuden skal instituttet analysere perspektiver ved idrætspolitiske initiativer og stimulere offentlig debat om centrale idrætspolitiske spørgsmål.

⁵⁹

⁶⁰ Kulturministeriet (red.) 2009

⁶¹ Kulturministeriet 2007

⁶² Kulturministeriet 2011B

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Sport Event Denmark 2012

⁶⁵ CISC 2013

Instituttet driver med virkning fra 1. januar 2011 initiativet Play the Game, som siden 1997 og oprindeligt udsprunget af DGI har afviklet de internationale Play the Game-konferencer. Play the Game arbejder på og mellem konferencerne for at fremme demokrati, åbenhed og ytringsfrihed i international idræt. Instituttet har desuden på en treårig bevilling fra Kulturministeriet i årene 2013-2015 fået til opgave at udvikle og etablere Videncenter for Folkeoplysning, som især skal dække den folkeoplysende voksenundervisning, herunder bl.a. aften-skoler, daghøjskoler og folkeuniversitetet samt det idébestemte og samfundsendagende børne- og ungdomsarbejde.

Instituttet finansieres gennem en årlig grundbevilling fra Kulturministeriet til Idrættens Analyseinstitut/Play the Game. I årene 2013-2015 modtager instituttet desuden en årlig ekstrabevilling fra Kulturministeriet til etablering og udvikling af Videncenter for Folkeoplysning. Dertil kommer indtægter fra rekvirerede opgaver, eksterne projektbevillinger og anden indtægtsdækket virksomhed.

Hestevæddeløbssportens FinansieringsFond

Etableret: 2000

Organisation: En fond, der ledes af en bestyrelse bestående af en formand og fire medlemmer. Dansk Galop og Dansk Travsports Centralforbund udpeger hvert et medlem, mens kulturministeren udpeger de tre øvrige, herunder formanden.

Hestevæddeløb har en lang tradition i Danmark. De første organiserede galop- og travløb afholdtes i henholdsvis 1820 og 1831. Hestevæddeløb nød stigende popularitet som folkeforlystelse og spilobjekt, og Danmark fik i 1895 den første egentlige lov, der regulerede spil på væddeløb og sportsskampe samt beskattede dette spil.⁶⁶

Hestevæddeløbssporten kom i 1990'erne ind i en afmatningsperiode, og for at skabe bedre økonomi for sporten fokuserede forbundene på den liberalisering af spilleformer, der i disse år fandt sted og etablerede spilleselskabet Dantoto A/S i begyndelsen af 1990'erne i lighed med tilsvarende etableringer i de øvrige skandinaviske lande.

Dansk Tipstjeneste A/S (nu Danske Spil A/S) overtog i 2000 Dantoto A/S og rettighederne til at udbyde spil på hestevæddeløb, mod at dansk hestevæddeløbssport modtog en andel af selskabets årlige overskud. Som følge af revisionen af spillelovgivningen i 2000 etableredes samtidig Hestevæddeløbssportens FinansieringsFond (HFF), og ved revisionen af spillelovgivningen i 2003 blev hestevæddeløbssporten optaget på fordelingsnøglen for Tips- og Lotto-midler og modtager nu på linje med de store idrætsorganisationer en lovfæstet procentdel af udlovningsmidlerne fra Danske Spil og Det Danske Klasselotteri.⁶⁷

Hestesportens FinansieringsFond (HFF) har til formål at udvikle dansk hestevæddeløbssport både i form af professionel- og amatørsport samt sikre sportens økonomiske fundament. Herved forstås, at der skal tilføres penge til drift og udvikling af de ni hestevæddeløbsbaner, løbspræmier, avlsarbejde, etablering og vedligeholdelse af faste anlæg på baner samt drift af sportens organisationer, Dansk Galop og Dansk Travsports Centralforbund.⁶⁸

⁶⁶ Skatteministeriet 2001

⁶⁷ Hestevæddeløbssportens FinansieringsFond 2011

⁶⁸ Sportens to hovedbaner er for galops vedkommende Klampenborg Galopbane og for travs vedkommende Charlottenlund Travbane. Der er kombinerede trav- og galopbaner i Aalborg, Aarhus og Odense samt travbaner i Skive, Billund, Nykøbing Falster og på Bornholm.

Ca. halvdelen af HFF's midler går til præmietilskud til banerne, mens ca. 35 pct. af midlerne går til driftstilskud til banerne. I perioden 2005-2010 blev der på landets ni baner afviklet mellem 2.300-2.800 hestevæddeløb om året fordelt over 246-297 løbsdage. Antallet af aktive væddeløbsheste i trav og galop har i perioden ligget på 3.000-3.500 heste.⁶⁹

CIVILSAMFUNDETS ORGANISATIONER OG FORENINGER

Danmarks Idrætsforbund (DIF)

Stiftet: 1896

Medlemsorganisationer: 61 specialforbund

Samlet medlemstal (2012): 1.912.291⁷⁰

Danmarks Idrætsforbund er landets største idrætsorganisation, der fungerer som paraplyorganisation for 61 selvstændige specialforbund, der tilsammen repræsenterer cirka 1,9 mio. registrerede medlemmer fordelt på 9.287 idrætsforeninger.⁷¹ De fleste specialforbund⁷² repræsenterer specifikke idrætsgrene, der typisk arbejder med såvel dansk og internationalt orienteret konkurrencesport som breddeidræt. DIF er samtidig national olympisk komité med eneret til at repræsentere Danmark ved OL.

DIF's centrale vedtægtsbestemte opgave er "at virke for fremme af dansk idræt, særligt for fremme af specialforbundene og foreningsidrætten, samt for idrættens udbredelse i det danske samfund".⁷³ I praksis er det DIF's centrale opgave at varetage specialforbundene og deres foreningers interesser over for omverdenen, stå for videredistribution af udlodningsmidler til forbundene samt at varetage en række fælles administrative, uddannelsesmæssige, udviklingsmæssige og rådgivende funktioner over for specialforbund og lokale idrætsforeninger. DIF's fordeling af udlodningsmidler til specialforbundene sker efter en detaljeret fordelingsnøgle med udlodningskriterier, der afspejler DIF's overordnede idrætspolitiske prioriteringer.⁷⁴

Historisk har DIF fremhævet (forenings)idrættens kulturelle egen værdi, hvor idrætsaktiviteten og samværet om idrætten ses som det primære mål, men DIF har siden 1990'erne gradvist påtaget sig et mere direkte og formelt medansvar for at bidrage til løsningen af samfundsudfordringer, til dels i partnerskaber med staten og andre eksterne aktører. På det formelle plan indeholder DIF's vedtægter en forpligtelse til at udbrede idrætten på tværs af aldersmæssige, uddannelsesmæssige, kønsmæssige og sociale forskelle, mens DIF i sit gældende politiske program⁷⁵ fremhæver fire hovedmålsætninger frem mod 2014: At få flere til at dyrke idræt i DIF's forbund, udvikle frivilligheden i idrætten, styrke idrættens samfundsmæssige ansvar og værne om og styrke mangfoldigheden af idrætter.

Derudover arbejder DIF gennem den Internationale Olympiske Komite og Europæiske Olympiske Komite med internationale idrætspolitiske spørgsmål inden for miljø, matchfixing, good governance, idrætsdeltagelse, anti-doping, spilpolitik og eliteidrætspolitik.

⁷⁰ DIF, DGI og Dansk Firmaidrætsforbunds medlemsregistrering blev fra og med 2012 harmoniseret under Centralt ForeningsRegister med konsekvenser for opgørelsesmetoden. Se også: Danmarks Idrætsforbund 2013B

⁷¹ Ibid

⁷² Fire forbund: Dansk Arbejder Idrætsforbund, Dansk handicap Idræts-Forbund, Dansk Militært Idrætsforbund og KFUM's Idrætsforbund er tværgående forbund med flere idrætter.

⁷³ Danmarks Idrætsforbund 2013A

⁷⁴ Prioriteringen af de enkelte indsatsområder og den detaljerede udlodning til hvert enkelt specialforbund fremgår af materialet til DIF's årlige budgetmøde for alle specialforbundene: http://www.dif.dk/OM_DIF_OG_FORBUNDENE/organisation/dagsordener_og_referater/budgetmoeder.aspx

⁷⁵ Danmarks Idrætsforbund 2011

DGI

Stiftet: 1992

Medlemsorganisationer: 15 landsdelsforeninger

Samlet medlemstal (2012): 1.514.995 medlemmer

DGI er landets næststørste idrætsorganisation med lidt over 1,5 mio. medlemmer fordelt på 6.331 foreninger, som er organiseret under 15 regionale landsdelsforeninger. DGI blev stiftet i 1992 gennem en fusion mellem De Danske Gymnastik- og Ungdomsforeninger (DDGU) og De Danske Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforeninger (DDSG&I) og har rødder i 1800-tallets skytte- og gymnastikbevægelser. Med lidt over 300.000 medlemmer er gymnastikken stadig den største idræt i DGI.

DGI definerer sig selv som en breddeidrætsorganisation, hvis vedtægtsbestemte opgave det er at "styrke de frivillige foreninger som ramme om idræt med vægt på fællesskab, udfordring og sundhed for at fremme foreningslivets folkeoplysende kvaliteter. DGI vil med foreningen som udgangspunkt engagere flest mulige i idræt".⁷⁶

DGI er med sin regionale opbygning primært rettet mod at bidrage til udviklingen af det brede, lokale idræts- og foreningsliv. I praksis orienterer DGI's arbejde sig mod medlemsforeningernes behov for administrativ og organisatorisk bistand, ligesom man udbyder turneringer, stævner, uddannelser og arbejder med afgrænsede udviklingsprojekter.

DGI afviste i sine første leveår efter etableringen i 1992 med henvisning til sin demokratiske opbygning at indgå i overordnede, forpligtende aftaler med statslige myndigheder om strategiske målsætninger for organisationens virke. Gennem de seneste 10-15 år har DGI ændret strategi, og organisationen søger i dag gennem centrale målsætninger og projekter, ofte i partnerskaber med offentlige aktører, at fremme og udvikle danskernes deltagelse i idrætten i almindelighed og foreningsidrætten i særdeleshed. Mange projekter har et motions- eller sundhedssigte, hvilket også er afspejlet i DGI's reviderede formålsparagraf fra 2004. Heri præciseres DGI's kulturelle og folkeoplysende virke. De grundlæggende værdier i den praktiske idræt i DGI – fællesskab, udfordring og sundhed – blev indføjet, og formålsparagraffen blev udvidet med ønsket om at inddrage flest muligt i idrætten med udgangspunkt i foreningsidrætten.⁷⁷ Blandt de syv målsætninger i DGI's Strategi 2015 hedder det endvidere, at DGI vil arbejde for, at idrætsforeningerne bidrager aktivt til samfundsudviklingen og til at understøtte aktivt medborgerskab.⁷⁸

Dansk Firmaidrætsforbund (Firmaidrætten)

Stiftet: 1946

Medlemsorganisationer: 80 lokale firmaidrætsforeninger, 10 landsdækkende brancheforbund, Dansk Motions Forbund

Samlet medlemstal (2012): 353.125 medlemmer

Dansk Firmaidrætsforbund (DFIF) er med sine 353.125 medlemmer landets tredjestørste organisation inden for den foreningsorganiserede idræt. Dansk Firmaidrætsforbund arbejder for at motivere arbejdspladserne til firmaidræt og sundhedsfremme. De fleste medlemmer er tilknyttet via en firmaidrætsforening på deres arbejdsplads eller er medlem af den

⁷⁶ DGI 2012B

⁷⁷ Den tidligere formålsparagraf lød: "DGI's formål er ved idræt og andet kulturelt virke at styrke det frivillige foreningsarbejde for at fremme den folkelige oplysning."

⁷⁸ DGI 2011

lokale firmaidrætsforening som enkeltmedlemmer. Derudover samarbejder Dansk Firmaidrætsforbund med virksomheder, som rådgives om sundhed og motion på arbejdspladsen.⁷⁹

I sin formålsparagraf, der formelt optog sundhedsfremme i 2008⁸⁰, definerer Dansk Firmaidrætsforbund sin målsætning således: "Dansk Firmaidrætsforbund motiverer arbejdspladserne til firmaidræt og sundhedsfremme."⁸¹

Som DIF og DGI servicerer Dansk Firmaidrætsforbund sine medlemsforeninger, ligesom man er ansvarlig for DM i firmaidræt samt en række idrætslige stævner og arrangementer. Dansk Firmaidrætsforbunds traditionelle fokus på idrætstilbud til ansatte på arbejdspladserne i fritiden er i de senere år suppleret med sundhedsfremme gennem idrætstilbud, sundhedscertificering og kampagner målrettet de enkelte virksomheder og deres ansatte. Senest har idræt og fysisk aktivitet for elever på erhvervsskolerne også udviklet sig til en prioritet for organisationen.

I sin strategi frem mod 2015 fremhæver Dansk Firmaidrætsforbund fem hovedmålsætninger: At få flere danskere til at dyrke firmaidræt, at inspirere og motivere medarbejderne på danske arbejdspladser til at leve et sundere liv, at styrke foreningernes specifikke aktiviteter gennem fleksible og innovative idræts- og motionsformer, at styrke foreningernes generelle udvikling gennem rekruttering af flere frivillige samt at sætte en markant breddeidrætspolitisk dagsorden hvad angår idræt, motion og sundhed på arbejdspladsen.⁸²

Dansk Skoleidræt

Stiftet: 1946

Medlemmer: 1463 grundskoler er samlet i 15 kredsforeninger.

Dansk Skoleidræt er en interesseorganisation, der arbejder for at fremme folkesundheden ved at sætte fokus på idrætsfagets vilkår i skolen og på børns muligheder for daglig bevægelse m.h.p. at fremme deres sundhed, læring og trivsel.

Organisationen gennemfører en række større landsdækkende aktiviteter og turneringer rettet mod alle landets skoler, dvs. både folkeskoler og privatskoler. Målgruppen for aktiviteterne og turneringerne indbefatter alle skoleelever. Desuden producerer Dansk Skoleidræt forskellige skoleidrætsmærker, udgiver undervisningsmaterialer og magasinet *Idræt i skolen* samt tilbyder kurser for idrætslærerne.

Dansk Skoleidræt har 15 kredsforeninger med kontakt til skoleidrætsudvalgene i kommunerne og idrætsudvalgene på skolerne. Kredsforeningerne arrangerer aktiviteter lokalt – både uafhængigt af og i samarbejde med landsorganisationen. I alt udbyder kredsforeningerne årligt omkring 500 aktiviteter til landets skoler. Samlet set er ca. 65 % af skolerne medlem af en kredsforening, og Dansk Skoleidræt tilbyder dermed idrætsaktiviteter for omkring 700.000 skolebørn.

⁷⁹ Dansk Firmaidrætsforbund 2013

⁸⁰ Den tidligere formulering lød: "Forbundets formål er gennem arbejdspladsen, familien og andre fællesskaber at stimulere interessen for idræt, motion og samvær." Dansk Firmaidrætsforbund 2008

⁸¹ Dansk Firmaidrætsforbund 2011

⁸² Dansk Firmaidrætsforbund 2012B

International Sport and Culture Association (ISCA)

Stiftet: 1995

Medlemmer: 130 medlemsorganisationer i 80 lande

DGI var sammen med 20 andre nationale breddeidrætsorganisationer medstifter af den internationale breddeidrætsorganisation International Sport and Culture Association (ISCA). Organisationen blev stiftet i 1995 og har i dag 130 medlemsorganisationer fra 80 lande.⁸³ ISCA har hovedkontor i København og er ledet af en international bestyrelse på 12 personer. Organisationen har siden dannelsen haft dansk præsident og dansk generalsekretær.

ISCA's formål er at bruge international viden og samarbejde på breddeidrætsområdet til at initiere og assistere udvikling af de nationale breddeidrætsorganisationer bl.a. gennem en række partnerskaber og aktiviteter inden for områder som frivillighed, god idrætsledelse og idrættens sundhedsfremmende potentialer.⁸⁴ ISCA repræsenterer den brede idræts interesser over for andre internationale institutioner, bl.a. EU. Organisationen bedriver idrætspolitisk virksomhed over for Europa-Parlamentet og EU-Kommissionen, og organisationen har siden 2000 ledet 38 europæiske idrætsprojekter med europæisk medfinansiering. ISCA modtager desuden bidrag fra DGI samt udlodningsmidler fra Kulturministeriet, hvilket udgør ca. en fjerdedel af ISCA's omsætning.

Idrætsforeninger

Danmarks Idrætsforbund (DIF) har godt 9.000 medlemsforeninger, DGI godt 6.000 og Firmaidrætten 244, viser de første tal fra det fælles 'Centralt ForeningsRegister'.⁸⁵ Med højde for et vist overlap mellem organisationerne og et antal idrætsforeninger, der står helt uden for disse, vurderes der at være 15.000-16.000 idrætsforeninger i Danmark.⁸⁶ Mellem hver tredje og hver fjerde forening er flerstrengt, dvs. organiserer flere idrætter under samme hovedforening.⁸⁷

Selvom foreningsidrætten har været en del af dansk kultur siden 1861, er foreningslivet en dynamisk størrelse, hvor foreningslukninger og -stiftelser i sig selv skaber udvikling og variation i landskabet af idrætsforeninger og de tilbud, de leverer til lokalbefolkningen. Mellem hver fjerde og femte forening er dannet inden for de seneste 15 år, og omkring 5 pct. er højst fem år gamle.⁸⁸

I forhold til den offentlige støtte til idrætten kan foreningslivet trække på de turneringer, kurser, rådgivning og øvrige serviceydelser samt i visse tilfælde direkte tilskudspuljer, der udbydes af idrætsorganisationerne og de hel- og halvstatslige organisationer med relation til idrætten. Men først og fremmest kan mange foreninger via folkeoplysningsloven trække på direkte eller indirekte kommunal støtte i form af medlems- og aktivitetstilskud, lokaletilskud eller gratis eller subsidieret adgang til idrætsfaciliteter. Foreningerne genererer dog hovedparten af deres indtægter gennem egenindtægter fra medlemmerne eller indtægtsgivende aktiviteter.

Med meget store variationer mellem foreningerne skønnedes den gennemsnitlige idrætsforening i 2010 at have indtægter på 410.000 kr. og et gennemsnitligt overskud på 17.000 kr. Direkte offentlige tilskud udgjorde 13 pct. af foreningernes samlede indtægter, mens betalinger fra medlemmerne udgjorde 60 pct. og dermed den vigtigste indtægtskilde. 74 pct. af

⁸³ International Sport and Culture Association 2013

⁸⁴ Ibid

⁸⁵ Danmarks Idrætsforbund 2013B

⁸⁶ Ibsen 2006:7

⁸⁷ Ibsen 2006: 8; Laub 2012: 26

⁸⁸ Ibsen 2006:6; Brandt 2011

foreningerne angav i 2010 at være meget tilfredse eller tilfredse med deres generelle økonomi, mens blot 9 pct. var meget utilfredse eller utilfredse med deres økonomi. Det hører med i billedet af idrætsforeningernes økonomi, at deres største ressource i form af frivillig arbejdskraft og i mange tilfælde også gratis adgang til offentlige idrætsfaciliteter ikke kan aflæses direkte af tallene i foreningernes budgetter og regnskaber.⁸⁹

Aftenskoler

Ved siden af foreningerne er aftenskolerne en væsentligt mindre, men dog betydelig lokal udbyder af bevægelsesaktiviteter, der i lighed med foreningslivet får støtte gennem folkeoplysningsloven. Cirka tre pct. af den voksne befolkning dyrker sport/motion i aftenskoleregi.⁹⁰ Blandt ældre og især kvinder over 40 år er andelen dog noget højere, og aftenskolerne tilbyder generelt mange specialiserede kurser, der imødekommer behovene for bevægelsesaktiviteter i netop disse målgrupper.⁹¹

KOMMERCIELLE AKTØRER

Historisk har dansk idræt altid haft et islæt af private aktører som danseskoler, ridecentre eller gymnastikinstitutter, der typisk var drevet af iværksættere på områder, hvor foreningslivet ikke havde faciliteter, eller hvor det offentlige udbud af faciliteter var mangelfuldt.⁹²

I den henseende bemærkes det, at den væsentligste lovgivning på idrætsområdet gennem årene specifikt ikke har fremmet kommerciel idræt. Folkeoplysningsloven har f.eks. sigte på at fremme foreningsorganiseret idræt med særlig vægt på børn og unge, mens eliteidrætsloven bag Team Danmark søger at fremme eliteidrættens kulturpolitiske dimensioner inden for socialt og etisk ansvarlige rammer som modvægt til de stadigt større kommercielle interesser i eliteidrætten.⁹³

På trods af disse prioriteringer i lovgivningen er der over de seneste årtier sket en voldsom kommercialisering og professionalisering såvel af dele af dansk eliteidræt, blandt andet med fremkomsten af semi- eller fuldtidsprofessionelle ligaer i idrætsgrene som fodbold, håndbold, ishockey, badminton og basketball, ligesom der på breddeidrætsområdet er kommet en kraftig fremvækst af egentlige kommercielle kæder eller enkeltstående private virksomheder.

Kommercielle udbydere inden for fitness, golf og andre livstilsorienterede idrætter har over de seneste årtier vundet kraftigt fodfæste på det danske marked – især i forhold til de voksne motionister, som den officielle danske idrætspolitik har haft mindre fokus på.

Inden for f.eks. golf steg andelen af privatejede golfbaner fra 23 pct. i 2004 til 43 pct. i 2006. Selv om golfsporten efter mange års ubrudt fremgang har oplevet stagnation i medlemstallet og banetilgangen siden 2010, er de fleste nye golfbaner i de senere år anlagt af kommercielle aktører.

⁸⁹ Laub 2012:30

⁹⁰ Laub 2013:81

⁹¹ Kulturministeriet (red.) 2009:88

⁹² Kulturministeriet (red.) 2009: 96

⁹³ Storm & Brandt 2008:70-82

I fitness-sektoren er der over det seneste årti sket en massiv medlemsvækst, hvilket illustreres af tabellen nedenfor. Samtidig er fitness-sektoren kendetegnet af konsolidering, hvor virksomheder som eksempelvis Fitness World eller fitness.dk i det seneste årti har etableret sig som markante landsdækkende kæder.

Antal kommercielle fitnesscentre i Danmark, 2007-2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Antal centre i alt	380	424	451	425	444	506
Antal kunder, ca.	410.000	480.000	550.000	540.000	650.000	750.000

Kilde: Idrættens Analyseinstitut 2007-2011, DIF Team Analyse 2012⁹⁴

Også inden for andre idrætsgrene som motionsløb, motionscykling, streetsport, visse vandsportsgrene, paintball/hardball, bløde østligt inspirerede bevægelsesformer, træningsakademier og camps, dans, e-sport, motionsfodbold m.m. sker en udvikling, hvor kommercielle udbydere og eventarrangører vinder markedsandele som selvstændige udbydere af aktiviteter og events eller som samarbejdspartnere for foreninger eller idrætsorganisationer. I forhold til udbud af kurser og kortere uddannelser sker ligeledes en vækst i antallet af kommercielle udbydere i konkurrence med idrætsorganisationernes uddannelsesstilbud.⁹⁵

Kommercialiseringen af breddeidrætten har siden årtusindeskiftet givet sig udslag i, at kommercielle aktører i stigende grad søger at varetage deres overordnede politiske interesser gennem egentlige brancheforeninger, der på linje med idrættens traditionelle organisationer søger politisk indflydelse og repræsentation.⁹⁶ Dansk Fitness & Helse Organisation (DFHO) er en sådan organisation, der siden 2006 har arbejdet for at sikre branchens rammevilkår og varetage deres medlemscentres politiske, økonomiske og faglige interesser. Derudover samarbejder DFHO med Anti Doping Danmark om dopingindsatsen i medlemscentrene og deltager i samarbejde i internationalt regi. Derudover kan nævnes Foreningen af Private Golfbaner (stiftet 2001) samt Dansk Kommerciel Fitness og Sundhed (stiftet 2012) som andre eksempler på lignende organisationer.⁹⁷

⁹⁴ 2012-tallene fra Team DIF Analyse er ikke publiceret, men følger de tidligere års indsamlingsmetode

⁹⁵ Se bl.a. Bjerrum 2011:66, Brandt 2013, Storm & Brandt 2008:183-217, Bjerrum, H. m.fl. 2012:161-194

⁹⁶ Kulturministeriet 2009:99

⁹⁷ se www.fpg.dk, www.dfho.dk og <http://dkfs.dk/>

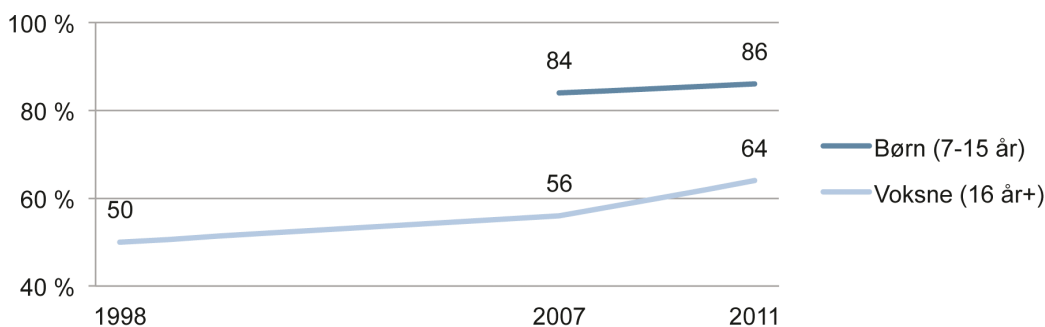
1.1.1.2. DANSKERNES IDRÆTSVANER

De senere årtiers udvidelse af det idrætspolitiske felt med et bredt felt af udbydere, store investeringer i såvel kommunale som kommercielle idrætsfaciliteter og øget fokus på idræt og motion som fritidsbeskæftigelse ikke bare for børn og unge, men også for voksne i alle aldre, har i høj grad sat deres præg på danskernes idrætsvaner i de senere år.

Danskerne er gennem de seneste ca. 50 år blevet et mere og mere idrætsaktivt folk, ifølge egne vurderinger i forskellige repræsentative undersøgelser. Børnene har et konstant højt aktivitetsniveau, og foreningslivet spiller både af kulturelle grunde og som følge af lovgivningens klare prioritering af foreningsidrætten for børn og unge en meget stor rolle i børnenes idrætsdeltagelse. 86 pct. af alle børn i alderen 7-15 år svarer, at de regelmæssigt dyrker sport eller motion, og 86 pct. af alle børn svarer, at de har dyrket mindst én idræt i forening inden for det seneste år.⁹⁸

Mens børnenes høje idrætsdeltagelse ikke er af nyere dato, har idrætsdeltagelsen på voksensiden (16 år+) været støt stigende gennem de seneste årtier. 64 pct. af alle voksne danskere angav i den seneste undersøgelse af danskernes motions- og sportsvaner fra 2011 at dyrke sport eller motion regelmæssigt. Dertil kommer 14 pct., som svarer, at de normalt dyrker sport eller motion, men 'ikke for tiden'. Deltagelsen i sport og motion er vel at mærke næsten lige høj i alle voksne aldersgrupper.⁹⁹

Figur 1: Idrætsaktive børn og voksne. Pct.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 'Danskernes motions- og sportsvaner' (Laub 2013).

Væksten i de voksnes idrætsaktiviteter udfolder sig i flere organisatoriske rammer, der ofte supplerer hinanden hos den enkelte borger. Således har såvel foreningsidrætten som den kommercielle idræt og den selvorganiserede idræt med små udsving haft vækst over de seneste årtier. Trods et fald fra 61 pct. til 58 pct. fra 2007 til 2011 er den selvorganiserede idræt (idræt på egen hånd) den største arena for voksnes idrætsdeltagelse.¹⁰⁰

⁹⁸ Laub 2013

⁹⁹ Laub 2013

¹⁰⁰ Pilgaard 2009 og Laub 2013

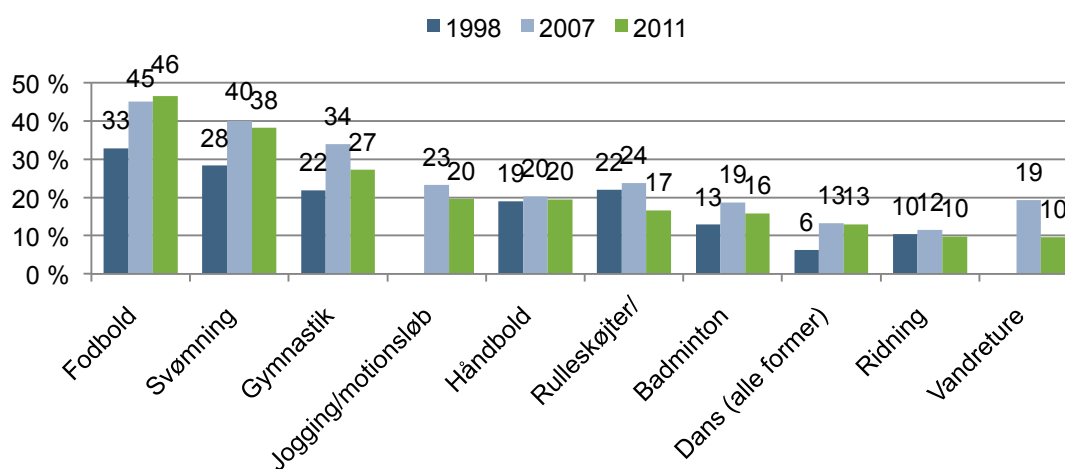
Tabel 2: Organisatoriske rammer for voksne danskeres sport og motion, 1964-2011, (pct.)

	1964	1975	1987	1993	1998	2002	2004	2007	2011
Forening	12	17	29	30	30	34	35	41	41
Selvorganiseret	6	17	22	26	44	41	51	61	58
Privat klub/center							14	18	20
Firmaidræt								7	5 ¹⁰¹
Aftenskole								5	3
Andet								13	11

Kilde: Sammenstilling af forskellige undersøgelser, Pilgaard 2009 & Laub 2013

Samtidig med de senere års øgede fokus på fysisk aktivitet gennem hele livet er selve idrætsbegrebet, og givetvis også befolkningens subjektive opfattelse af, hvornår man er idrætsaktiv, blevet mere rummeligt. Der er klare sociale skævheder i forhold til idrætsdeltagelse i retning af, at lavt uddannede og folk uden for arbejdsstyrken er væsentligt mindre tilbøjelige til at være idrætsaktive. Børn af idrætsinaktive forældre er mere tilbøjelige til selv at være idrætsinaktive, selvom langt størstedelen af de 7-15-årige uanset familieforhold er idrætsaktive.¹⁰²

Børns idræt er domineret af aktiviteter, der typisk finder sted i foreninger. Kun motionsløb, rulleskøjter og vandreture på børnenes top ti finder ikke overvejende sted i foreningsregi. De resterende syv aktiviteter i figuren nedenfor er aktiviteter, som dyrkes i idrætsforeninger.¹⁰³

Figur 2: Mest populære aktiviteter blandt børn (7-15 år). Pct.

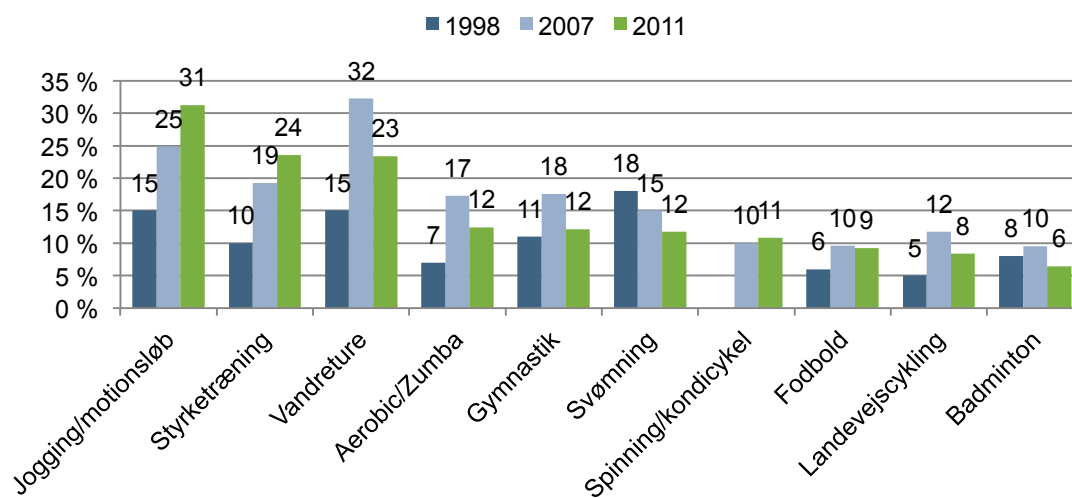
Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 'Danskernes motions- og sportsvaner 2011' (Laub 2013).

Sport og motion er i stigende grad andet og mere end konkurrenceaktiviteter i klubber, særligt blandt voksne danskere over 30 år, hvor en væsentlig større del er idrætsaktive i dag end for blot 15 år siden. I denne del af befolkningen er de populære aktiviteter oftest selvorganiserede, som motionsløb, cykling og vandreture, der kan tilrettelægges fleksibelt i forhold til tid og sted.

¹⁰¹ Hvis der kun spørges til folk, der er i arbejde, er det 8 % af de voksne, som dyrker idræt i firmaidræts-regi.

¹⁰² Laub 2013:26;63

¹⁰³ Laub 2013:36

Figur 3: Mest populære aktiviteter blandt voksne (16 år+). Pct.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 'Danskernes motions- og sportsvaner 2011' (Laub 2013).

1.1.2. UDVIKLING AF MIDLER ANVENDT PÅ IDRÆT I DANMARK BÅDE AF OFFENTLIGE OG PRIVATE AKTØRER

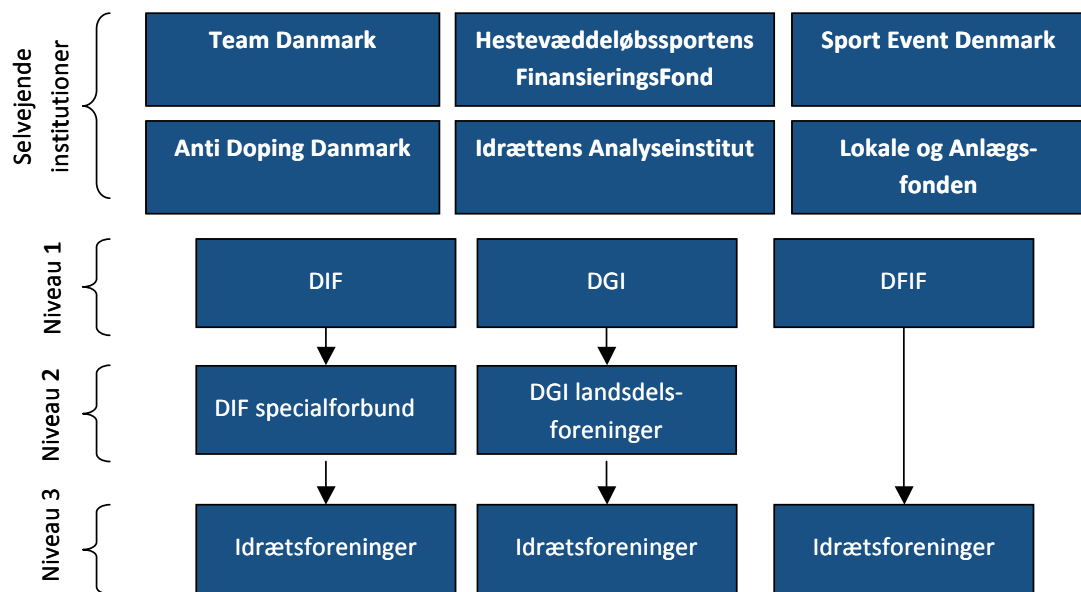
1.1.2.1. KORTLÆGNING AF UDVIKLINGEN I DEN SAMLEDE FINANSIERING AF IDRÆTTEN – STAT OG KOMMUNER

Indledning

I dette kapitel redegøres ud fra eksisterende data for den samlede finansiering af idrætten¹ i Danmark. Redegørelsen baserer sig på tal fra tværsnitsår efter 1995, dvs. 1998, 2004, 2007, 2011 og 2012.

Der redegøres først for udviklingen i den samlede finansierings omfang. Dernæst redegøres for, hvilke aktører midlerne går til. Endelig specificeres bidragene fra staten, kommunerne og andre. I Figur 1 ses idrættens aktører og hovedaftagere af støttemidlerne.

Figur 1. Idrættens organisering

¹ Finansiering af idrætsrelaterede aktiviteter er i denne redegørelse begrænset til finansiering af aktiviteter, der primært har idræt som formål, eller hvor idræt har været anvendt som redskab til at opnå et formål, f.eks. i sociale eller sundhedsfremmende projekter. Det er f.eks. støtte til de lokaler, hvor der f.eks. spilles bold eller dyrkes gymnastik (haller, træningslokaler til udøvelsen af boldspil og træning m.v.), men ikke støtten til anlæg af rekreative/kulturelle aktiviteter/faciliteter, hvor der bl.a. også kan dyrkes motion (stier i det grønne, kulturelle aktiviteter, der bl.a. omfatter motion, m.v.). Støtten til den ikke-organiserede idræt er således ikke medtaget, da den netop ofte vil benytte rekreative områder/tekniske anlæg som veje, stier m.v.

Sammenfatning

Kulturministeriet og idrættens hovedorganisationer gennemførte i 1995/1996 en analyse af idrættens økonomi. I den analyse udgjorde kommunernes bidrag i alt 40,7 % af idrættens samlede finansiering, og samlet udgjorde offentlige tilskud næsten 70 % af idrættens samlede indtægter. Det er svært at sammenligne undersøgelsen fra 1995 med denne kortlægning, da der er sket en udvikling på området, dvs. der er kommet flere organisationer til (f.eks. ADD, HFF og Idan).

Den samlede fordeling mellem idrættens finansieringskilder ændres over tiden. Der er en vækst i idrættens egenindtægter, dvs. organisationerne er blevet bedre til at indhente finansiering fra andre kilder end kommuner og Kulturministeriet, hvoraf sidstnævntes andel af finansieringen er faldet hen over perioden.²

Det skal bemærkes, at nærværende kortlægning hverken har inddraget kommercielle idrætsudbydere (eksempelvis fitnesskæder m.v.) eller professionelle hold/klubber i undersøgelsen. Data om idrætsdeltagelsen viser, at andelen af den voksne befolkning, der benytter private centre/motionscentre, er steget fra 11 % i 1998 til 20 % i 2011. Data fra DFHO og Idan viser, at antallet af månedsabonnementer fra 2000 er steget fra ca. 200.000 til ca. 750.000 i 2012, svarende til en ændring i kontingentniveauet fra ca. 1 mia. til 2,5-3 mia. kr.

Dertil kommer en væsentlig stigning i danskernes deltagelse i idrætsevents. Eksempelvis havde DHL-stafetten et deltagerantal på ca. 15.000 i 1998, mens deltagerantallet i 2012 var 186.000. Dette bekræfter, at der på disse områder også er sket en væsentlig vækst siden 1995, hvor det dog ikke indgik i undersøgelsen. Danskerne og danske virksomheder synes villige til at selv-finansiere idræt i højere grad gennem perioden.³

På baggrund af de gennemførte interview er det vurderingen, at støtten til den ikke-organiserede idræt er meget lille set i forhold til støtten til den organiserede idræt. Dog vurderes støtten til den ikke-organiserede idræt at være svagt stigende.⁴ I Tabel 1 sammenlignes resultaterne fra denne undersøgelse med en tilsvarende fra 1995.

² Idan har i undersøgelse ("Foreningsidrætten i Danmark" – 2006, Bjarne Ibsen) også påpeget, at den offentlige støtte udgør en faldende andel af økonomien på klub- og foreningsniveau.

³ Der er ikke foretaget analyser af det økonomiske omfang heraf.

⁴ Det er dog meget svært at opgøre støtten, da mange af kommunernes øvrige anlægsaktiviteter (f.eks. stier, veje, legepladser m.v.) kan benyttes til ikke-organiseret idræt.

Tabel 1. Sammenligning af idrættens finansiering fra 1995 og tværsnitsårene i løbende priser (mio. kr.)

	1995		1998		2004		2007		2011		2012	
	Beløb	Andel	Beløb	Andel	Beløb	Andel	Beløb	Andel	Beløb	Andel	Beløb	Andel
Kulturministeriet ¹	593	17%	725	11%	697	8%	848	8%	918	7%	920	7%
Øvrige ministerier ²	5	0%	1	0%	4	0%	13	0%	33	0%	28	0%
Amter/regioner ³	10	0%		0%		0%	4	0%	5	0%	5	0%
Kommuner ^{4 5 6}	2.171	41%	2.377	37%	3.099	33%	4.133	37%	4.789	39%	4.722	38%
Egenindtægter ^{7 8 9}	2.036	46%	3.366	52%	5.474	59%	6.138	55%	6.588	53%	6.872	55%
I alt	4.815	100%	6.469	100%	9.273	100%	11.135	100%	12.333	100%	12.547	100%

Note 1: I den oprindelige undersøgelse i 1995 var der ikke medtaget støtte til LOA. Der er i tabellen tillagt i alt 18mio. kr. Tallene er kun knyttet til idrætsformål og er anslået af LOA.

Note 2: Øvrige støttebeløb er opgjort med udgangspunkt i opgørelser fra de støttegivende instanser/organisationer.

Note 3: Amterne er nedlagt i 2007. I årene 2007, 2011 og 2012 er anvendt kulturregionernes støtte til idrætsrelaterede ikke-lovbestemte tilskud. Læs mere her: <http://kum.dk/Kulturpolitik/Kulturfalter-med-kommuner/Om-kulturfalter/Kulturregioner/>

Note 4: I den oprindelige undersøgelse i 1995 var der ikke medtaget anlægsudgifter. Der er i tabellen tillagt anlægsudgifterne fra følgende funktioner: 0.31 Stadion, idrætsanlæg; 0.32 Idræts- og svømmehaller; 0.33 Friluftsbade; 3.73 Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde; 3.74 Lokaltilskud.

Note 5: Bemærk at kommunernes bidrag her er væsentligt højere end i opgørelsen for idrætsforeninger (Tabel 17). Det skyldes, at der medregnes alle former for finansiering, herunder eksempelvis anlæg mv.

Note 6: Bemærk endvidere, at der i opgørelsen for kommunerne er medtaget tilskud, der ligger ud over de ovenstående funktioner.

Note 7: Egenindtægter for idrætsforeningerne er baseret på en gennemgang af 22 foreningers regnskaber. Disse er fordelt, så de er repræsentative geografisk, størrelses- og omsætningsmæssige. Der er endvidere repræsenteret en palette af sportsgrene. Opgørelsen for foreningernes egenindtægter er fratrukket kommunernes bidrag (lokale og medlemstilskud) og tilskud fra hovedorganisationer. Opgørelsen af egenindtægter er dog forbundet med en vis usikkerhed.

Note 8: Egenindtægter for niveau 2 er forbundet med en vis usikkerhed, da opgørelserne i det foreliggende data ikke muliggør en detaljeret fastsættelse. Egenindtægterne er anslået ud fra en opgørelse i 2011. Egenindtægterne i de øvrige år er fastsat ud fra en antagelse om, at der er sket en lineær vækst.

Note 9: Egenindtægter for niveau 1 er fastlagt ud fra årsrapporter.

For at lette sammenligninger over tid af idrættens finansiering præsenteres udviklingen i faste priser i nedenstående tabel. Som det fremgår, sker der en stigning i den samlede finansiering frem til 2007 og herefter et lille fald frem mod 2012.⁵ Kulturministeriets bidrag er svagt stigende, mens der i faste priser sker en fordobling af egenindtægterne.

Tabel 2. Udviklingen i idrættens finansiering i faste priser (mio. kr.) (2012 = 100)¹

	1995	1998	2004	2007	2011	2012
Kulturministeriet	860	1.007	859	989	952	920
Øvrige ministerier	7	1	5	15	34	28
Amter/regioner	15	0	0	5	5	5
Kommuner	3.148	3.299	3.820	4.818	4.965	4.722
Egenindtægter	2.952	4.672	6.747	7.155	6.831	6.872
I alt	6.983	8.978	11.431	12.981	12.786	12.547

Note 1: Baseret på nettoprisindekset.

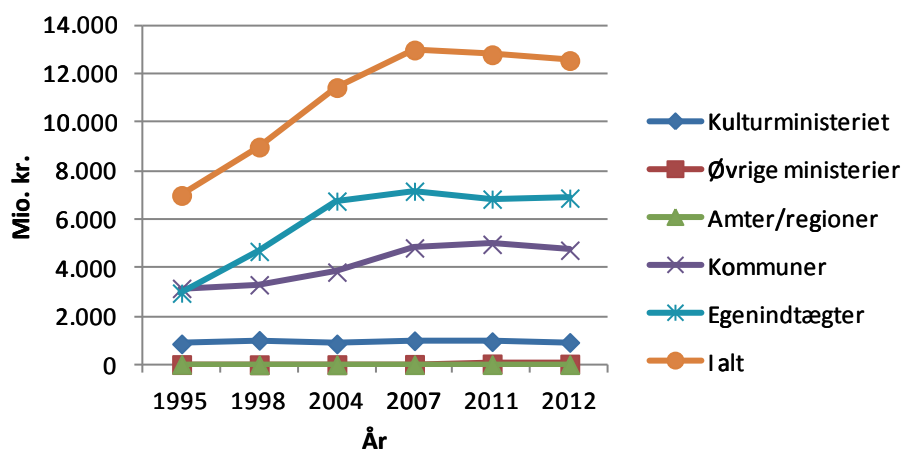
Kilde: Danmarks Statistik (2012 = 100)

Denne udvikling er ligeledes illustreret i Figur 2, hvor fordelingen mellem de enkelte finansieringskilder fremgår.

⁵ Udviklingen mellem de enkelte år skal tages med forbehold, men det er vores vurdering, at de overordnede udviklingstendenser afspejler den reelle udvikling.

Figur 2. Udvikling i idrættens finansiering i faste priser (mio. kr.)

Modtagere – aggregeret overblik

Tabel 3 viser et aggregeret overblik over idrættens finansiering fordelt på modtagerorganisationer. Som det fremgår, er Kulturministeriet (udlodningsmidlerne) en stor finansieringskilde for de offentlige selvejende institutioner og idrættens hovedorganisationer. På foreningsniveau (niveau 3) er det derimod kommunerne, der er en væsentlig bidragsyder. Generelt kommer der også en stor finansiering fra ikke-offentlige kilder. Dette dækker over alt fra ydelsessalg til medlemskontingenter m.v.

Det skal bemærkes, at en stor del af Kulturministeriets støtte til niveau 1 kanaliseres videre til niveau 2 og de selvejende institutioner.⁶

Samlet kan tallene ikke fuldt afstemmes med Tabel 1, idet den primære kilde til oplysningerne for de tværgående organisationer og niveau 1-organisationer her er organisationernes regnskaber. Det skal understreges, at der kan være mindre usikkerheder grundet skøn, forskellige opgørelsesmetoder/regnskabspraksis m.v. i de forskellige organisationer. Det er dog vores vurdering, at tabellen på de overordnede linjer giver et retvisende billede af idrættens finansiering.

⁶ Se afsnittet omkring pengestrømme for en nærmere beskrivelse heraf.

**Tabel 3. Finansiering af de idrætsorganisationer, som er omfattet af analysen (2012)
(mio. kr.)**

Modtager ¹	Kilde	Kulturministeriet	Øvrige ministerier	Kommuner	Andre kilder	I alt
Selvejende institutioner						
Team Danmark		102			24	126
Anti Doping Danmark		5			5	10
Lokale og Anlægsfonden ²		51			17	68
Sport Event Danmark ³		20			1	21
Idrættens Analyseinstitut ⁴		6			4	9
Hestevæddeløbsportens Finansieringsfond		98			0	98
Foreningsidrætten						
DIF		285			12	297
DGI		258			12	270
DFIF		39			13	52
Niveau 2^{5 6}						
Specialforbund/landsdelsforeninger ⁷				2	900	902
Niveau 3						
Idrætsforeninger				4.722	6.131	10.853
I alt		863	0	4.724	7.118	12.705

Note 1: Tabellen er baseret på organisationers indtægtsopgørelser i årsregnskaberne. Der kan grundet opgørelsesmetoder mv. forekomme afvigelser til de opgjorte støttebeløb hos støttegiverne.

Note 2: For LOA er kun medtaget den andel, der kan knyttet til idrætsrelaterede formål. Bemærk endvidere, at en del af indtægterne fra "ikke offentlige kilder" dækker over renteindtægter (5,1 mio. kr.), der modsvares af en tilsvarende renteudgift i forbindelse med videreformidling af lån.

Note 3: SEDK får tilført 5 mio. kr. fra DIF. Disse er udeladt, da det ellers ville medføre, at de blev talt med to gange.

Note 4: Bemærk at beløbet er sammenlagt af støtte på 4 mio. kr. til Idan og 1,5 mio. kr. til Play the Game.

Note 5: Bemærk, at nogle af indtægterne på niveau 2 kommer fra niveau 1. Disse indtægter er udeladt fra opgørelsen på niveau 2, for ikke at tælle indtægterne med to gange. Ligeledes er tilskuddene til de selvejende institutioner renset for bidrag fra hovedorganisationerne.

Note 6: Bemærk, at nogle af indtægterne på niveau 2 kommer fra niveau 3 igennem køb af kurser, ydelser mv. Det er ikke umiddelbart muligt at opgøre størrelsen af pengestrømmene fra niveau 3 til niveau 2.

Note 7: Opgørelsen for specialforbund/landsforeninger er baseret på opgørelser for 2011.

BIDRAGYDERE

Staten

Kulturministeriet

Størstedelen af de statslige midler til idrættens organisationer og idrætsrelaterede formål finansieres via Kulturministeriet, hvor hovedparten udgøres af udlodningsmidlerne (tidligere tips- og lottomidler). For en nærmere redegørelse af Kulturministeriets finansiering af idrætten se afsnit 2.1. Kulturministeriets støtte til idrætten fremgår af Tabel 4.

Tabel 4. Kulturministeriets bidrag til idrætten i løbende priser (mio. kr.)

	1998 ¹	2004	2007	2011	2012
Udlodningsmidler til faste udlodningsmodtagere	689	661	792	829	849
Udlodningsmidler til idræt på aktstykkerne	36	36	48	62	51
Idrætsformål på finansloven			8	28	20
Tilskud vedrørende folkeoplysende virksomhed ²					1
I alt	725	697	848	918	920

Note 1: I 1998 varetog Dansk Tipstjeneste udbetalingen af tipsmidler til DIF, DGI og DFIF. I 1998 udbetalte Dansk Tipstjeneste 558,204 mio. kr. til DIF, DGI og DFIF. Beløbet for 1998 inkl. de direkte tilskud fra Dansk Tipstjeneste. Bemærk endvidere, at hestesportens midler ikke er med i 1998.

Note 2: Som følge af ressortændringen i 2011, er ordningen om tilskud til den frie folkeoplysende virksomhed pr. 1. januar 2012 overført til Kulturstyrelsen.

Kilde: Kulturministeriet.

Social- og Integrationsministeriet⁷

Det er oplyst, at ministeriet som udgangspunkt ikke har støttet aktiviteter eller haft puljer, der har haft et idrætsmæssigt perspektiv i de undersøgte år. Ministeriet har i nogle tilfælde givet tidsbegrænset støtte til enkelte idrætsforeninger, som har gennemført projekter med et socialt eller integrationsmæssigt perspektiv. Støttebeløbene for de enkelte år fremgår af den nedenstående tabel.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet har meddelt, at de alene kan oplyse om tal for årene 2007, 2011 og 2012 for så vidt angår socialområdet som følge af databrud i it-systemer, mens det for integrationsområdet alene er muligt at oplyse tal for 2012, da Integrationsministeriets puljeadministrative system i forbindelse med ressortomlægningen blev lagt ind under Beskæftigelsesministeriet. Tabellen giver derfor ikke et fuldstændigt billede af de bevillinger, Social-, Børne- og Integrationsministeriet har givet i den pågældende år-række.

Tabel 5. Social- og Integrationsministeriets bidrag til idrætten i løbende priser (mio. kr.)

	1998	2004	2007	2011	2012
Diverse projekter	0	0	3	11	14
I alt	0	0	3	11	14

Kilde: Social- og Integrationsministeriet.

Miljøministeriet

Ministeriet har ingen puljer eller støttemidler, der er rettet direkte mod idrætten. Ministeriet yder dog eksempelvis støtte til etablering af faciliteter for friluftsliv generelt, der også kan benyttes af idrætten. Hertil kommer, at Friluftsrådet, som fordeler Miljøministeriets del af udlodningsmidlerne til friluftslivet, støtter friluftsp projekter, som også kan være relateret til idrætten. Det er ikke inden for denne analyses rammer at opgøre omfanget af denne støtte til idrætten.

Undervisningsministeriet⁸

Ministeriet yder fast støtte til Dansk Skoleidræt. Herudover har ministeriet ydet støtte til projekter relateret til idræt som skolefag. Støtten er især givet til produktion af nye undervisningsmaterialer til brug i bl.a. idræt. Støttebeløbene ses i Tabel 6.⁹

Tabel 6. Undervisningsministeriets bidrag til idrætten i løbende priser (mio. kr.)

	1998	2004	2007	2011	2012
Dansk Skoleidræt	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Tilskud ydet til idrætsrelaterede aktiviteter/projekter		0,2	0,4	0,2	0,4
Tilskud vedrørende folkeoplysende virksomhed ¹	0	2,5	1,1	1,2	
Støtte i alt	0,1	2,9	1,6	1,6	0,6

Note 1: Det har ikke været muligt at finde tallet for 1998, men der er formentligt givet støtte til idrætsformål. Som følge af ressortændringen i 2011, er ordningen om tilskud til den frie folkeoplysende virksomhed pr. 1. januar 2012 overført til Kulturstyrelsen.

Kilde: Undervisningsministeriet.

⁷ Ministeriet har, siden kortlægningen blev gennemført, ændret navn til Social-, Børne- og Integrationsministeriet.

⁸ Ministeriet har ændret navn undervejs i kortlægningen og hed tidligere Ministeriet for Børn og Undervisning.

⁹ Undervisningsministeriet bevilger hvert år midler til sydslesvigske ungdomsorganisationer. I det omfang disse midler bruges til deltagelse i danske idrætsstævner m.v., vil de indgå i idrætsforeningernes indtægter.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Ministeriets støtte til idrætten fremgår af nedenstående Tabel 7.¹⁰ Det skal bemærkes, at der i årene 2007 og 2011 er givet bevillinger til større enkeltstående projekter, hvorfor disse år ikke er repræsentative for det generelle bevillingsniveau.

Tabel 7. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses bidrag til idrætten i løbende priser (mio. kr.)

	1998 ¹	2004 ²	2007 ³	2011 ⁴	2012 ⁵
Støtte til diverse projekter		0,3	5,2	3,6	0,6
I alt	0,0	0,3	5,2	3,6	0,6

Note 1: Der er ikke identificeret støtte til idrætten.

Note 2: Der er givet støtte til DFIF til kampagnemateriale vedrørende "Arbejdspladsen motionerer (85.000 kr.); Roskilde Amt: 82.580 kr. fordelt til DIF, DGI og DFIF relateret til "Gør inaktive aktive"; Vejle Amt: 82.212. kr. (ud af 130.000 kr. i alt) er gået til idrættens organisationer, bl.a. DIF, Dansk Arbejder Idrætsforbund (DAI) og DGI.

Note 3: Danmarks Idrætsforbund: 250.000 kr. til gennemførelse af lokale aktiviteter relateret til "Get moving" kampagnen; Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger: 250.000 kr. til gennemførelse af lokale aktiviteter relateret til "Get moving" kampagnen; Anti Doping Danmark: 1.000.000 kr.; DGI: 3.694.000 kr. i forbindelse med projektet "gang i Danmark". Det bemærkes, at midler var tiltænkt til 2006 men udbetalt i 2007.

Note 4: DGI-byen: 3.000.000 kr. (projektet modtog i alt 10 mio. kr. over en 3-årig periode) til en styrket forebyggelsesindsats og understøttelse af motion og kost for mindre ressourcestærke børn og unge; Anti Doping Danmark: 600.000 kr. (samlet bevilling på 2,4 mio. kr. over 4 år) til forebyggende arbejde på dopingområdet.

Note 5: Anti Doping Danmark: 600.000 kr. (samlet bevilling på 2,4 mio. kr. over 4 år) til forebyggende arbejde på dopingområdet.

Kilde: Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse.

Erhvervs- og Vækstministeriet

Erhvervs- og Vækstministeriet støtter idrætsrelaterede formål gennem et arbejde for at skabe bedre rammer for at tiltrække store sportsbegivenheder samt markedsføre Danmark. I forbindelse med ministeriets støtte vil der i visse tilfælde være krav om medfinansiering fra anden side. Det er ikke medtaget i denne opgørelse. I den nedenstående tabel ses ministeriets støtte til idrætten.

Tabel 8. Erhvervs- og Vækstministeriets bidrag til idrætten i løbende priser (mio. kr.)

	1998	2004	2007	2011	2012
Sport Event Denmark			2,5	2,5	
Idrætsfonden	0,5	0,5			
Projekter under Fonden til Markedsføring af Danmark ¹				5,0	4,0
VisitDenmark (Girostart)					0,1
I alt	0,5	0,5	2,5	7,5	4,1

Note 1: Midlerne vedr. drift af Sportskonsortiet 2012-2015 i regi af SEDK og er delvist tilvejebragt af Fonden til Markedsføring af Danmark og delvist af Erhvervs- og Vækstministeriet

Kilde: Erhvervs- og Vækstministeriet.

¹⁰ Ministeriet bemærker, at der endvidere er givet midler til kommuner og amter/regioner, hvoraf dele af bidragene er blevet videregivet til idrætsorganisationer. Ministeriet har ikke nærmere oplysninger om, hvilke organisationer der har modtaget bidrag, eller størrelsen heraf. De indgår derfor ikke i tabellen.

Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter

Ministeriet har ingen puljer eller støttemidler, der er rettet direkte mod idrætten. Ministeriet har en række puljer, der har til formål at udvikle og fremme forskellige områder (udsatte boligområder, alment byggeri, landdistrikter m.v.). Som et element i disse projekter kan der være idrætsrelaterede aktiviteter/anlæg. Det er dog vurderet meget begrænset, og der er ikke foretaget nogen registrering heraf.

Økonomi- og Indenrigsministeriet

Det er oplyst, at ministeriet ikke har lovgivning, puljer eller lignende, hvorefter ministeriet yder eller har ydet tilskud eller anden støtte til idræt.

Beskæftigelsesministeriet

Ministeriet har ydet støtte til idrætten for at løfte beskæftigelsesrettede indsatser. Ministeriet administrerer endvidere Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse¹¹, der fra 2007 til 2011 har udbetalt 230 mio. kr. vedrørende sundhedsfremme, herunder kost, rygestop og fysisk aktivitet. Denne støtte er ikke medtaget, da det ikke vurderes at falde under den anvendte definition, jf. fodnote nr. 1. Fra 2011 og frem er der uddelt ca. 10 mio. kr. til forebyggelsespakker, der indeholder fysisk træning. Disse er medtaget i nedenstående Tabel 9, der viser ministeriets støtte til idrætten.

Tabel 9. Beskæftigelsesministeriets støtte til idrætten i løbende priser (mio. kr.)

	1998 ¹	2004 ¹	2007 ¹	2011	2012
Handicapidrættens Videncenter				5	4
DGI				1	1
Forebyggelsespakker				4	4
I alt	0	0	0	10	9

Note 1: Der kan ikke opgøres støttebeløb for årene 1998, 2004 og 2007.

Kilde: Beskæftigelsesministeriet.

Statens samlede bidrag til finansiering af idrætten

I nedenstående tabel ses statens samlede bidrag til finansiering af idrætten.

Tabel 10. Samlet statslig støtte til idrætten i løbende priser (mio. kr.)

	1998	2004	2007	2011	2012
Kulturministeriet	725	697	848	918	920
Social- og Integrationsministeriet	-	-	3	11	14
Miljøministeriet	-	-	-	-	-
Ministeriet for Børn og Undervisning	0	3	2	2	1
Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse	0	0	5	4	1
Erhvervs og Vækstministeriet	1	1	3	8	4
Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter	-	-	-	-	-
Økonomi- og indenrigsministeriet					
Beskæftigelsesministeriet	0	0	0	10	9
I alt	725	769	859	419	404

¹¹ Tidligere Forebyggelsesfonden.

Kommuner

Kommuner er i henhold til folkeoplysningsloven forpligtet til at støtte idrætsforeninger, der opfylder lovens formål, på flere måder. Der kan ydes støtte til lokaler, hvor:

- Kommunen enten stiller faciliteter gratis til rådighed for idrætten, eller
- Kommunen yder lokaletilskud til foreninger, der lejer eller ejer lokaler

Herudover yder kommunerne medlemstilskud og tilskud til andet foreningsarbejde. Der eksisterer store frihedsgrader i folkeoplysningsloven, der giver den enkelte kommune handlerum til at tilrettelægge støtten og omfanget heraf meget individuelt. Ud over den støtte, der ydes i henhold til folkeoplysningsloven, ydes der indirekte støtte, når kommunerne opfører og drifter idrætsanlæg. Dette område er umiddelbart ikke reguleret af nogen lovgivning ud over kommunalfuldmagten, statsstøtteregler og udbudsregler.

De følgende opgørelser vil tage udgangspunkt i generelle udtræk baseret på Økonomi- og Indenrigsministeriets autoriserede kontoplan for kommuner.¹² Der er med udgangspunkt i ti kommuner udarbejdet fordelingsnøgler, der sikrer, at der kun medtages støtte til idrætten. De frembragte resultater vil således kunne dække over lokale forskelle.

Driftsudgifter og diverse tilskud til idrætten

Nedenstående tabel viser, hvordan kommunernes bidrag fordeler sig på de enkelte bidragstyper. Som det fremgår, er der generelt en stigning i kommunernes støtte til idrætten. Dog er medlems- og lokaletilskud relativt stabile over perioden.

Tabel 11. Kommunernes finansiering af idrætten fordelt på bidragstyper i løbende priser (mio. kr.) (kommunale driftsudgifter)

	1998	2004	2007	2011	2012
Stadioner, idrætsanlæg og svømmehaller ¹	1.310	1.734	2.264	1.941	2.021
Idrætsfaciliteter for børn og unge ²	0	0	0	739	773
Medlemstilskud ³	292	305	315	283	286
Lokaletilskud ⁴	410	450	505	556	562
I alt	2.011	2.489	3.084	3.519	3.642

Note 1: 0.32.31 Stadion og idrætsanlæg.

Note 2: 3.22.18 Idrætsfaciliteter for børn og unge. Siden 2011 har kommuner været forpligtet til at opføre u forbundet med idrætsanlæg, sportspladser og svømmehaller, hvis primære formål er skoleidræt (3.22.18). faciliteter anvendes i aftentimerne også til traditionelle idrætsaktiviteter. Modsat anvendes kommunen: stadioner, idrætsanlæg og svømmehaller (0.32.31) også af skolerne i dagtimerne. Det forudsættes, at udgifter lige store på de to områder. Derfor medregnes udgifterne på 0.32.31 og 3.22.18 fuldt ud.

Note 3: 3.38.73 Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde.

Note 4: 3.38.74 Lokaletilskud.

Kilde: Danmarks Statistik.

¹² De anvendte funktioner er: 0.32.31 Stadion og idrætsanlæg, 3.22.18 Idrætsfaciliteter for børn og unge, 3.38.73 Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde, 3.38.74 Lokaletilskud. På funktionerne "3.38.73 Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde" og "3.38.74 Lokaletilskud, grp. 002 Lokaletilskud til det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde" konteres der både udgifter til idræt og andre aktiviteter (f.eks. spejdere, kultur m.v.). Det har i udgangspunktet ikke været muligt at trække specificeret data for disse funktioner hos Danmarks Statistik. Med udgangspunkt i konkrete regnskabstal fra ti kommuner er der udarbejdet en fordelingsnøgle, der angiver andelen af udgifter, der kan henføres til idræt.

Nedenstående tabel viser kommunernes støtte til idrætten fordelt på geografiske områder. Som det vil fremgå af Tabel 15, ydes der i Region Hovedstaden generelt en højere støtte pr. indbygger i kommunerne sammenlignet med resten af landet.

Tabel 12. Kommunernes finansiering af idrætten fordelt på geografiske områder i løbende priser (mio. kr.) (drift og div. tilskud)^{1 2}

	1998	2004	2007	2011	2012
Kommuner i Region Hovedstaden			1.154	1.291	1.359
Kommuner i Region Sjælland			453	508	506
Kommuner i Region Syddanmark			604	683	689
Kommuner i Region Midtjylland			560	662	695
Kommuner i Region Nordjylland			313	375	393
Alle kommuner	2.011	2.489	3.084	3.519	3.642

Note 1: Kommunernes finansiering af idrætten fordelt på geografiske områder for 2007, 2011 og 2012.

Note 2: Det er ikke muligt at specificere årene 1998 og 2004 ud på geografiske områder, da der var en anden opbygning før kommunalreformen.

Kilde: Danmarks Statistik

Anlægsaktiviteter¹³

Ud over direkte tilskud til idrætsforeninger m.v. kan kommunerne støtte idrætten gennem anlæg af diverse idrætsanlæg. Der er derfor også foretaget en opgørelse af kommunernes udgifter til anlægsaktiviteter på de relevante funktioner.

Nedenstående tabel viser udviklingen i kommunernes anlægsudgifter, der kan henføres til idrætten. Som det fremgår, sker der en kraftig stigning frem mod 2007, hvorefter udgiftsniveauet stagnerer og stabiliserer sig omkring 1,0-1,3 mia. kr. årligt. Den samme udvikling ses for driftsudgifterne i kommunerne, jf. Tabel 11. Udviklingen i anlægsudgifter er dog også drevet af, at fra 2011 er udgifterne til anlæg til "Idrætsfaciliteter for børn og unge" opgjort særskilt og bidrager i 2012 med 631 mio. kr. på landsplan. Springet skal dog primært findes i anlægsudgifter til "Stadion og idrætsanlæg", hvor der næsten sker en fordobling af udgifterne fra 2004 til 2007.¹⁴

Tabel 13. Kommunernes samlede finansiering af idrætten gennem anlægsaktiviteter i løbende priser (mio. kr.)^{1 2 3}

	1998	2004	2007	2011	2012
Kommuner i Region Hovedstaden			347	522	399
Kommuner i Region Sjælland			128	160	200
Kommuner i Region Syddanmark			206	267	213
Kommuner i Region Midtjylland			223	233	232
Kommuner i Region Nordjylland			163	87	36
Alle kommuner	366	610	1.049	1.269	1.080

Note 1: De anvendte funktioner er: 0.32.31 Stadion og idrætsanlæg, 3.22.18 Idrætsfaciliteter for børn og unge, 3.38.73 Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde, 3.38.74 Lokaletilskud.

Note 2: Kommunernes samlede finansiering af idrætten gennem anlægsaktiver i 2007, 2011 og 2012.

Note 3: Det er ikke muligt at specificere årene 1998 og 2004 ud på geografiske områder, da der var en anden opbygning før kommunalreformen.

Kilde: Danmarks Statistik

¹³ Der er ikke anvendt fordelingsnøgler på anlægsudgifterne, da det erfaringsmæssigt kun i meget begrænset omfang er udgifter til andre områder. Det antages derfor, at alle anlægsudgifter er målrettet idrætten.

¹⁴ Der har især været tale om etablering af arenaer/haller, jf.: <http://www.idan.dk/Home/Kommentaren/030arenakommentar.aspx>

Kommunernes samlede bidrag til finansiering af idrætten

I nedenstående tabel illustreres kommunernes samlede bidrag til finansiering af idrætten.

Tabel 14. Kommunernes samlede støtte til idrætten fordelt på drift og anlæg i løbende priser (mio. kr.)

	1998	2004	2007	2011	2012
Anlæg	366	610	1.049	1.269	1.080
Drift	2.011	2.489	3.084	3.519	3.642
I alt	2.377	3.099	4.133	4.789	4.722

Som det fremgår, er kommunernes bidrag til idrætten generelt stigende hen over den undersøgte årrække. Dette kan bl.a. forklares med kommunalreformen i 2007, hvor større forvaltninger har haft mulighed for at sætte øget fokus på idrætsindsatser. Eksempelvis nævner en undersøgelse foretaget i 2010¹⁵, at der er sket en udvikling i forvaltningen af idrætten, så den forvaltes af flere personer, hvor idrætten før kommunalreformen ofte kun blev administreret af én person i kommunen. I forlængelse heraf har flere kommuner målrettet arbejdet med at styrke eliteidrætten og profilere sig gennem bredde- og eliteidræt samt diverse events.

Der kan også identificeres regionale forskelle i støttens omfang. Hvis støtten opgøres pr. person i de fem regioner¹⁶, fremgår det af nedenstående tabel, at der ydes størst støtte pr. indbygger i hovedstadsområdet. Det øvrige Sjælland ligger generelt også over de resterende tre regioner, som er relativt ensartede.

Tabel 15. Kommunernes finansiering af idrætten – støtte pr. person i løbende priser (kr.)

	1998	2004	2007 ²	2011 ³	2012 ⁴
Kommuner i Region Hovedstaden			917	1.058	1.016
Kommuner i Region Sjælland			712	817	865
Kommuner i Region Syddanmark			681	790	751
Kommuner i Region Midtjylland			638	708	729
Kommuner i Region Nordjylland			824	796	740
Alle kommuner	436	569	759	858	843

Note 1: Det er ikke muligt at specificere årene 1998 og 2004 ud på geografiske områder, da der var en anden opbygning før kommunalreformen.

Note 2: Fordelingen er baseret på folketallet den 1. januar 2007.

Note 3: Fordelingen er baseret på folketal fra 4. kvartal 2011.

Note 4: Fordelingen er baseret på folketal fra 4. kvartal 2012.

Regionale bidrag

En kulturaftale er en frivillig aftale, der indgås mellem Kulturministeriet og en række kommuner. Tilsammen udgør kommunerne i aftalen det, der kaldes en "kulturregion". Kulturregionerne har bl.a. overtaget ansvaret for de amtslige ikke-lovbestemte tilskud, hvoraf en begrænset andel går til idrætsformål. I nedenstående tabel ses kulturregionernes bidrag til idrætten.¹⁷

¹⁵ Institut for Idræt og Biomekanik (2010): *Ændringer i kommunal idrætspolitik efter kommunalreformen*.

¹⁶ Bemærk, at der er tale om kommunernes støtte. Støtten er blot opgjort på geografisk regionsniveau.

¹⁷ Bemærk, at kulturregionernes støtte er medtaget, i det omfang at de har overtaget amternes ikke-lovbestemte tilskud i forbindelse med strukturreformen i 2007, hvorfor der ikke er tal fra tidligere år.

Tabel 16. Kulturregionernes finansiering af idrætten i løbende priser (mio. kr.)

	2007	2011	2012
Kulturregioner	4,2	4,7	4,6
I alt	4,2	4,7	4,6

Kilde: Sammentælling af kulturaftaler fra Kulturministeriets hjemmeside

Andre finansieringskilder

Der findes en række yderligere finansieringskilder, der sammen med de offentlige midler er med til at finansiere idrætten. Det drejer sig bl.a. om:

- Medlemskontingenter
- Entreindtægter
- Sponsorater
- Puljer/fonde

På baggrund af en stikprøve i 22 klubber¹⁸ er der foretaget en opgørelse af, hvordan indtægterne forholdsmæssigt fordeles. Den andel, som idrætsforeningerne opnår gennem andre finansieringskilder, er sat i forhold til det kommunale tilskud for at estimere et samlet beløb for hele landet.

Kortlægningen viser, at i 2012 udgør kommunernes bidrag 12 % af idrætsforeningernes indtægter.¹⁹ Samlet set udgør idrætsforeningernes samlede indtægter over 7 mia. kr.²⁰

Den nærmere fordeling af indtægtskilderne er illustreret i nedenstående tabel. Øvrige indtægter dækker over et meget bredt indtægtsgrundlag, som bl.a. indeholder entreindtægter, salg af ydelser, stævneindtægter, finansielle indtægter, støtte fra hovedorganisationer m.v.²¹

Tabel 17. Klubbernes (niveau 3) indtægter fordelt på indtægtskilder¹

	2012	
	Procent	Kr. (mio.)
Kommunale tilskud	12%	847
Sponsorater	6%	467
Kontingenter	51%	3.703
Øvrige indtægter	31%	2.306
I alt	100%	7.323

Note 1: Idrætsforeningernes indtægter fordelt på indtægtskilder opgjort i mio. kr. samt procent for 2012.

I ovenstående er der ikke indregnet klubbernes måske vigtigste og største økonomiske aktiv, nemlig medlemmernes gratis engagement som frivillige i foreningen/klubben. Fra et klub- og foreningsperspektiv udgør gratis eller billig adgang til idrætsfaciliteter et væsentligt økonomisk aktiv, hvilket dog ikke læses ud af klubbernes regnskaber. Denne støtte til idrætten er dog kortlagt gennem opgørelser af kommunernes støtte.

¹⁸ Idrætsforeningerne repræsenterer et bredt udsnit af sportsgrene, størrelse (medlemstal/omsætning) og geografisk placering. Opgørelsen udarbejdes på baggrund af en stikprøve på 22 klubber, hvorfor der kan være en vis usikkerhed forbundet med tallene.

¹⁹ Idan har i 2011 opgjort kommunernes andel til 13 %. Kilde: <http://www.idan.dk/da/Nyheder/a037frivilligeoekonomi.aspx>

²⁰ Kommunernes bidrag omfatter i denne sammenhæng kun lokale- og medlemstilskud.

²¹ Idan har i 2012 offentliggjort en undersøgelse blandt klubber og foreninger, der er medlem af DIF. I denne undersøgelse fordeles indtægterne på klubniveau sig således (andel i procent): Indtægter fra medlemskontingenter og andre medlemsbetalinger (60); Indtægter fra tilskuere, arrangementer og aktiviteter m.v. (10); Sponsorstøtte (fra private fonde, virksomheder og lign.) (10); Offentlige tilskud (fra kommune, stat, EU m.v.) (13); Anden type indtægt (7). Bemærk, at der forskelle i opgørelsesparametrene set i forhold til denne kortlægning.

1.1.2.2. DANSK IDRÆT I SKANDINAVISK PERSPEKTIV

Grundlæggende udspringer den organiserede idræt i Danmark, Norge og Sverige af folkelige bevægelser fra årtierne omkring år 1900. Med tiden har de lokale idrætsforeninger og forbund forenet sig i nationale idrætsorganisationer, som i takt med de skandinaviske velfærdsstaters udbygning har modtaget stigende statslig støtte. Også de lokale idrætsforeninger i de tre lande har med årene oplevet stigende offentlig støtte, primært fra kommunerne.

Formålet med den offentlige støtte til den organiserede idræt har typisk været todelt: Dels at opnå diverse velfærdspolitiske mål gennem idrætten såsom at sikre fri og lige adgang til idrætten for alle, særligt børn og unge, dels at støtte en fri og selvstændig folkebevægelse.¹ Politikere og myndigheder i de skandinaviske lande opfatter trods især de centrale idrætsorganisationers store afhængighed af statslig støtte fortsat idrætsbevægelsen som en autonom sektor, hvor idrætsorganisationerne og de lokale foreninger er underlagt relativt begrænset politisk styring.²

Prioriteringen af foreningslivet og de stærke nationale idrætsorganisationer er en af mange ligheder mellem idrætsmodellerne i de skandinaviske lande, men en nærmere analyse af idrættens struktur i de tre lande viser ligeledes en række forskelle. Forskellige opgørelsesmetoder og mangel på komparative data giver visse udfordringer ved at foretage direkte sammenligninger af den organiserede idræts markedsandele, medlemstal og finansiering i de skandinaviske lande, men i det følgende kapitel analyseres en række fremtrædende ligheder og forskelle på idrættens struktur og økonomi i skandinavisk perspektiv.³

I det følgende vises hovedtallene for den offentlige støtte til idrætten i Norge og Sverige samt hovedtendenser i idrætsdeltagelsen i de tre lande.⁴

Frivillighedens vigtige rolle

Foreningernes absolut vigtigste ressource er fortsat deres egne ledere, trænere og medlemmernes frivillige arbejde. Frivilligt arbejde i foreningslivet spiller en vigtig rolle i de tre skandinaviske lande og kan dels betragtes som et kulturelt formål med sin egen værdi, dels som et bidrag af samfundsøkonomisk værdi, hvilket en række studier i alle tre lande har dokumenteret. De nordiske lande har generelt Europas højeste niveau af frivilligt arbejde i idrætten, og idrætten er samtidig den samfundssektor, som engagerer flest borgere – især mænd – i frivilligt arbejde.⁵

I Danmark udfører ca. 11 procent af den voksne befolkning frivilligt arbejde i idrætsforeninger, hvilket svarer til, at hvert fjerde foreningsmedlem bidrager med sin arbejdskraft i en idrætsforening.⁶ Hypotetisk kunne dette arbejde i 2012 omregnes til en samfundsøkonomisk værdi på 12,7-17 mia. kr.⁷

¹ Se blandt andet Norberg 2012 og Enjolras, Seippel og Waldahl 2012

² Seippel, Ibsen & Norberg 2010:563-566

³ Værdien af forskellige indirekte støtteordninger i de tre lande såsom adgangen til skattefri arbejdsgiver betalt motion, muligheder for at yde skattefrie godtgørelser til frivillige trænere og ledere eller momsfrigørelser for foreninger og idrætsfaciliteter er ikke medtaget.

⁴ For en mere detaljeret gennemgang af idrættens struktur og økonomi i Norge og Sverige henvises til notatet 'Dansk idræt i skandinavisk perspektiv', se bilag.

⁵ Ibsen 2013:6

⁶ Laub 2013

⁷ Ibsen 2013:16

I Norge angiver 20 pct. af befolkningen at udføre frivilligt arbejde i idrætten⁸, og 67 procent af idrætsforeningerne baserer sig udelukkende på frivilligt arbejde.⁹

I Sverige angav 9 pct. af befolkningen i alderen 7-70 år i 2010 at udføre et eller flere frivillige hverv i idrætten. En opgørelse fra Ersta Sköndal högskola opgjorde i 2005 omfanget af det frivillige arbejde i idrætten til 176 mio. timer, hvilket hypotetisk svarede til en værdi af 30 mia. svenske kr., omregnet til gennemsnitslønnen for arbejdere og funktionærer i den private sektor.¹⁰

I forskellige foreningsundersøgelser i de tre lande udgør offentlige subsidiers andel af de lokale foreningers økonomi typisk blot mellem 8 og 20 pct. af de lokale idrætsforeningers samlede indtægter. Resten af foreningernes økonomi tilvejebringes gennem medlemsindtægter eller gennem eksterne indtægter fra sponsorer, arrangementer, tilskuere, lokale lotterier/bankospil osv. Norsk idræts store tradition for frivilligt arbejde afspejler sig i, at norske foreninger generelt har en højere andel af 'andre' indtægter end danske og svenske foreninger og til gengæld en mindre direkte offentlig støtte.¹¹

Svenske og norske enhedsorganisationer

Den umiddelbart mest iøjnefaldende strukturelle forskel på idrættens organisering i Danmark og de øvrige skandinaviske lande er det forhold, at Sverige og Norge i modsætning til Danmark begge kun har én dominerende national paraplyorganisation, der modtager og fordele de statslige tilskud til eliteidræt, til specialforbundene og til de regionale distriktsforbund – samt i mindre grad for statslige tilskudsordninger, hvor midlerne kanaliseres direkte til de lokale foreninger. Norge og Sverige havde i den organiserede idræts 'barndom' lige som Danmark flere nationale idrætsorganisationer med forskellige ideologiske og idrætspolitiske udspring, men disse forenede sig i nationale enhedsorganisationer i henholdsvis 1931 (Sverige) og 1946 (Norge).¹²

Riksidrottsförbundet, Sverige

Riksidrottsförbundet (RF) fungerer som paraplyorganisation for 69 specialforbund. RF har ligeledes 21 distriktsforbund, men RF's øverste besluttede myndighed, RF-Stämman, domineres af repræsentanter for specialforbundene.

Det svenske firmaidrætsforbund, Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet, blev efter en lang proces medlem af RF i 1976, og fik de samme vilkår som specialforbundet for fodbold i forhold til repræsentation på møder og økonomisk tilskud.

Det er vanskeligt præcist at opgøre RF's medlemstal. RF's specialforbund har tilsammen registreret 5.264.457 medlemmer og 25.025 medlemsforeninger, men dels er der overlap, dels benytter de 69 specialforbund forskellige opgørelsesmetoder. Renset for foreninger, der er medlem af flere forbund, opgør RF antallet af idrætsforeninger til ca. 20.000.¹³ Den mest præcise opgørelse af foreningernes medlemstal er beregnet ud fra RF's årlige spørgeskemaundersøgelse 'Svenske folkets tävlings- og motionsvaner'. Beregnet ud fra dette studie havde RF i 2010 i alt 3.291.000 individuelle medlemmer, hvoraf 2.384.000 var aktive som udøvere, trænere eller ledere, mens 907.000 var passive støttemedlemmer af foreningerne.

⁸ Wollebæk & Sivesind 2010

⁹ Det kongelige Kulturdepartement 2012:33

¹⁰ Norberg 2012

¹¹ Ibsen & Seippel 2010:597

¹² Dog uden den norske og svenske version af firmaidrætten på daværende tidspunkt blev en del af enhedsorganisationerne.

¹³ Riksidrottsförbundet 2012

Den offentlige støtte til svensk idræt

Tilkomsten af nye støtteordninger har sammen med finansieringsformen, som er en blanding af statsstøtte fra finansloven og stærkt stigende spilleindtægter i en årrække betydet, at svensk idræt har oplevet en eksplosiv stigning i den statslige støtte i årene fra 2000 (687 mio. svenske kroner) til 2007 (1.802 mio. svenske kr.). I 2011 modtog idrætten i alt 1.861 mio. svenske kroner i statslig støtte. Siden 2007 er den statslige støtte generelt stagneret, hvilket næppe ændrer sig med beslutningen om at overføre al statslig støtte til idrætten til finansloven med virkning fra 2011.¹⁴

Samlede statslige tildelinger til svensk idræt 2000-2011

Mio. svenske kr. (statsbidrag samt spillemidler):

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
681	780	942	1285	1383	1531	1545	1802	1982	1929	1855	1861

Kilde: Norberg 2012

Det er vanskeligt at finde aktuelle tal for den samlede kommunale støtte til svensk idræt, men oplysninger fra den statslige udredning af støtten til svensk idræt i 2008¹⁵ giver et fingerpeg om omfanget. På regionalt niveau modtog RF's 21 distriktsidrætsforbund i 2006 i alt 93,8 mio. svenske kr. i tilskud fra länsregionerne. På kommunalt niveau findes som i Danmark store forskelle i støtteordningerne i de 290 kommuner. Typisk kan støtten opgøres i forskellige kontantbidrag til foreningernes virksomhed og indirekte tilskud i form af adgang til faciliteter og rekvisitter. De direkte tilskud til foreningerne blev i 2004 opgjort til 1,3 mia. svenske kr., mens værdien af den indirekte støtte til faciliteter osv. blev opgjort til ca. 3,5 mia. svenske kr. Dertil kommer anlægsudgifter og indirekte støtte gennem kommunale forvaltningers rådgivning, kursusvirksomhed osv.

De kommunale udgifter til idrætsformål har formentlig været stigende i Sverige. Riksidrottsförbundet opgjorde i 2011 baseret på tal fra Sveriges Kommuner & Landsting (SKL) de svenske kommuners nettodriftomkostninger til idrætsanlæg til 7,4 mia. svenske kr., mens anlægsudgifter til kultur- og fritidsformål blev opgjort til 2,35 mia. svenske kr., hvoraf idrætsformål udgjorde mindst 1,5 mia. svenske kr.¹⁶

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF)

Norges idrettsforbund (NIF) tæller 54 specialforbund med 7.894 medlemsforeninger og 1.791.297 registrerede medlemmer.¹⁷

Under NIF findes 19 regionale idrætskredse, der har til opgave at varetage foreningslivets interesser i forhold til fylker og kommuner og servicere foreningslivet lokalt. Specialforbund og idrætskredse har begge 75 stemmer i NIF's øverste besluttende organ, Idrettstinget. Specialforbundenes direkte politiske magt er således mindre i NIF end i det svenske modstykke, RF.¹⁸ Det norske firmaidrætsforbund, har siden 1957 været et særforbund i NIF, Norges Bedriftsidrettsforbund.

Den offentlige støtte til norsk idræt

Den statslige tildeling af midler til idrætsformål via udlodning af overskud fra spillemonopolet Norsk Tipping har siden oprettelsen af Norsk Tipping i 1946 spillet en afgørende rolle for finansieringen af norsk idræt. Siden årtusindeskiftet har idrætten haft en stor stigning i

¹⁴ Norberg 2012 og Riksidrottsförbundet 2012a.

¹⁵ Kulturdepartementet 2008:184

¹⁶ Se Riksidrottsförbundet 2012B og Blom & Lundkvist 2012

¹⁷ Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité 2012:118. Bemærk, at der er tale om aktivitetsmedlemmer og ikke individer, idet samme person kan tælle flere gange som medlem af forskellige foreninger.

¹⁸ Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komités lov 2007

tildelingerne fra Norsk Tipping fra i alt 824 mio. norske kr. i 2001 til 1.863,7 mio. norske kr. i 2013.¹⁹

Med virkning fra 2015 forventes tildelingerne til idrætsformål at stige yderligere, idet tipsnøglen ændres, så idrætsformål modtager 64 pct. mod i dag 45,5 pct. af overskuddet til udlodning fra Norsk Tipping.²⁰ Begrundelsen for den kommende stigning er først og fremmest behov for flere statslige midler til idrætsfaciliteter.

Denne begrundelse afspejler det forhold, at spillemidlerne til idrætsformål i Norge ikke udelukkende går til idrættens organisationer. En endnu større andel af midlerne er siden 1948 via Kultur- og Kirke departementet og fylkesregionerne udloddet til lokale anlægsformål. Anlæg støttet af spillemidler må ikke drives med profitmotiver, og således går langt de fleste bevillinger af spillemidler til kommunale eller foreningsejede anlæg.²¹ I alt har staten siden 1948 udloddet 21 mia. norske kr. af spillemidlerne til idrætsanlæg (omregnet til 2010-priser).²² NIF anslog i 2011, at spillemidlerne finansierede ca. 20 pct. af de samlede anlægsudgifter, mens kommunerne stod for 65 pct. og lokale idrætsforeninger og borgere for ca. 15 pct. Antallet af ansøgninger om statslige anlægstilskud overgår langt de midler, der er til rådighed. I 2011 var der uopfyldte ansøgninger for over to mia. norske kroner.²³

NIF finansieres ligeledes af spillemidlerne og modtog i 2013 en samlet bevilling på 580 mio. norske kr. Dertil kommer de såkaldte lokale aktivitetsmidler (164 mio. norske kr.), som via NIF fordeles direkte til lokale idrætsforeninger.

Tabel 4: Samlede statsbidrag via spillemidler til idrætsformål i Norge, 2005-2013

Mio. norske kr.

Formål:	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Idrætsanlæg, lokalt	665,5	664,4	695,0	690,0	752,6	749,6	735,7	756,5	801,4
Nationale anlæg	5,3	1,5	13,1	19,6	26,4	27,1	29,4	13,2	17,0
Forskning/udvikling ²⁴	23,6	22,8	24,0	20,4	9,7	20,1	20,1	20,1	21,1
Særlige formål ²⁵	36,7	42,4	40,9	41,0	47,8	49,7	51,4	52,4	57,2
NIF	349,0	349,0	352,0	354,0	542,0	556,0	566,0	566,0	580,0
Lokale aktivitetsmidler	120,0	120,0	125,0	125,0	180,0	156,0	156,0	156,0	164,0
Græsrodsandelen ²⁶	-	-	-	-	-	148,3	179,4	194,2	223,0 ²⁷
Overgangsbevilling ^{1 28}				168,0					
I alt til idrætsformål	1200,1	1200,1	1250,0	1418,0	1558,5	1706,8	1738,0	1758,4	1863,7

Kilde: regjeringen.no (Hovedfordelingen for de enkelte år)

¹⁹ Hovedfordelingen af spillemidler til idrætsformål siden 2001 fremgår af regeringens hjemmeside. <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/tema/idrett/hovedfordelingen-til-idrettsformal.html?id=449357>

²⁰ Se regeringens forslag her: <http://www.regjeringen.no/nn/dep/kud/dokument/proposisjonar-og-meldingar/prop/2012-2013/prop-20-1-20122013/2.html?id=707206>

²¹ Det Kongelige Kulturdepartement 2012:44

²² Rafoss & Breivik 2012:9

²³ Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité 2011:3

²⁴ Forskning og utvikling dækker primært idrætsforskning (15,5 mio. norske kr.)

²⁵ Særlige aktiviteter dækker antidoping (30 mio.), integration (13,2 mio.) og friluftsliv for børn og unge (14 mio. norske kr.)

²⁶ Norske spillere har siden 2009 kunnet donere en andel af deres indsats hos Norsk Tipping direkte til en valgfri lokal forening, den såkaldte 'græsrodsandel'.

²⁷ Estimat på baggrund af idrættens normale andel af den samlede græsrodsandel (340 mio. norske kr. i 2013)

²⁸ Den store stigning skyldes en ændring i fordelingsnøglen som følge af ikrafttræden af et nyt monopol for spilleautomater i regi af Norsk Tipping og deraf følgende forbud mod privat drift af spilleautomater. Den ændrede fordelingsnøgle skulle kompensere bl.a. visse idrætsforeninger og forbund for tabte indtægter fra automatdrift via det generelle tilskud fra Norsk Tipping.

Også på kommunalt niveau er driftsudgifterne til idrætsformål steget kraftigt de senere år fra knapt 1,5 mio. norske kr. i 2003 til næsten 2,6 mia. norske kr. i 2010. Kommunerne er ikke lovpålagt at støtte anlæg og drift af idrætsanlæg eller yde tilskud til idrætsforeninger, men langt de fleste af Norges 428 kommuner har sådanne ordninger.²⁹

Tabel 5: Norske kommuners nettodriftsudgifter til idræt, 2003-2010

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1.457	1.440	1.457	1.730	1.915	2.036	2.158	2.598

Kilde: Statistisk Sentralbyrå 2010

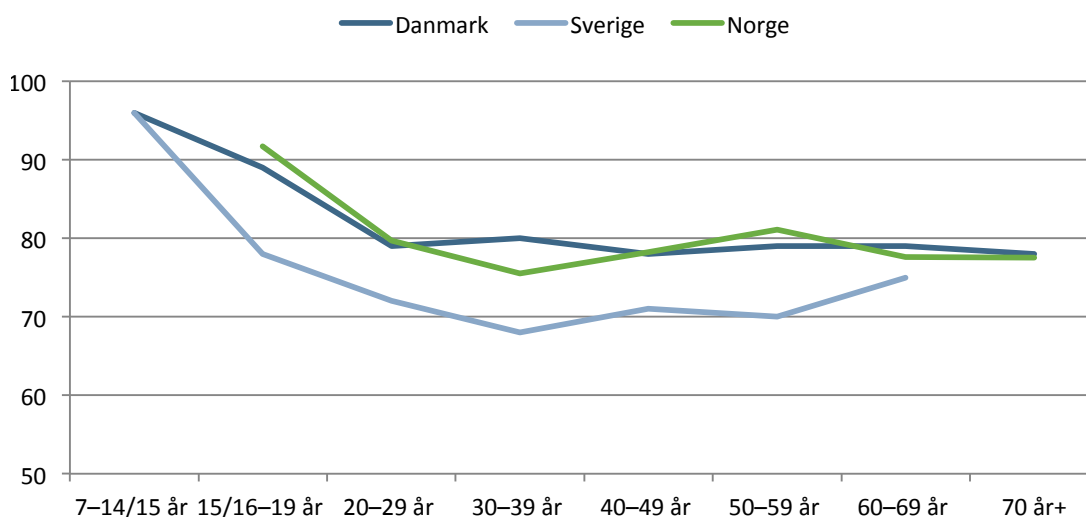
Skandinaviske tendenser i idrætsdeltagelsen

Den mest iøjnefaldende forskel mellem Danmark, Norge og Sverige er forskelle i, hvor den voksne vælger at dyrke idræt. Alle tre lande har en høj idrætsdeltagelse, men den organiserede idræt står betydeligt stærkere blandt unge og voksne i Danmark end i Sverige og Norge.

En række større befolkningsundersøgelser³⁰ i de tre lande viser, at idrætsdeltagelsen i de tre lande i nogen grad udvikler sig i forskellige retninger. Blandt børn er aktivitetsniveauet højt i alle lande. Landsdækkende idrætsvaneundersøgelser i Danmark og Sverige viser, at næsten alle (96 pct.) børn er aktive med idræt som minimum en gang om ugen.³¹ I Norge viste en undersøgelse i 2009, at 88 procent af børnene i alderen 8-12 år var aktive mindst en gang om ugen.³²

Blandt voksne er der et højt aktivitetsniveau i alle tre lande, og samlet set er omkring otte ud af ti danskere og nordmænd som minimum idrætsaktive en gang om ugen, mens svenskerne er en smule mindre aktive. I alle tre lande er voksne kvinder lidt mere aktive end voksne mænd, mens andelen af mænd i den organiserede idræt til gengæld er højere end andelen af kvinder.

Figur 4: Andel idrætsaktive (minimum en gang om ugen). Pct.

Kilder: Sammenstilling Laub (2013), Breivik & Rafoss (2012), Riksidrottsforbundet (2011).

²⁹ Det Kongelige Kulturdepartement 2012:36

³⁰ Ca. 6.000 respondenter i Danmark (7 år+); ca. 2.500 i Sverige (7-70 år); ca. 4.000 i Norge (15 år+). Yngste alderskategori (børn) er i Danmark 7-15 år, mens den i Sverige er 7-14 år.

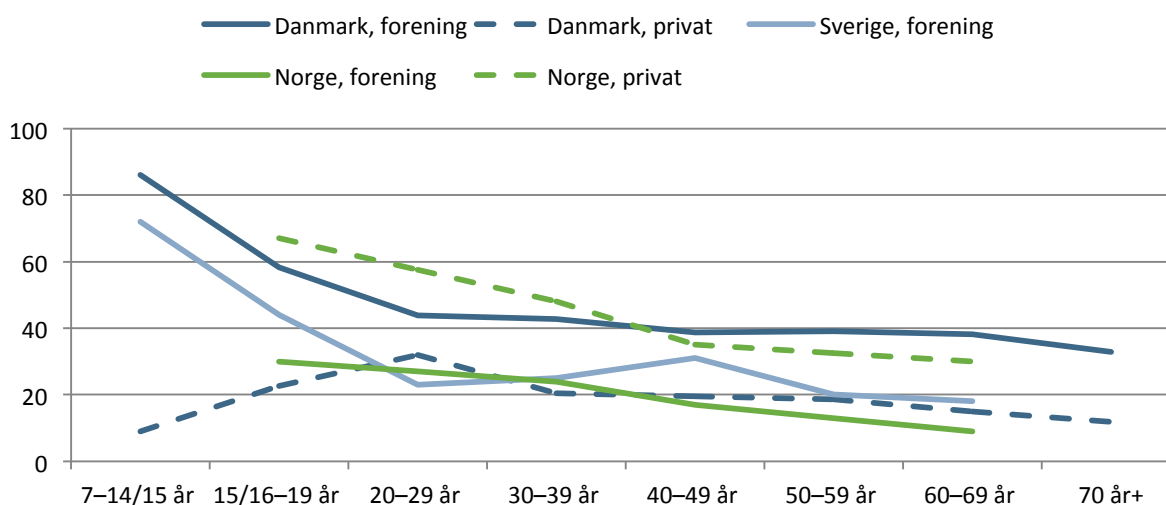
³¹ Aktivitetskriteriet 'en gang om uden' er det bedst egnede til sammenligning mellem de nordiske lande. Dog adskiller det sig en smule fra det i Danmark oftest brugte spørgsmål ('Dyrker du normalt motion/sport?'), hvor man frasorterer midlertidigt idrætsinaktive (folk, der svarer 'Ja, men ikke for tiden') og får lidt lavere andele idrætsaktive, jf. fig. 1.

³² Synovate 2009

Der findes kun i danske og norske undersøgelser tal på den kommercielle motionssektors markedsandele, men tallene for idrættens organiseringsformer viser relativt store forskelle mellem landene. I Danmark udgør den kommercielle sektor trods fremgang i alle tre lande en klart lavere andel af de aktive idrætsudøvere end i Sverige og Norge.

I Norge har den kommercielle sektor over de seneste årtier overhalet foreningslivet som den foretrukne udbyder af medlemsorganiserede træningstilbud til unge og voksne.³³ Ved udgangen af 2012 fandtes der ca. 725 kommercielle træningscentre med ca. 800.000 medlemmer i Norge, og branchen var i kraftig vækst.³⁴ I Danmark fandtes der 506 kommercielle fitnesscentre med ca. 750.000 medlemmer ved udgangen af 2012.³⁵

Figur 5: Idrættens organisering.³⁶ Pct.

Kilder: Laub (2013), Breivik & Rafoss (2012)³⁷, Riksidrottsforbundet (2011).³⁸

Deltagelsen i foreningsidræt falder i alle tre lande med alderen, dog noget hurtigere i Sverige og Norge end i Danmark. I Sverige er andelen af foreningsaktive blandt 20-29-årige en tredjedel af, hvad den er blandt børn i alderen 7-14 år, mens der i Danmark 'kun' sker en halvering mellem disse aldersgrupper. I Norge falder andelen af foreningsaktive successivt fra 30 pct. blandt de yngste voksne (16-24 år) til 9 pct. blandt folk over 60 år. I Danmark falder foreningsandelen mellem de samme aldersgrupper blot fra 51 til 36 pct.

Den mest udbredte tilgang til idræt og motion i Danmark såvel som i Norge (og formentlig også i Sverige) er dog fortsat den såkaldt selvorganiserede idræt, hvor aktiviteter planlægges og udføres på egen hånd eller i små, uformelle fællesskaber. De respektive nationale undersøgelser i Danmark og Norge viser, at mellem syv og ni ud af ti aktive voksne dyrker idræt på egen hånd.³⁹

³³ Breivik & Rafoss 2012:44

³⁴ Hovedorganisasjonen Virke 2012

³⁵ Kirkegaard 2012 samt opdaterede tal (ikke publiceret) fra DIF Team Analyse 2013

³⁶ Norske tal er i denne figur baseret på bredere alderskategorier: 16-24 år, 25-39 år, 40-59 år og 60 år+.

³⁷ De norske tal viser i hvilken organisatorisk sammenhæng respondenterne har drevet fysisk aktivitet eller motion inden for det seneste år.

³⁸ Synovate 2009 viser, at 53 pct. af norske børn i alderen 8-15 år træner eller konkurrerer i mindst én idrætsforening, mens tallet er 25 pct. af de 16-19-årige.

³⁹ Laub (2013), Breivik & Rafoss (2012), Riksidrottsforbundet (2011)

1.1.3. UDVIKLING I MØNSTERET FOR DANSKERNES IDRÆTSDELTAGELSE SAMT NIVEAUET FOR IDRÆTSDELTAGELSEN

1.1.3.1. KORTLÆGNING AF DANSKERNES IDRÆTSDELTAGELSE OVER TID

Indledning

Kortlægningen af niveauet for danskernes idrætsdeltagelse over tid er baseret på data fra spørgeskemaundersøgelserne Kulturvaneundersøgelsen 1998, 2004 og 2012 samt Danskernes motions- og sportsvaner 2007 og 2011.¹ Undersøgelserne omfatter sports- og motionsaktiviteter², der dyrkes i hhv. foreninger/klubber, private centre og på egen hånd. Undersøgelserne er i vid udstrækning sammenlignelige, men der må naturligvis tages forbehold for forskelle i spørgsmålsformuleringer i undersøgelserne. Der kan dermed forekomme variationer i undersøgelsesresultaterne, som må henføres til metodiske forhold.³ Samlet set giver undersøgelserne dog et validt billede af den generelle udvikling i befolkningens idrætsdeltagelse.

Sammenfatning

Danskernes idrætsdeltagelse har været stigende, siden man første gang gennemførte systematiske undersøgelser af befolkningens fritidsaktiviteter i 1964.⁴ Der er tale om mere end en firedobling i andelen af idrætsaktive i perioden 1964-2012. Alene fra 1998 til 2012, som er i fokus for udredningen, ses en markant stigning i andelen af idrætsaktive (51-68 %), mens der ikke er sket en signifikant ændring i andelen af idrætsaktive børn i samme periode.

Yngre er væsentlig oftere aktive end ældre, men der er dog tale om en stigning i idrætsdeltagelsen inden for alle aldersgrupper. Set over tid gælder det særligt blandt de ældste borgere (over 60 år). Frem til 2004 var der desuden stort set lige store andele af mænd og kvinder, som var idrætsaktive, hvor billedet i dag er, at en større andel af kvinderne er aktive. Set i international sammenhæng er dette en unik "omvendt kønsulighed" i idrætten, hvor mænd oftere er aktive end kvinder.⁵ For nydanskere gælder det dog, at en større andel nydanske mænd er aktive set i forhold til nydanske kvinder. Ældre nydanskere (over 60 år) er desuden langt sjældnere aktive sammenlignet med de 60-årige og derover i den samlede befolkning.

¹ For yderligere detaljer om danskernes idrætsdeltagelse end de i afsnittet anførte henvises i øvrigt til afsnittets bilagsmateriale.

² I dette afsnit benyttes begreberne sport, idræt og motion, som det er gjort i de undersøgelser, som afsnittet er baseret på.

³ Definitionen af at være idrætsaktiv varierer i forhold til de nævnte datakilder. I data fra 1998 bestemmes andelen af idrætsaktive ved spørgsmålet: "Dyrker De normalt sport eller motion?", hvilket er i næsten fuldstændig overensstemmelse med spørgsmålet fra 2007 og 2011: "Dyrker du normalt motion/sport?" For 1998, 2007 og 2011 gælder det, at respondenterne skal have svaret ubetinget "Ja" for at være indeholdt i andelen af idrætsaktive. I 2004 bestemmes andelen af idrætsaktive ved spørgsmålet: "Hvor ofte dyrker du normalt motion/sport (alle aktiviteter)?", hvilket er i næsten fuldstændig overensstemmelse med spørgsmålet fra 2012: "Hvor ofte dyrker du sport/motion (uanset aktiviteter)?" For 2004 og 2012 gælder det, at respondenterne skal have angivet en frekvens for idrætsaktivitet på hhv. minimum én gang om ugen og minimum én dag om ugen. I forhold til sammenligneligheden mellem de forskellige spørgeskemaundersøgelser henvises i øvrigt til de noter, som knytter sig til de afrapporterede tabeller og figurer.

⁴ Kulturvaneundersøgelsen 1964.

⁵ Jf. Danskernes motions- og sportsvaner 2011, IDAN 2013.

Niveauet for børnenes idrætsdeltagelse ligger generelt på et meget højt niveau (86-89 % i perioden fra 1998-2012). Andre undersøgelser har dog vist, at der sker en voksende polarisering i børnenes idrætsdeltagelse og fysiske aktivitet. Dels mellem yngre og ældre børn, dels mellem de mest aktive (og dem, der er i bedst form) og de mindst aktive (og i dårligst form).⁶

Der er en social skævhed i idrætsdeltagelsen, hvor uddannelseslængde, indkomst og beskæftigelsesstatus har stor betydning for idrætsdeltagelsen. Voksne med en videregående uddannelse er således de mest aktive. Stigningen i idrætsdeltagelsen over tid gælder på tværs af uddannelses- og indkomstniveau samt arbejdsmarkedstilknytning, men denne udvikling ændrer imidlertid ikke ved den generelle skævhed i idrætsdeltagelsen. Stigningen i idrætsaktivitet gælder også handicappede, om end denne konklusion er behæftet med en vis usikkerhed.

Der er siden 1998 sket en stor stigning i andelen af befolkningen, der er aktive i et fitness-center eller øvrige private centre, og her er kvinderne mest aktive. Andelen af befolkningen, der løber/jogger, hvilket overvejende foregår på egen hånd, er ligeledes steget meget markant siden 1998. Siden 2004 er andelen særligt øget for voksne over 50 år. En tilsvarende tendens gælder på fitnessområdet. Særligt for aldersgrupperne mellem 20 og 40 år peger de nyeste undersøgelser desuden på en stor deltagelse i eventprægede aktiviteter, hvor udviklingen dog ikke kan måles over tid.

Stigningerne i de "nye" typer af idrætsaktiviteter er ikke sket på bekostning af danskernes foreningsdeltagelse, hvor andelen, der er aktive i en klub/forening, ligeledes har været stigende over tid, ligesom man i organisationerne har oplevet en jævn stigning i medlemsantal. Tilsvarende ses en generel stigning i andelen af befolkningen, der dyrker de traditionelle, foreningsbaserede idrætsgrene. Der ses dog et signifikant fald i andelen af voksne, der dyrker svømning og badminton. Fodbold og gymnastik er de idrætsgrene/motionsformer, der i videst omfang dyrkes i klub/forening.

Der ses tilsvarende stigninger i andelen af børn, der dyrker dans, gymnastik, svømning og fodbold, mens der er et fald i andelen, der dyrker håndbold og badminton. Samme mønster viser sig i forhold til andelen af børn, som i perioden regelmæssigt har dyrket disse idrætsgrene/motionsformer i en klub/forening.

Andelen af idrætsaktive voksne og mønstret for idrætsdeltagelsen varierer dog meget alt efter kommune type. Generelt set er der en større andel idrætsaktive i bykommunerne, og her er andelen af befolkningen, som dyrker sport/motion i et privat/kommercielt center, også væsentlig større end eksempelvis i landkommuner. Omvendt er der en mindre andel i bykommunerne, der dyrker idræt i en klub/forening. Udbuddet af alternativer til foreningsidrætten vil naturligt have en betydning her. Data fra 2012 viser ligeledes, at en langt mindre andel af nydanskerne dyrker sport og motion i en forening/klub. Omvendt bruger nydanskerne i langt højere grad de private træningscentre.

Samlet set peger udviklingen i danskernes idrætsdeltagelse, herunder udviklingen i mønstrene for idrætsdeltagelsen, på, at nye former for motions- og idrætstilbud har formået at appellere til danskere, som ikke tidligere har været idrætsaktive.

Danskernes idrætsdeltagelse på aggregeret niveau

Figur 1 viser udviklingen i niveauet for befolkningens idrætsaktivitet. Af figuren fremgår det, at 68 % af den voksne befolkning i 2012 var idrætsaktive, mens andelen for børn var 89 %.⁷ Ser man på udviklingen fra 1998 til 2012, er der sket en signifikant stigning i andelen af idrætsaktive voksne.

⁶ Fysik aktivitet for sundhed, Kulturministeriets udvalg for idrætsforskning, 2010.

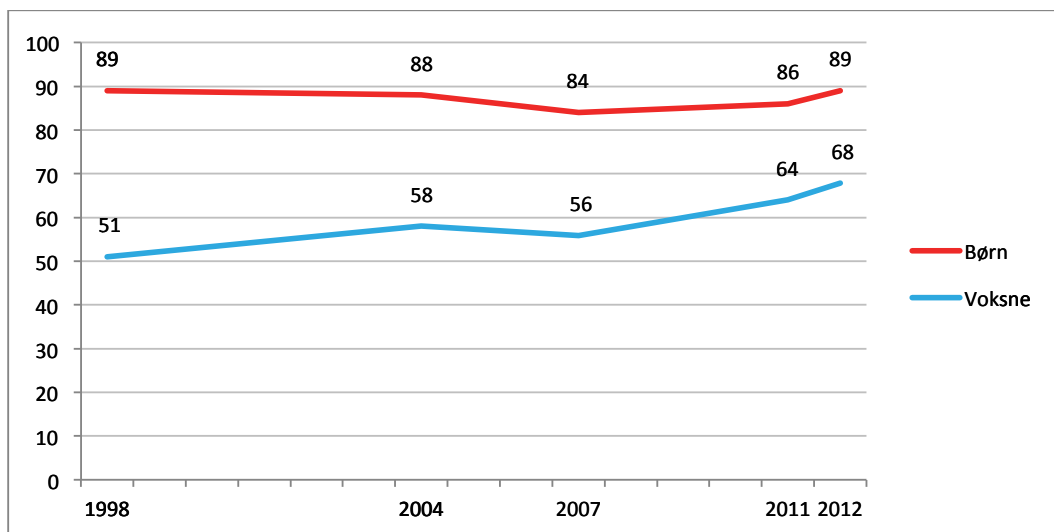
⁷ I 1998, 2004, 2007 og 2011 er den voksne befolkning defineret som personer på 16 år og derover (børn: 7-15 år), mens den voksne befolkning er defineret som personer på 15 år og derover i 2012 (børn: 7-14 år).

len af idrætsaktive voksne (fra 51 % til 68 %), mens der ikke er sket en signifikant⁸ ændring i andelen af idrætsaktive børn i samme periode.

Kulturvaneundersøgelsen 2012 muliggør desuden en opgørelse af andelen af idrætsaktive blandt nydanskere. 64 % af nydanskerne var idrætsaktive i 2012, mod 68 % i den samlede befolkning. Der er dermed tale om en lidt mindre andel idrætsaktive blandt nydanskere. Den forskel forsvinder dog, når der korrigeres for forskelle i populationerne i relation til alder, uddannelse m.v.

Figur 1. Andelen af idrætsaktive i befolkningen, voksne (1998-2012), børn (1998-2012), i %

1998: Voksne har fået stillet spørgsmålet: "Dyrker De normalt sport eller motion", med svarmulighederne "Ja", "Ja, men ikke for tiden" og "Nej". Figuren angiver andelen, som har svaret "Ja" til dette spørgsmål. For børnene angiver figuren den andel, som ikke har svaret: "Har ikke dyrket motion/sport regelmæssigt i det sidste år".

2004: Voksne har fået stillet spørgsmålet: "Hvor ofte dyrker du normalt motion/sport (alle aktiviteter)". Figuren angiver andelen, som har svaret mindst én gang om ugen til dette spørgsmål. For børnene angiver figuren den andel, som ikke har svaret: "Har ikke dyrket motion/sport regelmæssigt i det sidste år".

2007 og 2011: Både voksne og børn har fået stillet spørgsmålet: "Dyrker du normalt motion/sport", med svarmulighederne: "Ja", "Ja, men ikke for tiden" og "Nej". Figuren angiver andelen, som har svaret "Ja" til dette spørgsmål.

2012: Voksne har fået stillet spørgsmålet: "Hvor ofte dyrker du sport/motion (uanset aktiviteter)?" Figuren angiver andelen, som har svaret mindst én dag om ugen. Børnene i undersøgelsen er blevet spurgt: "Hvor tit dyrker du sport/motion (uanset aktiviteter)?" (NB: I fritiden – ikke i skolen)". Figuren angiver den andel, som har svaret mindst én dag om ugen.

I 1998, 2004, 2007 og 2011 er den voksne befolkning defineret som personer på 16 år og derover (børn: 7-15 år), mens den voksne befolkning er defineret som personer på 15 år og derover i 2012 (børn: 7-14 år).

Danskernes idrætsdeltagelse på segmentniveau

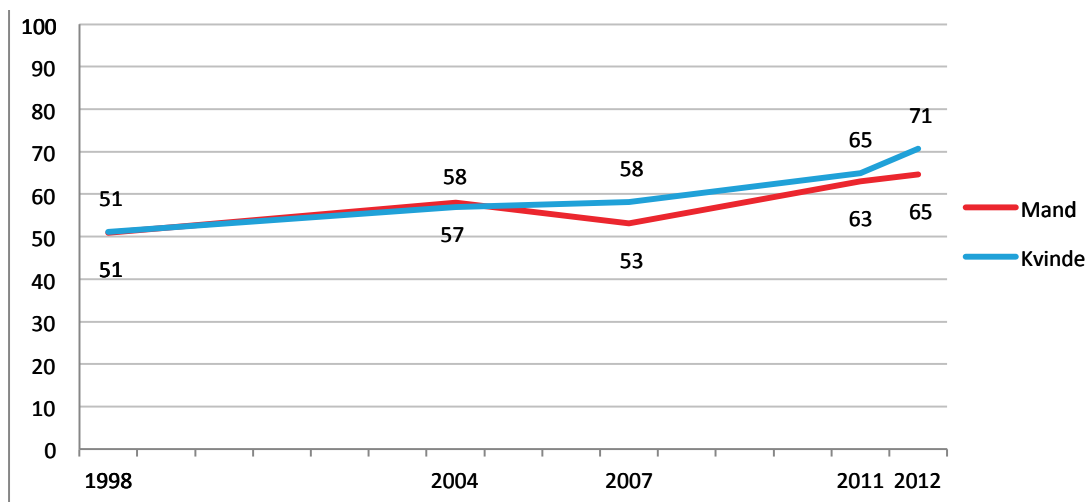
Figur 2 viser udviklingen i niveauet for befolkningens idrætsaktivitet fordelt på køn. Af figuren fremgår det, at 71 % af kvinderne var idrætsaktive i 2012, mens andelen for mænd var 65 %. Andelen af idrætsaktive kvinder er signifikant større end andelen af idrætsaktive mænd. Ser man på udviklingen fra 1998 til 2012, er der sket en signifikant stigning i andelen af idrætsaktive for både kvinder (fra 51 % til 71 %) og mænd (51 % til 65 %).

⁸ Hvor intet andet er angivet, er der for signifikanstest anvendt såkaldt Z-test med et signifikanskriterium på 5 %.

Kulturvaneundersøgelsen 2012 muliggør desuden en opgørelse af andelen af idrætsaktive blandt nydanskere fordelt på køn. 61 % af de nydanske kvinder var idrætsaktive i 2012, mens andelen for nydanske mænd var 68 %. Andelen af idrætsaktive nydanske mænd er signifikant større end andelen af nydanske kvinder. Denne tendens står dermed i modsætning til tendensen i den samlede voksne befolkning, hvor andelen af idrætsaktive kvinder er større end andelen af idrætsaktive mænd.

Figur 2. Andelen af idrætsaktive i den voksne befolkning, mænd (1998-2012), kvinder (1998-2012), i %

1998: Voksne har fået stillet spørgsmålet: "Dyrker De normalt sport eller motion", med svarmulighederne "Ja", "Ja, men ikke for tiden" og "Nej". Figuren angiver andelen, som har svaret "Ja" til dette spørgsmål.

2004: Voksne har fået stillet spørgsmålet: "Hvor ofte dyrker du normalt motion/sport (alle aktiviteter)?" Figuren angiver andelen, som har svaret mindst én gang om ugen til dette spørgsmål.

2007 og 2011: Voksne har fået stillet spørgsmålet: "Dyrker du normalt motion/sport", med svarmulighederne: "Ja", "Ja, men ikke for tiden" og "Nej". Figuren angiver andelen, som har svaret "Ja" til dette spørgsmål.

2012: Voksne fået stillet spørgsmålet: "Hvor ofte dyrker du sport/motion (uanset aktiviteter)?" Figuren angiver andelen, som har svaret mindst én dag om ugen.

I 1998, 2004, 2007 og 2011 er den voksne befolkning defineret som personer på 16 år og derover, mens den voksne befolkning er defineret som personer på 15 år og derover i 2012.

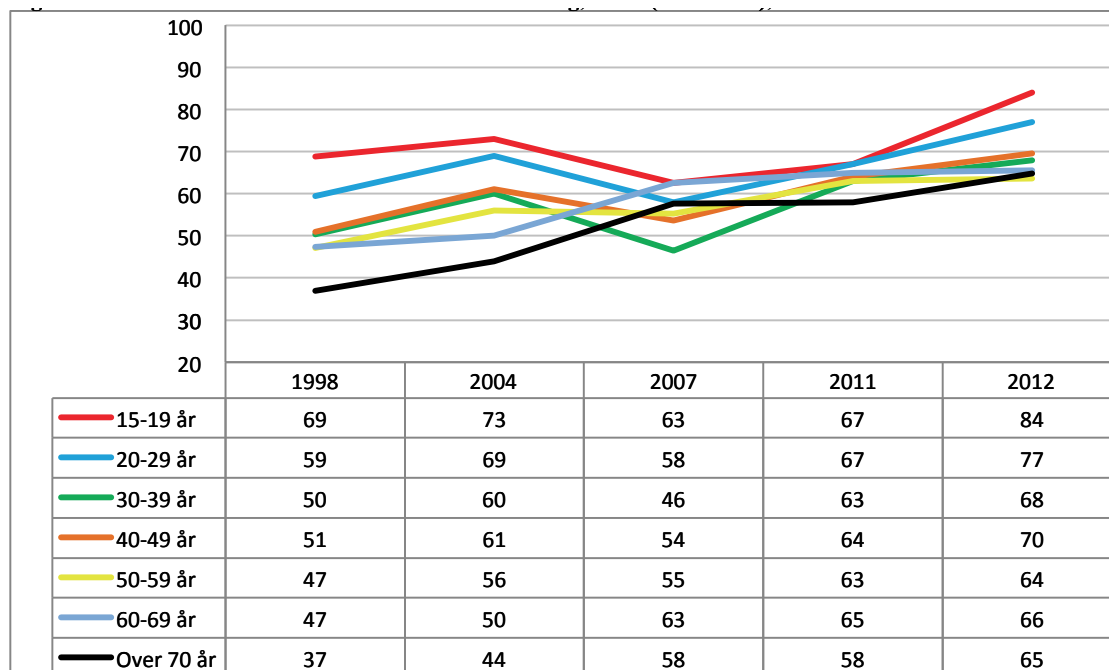
Figur 3 viser udviklingen i den voksne befolknings idrætsaktivitet fordelt på aldersgrupper. Ser man på udviklingen fra 1998 til 2012, er der sket en signifikant stigning i andelen af idrætsaktive inden for alle aldersgrupper.

En regressionsanalyse⁹ viser, at andelen af idrætsaktive i 2012 falder signifikant med alderen; desto ældre man er, desto mindre sandsynligt er det, at man er idrætsaktiv. Faldet i idrætsdeltagelsen i takt med alderen er dog mindre end set i tidligere undersøgelser. Også blandt nydanskere (jf. Kulturvaneundersøgelsen 2012) gælder det, at det særligt er de unge, som er idrætsaktive. De ældre nydanskere (over 60 år) er desuden langt sjældnere aktive på idrætsområdet end de 60-årige og derover i den samlede voksne befolkning.

⁹ Den anvendte metode er en binær logistisk regressionsanalyse med signifikanskriterium på 5 %. Analysen gør det muligt at se på isolerede sammenhænge mellem to faktorer i ellers komplekse sammenhænge og viser, at der er en tydelig sammenhæng mellem alder og idrætsaktivitet. Med udgangspunkt i den statistiske analyse kan man derfor sige, at sandsynligheden for idrætsaktivitet falder med alderen; desto ældre man er, desto mindre sandsynligt er det, at man er idrætsaktiv.

Figur 3. Andelen af idrætsaktive i den voksne befolkning, alder (1998-2012), i %

1998: Voksne har fået stillet spørgsmålet: "Dyrker De normalt sport eller motion", med svarmulighederne "Ja", "Ja, men ikke for tiden" og "Nej". Figuren angiver andelen, som har svaret "Ja" til dette spørgsmål.

2004: Voksne har fået stillet spørgsmålet: "Hvor ofte dyrker du normalt motion/sport (alle aktiviteter)?" Figuren angiver andelen, som har svaret mindst én gang om ugen til dette spørgsmål.

2007 og 2011: Voksne har fået stillet spørgsmålet: "Dyrker du normalt motion/sport", med svarmulighederne: "Ja", "Ja, men ikke for tiden" og "Nej". Figuren angiver andelen, som har svaret "Ja" til dette spørgsmål.

2012: Voksne fået stillet spørgsmålet: "Hvor ofte dyrker du sport/motion (uanset aktiviteter)?" Figuren angiver andelen, som har svaret mindst én dag om ugen.

I 1998, 2004, 2007 og 2011 er den voksne befolkning defineret som personer på 16 år og derover, mens den voksne befolkning er defineret som personer på 15 år og derover i 2012.

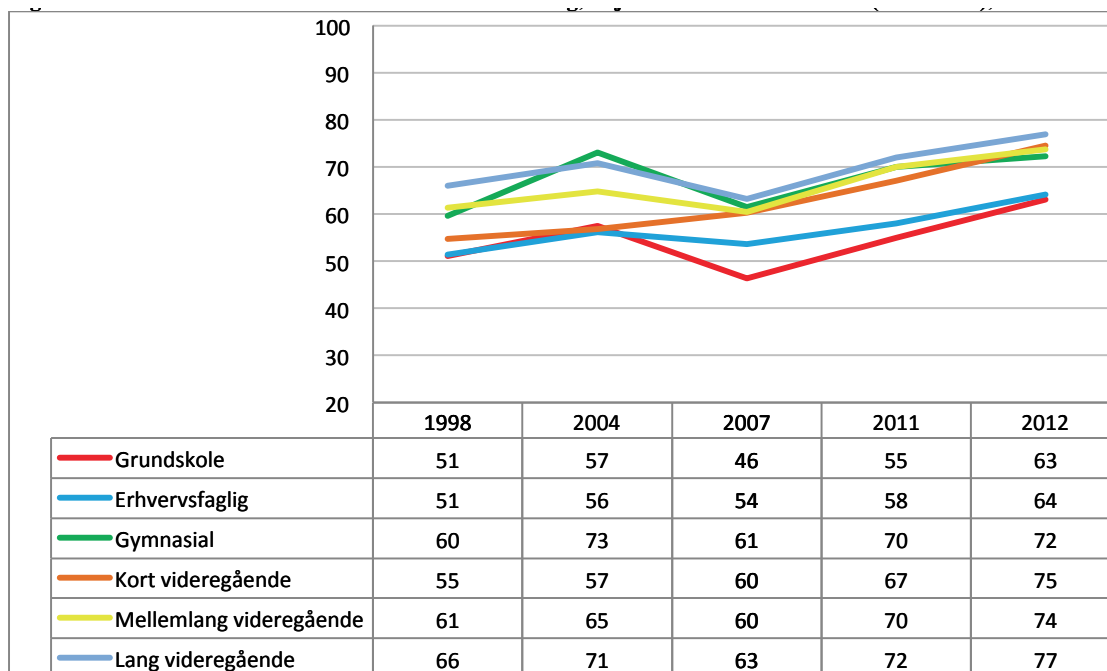
Figur 4 viser udviklingen i den voksne befolknings idrætsaktivitet fordelt på højest fuldført uddannelse. Af figuren fremgår det, at 63 % af de voksne, som har en grundskoleuddannelse som højest fuldførte uddannelse, var idrætsaktive i 2012.¹⁰ For de øvrige uddannelseskategorier er andelen af idrætsaktive væsentlig højere. Eksempelvis er 77 % af de voksne med en lang videregående uddannelse idrætsaktive.

Ser man på udviklingen fra 1998 til 2012, er der sket en signifikant stigning i andelen af idrætsaktive inden for alle uddannelseskategorier. Der er dog signifikant forskel på den gennemsnitlige andel af idrætsaktive voksne med en videregående uddannelse¹¹ (75 %) og den gennemsnitlige andel af idrætsaktive voksne uden en videregående uddannelse (65 %). Overordnet set er der ikke sket væsentlige ændringer i denne ulighed i idrætsdeltagelsen siden 1998.

¹⁰ Heri indgår endda studerende, der trækker op.

¹¹ Dvs. kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse.

Figur 4. Andelen af idrætsaktive i den voksne befolkning, højest fuldførte uddannelse (1998-2012), i %

1998: Voksne har fået stillet spørgsmålet: "Dyrker De normalt sport eller motion", med svarmulighederne "Ja", "Ja, men ikke for tiden" og "Nej". Figuren angiver andelen, som har svaret "Ja" til dette spørgsmål.

2004: Voksne har fået stillet spørgsmålet: "Hvor ofte dyrker du normalt motion/sport (alle aktiviteter)?" Figuren angiver andelen, som har svaret mindst én gang om ugen til dette spørgsmål.

2007 og 2011: Voksne har fået stillet spørgsmålet: "Dyrker du normalt motion/sport", med svarmulighederne: "Ja", "Ja, men ikke for tiden" og "Nej". Figuren angiver andelen, som har svaret "Ja" til dette spørgsmål.

2012: Voksne fået stillet spørgsmålet: "Hvor ofte dyrker du sport/motion (uanset aktiviteter)?" Figuren angiver andelen, som har svaret mindst én dag om ugen.

I 1998, 2004, 2007 og 2011 er den voksne befolkning defineret som personer på 16 år og derover, mens den voksne befolkning er defineret som personer på 15 år og derover i 2012.

I 1998, 2004, 2007 og 2011 har respondenterne selv angivet deres højest fuldførte uddannelse, mens oplysninger er hentet fra registre hos Danmarks Statistik i 2012.

Figur 5 viser udviklingen i niveauet af idrætsaktivitet for den voksne befolkning, som i en eller anden grad har et fysisk handicap. Der er kun spurgt til fysiske handicaps i spørgeskemaundersøgelserne fra 2004, 2007 og 2011, hvorfor alene disse år er medtaget i opgørelsen. Hertil kommer et i nogle tilfælde forholdsvis lavt antal respondenter samt forskelle i de anvendte spørgsmålsformuleringer.¹²

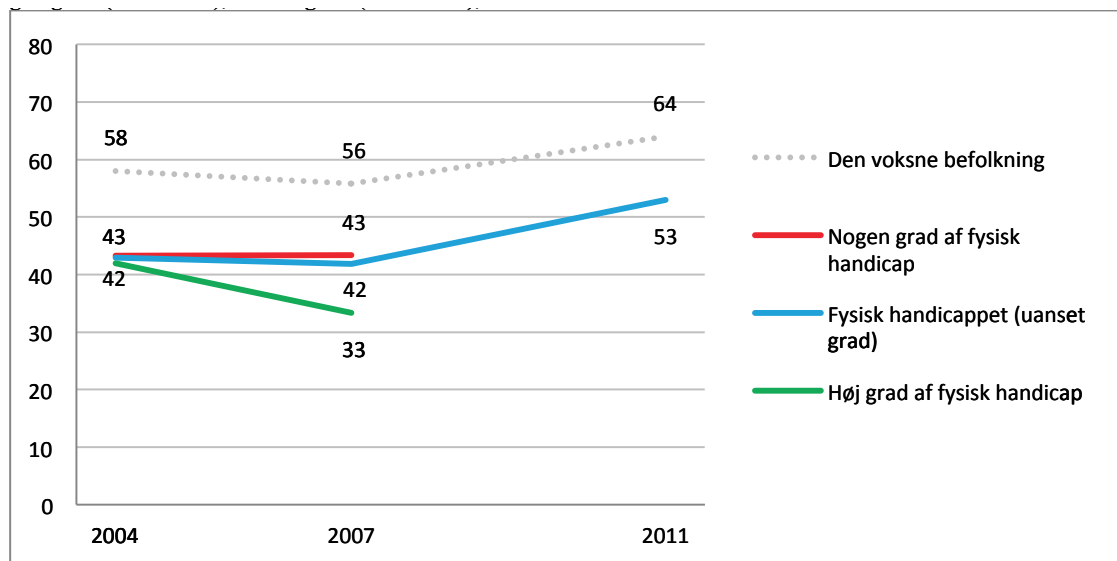
Af Figur 5 fremgår det, at 53 % af de personer, som i 2011 havde en langvarig sygdom, eftervirkning af skade eller anden langvarig lidelse, som påvirkede deres mobilitet, var idrætsaktive, mod 64 % af befolkningen. I både 2004 og i 2007 var det 42 % af de personer, som i høj eller i nogen grad havde et fysisk handicap, der hæmmede deres mobilitet, som var idrætsaktive.

¹² I 2004 angav 41 respondenter, at de i høj grad havde et fysisk handicap, mens 158 respondenter angav, at de i nogen grad havde et fysisk handicap. I 2007 angav 100 respondenter, at de "i høj grad" havde et fysisk handicap, mens 500 respondenter angav, at de "i nogen grad" havde et fysisk handicap. I begge år er der anvendt den samme spørgsmålsformulering, nemlig: "Har du et fysisk handicap, som hæmmer din mobilitet?" I 2011 angav 1.034 respondenter, at de havde en langvarig sygdom, eftervirkning af skade eller anden langvarig lidelse, som påvirkede deres mobilitet, hvilket adskiller sig væsentligt fra bestemmelsen i de to foregående år. Sammenligneligheden vurderes imidlertid at være tilstrækkelig til, at i det mindste indikationer for udviklingen i dele af perioden fra 2004 til 2011 kan afrapporteres

Ser man på udviklingen fra 2004 til 2011, er der sket en stigning i andelen af idrætsaktive inden for gruppen af fysisk handicappede under ét. Rent statistisk er stigningen signifikant, men da det anvendte spørgsmål fra spørgeskemaundersøgelsen i 2011 er væsentligt bredere formuleret end spørgsmålet fra de resterende spørgeskemaundersøgelser, er det ikke sikkert at sige, at der faktisk har fundet en stigning sted. For alle årene gælder det imidlertid, at andelen af idrætsaktive inden for gruppen af fysisk handicappede under ét er signifikant lavere end den idrætsaktive andel af den samlede befolkning.

Figur 5. Andelen af idrætsaktive voksne inden for gruppen af fysisk handicappede, høj grad (2004-2007), nogen grad (2004-2007), uanset grad (2004-2011), i %

2004: Figuren viser andelen af de voksne, som har svaret "Ja, i høj grad" eller "Ja, i nogen grad" til spørgsmålet: "Har du et fysisk handicap, som hæmmer din mobilitet?", der samtidig har svaret mindst én gang om ugen til spørgsmålet: "Hvor ofte dyrker du normalt motion/sport (alle aktiviteter)?"

2007: Figuren viser andelen af de voksne, som har svaret "Ja, i høj grad" eller "Ja, i nogen grad" til spørgsmålet: "Har du et fysisk handicap, som hæmmer din mobilitet?", der samtidig har svaret "Ja" til spørgsmålet: "Dyrker du normalt motion/sport?"

2011: Figuren viser andelen af de voksne, som har svaret "Ja" til spørgsmålet: "Har du nogen langvarig sygdom, eftervirkning af skade eller anden langvarig lidelse, der påvirker din mobilitet? Med langvarig menes mindst et halvt år", der samtidig har svaret "Ja" til spørgsmålet: "Dyrker du normalt motion/sport?"

I 1998, 2004, 2007 og 2011 er den voksne befolkning defineret som personer på 16 år og derover, mens den voksne befolkning er defineret som personer på 15 år og derover i 2012.

Figur 6 viser andelen af idrætsaktive inden for tre socioøkonomiske grupper, som er hhv. lavt uddannede, har lav indkomst eller er ledige.

De socioøkonomiske grupper er her defineret på følgende måde:

- *De lavt uddannede*: Personer over 25 år med en grundskoleuddannelse som den højeste fuldførte uddannelse.
- *Lavindkomstgruppen*: Personer med en årlig husstandsindkomst på under 300.000 kr. i en husstand med to voksne, som ikke er under uddannelse.
- *De ledige*: Personer uden arbejde.¹³

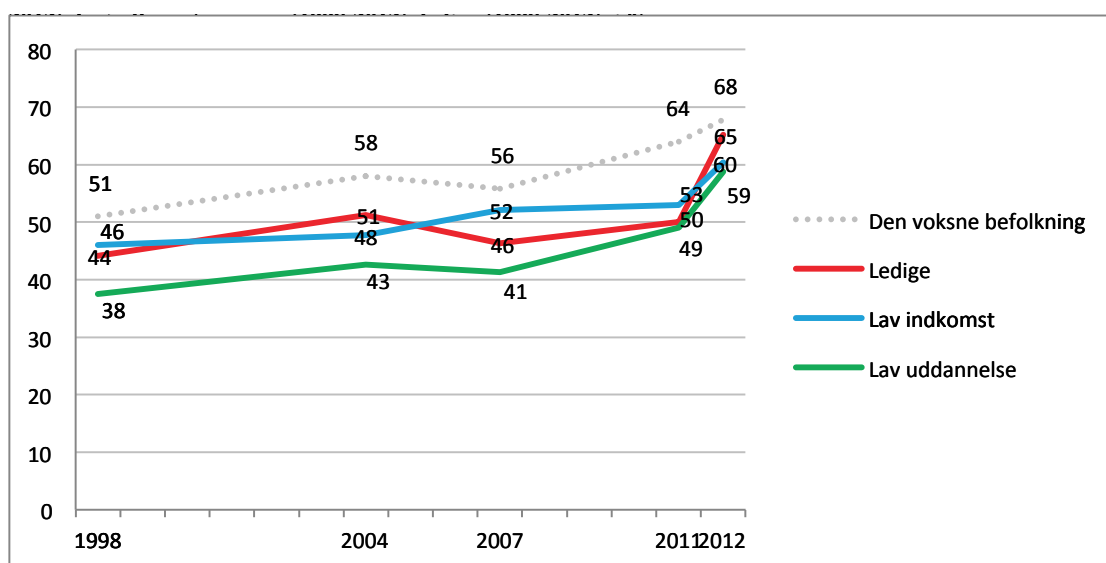
¹³ I forhold til opgørelsen af ledige må man holde sig for øje, at antallet af observationer i de anvendte datakilder er begrænset, nemlig N = 34 i 1998, N = 41 i 2004, N = 67 i 2007, N = 105 i 2011 og N = 69 i 2012. Det begrænsede antal af observationer forårsager en betydelig statistisk usikkerhed, hvorfor opgørelsen alene giver en indikation af andelen af idrætsaktive blandt gruppen af ledige.

Af Figur 6 fremgår det, at 59 % af de lavt uddannede var idrætsaktive i 2012. Det samme gør sig gældende for 60 % af lavindkomstgruppen og 65 % af de ledige.¹⁴

Ser man på udviklingen fra 1998 til 2012, er der sket en signifikant stigning i andelen af idrætsaktive inden for alle tre grupper. For både lavindkomstgruppen og gruppen af lavt uddannede er andelen af idrætsaktive inden for grupperne dog fortsat signifikant mindre end andelen af idrætsaktive i den samlede voksne befolkning. Andelen af ledige, som var idrætsaktive i 2012 (65 %), er ikke signifikant mindre end andelen af den samlede voksne befolkning, som var idrætsaktive i 2012 (68 %), men dette resultat er behæftet med en vis statistisk usikkerhed.¹⁵ En signifikant forskel mellem de enkelte andele af idrætsaktive inden for de tre socioøkonomiske grupper kan desuden ikke påvises.

Figur 6. Andelen af idrætsaktive voksne inden for tre grupper af socialt udsatte, de lavt uddannede (1998-2012), lavindkomstgruppen (1998-2012), ledige (1998-2012), i %

1998: Voksne har fået stillet spørgsmålet: "Dyrker De normalt sport eller motion", med svarmulighederne "Ja", "Ja, men ikke for tiden" og "Nej". Figuren angiver andelen, som har svaret "Ja" til dette spørgsmål.

2004: Voksne har fået stillet spørgsmålet: "Hvor ofte dyrker du normalt motion/sport (alle aktiviteter)?" Figuren angiver andelen, som har svaret mindst én gang om ugen til dette spørgsmål.

2007 og 2011: Voksne har fået stillet spørgsmålet: "Dyrker du normalt motion/sport?", med svarmulighederne "Ja", "Ja, men ikke for tiden" og "Nej". Figuren angiver andelen, som har svaret "Ja" til dette spørgsmål.

2012: Voksne fået stillet spørgsmålet: "Hvor ofte dyrker du sport/motion (uanset aktiviteter)?" Figuren angiver andelen, som har svaret mindst én dag om ugen.

I 1998, 2004, 2007 og 2011 er den voksne befolkning defineret som personer på 16 år og derover, mens den voksne befolkning er defineret som personer på 15 år og derover i 2012.

I 1998, 2004, 2007 og 2011 har respondenterne selv angivet deres højst fuldførte uddannelse, mens oplysninger er hentet fra registre hos Danmarks Statistik i 2012.

¹⁴ Der kan bestemt være et overlap mellem de tre socioøkonomiske grupper, men ser man på datakilden fra 2012, synes overlappet forholdsvis begrænset. Antallet af observationer er 597 for *de lavt uddannede*, 239 for *lavindkomstgruppen* og 69 for *de ledige* (jf. også foregående note). Omkring 60 observationer optræder både i gruppen af lavt uddannede og lavindkomstgruppen, færre end 5 observationer optræder både i lavindkomstgruppen og gruppen af ledige, mens omkring 15 observationer optræder i både gruppen af lavt uddannede og gruppen af ledige.

¹⁵ Igen må man holde sig de forholdsvis få observationer for øje, da de bibringer en betydelig usikkerhed til den statistiske signifikanstest, hvorfor resultaterne ikke med sikkerhed kan siges at være retvisende.

1.1.3.2. MØNSTRET FOR DANSKERNES IDRÆTSDELTAGELSE

Indledning

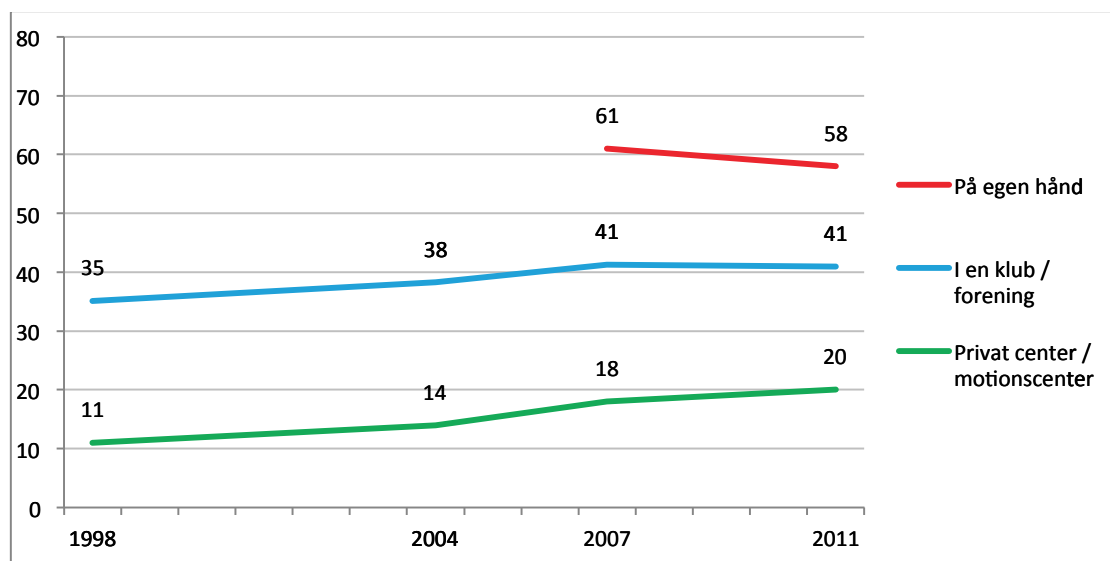
Afsnittet sætter fokus på udviklingen i idrætsgrene og organiseringsformer over tid. Kortlægningen er baseret på data fra spørgeskemaundersøgelserne Kulturvaneundersøgelsen 1998 og 2004 samt Danskernes motions- og sportsvaner 2007 og 2011.¹⁶ Afsnittet inkluderer af metodiske årsager ikke 2012.¹⁷

Idrætsdeltagelse fordelt på organiseringsformer

Figur 7 viser udviklingen i andelen af den voksne befolkning, som har dyrket sport/motion i en klub/forening, i et privat center/motionscenter og på egen hånd. I spørgeskemaundersøgelserne fra 1998 og 2004 er der ikke spurgt ind til, hvorvidt man har dyrket sport/motion på egen hånd, hvorfor denne udvikling kun er vist for perioden fra 2007 til 2011.

I 2011 dyrkede 41 % af den voksne befolkning sport/motion i en klub/forening, 20 % dyrkede sport/motion i et privat center/motionscenter, og 58 % dyrkede sport/motion på egen hånd.¹⁸ Som det ses i figuren, er der tale om en stor stigning over tid i andelen, der dyrker sport/motion i et privatcenter/motionscenter, og en lidt mindre stigning i andelen, der dyrker sport/motion i en klub/forening.

Figur 7. Andelen af den voksne befolkning, som har dyrket sport/motion i en klub/forening (1998-2011), i et privat center/motionscenter (1998-2011) og på egen hånd (2007-2011), i %

1998: Her er der spurgt: "Hvilke former for motion (sport) har De dyrket regelmæssigt i det sidste år? – Og på hvilken måde?", hvor andelen, som for mindst en idræt har svaret, at de har dyrket den: "Som medlem af sportsklub/forening", er medtaget. Desuden er der spurgt: "Gør De sommetider noget af følgende? – Hvornår gjorde De det sidst?", hvor figuren viser andelen, som har svaret "Ja, inden for den seneste uge" eller "Ja, inden for den seneste måned" til aktiviteten: "Går i motionscenter".

2004: Her er der spurgt: "Hvilke former for motion (sport) har du dyrket regelmæssigt inden for de sidste 12 måneder? Og på hvilken måde?: Som medlem af en sportsklub/idrætsforening". Desuden er der spurgt: "Går du i motionscenter (fitnesscenter)?", hvor figuren viser andelen, som har svaret "Ja".

¹⁶ For yderligere detaljer om danskernes idrætsdeltagelse end de i afsnittet anførte henvises i øvrigt til afsnittets bilagsmateriale.

¹⁷ Der er tale om forskelle i spørgsmålsformuleringer, opsætninger og opgørelser, som betyder, at undersøgelserne ikke er tilstrækkeligt sammenlignelige.

¹⁸ Når andelen summerer til mere end 100 %, hænger det sammen med anvendelsen af multiple spørgsmål, dvs. respondenterne har haft mulighed for at angive mere end én svarkategori. Således vil der være tale om et vist overlap mellem de forskellige udøvelsesformer (f.eks. udelukker udøvelse på egen hånd ikke udøvelse i en klub/forening).

2007: Her er der for hver specifik idrætsaktivitet spurgt: "I hvilken sammenhæng dyrker du motion/sport?: Klub/Forening, Privat center, På egen hånd", hvor figuren viser andelen, som har angivet de nævnte muligheder.

2011: Her er der for hver specifik idrætsaktivitet spurgt: "I hvilken sammenhæng dyrker du sport/motion?: Klub/Forening, Privat/kommercielt center, På egen hånd", hvor figuren viser andelen, som har angivet de nævnte muligheder.

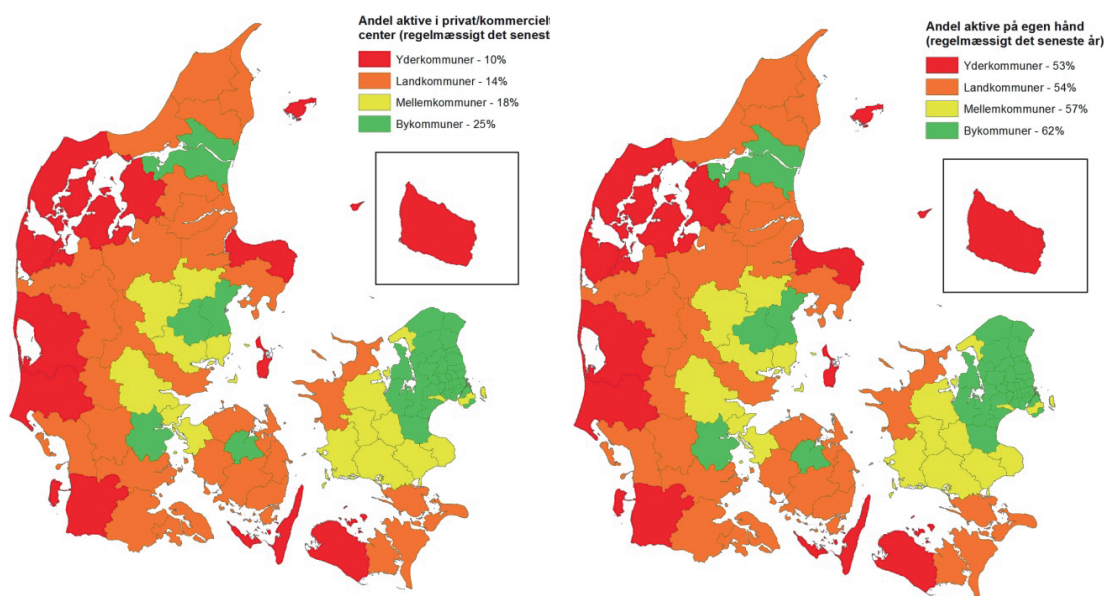
I 1998, 2004, 2007 og 2011 er den voksne befolkning defineret som personer på 16 år og derover.

Særskilte data fra Kulturvaneundersøgelsen 2012 viser desuden, at en langt mindre andel af nydanskerne dyrker sport og motion i en forening/klub. Omvendt bruger nydanskerne i langt højere grad de private træningscentre.¹⁹

På baggrund af data fra 2011 viser Figur 8 en geografisk segmentering af andelen af voksne idrætsaktive samt andelen af den voksne befolkning, som har dyrket sport/motion i en klub/forening, i et privat/kommercielt center og på egen hånd. Den geografiske segmentering er foretaget i forhold til fire kommunetyper, nemlig by-, mellem-, land- og yderkommuner.²⁰ Farverne i figuren varierer med forholdet mellem de gennemsnitlige andele inden for hver af kommunetyperne, dvs. kommunetypen med den største gennemsnitlige andel er markeret med den mørkeste farve, mens kommunetypen med den mindste gennemsnitlige andel omvendt er markeret med den lyseste farve.

Af Figur 8 fremgår det, at andelen af idrætsaktive i 2011 varierede fra 58 % i yderkommunerne til 67 % i bykommunerne, hvilket er en signifikant forskel. Særligt på det kommercielle område ses store forskelle mellem landsdelene. Ser man således på andelen af befolkningen, som dyrker sport/motion i et privat/kommercielt center, varierer denne fra 10 % i yderkommunerne til 25 % i bykommunerne, hvilket er en signifikant forskel. Andelen af befolkningen, som dyrker sport/motion i en klub/forening, varierer fra 38 % i bykommunerne til 44 % i landkommunerne, hvilket er en mindre, men dog stadig signifikant forskel. Endelig viser det sig, at andelen af befolkningen, som dyrker sport/motion på egen hånd i yderkommunerne (53 %), er signifikant mindre end andelen af befolkningen, som dyrker idræt/motion på egen hånd i bykommunerne (62 %).

Figur 8. Andelen af den voksne befolkning, som har dyrket idræt/motion i en klub/forening (2011), i et privat/kommercielt center (2011) og på egen hånd (2011) fordelt på kommune-type

¹⁹ Korrigeret for forskelle i populationerne i relation til alder, uddannelse m.v.

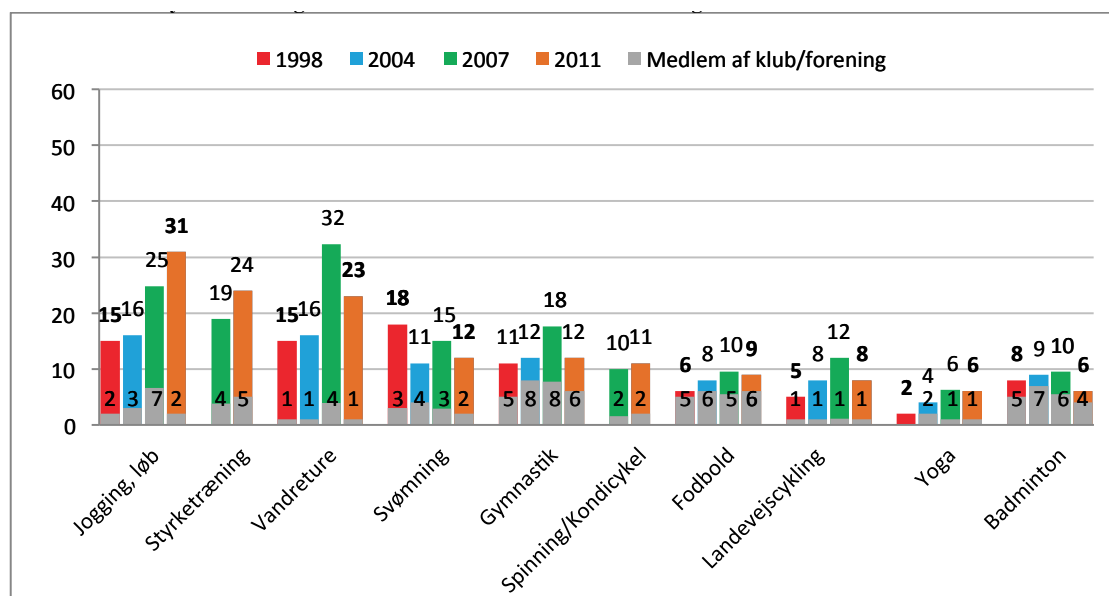
²⁰ Segmenteringen i forhold til kommune-type er foretaget i overensstemmelse med det samme klassifikations-system, som Danmarks Statistik benytter. Klassifikationssystemet er udarbejdet i forbindelse med Det Danske Landdistriktsprogram 2007-2013 og inddeler landets kommuner i fire forskellige kommunetyper alt efter "landdistriktsgraden" for den enkelte kommune (<http://www.noegletal.dk/nwInfo13A.html>, "kommunegrupper").

Figur 9 viser udviklingen i andelen af den voksne befolkning, som regelmæssigt har dyrket ti udvalgte idrætsgrene/motionsformer. Figur 9 viser desuden udviklingen i andelen af den voksne befolkning, som har dyrket idrætsgrenene/motionsformerne som medlem af en klub/forening. Eksempelvis dyrkede 12 % af den voksne befolkning regelmæssigt svømning i 2011, mens 2 % af den voksne befolkning dyrkede svømning regelmæssigt i en klub/forening.

Ser man på udviklingen fra 1998 til 2011, er der signifikante stigninger at finde inden for næsten samtlige udvalgte idrætsgrene/motionsformer.²¹ For svømning og badminton er der imidlertid ikke sket en signifikant stigning, men et signifikant fald i perioden, mens der ikke er sket en signifikant ændring i andelen af den voksne befolkning, som regelmæssigt dyrker gymnastik. Sammen med fodbold er gymnastik i øvrigt den idrætsgren/motionsform, som flest voksne danskere dyrkede regelmæssigt som medlem af en klub/forening i 2011. I perioden 1998-2011 er der ingen signifikante forskelle at finde inden for de udvalgte idrætsgrene/motionsformer i forhold til udviklingen i antallet af voksne danskere, som regelmæssigt dyrker idrætsgrene/motionsformer som medlem af en klub/forening.

Figur 9. Andelen af den voksne befolkning, der har dyrket de ti største idrætsgrene/motionsformer, samt andelen, der har dyrket idrætsgrenene som medlem af en klub/forening, i %

1998: Her er der spurgt: "Hvilke former for motion (sport) har De dyrket regelmæssigt i det sidste år? – Og på hvilken måde?", medtaget er: "Har dyrket regelmæssigt i det sidste år" samt "Som medlem af sportsklub/forening".

2004: Her er der spurgt: "Hvilke former for motion (sport) har du dyrket regelmæssigt inden for de sidste 12 måneder? Og på hvilken måde?", medtaget er: "Har dyrket regelmæssigt det sidste år" samt "Som medlem af en sportsklub/idrætsforening".

2007: Her er der spurgt: "Hvilke former for motion/sport har du dyrket regelmæssigt inden for de seneste 12 måneder? – Og i hvilken sammenhæng?", medtaget er: "Har dyrket regelmæssigt det seneste år" samt "Klub/Forening".

2011: Her er der spurgt: "Hvilke former for sport/motion har du dyrket regelmæssigt inden for de seneste 12 måneder? – Og i hvilken sammenhæng?", medtaget er: "Har dyrket regelmæssigt det seneste år" samt "Klub/Forening". Signifikante forskelle mellem 1998 og 2011 er markeret med fed i figuren.

I 1998, 2004, 2007 og 2011 er den voksne befolkning defineret som personer på 16 år og derover.

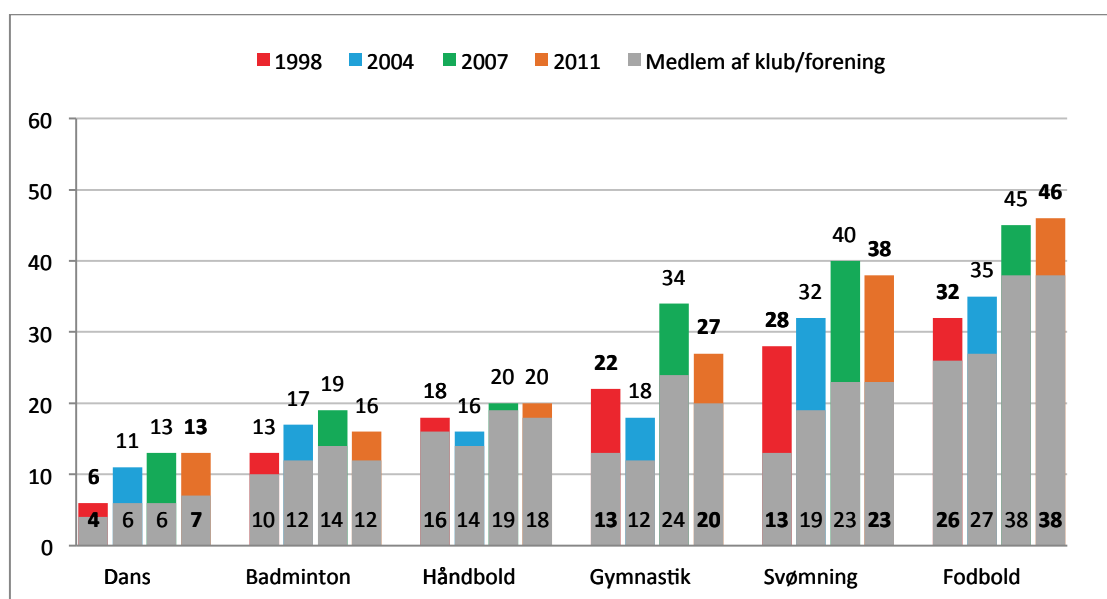
²¹ Der er udvalgt de seks idrætsgrene/motionsformer, som på den ene side meningsfuldt kan sammenlignes over tid, og som samtidig er de største set i forhold til andelen af udøvere.

Figur 10 viser udviklingen i andelen af børn, som regelmæssigt har dyrket seks udvalgte idrætsgrene/motionsformer.²² Figur 10 viser desuden udviklingen i andelen af børn, som har dyrket idrætsgrenene/motionsformer som medlem af en klub/forening. Eksempelvis dyrkede 46 % af børnene regelmæssigt fodbold i 2011, mens 38 % dyrkede fodbold regelmæssigt i en klub/forening.

Ser man på udviklingen fra 1998-2011, viser der sig at være en signifikante stigninger at finde inden for alle udvalgte idrætsgrene/motionsformer med undtagelse af håndbold og badminton. Præcis det samme mønster viser sig i forhold til andelen af børn, som i perioden regelmæssigt har dyrket de udvalgte idrætsgrene/motionsformer i en klub/forening.

Figur 10. Andelen af børn, der har dyrket de seks største idrætsgrene/motionsformer, samt andelen, der har dyrket sportsgrenene som medlem af en klub/forening, i %

1998: "Hvilke former for motion (sport) har De dyrket regelmæssigt i det sidste år? – Og på hvilken måde?: Har dyrket regelmæssigt i det sidste år, Som medlem af sportsklub/forening".

2004: "Hvilke slags sport og motion har du gået fast til eller dyrket meget i det sidste år? – Og på hvilken måde?: I det sidste år har jeg gået fast til eller dyrket meget, Er du medlem af en sportsklub/forening".

2007: "I hvilken sammenhæng dyrker du motion/sport?: Har dyrket regelmæssigt det seneste år, Klub/forening".

2011: "Hvilken slags sport/motion har du gået til fast eller dyrket meget i det seneste år? Og på hvilken måde?: Har dyrket regelmæssigt det seneste år, Klub/forening".

Signifikante forskelle mellem 1998 og 2011 er markeret med fed i figuren.

I 1998, 2004, 2007 og 2011 er børn defineret som 7-15 år, mens børn i 2012 er defineret som 7-14 år.

²² Der er udvalgt de seks idrætsgrene/motionsformer, som på den ene side meningsfuldt kan sammenlignes over tid, og som samtidig er de største set i forhold til andelen af udøvere.

1.1.3.3. KVALITATIV BESKRIVELSE AF HOVEDORGANISATIONERNES AKTIVITETER, HERUNDER OVERLAP OG SAMARBEJDE

Indledning

I dette afsnit beskrives DIF, DGI og Dansk Firmaidrætsforbunds (DFIF) aktiviteter i hovedtræk med afsæt i organisationernes indberetninger, hjemmesider og årsberetninger suppleret med kvalitative interview. De tre hovedorganisationer har været inddraget i udformningen af rammerne for deres individuelle indberetninger, og de har dermed haft indflydelse på, hvilke oplysninger beskrivelsen af deres aktiviteter baserer sig på.

Det har ikke inden for rammerne af denne udredning været muligt at skabe grundlag for en egentlig sammenligning af de enkelte aktiviteter i detaljer, men en vis grad af overordnet sammenlignelighed er forsøgt opnået ved at inddele hovedorganisationernes aktiviteter i en række *aktivitetstyper*, som aktivitetsanalysen og analysen af overlap i organisationernes opgavevaretagelse og særtræk baserer sig på.

De aktivitetstyper, der anvendes i afsnittet, er:

- Rådgivning og administrativ bistand, herunder idrætsfaglig og foreningsudviklingsmæssig rådgivning
- Kompetenceudvikling
- Idrætsaktiviteter
- Udviklingspuljer og projekter
- Analyse, oplysning og formidling
- Øvrige aktiviteter

Hovedorganisationerne har ikke nødvendigvis de samme indholdsmæssige definitioner af aktivitetstyperne, eksempelvis *foreningsudvikling*, men aktivitetstyperne har vist sig overordnet at være dækkende for idrætsorganisationernes kerneaktiviteter.

I afsnittet benyttes følgende terminologi om organisationerne:

- Niveau 1 er hovedorganisationsniveauet
- Niveau 2 er specialforbund/landsdelsforeninger, som er enten opdelt efter idrætsgren (DIF) eller regionalt (DGI)
- Niveau 3 er foreninger og klubber

Hvert niveau har forskellige aktiviteter. I afsnittet om DIF skildres således aktiviteter på både niveau 1 og på niveau 2, dvs. i specialforbundene. For DGI er aktiviteterne også opgjort for landsorganisationen (niveau 1) og for landdelsforeningerne (niveau 2), mens det for DFIF gælder, at der i deres organisation IKKE er et niveau 2, og afsnittet beskriver derfor kun niveau 1.

Der er også en væsentlig forskel i størrelsen af hovedorganisationerne, og dette skal man have for øje, når man læser aktivitetsbeskrivelserne. DIF og DGI er således henholdsvis ca. 5,5 og 4 gange større end DFIF målt på antal medlemmer.¹

Metode

Afsnittet baserer sig på gennemgang af hovedorganisationernes årsberetninger og af dokumenter og data, som organisationerne selv har indsendt, eller materiale, som er tilgængeligt på organisationernes hjemmesider. Hovedorganisationerne er blevet inddraget i en dialog om, hvilke typer af aktiviteter de gerne ville beskrives med udgangspunkt i, og de har selv leveret det kvantitative datamateriale, som benyttes i afsnittet.² DGI og DFIF har indrapporteret tal om deltagere i turneringer og stævner, events, kurser etc. på baggrund af data, de havde tilgængeligt på niveau 1 i deres organisation, mens DIF har gennemført dataindsamling blandt deres 61 specialforbund (niveau 2). DGI har kun medtaget aktiviteter, hvor DGI eller DGI's landsdelsforeninger varetager administrationen af arrangementerne.

De tal, som hovedorganisationerne har indberettet, skal imidlertid tages med et vist forbehold, da det ikke kan udelukkes, at der er forskel i indrapporteringsrutinerne fra år til år eller fra person til person.

Sammenfatning

I afsnittet beskrives DIF, DGI og DFIF's aktiviteter kvalitativt på baggrund af hovedorganisationernes egne indberetninger. Beskrivelserne er struktureret under overskrifterne: Rådgivning og administrativ bistand, herunder idrætsfaglig og foreningsudviklingsmæssig rådgivning, Kompetenceudvikling, Idrætsaktiviteter, Udviklingspuljer og projekter, Analyse, oplysning og formidling og Øvrige aktiviteter.

Beskrivelserne viser, at der er et relativt stort overlap i de **typer** af aktiviteter, som hovedforbundene tilbyder. De tilbyder f.eks. alle tre rådgivning af foreninger om foreningsudvikling, rådgiver om tilskudsmuligheder, jura, yder administrativ bistand, har støttestrukturer, udvikler projekter og oplyser og formidler om deres arbejdsområde, de kommunikerer med deres medlemmer og den brede omverden gennem magasiner og ved brug af digitale kommunikationskanaler – og sidst, men ikke mindst – danner hovedorganisationerne ramme om forskellige former for idrætsudøvelse for børn (DIF og DGI), unge og voksne (alle tre).

Afsnittet opridser, at aktiviteterne ligner hinanden i nogen udstrækning, men de udføres ikke i samme skala eller nødvendigvis på samme måde eller med samme formål. DIF tilbyder f.eks. en bredere vifte af idrætsspecifikke trænerkurser, fordi systemet skal kunne rumme et eliteniveau som supplement til breddeindsatsen. DGI har fokus på lederuddannelse, foreningsudvikling og facilitetsudvikling, og DFIF udbyder kurser, der er målrettet stimulering af idrætsaktiviteter og sundhed på arbejdspladsen. Kompetenceudvikling kan dække over både lange lederkurser og kortere kurser om specifikke emner.

¹ 2012-tal: DIF 1.912.291, DGI: 1.5414.995 og DFIF 353.125.

Den anvendte metode har givet hovedorganisationerne ansvaret for indberetningen med en mulig bias til følge.

² Denne metode har været den realistiske at anvende inden for rammerne af opgaven.

Tabellen neden for sammenfatter i overordnede hovedtræk de tre hovedorganisationers aktiviteter, som uddybes i afsnittet.

Tablet 1. DIF, DGI og Firmaidrættens aktiviteter i 2012 – i runde tal (DIF og DGI – både niveau 1 og 2)

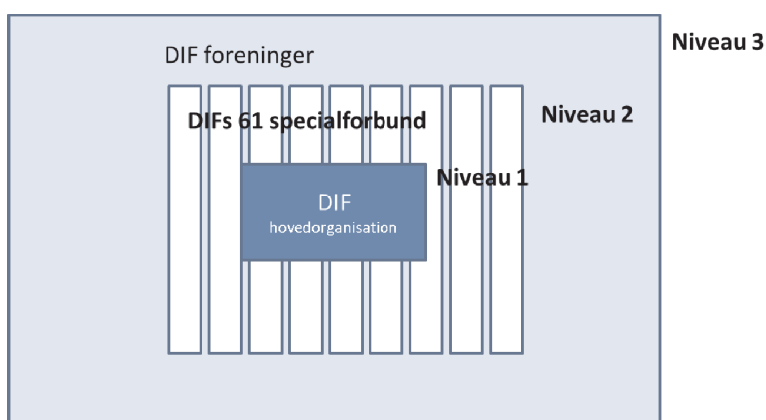
DIF	DGI	DFIF
Havde 1,9 mio. medlemmer.	Havde 1,5 mio. medlemmer.	Havde 350.000 medlemmer.
Brugte:	Brugte:	Brugte:
<ul style="list-style-type: none"> • 90 årsværk på foreningsrådgivning • 50 årsværk på administrativ bistand • 109 årsværk på idrætsfaglige temaer 	<ul style="list-style-type: none"> • 134 årsværk på foreningsrådgivning • 48 på administrativ bistand • 55 på idrætsfaglige temaer 	<ul style="list-style-type: none"> • 12 årsværk til idrætsfaglig og foreningsrådgivning
Havde 30.000 deltagere på kurser.	Havde 73.000 deltagere på kurser.	Havde 300 deltagere på kurser.
Havde:	Havde:	Havde:
<ul style="list-style-type: none"> • 407.000 ungdomskampe • 212.000 voksenkampe • 22.500 ungdomsturneringer • 10.000 voksenturneringer • 1.100 internationale stævner for voksne og ungdom • 76.000 deltagere i sommerlejre 	<ul style="list-style-type: none"> • 525.000 deltagere i stævner og turneringer • 15.000 deltagere på landsdelshold • 36.000 deltagere i ferieaktiviteter • 33.000 deltagere (53.000 show ups) til street-aktiviteter • 422 events for motionister 	<ul style="list-style-type: none"> • 575.000 deltagere, heraf næsten 300.000 i sundhedsindsatsen
Drev flere strategiske projekter af forskellig størrelse om rekruttering og fastholdelse, frivillighed, udvikling af idrætter og foreninger, nye målgrupper.	Drev flere strategiske projekter af forskellig størrelse om rekruttering og fastholdelse, frivillighed, udvikling af idrætter og foreninger, nye målgrupper.	Drev et stort projekt rettet mod erhvervsskolerne og en række mindre projekter til støtte for foreningernes aktiviteter.
Rekvirerede og producerede analyser.	Rekvirerede analyser.	Rekvirerede analyser.
Formidlede viden, værktøjer og erfaringer til medlemmer og andre interesserede.	Formidlede viden, værktøjer og erfaringer til medlemmer og andre interesserede.	Informerede medlemmer og interesserede via hjemmeside, publikationer og forbundskontor.
Informerede via hjemmesider og publikationer både fra DIF og specialforbundene.	Informerede via hjemmesider, DGI-kontorer og publikationer.	
Igangsatte indsatser inden for samfundsmæssige problemstillinger – innovation, skole og institutioner og sundhed.	Igangsatte satsninger inden for samfundsmæssige problemstillinger – innovation, skole og institutioner, inklusion og sundhed.	Drev erhvervsskoleprojekt og udviklede nye events rettet mod virksomhederne.

Danmarks Idrætsforbund – DIF

I dette afsnit beskrives DIF og DIF's specialforbunds hovedaktiviteter, dvs. at aktiviteterne på niveau 1 og 2 indgår i afsnittet. Afsnittet er baseret på data indhentet fra DIF (niveau 1) og fra hovedparten af DIF's specialforbund³ samt fra www.dif.dk.

DIF (niveau 1) er en politisk og organisatorisk paraplyorganisation, som varetager de fælles interesser for de 61 specialforbund, der har valgt at være en del af DIF. Specialforbundene (niveau 2) repræsenterer som hovedregel én idrætsgren, og enkelte repræsenterer flere idrætsgrene. Specialforbundene betaler ikke kontingent for at være medlem af DIF, men har adgang til støtte til deres organisation. For at blive medlem af DIF kræver det, at DIF's repræsentantskab stemmer for at optage det givne specialforbund.⁴

Figur 1. Illustration af DIF's organisering

Specialforbundene (niveau 2) har foreninger som medlemmer (niveau 3). Foreningerne kan enten være en- eller flerstrengede. En enstrengt forening tilbyder en enkelt idræt, mens en flerstrengt forening består af en hovedforening, som tilbyder flere idrætter i forskellige afdelinger eller selvstændige foreninger. Det er foreningerne, der har de aktive medlemmer. Foreningerne betaler som hovedregel kontingent til specialforbundene. DIF er imidlertid i gang med et forsøg, hvor man som individ kan tegne medlemskab af et specialforbund.

Medlemstallet i DIF's foreninger (niveau 3) er steget over de seneste 20 år, og DIF er den af de tre hovedorganisationer, der har det højeste antal registrerede medlemmer.

Tabel 2. DIF's medlemmer fordelt på børn, unge og voksne⁵

	2004 ⁶	2007 ⁷	2011 ⁸	2012
Børn og unge (-25)	856.124	815.878	884.407	962.418
Voksne	825.876	817.090	849.687	949.873
Total	1.682.000	1.632.968	1.734.094	1.912.291

³ 60 ud af 61 specialforbund har i forbindelse med udredningen indrapporteret tal for 2012. De indrapporterede er imidlertid behæftet med en del usikkerhed, som skyldes, at indberetningsskemaerne ikke til fulde præciserede, om indberetningen på en række af parametrene skulle ske i timer eller i årsværk. Dette er der taget højde for i brugen af data. Der er endvidere kun indberettet 2012-tal, så det er ikke muligt at se en udvikling over tid.

⁴ Et eventuelt nyt specialforbund skal endvidere have mindst 2.000 medlemmer fordelt på 15 foreninger, inden man overhovedet lader repræsentantskabet stemme om et eventuelt medlemskab af DIF.

⁵ I 2011 er opgørelsesmetoden for medlemmer og foreninger ændret, hvilket influerer medlemstallet og foreningstallet i tabellen nedenfor.

Antallet af DIF specialforbund er øget i årene fra 1998-2013, mens antallet af foreninger er faldet. Dette skyldes imidlertid en ændret registreringspraksis af medlemmer, efter at DIF fra 1. januar 2013 indgik i en fælles medlemsregistrering med DGI og DFIF. I den forbindelse konstaterede man i DIF, at en række foreninger, der før blev betragtet som flere forskellige enheder, ved nærmere granskning af foreningernes vedtægter i virkeligheden var en juridisk enhed.

Tabel 3. Udviklingen i antallet af foreninger i DIF

	2004	2007	2011	2012 ⁹
Antal foreninger	11.195	11.047	11.018	9.287

Rådgivning og administrativ bistand

Fra DIF's niveau 1 rådgives næsten udelukkende til niveau 2. Denne rådgivning kan overordnet set opdeles i rådgivning, der har med specialforbundenes drift og udvikling at gøre, og i idrætsfaglig rådgivning. Desuden understøtter DIF (niveau 1) specialforbundenes internationale arbejde med det formål at styrke Danmark som idrætsnation og dansk idræts indflydelse på internationale forhold, eksempelvis doping, match fixing og good governance i idrætsarbejdet.

Hvad angår *foreningsrådgivning og -udvikling* så rådgiver DIF sine specialforbund inden for en lang række områder, bl.a. jura, folkeoplysningslov, integration og klubudvikling. Denne rådgivning varetages af DIF's centralt ansatte konsulenter, som har udviklet ekspertise inden for driften af idrætsforeninger, den relevante lovgivning relateret til foreningsområdet, skat, kommercielle rettigheder, ansættelsesret, formuebestemmelser etc. DIF tager sig også af eventuelle myndighedssager på skatte- og momsområdet for både forbund og foreninger, og det er altid juristerne i DIF centralt, der rådgiver foreninger om bekæmpelse af pædofili. I alt oplyser DIF, at de fra centralt hold årligt yder rådgivning og service til ca. 2.500 foreninger.

DIF oplyser, at der på niveau 1 anvendes 5,4 årsværk på følgende aktiviteter, som bl.a. dækker foreningsrådgivning og -udvikling under overskriften breddearbejde: folkeoplysning, miljø, pædofilisager, analyser samt breddearbejde.

Specialforbundene yder den samme type rådgivning til deres foreninger, dvs. i forhold til foreningsdrift, jura og økonomi. Eksempler på denne type af rådgivning er f.eks. konkret rådgivning om, hvordan foreninger skal håndtere ansættelse og afskedigelse af ansatte, eller hvordan foreninger skal indgå kontrakter og samarbejde med kommercielle selskaber. I specialforbundene varetager over 100 udviklingskonsulenter rådgivning om foreningsudvikling, der spænder fra et tre timers "serviceeftersyn" af den enkelte forening til strukturrede uddannelsesforløb for klubbernes bestyrelser med henblik på at styrke klubbernes interne organisation i forhold til frivillighed, klubaktiviteter og uddannelse af trænere.

Til de opgaver, som drejer sig om rådgivning af klubberne om *organisations- og klubudvikling*, angiver godt halvdelen af de 59 specialforbund, som har indrapporteret til udredningen, at de bruger under 1 årsværk pr. år, mens 13 specialforbund bruger mellem 1 og 5

⁶ Børn opgøres som 0-12 år og 13-24 år og voksne som 25-60 år. Før 2005 er grupperne 0-12 år og 13-18 år slået sammen i 0-12 år og 25-60 år og 61+ slået sammen i 25-60 år.

⁷ Børn opgøres som 0-12 år, 13-18 år og 19-24 år og voksne som 25-59 år og 60+.

⁸ Som 2007.

⁹ I 2012 ændrede DIF, DGI og DFIF registreringspraksis, da de overgik til fælles medlemsregistrering. Dette forklarer ifølge DIF nedgangen i medlemsforeninger i 2012.

årsværk og otte bruger 5 årsværk eller derover. I alt viser specialforbundenes selvopgjorte ressourceforbrug på aktiviteter, der handler om rådgivning af foreninger om foreningsdrift og udvikling, at der anvendes ca. 87 årsværk på niveau 2.

Endelig udfører specialforbundene også *administrativ bistand for foreningerne* inden for økonomi, regnskab etc. Denne form for bistand bruger over halvdelen af specialforbundene under 1 årsværk på pr. år, 16 specialforbund bruger 1-5 årsværk på denne form for bistand, og et enkelt af de 59 specialforbund, der har indberettet deres tal for 2012, fortæller, at de bruger knap 9 årsværk på administrativ bistand til niveau 3. Specialforbundenes aktivitet til administrativ bistand til foreningerne udgør i alt knap 53 årsværk.

I alt anvendtes således godt 140 årsværk i DIF på niveau 1 og 2 på foreningsrådgivning, administrativ bistand til foreninger og foreningsudvikling i 2012.

Den *idrætsfaglige rådgivning* fra niveau 1 til niveau 2 har f.eks. at gøre med udvikling af idrætterne og rammerne for, hvordan det arbejde kan faciliteres i specialforbundene, og det anslås, at DIF (niveau 1) bruger omkring 10 årsværk på denne form for rådgivning.

Den primære idrætsfaglige rådgivning foregår imidlertid fra specialforbundene (niveau 2) til foreningerne (niveau 3). Denne type rådgivning drejer sig om *rådgivning om talentudvikling* eller om *udvikling af de enkelte idrætsgrene og sparring om dette* mellem specialforbund og forening.

I alt har de 59 forbund angivet, at de i 2012 har brugt, hvad der svarer til 58 årsværk på rådgivning om talentudvikling og godt 45 årsværk på rådgivning om udvikling af de enkelte idrætsgrene. På begge typer af idrætsfaglig rådgivning svinger tidsforbruget fra specialforbund til specialforbund. Over halvdelen af specialforbundene bruger under 1 årsværk, størsteparten af specialforbundene bruger kun få timer på rådgivning om talentudvikling, og kun to forbund bruger mere end 5 årsværk på at rådgive om talentudvikling. Det samme gør sig gældende i forhold til rådgivning om udvikling af de enkelte idrætsgrene. Her er det tæt på to tredjedele af de indrapporterende specialforbund, der oplyser, at de bruger mindre end 1 årsværk på rådgivning om udvikling af de enkelte idrætsgrene, og kun et enkelt specialforbund bruger over 5 årsværk på området.

Kompetenceudvikling

DIF udbyder kurser til ledere og trænere. Dette markedsføres over for specialforbundene, som så tager tilbuddene med videre ud til deres foreninger. DIF's centrale kurser udbydes på tværs af idrætsgrene inden for emner som træning, klubudvikling og ledelse.

Inden for emnet træning udbydes kurser om forskellige emner som idrætspsykologi, ernæring, styrketræning og egentlige træneruddannelser fra begynderniveau til diplomniveau. Der udbydes også en bred vifte af kurser inden for klubudvikling og ledelse. Disse kurser tilbydes også på flere forskellige niveauer. Endelig er en række af DIF's kurser målrettet specialforbundene, som tilbydes kurser både for den ansatte stab og for bestyrelserne i specialforbundene. DIF planlægger endvidere at udvikle Idrættens Lederakademi for ansatte og politikere i specialforbundene. Centralt i DIF (niveau 1) bruges ca. 5 årsværk til kompetenceudviklingsaktiviteter.

Specialforbundene udbyder endvidere specifikt idrætsrelaterede trænerkurser og træneruddannelser, der starter fra det helt grundlæggende trænerkursus på niveau 1 til diplom- og akademiveau. Der er således et træneruddannelsesudbud helt fra de grundlæggende kom-

petencer, der skal til for at træne nybegyndere, til trænere, der skal dygtiggøre sig for at træne Danmarks allerbedste hold eller udøvere. De 59 specialforbund, der har indrapporteret aktiviteter, har i alt haft knap 39.000 deltagere på kursus i 2012, omfattende i alt knap 340.000 kursustimer. Hertil kommer, at DIF niveau 1 har haft godt 4.000 deltagere på kurser i 20.500 timer i alt.

Idrætsaktiviteter

DIF's idrætsaktiviteter foregår i specialforbundene. Det drejer sig om turneringer og stævner både nationalt og internationalt. Desuden er specialforbundene igangsættere af andre idrætsaktiviteter som eksempelvis sommer- og skolelejre og aktiviteter på institutionsområdet i forhold til idrætsbørnehaver og idræts-SFO'er.

DIF's specialforbund udbyder *stævner og turneringer*, der retter sig mod henholdsvis unge og voksne udøvere både nationalt og internationalt, men som i praksis arrangeres af frivillige kræfter i foreningerne (niveau 3). Der er stort udsving i, hvor mange stævner og turneringer der er tale om, fra idrætsgren til idrætsgren. Specialforbundene har indberettet godt 407.000 ungdomskampe og godt 212.000 voksenkampe, hvoraf DBU tegner sig for over halvdelen af alle kampene inden for ungdom og næsten halvdelen af voksenkampene. Desuden er der indberettet godt 10.000 turneringer/stævner for voksne og godt 22.500 turneringer/stævner for ungdom i 2012. 57 af de 59 specialforbund har gennemført turneringer og stævner for voksne, og 54 af de ni forbund har gennemført stævner og turneringer for børn og unge.

DIF's internationale aktiviteter afspejles i indberetningen af i alt 313 internationale ungdomsturneringer og stævner i 2012 og 738 internationale stævner og turneringer for voksne. 53 af de 59 specialforbund, der har indberettet, har haft en eller flere internationale stævner eller turneringer for voksne i 2012, og 36 af de 59 forbund har haft internationale stævner og turneringer for ungdom.

Specialforbundene oplyser, at de i 2012 har registreret godt 22.000 ungdomsstævner og turneringer og 400.000 ungdomskampe, mens tallene for de voksne er godt 10.000 stævner og turneringer og over 212.000 voksenkampe.

52 af de 59 specialforbund tilbyder også andre typer af aktiviteter, som deres foreninger kan melde sig til. Det er f.eks. *sommerlejre eller skolelejre* for børn og unge. I 2012 har specialforbundene registreret 76.000 deltagere i denne type af aktiviteter. Heraf tegnede DBU sig for ca. halvdelen, mens ti andre forbund hver havde over 1.000 deltagere på deres lejre.

DIF oplyser endvidere, at de har medvirket til etablering af idrætsbørnehaver og idræts-SFO'er, som årligt bruges af over 50.000 børn.

Udviklingsprojekter- og puljer

DIF indgår i breddeprojekter – enten alene eller sammen med andre. En del af disse projekter er styret centralt i DIF. Det gælder projekterne:

- *Get2Sport*, som er en særlig indsats i forhold til at støtte de specialforbund og foreninger, der arbejder i udsatte boligområder (www.get2sport.dk)
- *Idræt for ALLE børn*, som er et samarbejde mellem DIF, Procter & Gamble og Føtex, der har til formål at hjælpe udsatte børn og unge under 18 år i gang med at dyrke foreningsidræt

- *Frivillighedstjek.dk* er et projekt støttet af Tuborg Fondet, som har til formål at gøre opmærksom på det arbejde, de frivillige yder, og skærpe anerkendelsen af det gennem uddannelse og aktiviteter

DIF oprettede i 2009 en *strategisk udviklingspulje*. Udviklingspuljen er mere centralt styret af DIF, end der har været tradition for. Midlerne fra puljen kan således ikke søges direkte af specialforbundene, men i stedet realiseres projekterne via en dialog mellem DIF og specialforbundene. Specialforbundenes forudsætninger for at få adgang til midlerne fra puljen er, at de konkrete udviklingsprojekter opfylder en eller flere af de opstillede kriterier, som ligger i tråd med DIF's overordnede strategi: rekruttering, samfundsmæssig relevans og synlighed for DIF og specialforbundene.

I perioden frem til medio 2013 har DIF under udviklingspuljen etableret 30 udviklingsprojekter, der har fået tilført knap 45 mio. kr. fra DIF, og dertil kommer, at specialforbundene har medfinansieret projekterne for godt 26 mio. kr.¹⁰ De fleste store idrætter i DIF har eller har haft et udviklingsprojekt, f.eks. har badminton, gymnastik og svømning haft projekter, der har haft til formål at rekruttere og fastholde klubber i DIF. Det samme gælder tennis, bordtennis og kano og kajak. Specialforbundene for fodbold, golf, håndbold og atletik har arbejdet med rekruttering af individuelle medlemmer og de tværgående idrætsforbund: Dansk Arbejderidræt, Dansk Handicap Idræts-Forbund, KFUM og Dansk Militært Idrætsforbund har arbejdet med samfundsmæssige projekter.

Eksempler på større udviklingsprojekter, der har fået støttet af DIF's udviklingspulje, er bl.a.:

- *Flere foreninger og flere medlemmer*. Danmarks Gymnastikforbunds (DGF) projekt, der har til formål at udbyde konceptet GYMFIT i et forløb, der strækker sig over ti uger og henvender sig til dem, der har haft svært ved at finde et tilbud i idrætsforeningerne, som passer til dem. Projektet havde efter knap to år rekrutteret 87 nye klubber og over 20.000 nye medlemmer til DGF
- *Flere foreninger og flere medlemmer*. Svømmeunionens projekt, der havde til formål at få flere foreninger og medlemmer. Dette projekt inkluderede en ændring af kontingentstrukturen, så klubber, der ikke benytter forbundets konkurrenceaktiviteter, betaler mindre i kontingent. Dette sammen med introduktionstilbud på kurser til nye foreninger havde ultimo 2012 resulteret i 43 nye foreninger i svømmeunionen og 13.000 medlemmer
- *DIF Soldaterprojekt*. Formålet er at udvikle idrætstilbud til de danske soldater, der er vendt sårede hjem fra internationale missioner. Idrætten skal give en hjælpende hånd, så soldaterne kan komme videre med deres liv. Projektet indeholder også midler til en profileringsindsats med hensyn til udviklingshæmmede atleter, der deltager i store stævner

Analyse, oplysning og formidling

DIF fører løbende regnskab med, hvor mange internationale medaljer der vindes af danske udøvere, hvem der vinder danske mesterskaber inden for de enkelte idrætter, samt hvordan DIF's medlemstal udvikler sig. Alt dette formidles på hjemmesiden www.dif.dk.

¹⁰ Den samlede bevilling i den strategiske udviklingspulje er på 103 mio. kr. frem til og med 2017, og det forventes, at puljen i alt i perioden vil generere over 100 mio. kr. til de støttede udviklingsprojekter. Kilde: Status på Strategisk udviklingspulje pr. 21. august 2013, udleveret af DIF.

DIF har gennem årene bidraget til finansieringen af en række undersøgelser, bl.a. *Dansker-nes motions- og sportsvaner*¹¹ og analysen *Fremtidens frivillige foreningsliv i idrætten* (2010).¹²

I 2012 oprettede DIF en egen analyseenhed *Team Analyse*, som har til formål at udarbejde relevante analyser, der kan bidrage til billedet af idrætten i Danmark og DIF's rolle heri. På www.dif.dk ligger tre analysenotater fra 2012 og fem notater fra 2013, som er udarbejdet på baggrund af f.eks. data fra Frivillighedsanalysen¹³ fra 2010 eller Danskernes motions- og sportsvaner fra 2007.^{14 15} Enkelte af dem er baseret på specifikke undersøgelser sat i gang af DIF med brug af DIF's foreningspanel.¹⁶ Der er dedikeret 2 årsværk til denne aktivitet.

DIF formidler endvidere viden og nyheder fra egne rækker gennem DIF's eget officielle organ, magasinet *Idrætsliv*. Det udkom under et andet navn allerede i 1922 og har fokus på idrættens vilkår og kultur. *Idrætsliv* trykkes i et oplag på 23.000 eksemplarer og udkommer seks gange årligt til alle DIF's idrætsforeninger og specialforbund samt beslutningstagere i stat, regioner og kommuner m.m. DIF's opgørelser viser, at *Idrætsliv* har ca. 125.000 læsere. Desuden formidler DIF information fra organisationen via e-nyhedsbrevene *DIF@Jour* og *DIF Opinion*. *DIF@Jour* udkommer ca. 26 gange årligt og udsendes til 2.000 modtagere, og *DIF Opinion*, som udkommer seks gange om året, udsendes i papirversion til 400 personer og i elektronisk format til 11.000 modtagere.

DIF har endvidere etableret et ekстранet for specialforbundene og en hjemmeside dif.dk, som formidler information om DIF.

Sidst, men ikke mindst, informerer DIF via web-tv-kanalen ON-Sport og på Facebook-sider samt en lang række projekt-websites. Til informationsindsatsen (*Idrætsliv* og *Web TV*) oplyser DIF, at de i 2012 anvendte 8 årsværk.

Godt halvdelen af de 59 specialforbund, som har indrapporteret aktiviteter til denne udredning, producerer også publikationer og rapporter. Disse distribueres via deres hjemmesider eller via specialforbundenes kontorer. Et enkelt specialforbund tegner sig for over halvdelen af de knap 236 publikationer og rapporter, som specialforbundene rapporterer, at de har produceret i 2012. Langt hovedparten af specialforbundene producerer en-to publikationer, mens et par af de større specialforbund ligger noget højere. DIF publicerede centralt 110 publikationer i 2012.

Øvrige aktiviteter

Som paraplyorganisation har DIF (niveau 1) fokus på interessevaretagelse, strategi og på at skabe rammer for specialforbundene og i sidste ende foreningerne. Disse opgaver varetages af DIF's politiske ledelse, den ansatte ledelsesgruppe og sekretariatet.

¹¹ Danskernes motions- og sportsvaner (2007) er udarbejdet af Idrættens Analyseinstitut (Idan) med økonomisk støtte og faglig sparring fra Lokale og Anlægsfonden, DGI, DIF, Kulturministeriet, DFIF, Friluftsrådet, Kulturministeriets Udvalg for Idrætsforskning (KIF) og Team Danmark. Undersøgelsen i 2011 er også medfinansieret af bl.a. DIF.

¹² Rapporten blev rekvireret af DIF med støtte fra Tuborgfondet og udarbejdet af Institut for Idræt og Biomekanik ved Syddansk Universitet og Idrættens Analyseinstitut. Analysen baserer sig på svar fra over 5.000 DIF-foreninger.

¹³ *Fremtidens frivillige foreningsliv i idrætten*, 2012, Trygve Buch Laub, Idrættens Analyseinstitut, Karsten Østerlund og Bjarne Ibsen, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.

¹⁴ *Dansker-nes motions- og sportsvaner 2007*, Maja Pilgaard, Idrættens Analyseinstitut, 2008.

¹⁵ *Dansker-nes motions- og sportsvaner 2011*, Trygve Buch Laub, Idrættens Analyseinstitut, 2012.

¹⁶ Foreningspanelet består af 400 foreningsledere, der frivilligt har meldt sig til at deltage i diverse undersøgelser, som DIF gennemfører.

Opgaverne er både af nationalt og internationalt tilsnit. Nationalt arbejder DIF politisk med områder som bl.a. uddannelse, integration og styrkelse af idrætsudbuddet til udsatte grupper. Det politiske arbejde tager afsæt i DIF niveau 1, men foregår i praksis i tæt samspil med specialforbundene (niveau 2), som i de fleste tilfælde er den udøvende part, når der skal sættes projekter eller initiativer i søen.

DIF har endvidere omfattende internationale aktiviteter og har årligt afsat 2,15 mio. kr. med det formål at styrke dansk idræts positionering i det internationale idrætsbillede. DIF giver specialforbundene mulighed for at søge støtte til deres internationale arbejde og indgår i målrettede lobbykontrakter med de specialforbund, hvor sandsynligheden for international indflydelse er størst. Endelig har DIF indgået en aftale med idrætsorganisationerne i Finland, Norge og Sverige om at starte en fælles international uddannelse, der skal give kommende internationale idrætsledere fra Norden bedre kompetencer i forhold til at agere internationalt.

DIF er ligeledes gennem sit partnerskab med den Europæiske Olympiske Komite med til gennem et sportskontor i Bruxelles at sætte sit præg på idrættens forhold i EU, hvilket er blevet særligt aktuelt, efter at EU med Lissabontraktaten fik kompetencer på idrætsområdet.

DIF's specialforbund tilbyder endvidere en bred vifte af projekter og aktiviteter, der på forskellig vis gør opmærksom på netop deres idrætsgren, rekrutterer aktive udøvere, børn og voksne og udvikler idrætsgrenene, så de bliver lettere tilgængelige og mere fleksible. Nedenfor nævnes et par eksempler på denne type projekter, som finder sted både i de små og store forbund:

- *Fritter Petanque*. En stor turnering for fritidshjem, hvor 59 fritidshjem deltog, og børnene derved stiftede bekendtskab med petanquesporten
- *Play and Stay*. Tennisforbundets ungdomssatsning, som gennem udvikling af tennis-sporten tilstræber at gøre den mere tilgængelig for børn. Projektet var inspireret af udenlandske erfaringer
- *Håndboldkaravane og nye håndboldmodeller*. Udvikling af f.eks. beach håndbold, street håndbold og håndboldfitness for at fastholde og tiltrække deltagere til håndholdforeningerne
- *Cricket – alle er med*. En indsats initieret af Dansk Cricket Forbund over for skoler for at gøre dem interesserede i cricketsporten

Indrapporteringen fra specialforbundene viser endvidere, at langt størsteparten af specialforbundene gennemfører egentlige rekrutteringsevents, der har til formål at gøre opmærksom på deres idrætsgren og foreningernes aktiviteter. Over halvdelen af de 45 specialforbund, der afholder den type events, indberetter, at de har afholdt mellem 1 og 20 rekrutteringsevents i 2012, mens de resterende har afholdt mellem 20 og 260 af den type events, som de selv karakteriserer som rekrutteringsevents.

DIF driver endvidere hotel- og konferencevirksomhed i Idrættens Hus. Dette anvendes der 2,5 årsværk på.

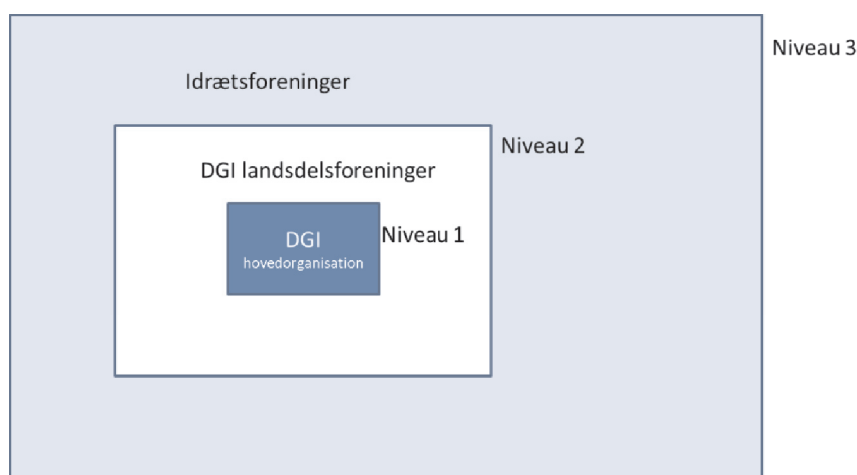

DGI¹⁷

I dette afsnit gives en overordnet kvalitativ beskrivelse af DGI's aktiviteter på hovedorganisations- og (niveau 1) landsdelsforeningsniveau (niveau 2) samlet. Tallene er indberettet af DGI¹⁸ eller hentet fra www.dgi.dk, og de viser på nogle af de udvalgte aktivitetstyper udviklingen over tid – enten for hele udredningens periode ved brug af tværsnitstallene, der også anvendes i afsnit 2.1 og 3.1., eller for de seneste fire-fem år.

DGI er organiseret i 15 landsdelsforeninger og 6.331 medlemsforeninger (2012-tal). DGI er i afsnit 1 i udredningen beskrevet i detaljer, men det er centralt for forståelsen af aktivitetsbeskrivelsen, at DGI er en enhedsorganisation, som er regionalt forankret i landsdelsforeningerne. Niveau 3 består af selvstændige idrætsforeninger, som er medlem af DGI.

Figur 2. Illustration af DGI's organisering

Udviklingen i antallet af medlemmer i DGI har været jævnt stigende i den periode, som udredningen dækker.¹⁹

Tabel 4. Udviklingen i antallet af medlemsforeninger og medlemmer i DGI

	1998	2004	2007	2011	2012 ²⁰
Medlemsforeninger	5.277	5.046	5.152	5.127	6.331
Medlemmer	1.295.496	1.382.653	1.416.127	1.519.467	1.514.995
Heraf medlemmer under 25 år	676.647	730.324	756.480	804.272	814.319

¹⁷ Fra 1. januar 2013 hedder organisationen udelukkende DGI og ikke som tidligere Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger.

¹⁸ DGI har i forbindelse med dataindsamlingen til udredningen gjort opmærksom på, at tallene i dette afsnit ikke tager højde for det forhold, at en væsentlig del af landsdelsforeningernes arbejde er løbende, ikke registrerbar kontakt med de lokale foreninger om store og små spørgsmål. Derudover kan forekomme variationer i måden at registrere aktiviteterne på i forhold til de forskellige kategorier landsdelsforeningerne imellem. Tallene er således behæftet med en vis usikkerhed.

¹⁹ DDS's aktiviteter indgår ikke i nedenstående opgørelser, da DGI og DDS først er fusioneret pr. 1. januar 2013.

²⁰ I 2012 ændrede DIF, DGI og DFIF registreringspraksis, da de overgik til fælles medlemsregistrering. Dette har ifølge DGI betydet en nedgang i medlemsforeninger i 2012, som imidlertid er blevet opvejet af, at DDS-foreningerne er medtalt for 2012.

Generelt er tilvæksten størst blandt voksne, og det er især fleksible motionsaktiviteter som f.eks. fitness, løb, kajak m.v., der har haft størst tilvækst.

Rådgivning og administrativ bistand

I praksis skelner man i DGI-regi ikke skarpt mellem idrætsfaglig rådgivning, foreningsrådgivning og foreningsudvikling, da disse aktiviteter i mange tilfælde er integrerede og sammenhængende. Dog har en del af rådgivningsaktiviteterne i DGI overvejende idrætsfaglig karakter, og andre har overvejende foreningsrådgivnings- og foreningsudviklingskarakter. Opgjort i årsværk har DGI rapporteret, at der på niveau 2 anvendes 50 årsværk til at understøtte arrangementer og at udvikle idrætsarrangementer og 114 årsværk til udviklingen af idrætterne. På niveau 1 anvendes der endvidere knap 14 årsværk til *Planlægning af afvikling af idrætslige arrangementer* og 3,5 årsværk til udvikling af idrætterne.

Den *idrætsfaglige rådgivning* omfatter eksempelvis udbredelse af kendskabet til særlige satsninger eller aktivitetskoncepter, der kan implementeres i medlemsforeningerne. Denne rådgivning sker både fra niveau 1 direkte til niveau 3 eller fra niveau 2 til niveau 3. Rådgivningen sker både foranlediget af konkrete henvendelser fra foreninger og som svar på konkrete spørgsmål om f.eks. tilskud til kurser, tilrettelæggelse af aktivitetsdage, udnyttelse af faciliteter, turneringsafvikling etc. En del af rådgivningen har opsøgende karakter, hvor landsdelsforeningen henvender sig til en forening med tilbud om hjælp til udvikling af nye aktiviteter i foreningen. Til støtte for den idrætsfaglige rådgivning fra niveau 2 er der også på niveau 1 ansat konsulenter, som har idrætsfagligt ansvar inden for f.eks. svømning, fodbold, skydning og petanque.

DGI skønner, at landsdelsforeningerne, som varetager hovedparten af den idrætsfaglige rådgivning, samlet set håndterer 70.000 henvendelser/kontakter af ovenstående karakter om året, og at dette har været stærkt stigende over den periode, som udredningen dækker.

Foreningsrådgivning og -udvikling er en af DGI's kerneaktiviteter, og den består hovedsageligt af, at DGI (niveau 2) bistår de lokale medlemsforeninger med rådgivning om en lang række spørgsmål vedr. foreningsjura, skat, forsikring, doping, børneattester, KODA- og Gramex-afgifter, folkeoplysningslov, moms, lotterier, arbejdspladsvurderinger m.v. Endvidere har DGI (niveau 1) oprettet en særlig udrykningstjeneste i forbindelse med sager eller mistanke om seksuelle krænkelser af børn og unge.

DGI's landsdelsforeninger har siden 2012 alle oprettet en form for HR-funktion, der skal bistå medlemsforeningerne med pleje og rekruttering af frivillige.

Foreningsudviklingen sker f.eks. gennem *foreningsbesøg, netværksmøder for foreninger* af samme karakter, f.eks. hovedforeninger i et forstadsområde, badmintonklubber i en kommune, fitnessforeningerne i landsdelsforeningen osv. eller skræddersyede *foreningsudviklingsprocesser*.

Som det fremgår af tabel 5, har der været en stigning i antallet af deltagere i DGI's foreningsbesøg frem til slutningen af nullerne og dernæst et fald.

Tabel 5. Antal tilmeldte personer i forbindelse med foreningsbesøg ²¹

	2004	2008	2009	2010	2011	2012
Antal tilmeldte	780	19.903	18.200	12.033	13.334	13.134

Et af DGI's særlige initiativer er DM i foreningsudvikling, hvor DGI går i tæt dialog med udvalgte foreninger fra de enkelte landsdelsforeninger. Foreningerne gennemløber et målrettet udviklingsforløb med udgangspunkt i egne målsætninger, og hvert år kåres den bedste forening inden for forskellige kategorier af foreningsudvikling. I 2011-2012 deltog i alt 36 foreninger med ca. 28.000 medlemmer i DM i foreningsudvikling. I 2012-2013 var der 32 foreninger med ca. 17.000 medlemmer med i udviklingsforløbet.

Understøttelse af det frivillige arbejde gennem *administrativ bistand* udgør et centralt element i DGI's aktivitetsportefølje. Det drejer sig f.eks. om bogføring og regnskab, it-drift og support og trykkeri. DGI tilbyder endvidere sine foreninger en række værktøjer, som skal gøre det nemmere og mere attraktivt at være frivillig, og disse udbydes til alle i DGI både på niveau 2 og 3.

Det drejer sig f.eks. om:

- Conventus. Et administrations- og kommunikationssystem, som skaber nem og enkel administration i DGI's lokalforeninger
- GoMINIsite. Et CMS (Content Management System), der gør det nemt, enkelt og billigt at udarbejde og vedligeholde en lokalforenings hjemmeside
- Foreningsservice. Gratis portal til DGI's medlemsforeninger. Giver adgang til at vedligeholde foreningsdata, bestyrelsesmedlemmer og instruktører
- Trænerguiden. Online hjælp til trænere og forældrehjælpere i udvalgte idrætsgrene
- Køb DGI-hænder. Regnskabsføring for lokale foreninger

Der anvendes i alt knap 50 årsværk på niveau 1 til udførelse af administrative ydelser for andre, herunder til landdelsforeningerne (niveau 2)

Kompetenceudvikling

DGI tilbyder en bred vifte af kurser til sine medlemmer. En del af disse kurser præsenteres i et kursuskatalog, der fortæller om generelle emner som ledelse, foreningsudvikling og førstehjælp (f.eks. "Kør foreningen i pitstop", projektlederuddannelse, proceslederuddannelse, "Ung i front" m.v.). Kursuskataloget informerer endvidere om muligheden for, at man som forening kan henvende sig til sin landsdelsforening og få skræddersyet et kursus, der passer lige til ens forenings behov. Desuden udbydes alle kurser i hele landet på dgi.dk med en søgefunktion, der gør det muligt at finde et helt specifikt kursus.

Landsdelsforeningerne har også deres egne kursuskataloger, hvor de markedsfører deres kursusudbud i den givne region, og der udbydes på niveau 1 og 2 både kurser, der har et bredt sigte, og idrætsspecifikke kurser om f.eks. fodbold, håndbold eller gymnastik.

²¹ DGI oplyser, at de store spring i tallene formentlig skyldes dels ændret registreringspraksis, dels at der i 2009 blev afholdt mange arrangementer med over 30 deltagere, mens der i 2011 blev afholdt meget få arrangementer med over 30 deltagere.

DGI har indberettet, at der i 2012 deltog i alt 73.000 personer (trænere, instruktører og frivillige ledere) i DGI's kursusvirksomhed, som også omfatter vejledninger og instruktioner i den enkelte medlemsforening.

Lederuddannelse har en central plads i DGI's kursusudbud. Fra 2005 har DGI udbudt særlige lederuddannelses tilbud til unge, og siden 2009 har DGI også udbudt lederuddannelse på akademi- og diplomniveau. Landsorganisationen har i løbet af 2011 og 2012 gennemført en bestyrelsesuddannelse for landsdelsforeningernes bestyrelser.

Tabel 6. Lederuddannelse i DGI ²²

	1998	2004	2007	2011	2012
Antal tilmeldte		7.661	10.257	7.610	6.559
Antal deltagertimer		64.141	67.238	52.611	31.452

Størsteparten af arbejdet med kompetence- og lederudvikling finder sted på niveau 2. Det illustreres af, at der ifølge DGI's indrapporteringer anvendes ca. 41 årsværk på *lederuddannelse* og *netværksopbygning* på niveau 2 og 1 årsværk på lederuddannelse på niveau 1.

Idrætsaktiviteter

DGI's idrætsaktiviteter opdeles i stævner, turneringer og en række andre aktivitetstyper. DGI opgør antallet af deltagere og ikke antallet af stævner/turneringer.

Tabel 7. Udviklingen i antal deltagere i DGI's idrætsaktiviteter

	2004	2007	2011	2012
Stævner ²³	380.633	462.262	477.041	450.011
Turneringer	58.374	82.400	79.011	73.969
Skole	19.887	20.340	26.234	26.847
Åbent Hus	6.638	34.378	32.344	25.565
Landsdelshold	9.104	13.873	13.873	15.239
Lejr	8.939	10.447	10.447	8.970

Som det ses af ovenstående, er stævnedeltagelsen så absolut den største aktivitetsform i DGI. Den omfatter først og fremmest deltagere til gymnastikstævner og -opvisninger samt skydning. De to aktiviteter tegner sig for næsten to tredjedele af de godt 450.000 deltagere i 2012. Badminton, fodbold og håndbold kommer på de følgende pladser med tilsammen ca. 90.000 deltagere. Antallet af deltagere til de "klassiske" aktivitetsformer stævner og turneringer er overordnet set faldet siden 2004. Til gengæld er antallet af deltagere til idrætsskoler og -lejre i ferierne steget. Også deltagelse på de såkaldte landsdelshold – dvs. forskellige repræsentative hold i gymnastik – er steget jævnt hen over perioden.

²² Inkl. DDS.

²³ Inkl. skydning.

Deltagelsen i stævneaktiviteter viser, at der siden 2004 samlet set har været en stigning i deltagelsen på alle idrætter med undtagelse af skydning, svømning og øvrige idrætter.

Tabel 8. Udviklingen i antal tilmeldte til DGI-stævner fordelt på idrætter

	2004	2007	2011	2012
Gymnastik	94.783	145.283	163.321	157.754
Skydning	173.720	151.893	147.236	141.179
Badminton	30.765	39.404	40.094	43.317
Fodbold	10.748	25.001	34.317	23.160
Håndbold	13.704	19.839	19.960	21.630
Motion og friluftsliv	1.183	11.192	6.613	9.201
Petanque	6.826	9.079	9.147	7.619
Kroket	5.331	6.252	7.716	6.389
Svømning	10.842	6.588	6.143	5.295
Volleyball	3.548	6.910	5.498	5.105
Løb ²⁴	-	-	-	4.418
Øvrige idrætter	29.683	40.821	36.996	24.944

Deltagelsen i turneringsaktiviteter viser, at der siden 2004 samlet set har været en stigning i deltagelsen i de fleste idrætter med undtagelse af håndbold, tennis og øvrige idrætter. Deltagelsen i håndboldturneringer er faldet, mens deltagelsen i håndboldstævner er steget.

Tabel 9. Udviklingen i antal tilmeldte til DGI-turneringer fordelt på idrætter

	2004	2007	2011	2012
Fodbold	29.295	39.534	47.501	43.923
Badminton	6.432	13.873	8.618	8.277
Håndbold	12.983	14.291	7.498	7.731
Petanque	1.593	4.120	4.561	3.947
Svømning	1.686	2.888	2.693	2.896
Kroket	1.360	2.212	2.697	2.301
Tennis	1.559	1.424	1.294	1.418
Bordtennis	1.130	1.485	1.142	1.199
Volleyball	709	1.201	1.427	1.161
Øvrige idrætter	1.627	1.372	1.580	1.116

²⁴ Registreringspraksis på denne aktivitet er ikke helt systematisk. En række konkrete aktiviteter er formentlig registreret under 'Motion og friluftsliv' eller 'Øvrige idrætter'. Men det vurderes, at der er tale om en markant stigning frem til 2012.

Landsstævnet opgøres separat. Det afholdes hvert fjerde år og aktiverer et stort antal deltagere og frivillige.

Tabel 10. Udviklingen i antallet af deltagere i landsstævnerne 1998-2013

	1998 Silkeborg	2002 Bornholm	2006 Haderslev	2009 Holbæk	2013 Esbjerg
DGI-landsstævnedeltagere	38.484	12.695	17.741	17.479	18.602
DDS-landsstævnedeltagere	2.249	876	1.175	1.078	0 ²⁵
Efterskoledeltagere	2.000	2.300	3.200	3.900	4.600
Deltagere i alt	42.733	15.871	22.116	22.457	23.202
Frivillige	5.000	2.000	4.000	4.000	3.600 ²⁶

I de senere år er DGI's landsdelsforeninger (niveau 2) og i et vist omfang også DGI's hovedorganisation (niveau 1) begyndt at arrangere forskellige former for motionsevents. Der findes endnu ikke nogen systematisk opgørelse heraf, men som illustration kan det nævnes, at der i første halvår af 2013 er oprettet 422 events på sitet vorespuls.dk., og de havde fra 10 til 10.000 deltagere. I tillæg hertil indgår både landsorganisationen og landsdelsforeningerne i forskellige former for samarbejde med andre arrangører om store og små motions-events, f.eks. Ecco Walkathon.

Udviklingspuljer og projekter

DGI har gennem det seneste årti øget omfanget af projektarbejdet. Årligt er der afsat to cifrede millionbeløb til forskellige strategi- og udviklingspuljer samt til konkrete udviklingsprojekter. I 2011 blev DGI Lab, som er en projektafdeling på DGI's landskontor (niveau 1), etableret. Sideløbende er der etableret lokale projektafdelinger i landsdelsforeningerne (niveau 2), og i 2012 blev DGI Projektchefforum etableret. DGI Projektchefforum har til formål at binde det samlede projektarbejde i DGI sammen.

Der er aktuelt registreret ca. 100 større, aktive projekter i DGI's samlede projektportefølje – heraf er nogle forankret på niveau 1, mens andre er forankret på niveau 2.

Af DGI's større udviklingsprojekter fra de senere år kan bl.a. nævnes:

- *Gymnastikkaravanen* er et projekt målrettet børn og unge, som på deres skole eller i deres forening får besøg af karavanebil fuld af gymnastikredskaber. En evaluering af dette initiativ viser, at i alt 142.244 børn og unge har deltaget i projektet fra foråret 2006 til foråret 2009²⁷
- *Institutionsidræt* – certificering af SFO'er, børnehaver, vuggestuer og dagplejere. Målgruppe: børn. Gennem uddannelse og proces arbejdes med den enkelte institutions mulighed for fremme af idræt, leg og bevægelse. 271 børneinstitutioner er certificeret
- *Gå i Gang*. Målgruppe: træningsuvante voksne, ikke mindst patientforeningernes målgrupper. DGI samarbejder med Gigtforeningen, Diabetesforeningen, Kræftens Bekæmpelse og Trygfonden. Der er 16 kommuner, der arbejder med "Gå i Gang". Aktører laver stadig aktiviteter i disse kommuner tre år efter projektets afslutning

²⁵ I 2013 er DDS-landsstævnedeltagere indeholdt i tallet for DGI-landsstævnedeltagere.

²⁶ Antal frivillige i 2013 er mindre end i 2006 og 2009, da man i 2013 har outsourcet flere opgaver.

²⁷ Kilde: Evalueringsrapport for Gymnastikkaravanen, tallet vedrører perioden fra foråret 2006-2009.

- *Hej skal vi lege?* Kampagne med idræt i danske børnehaver i uge 41 hvert år i samarbejde med Børneulykkesfonden. I alt 38.000 børn og 900 institutioner deltog i 2012
- *DGI Inklusion.* Målgruppe: foreningsuvante danskere i alle aldre. DGI har udviklet inklusionsarbejdet fra rent fokus på integration af etniske minoriteter til også at fokusere på socialt udsatte, socioøkonomisk svagt stillede samt psykisk udsatte borgere. DGI gennemfører en række inklusionsprojekter, der sigter mod at gøre flere nydanskere idrætsaktive, rekruttere flere nydanskere i foreningerne og til frivilligt arbejde, ligesom der er iværksat projekter målrettet børn med opmærksomhedsforstyrrelser
- *Profilskoler.* I syv kommuner udvikler DGI i samarbejde med Dansk Skoleidræt en model for at gøre idræt, leg og bevægelse til en fast del af hverdagen i skolen. Modellen omfatter uddannelse af skolens personale, forældreinvolvering, leg og bevægelse i frikvartererne og udarbejdelse af en bevægelsespolitik for hele skolen
- *DGI Træningskultur.* Et projekt målrettet voksne, som havde til formål at udvikle tilbud tilpasset den moderne motionskultur. I projektperioden fra 2003-2007 oprettedes 40 nye foreningsbaserede træningscentre. Projektet bevirkede etablering af initiativet Foreningsfitness, som siden 2008 har været drevet sammen med DIF, og inden for hvis rammer der p.t. er oprettet mere end 100 foreningsbaserede træningscentre
- *Vorespuls.dk.* er et website, som rummer masser af motionsevents, konkrete træningsprogrammer samt specifik viden om træning og sundhed. Det er et projekt for motionsuvante voksne, som blev etableret i 2010 og i dag har mere end 70.000 besøgende pr. måned
- *DGI Underground.* Siden 2009 har DGI arbejdet målrettet med events og uddannelse for unge, der ikke tiltrækkes af det organiserede foreningsliv. Målgruppen for de aktiviteter, som DGI Underground sætter i gang, er de foreningsuvante unge i gademiljøet. DGI har opgjort tallene for gadeidrætsaktiviteterne i 2011 og 2012 (ca. halvandet år), og af denne opgørelse fremgår det, at DGI Underground-aktiviteter har haft 33.000 deltagere (unikke personer) og ca. 53.000 såkaldte show ups, som er de fremmødte til arrangementer, som altså kan være gengangere

DGI har indberettet, at de i 2012 har allokeret 20 årsværk til projekter til udvikling af idrætten, herunder projekter som Flexfodbold, Foreningsfitness, Underground og udvikling af idrætterne.

Mange af DGI's projekter indgår som elementer i samarbejds- og partnerskabsaftaler med bl.a. kommunerne, og projekterne tiltrækker et stigende antal deltagere. Fra 2008 har DGI opgjort antallet af deltagere i projekter med kommuner og andre eksterne parter, og denne opgørelse viser, at der er en markant stigning både i antallet af deltagere i projekter med eksterne deltagere og med kommuner.

DGI har en fælles kursuspulje (niveau 1), som bruges til dækning af udgifter i forbindelse med uddannelse af trænere og instruktører. I 2012 blev der udbetalt ca. 14,5 mio. kr. fra puljen til delvis dækning af instruktørudgifter og leje af faciliteter ved kurser med viderefremmidling for øje. Omfanget af uddannelsen af trænere og instruktører er beskrevet i afsnittet om *Kompetenceudvikling*.

DGI har bundet en del af sin egenkapital i DGI's lånefond. Fonden har til formål at yde lån til foreninger til udvikling af idrætsfaciliteter, der kan understøtte realiseringen af DGI's idrætspolitiske strategier. I 2012 var der udlånt ca. 30. mio. kr. fra fonden.

Hovedparten af DGI's landsdelsforeninger (niveau 2) arbejder endvidere med puljer af forskellig art. Det er bl.a. lokalforeningspuljer, som yder støtte til mindre anskaffelser eller projekter i medlemsforeningerne og tilskudspuljer til unge, som søger på idrætshøjskole. Der foreligger ikke et samlet overblik over disse.

Analyse, oplysning og formidling

DGI's formidlingsaktiviteter omfatter en hjemmeside – www.dgi.dk – med mere end 300.000 sider, der administreres af mere end 350 ansatte og frivillige, både på niveau 1 og 2. Hjemmesiden havde i 2012 mere end 2 mio. besøgende, hvoraf godt 1 mio. var unikke besøgende.

Fra DGI's hjemmeside kan medlemmer og interesserede købe en række forskellige publikationer til kurser og til almindelig inspiration. Aktuelt forefindes 306 titler på lager, og i 2012 udgjorde salget ca. 4.500 eksemplarer.

Derudover udgives et magasin *Udspil*, som er målrettet trænere, instruktører og ledere. Det udkommer ni gange om året, har mere end 56.000 abonnenter og læses ifølge en læserundersøgelse gennemført i 2012 af DGI af mellem 130.000 og 150.000.²⁸

DGI's kommunikationsaktiviteter (niveau 1) omfatter desuden oplysningskampagner, pjecer, bistand til lokale klubblade, Tennisavisen, politisk kommunikation og digital kommunikation, bl.a. på YouTube samt kommunikation på sociale medier (Facebook, Twitter, Instagram, apps m.v.).

Landsdelsforeningernes kommunikationsvirksomhed omfatter bl.a. medlemsblade samt elektroniske nyhedsbreve og-mails til foreninger og kommuner og en række websites for særskilte projekter.

DGI gennemfører undersøgelser af medlemsforeningernes vilkår og ønsker via organisationens eget foreningspanel og rekvirerer endvidere forskning fra de danske forskningsmiljøer. DGI har medfinansieret en lang række undersøgelser, bl.a. af udviklingen i borgernes idrætsvaner og -interesser, lokalt og nationalt.

Øvrige aktiviteter

DGI har en række af aktiviteter, der ikke kan indplaceres i de kategorier, som går på tværs af de tre hovedorganisationer.

DGI-huse og haller arbejder som afdeling i DGI (niveau 1) med den opgave at medvirke til at udvikle og skabe tidssvarende faciliteter, rum og rammer for idræt og bevægelse. Afdelingen arbejder med rådgivnings- og konsulentarbejde og udbyder af uddannelser og netværk i forhold til udvikling af arenaer for bevægelse, idræt og motion. Målgrupperne for dette arbejde er danske kommuner, selvejende idrætsfaciliteter, lokalområder og idrætsforeninger. Afdelingen står hvert år for omkring 50 forskellige rådgivnings og konsulentopgaver, der eksempelvis omfatter udarbejdelse af skitseprojekter samt drifts- og organisationsanalyser.

DGI har taget initiativ til etableringen af DGI-byen og en række DGI huse i de større byer (København, Aarhus, Aalborg, Vejle og Herning). Der er tale om store selvejende idræts- og kulturcentre med en bred vifte af fleksible og innovative muligheder.

²⁸ Kilde: gennemført læserundersøgelse i DGI.

DGI's *internationale arbejde* er orienteret mod strategisk og idrætspolitisk udvikling med henblik på at identificere og implementere udviklingstendenser og tidssvarende idrætsaktiviteter for borgerne. DGI er medlem af og yder økonomisk støtte til den internationale breddeidrætsorganisation ISCA (International Sport and Culture Association) og samarbejder specifikt om fire områder: 1) Sundhed og fitness, 2) International lederuddannelse, 3) Motion for seniorer og 4) Europæisk idrætspolitik.

DGI har de seneste tre år deltaget i seks større EU-finansierede projekter med henblik på at hente inspiration og øge kompetencen for en række ansatte og bestyrelsesmedlemmer m.v. i DGI.

Dette arbejde har affødt konkrete danske udviklingsprojekter, herunder Foreningsfitness, som er inspireret af en tilsvarende tysk model, samt Sport2Go, der er et koncept udviklet i Belgien. DGI Underground udvikler ligeledes aktiviteter med international inspiration og implementerer p.t. EU-projektet European Street Soccer Cup.

DGI påvirker sammen med ISCA udviklingen af europæisk idrætspolitik, som er blevet væsentligt mere breddeidrætsfokuseret. Senest har DGI deltaget i den af ISCA gennemførte tvær-europæiske kampagne *Now We Move*, der har som vision at få 100 mio. flere europæere til at dyrke motion i 2020. Kampagnens vision støttes i Europa-Parlamentet, og EU bidrager til kampagnens budget, som i 2013 er ca. 10 mio. kr.

Skydebaneforeningen Danmark har som hovedopgave at yde teknisk rådgivning og økonomisk støtte til skydebaner, der er beregnet til skydning som idræt, i Danmark. Denne opgave har indtil 1.1.2013 været varetaget af De Danske Skytteforeninger.

DGI's verdenshold er et hold af gymnaster, der hvert andet år sendes ud på en ambassadørrejse for dansk gymnastik- og foreningsliv. Holdets mål er at give og få inspiration. Det sker ved at afholde workshopper og opvisninger – f.eks. for skoler, idrætscentre, i flygtningelejre, i slum og på nogle af verdens berømte scener. Sidste verdenshold gennemførte 125 shows med tilsammen mere end 225.000 tilskuere og 170 workshopper med ca. 30.000 deltagere.

DGI Karpenhøj i Mols Bjerge er DGI's nationale natur- og friluftscener. Karpenhøj forestår en række friluftaktiviteter og naturvejledning for turister, uddannelsesinstitutioner, virksomheder, lokale borgere, skoler og institutioner m.v. samt gennemfører korte og længere kurser og uddannelsesforløb.

Med vedtagelsen af DGI's Strategi 2012 i 2008 og senest Strategi 2015 i 2011 fik organisationen en sammenhængende plan med konkrete resultatmål for landsdelsforeningernes og landsorganisationens indsatser.

DGI varetager endvidere en række idrætspolitiske opgaver med henblik på at styrke det lokale foreningsliv og breddeidrætten. DGI holder f.eks. møder med kommuner og foreninger om udvikling af idrætstilbuddene i kommunen – evt. målrettet særlige grupper – og DGI indgår i samarbejde med en række ministerier og styrelser, herunder deltagelse i kommissioner og udvalg, samarbejde med andre beslægtede organisationer, bestyrelsesarbejde, samarbejde med forskningsinstitutioner og i øvrigt politisk dialog om relevante politiske initiativer, og DGI varetager sekretariatsfunktionen vedr. motionsdoping i idrættens hovedorganisationer, ligesom DGI har påtaget sig ansvaret for driften af den fælles medlemsregistreringsdatabase, som DGI, DIF og DFIF har etableret.

Dansk Firmaidrætsforbund

Nedenfor beskrives DFIF hovedaktiviteter. Afsnittet er baseret på data indrapporteret af DFIF og fra www.firmaidraet.dk.

DFIF står på to ben. Et traditionelt idrætsben, som understøtter og udvikler idrætslivet på de danske arbejdspladser, og et sundhedsben, der arbejder målrettet med sundhedsarbejdet på de danske arbejdspladser. DFIF's organisering beskrives endvidere i afsnit 1.

DFIF er en enhedsorganisation med et forbundskontor som niveau 1 og firmaidrætsforeningerne som niveau 3. Der er ikke et niveau 2 i organiseringen.

Figur 3. Illustration af DFIF's organisering

DFIF er en organisation i vækst. Siden 2009 er medlemstallet steget med ca. 5 % årligt og er p.t. på det højeste niveau nogensinde med 353.125 medlemmer.

Figur 4. Udviklingen i medlemsantallet i DFIF

	2008	2009	2010	2011	2012 ²⁹
Medlemmer	320.101	309.647	320.829	333.775	353.125

DFIF's sundhedsindsats er ikke kun rettet mod organisationens medlemmer. I 2012 lavede DFIF sundhedsarbejde for 232.964 mennesker, som ikke nødvendigvis var medlemmer.

Rådgivning og administrativ bistand

DFIF rådgiver firmaidrætsforeningerne og landsforeninger på mange forskellige områder. Desuden rådgiver DFIF også arbejdspladserne i at starte og videreføre sundhedsindsatser.

Over for firmaidrætsforeningerne og landsforeningerne yder DFIF rådgivning omkring foreningernes juridiske spørgsmål i forbindelse med f.eks. udformningen af vedtægter, spørgsmål om folkeoplysningsloven og ansættelser i foreningerne. DFIF rådgiver foreningerne på antidoping-området, omkring børneattester og ligestilling, om end omfanget af denne type rådgivning ikke er stort. Foreningskonsulenterne hjælper altså med alle spørgsmål omkring de forhold, love og regler, der er aktuelle i forbindelse med drift af en forening.

På forbundskontoret får foreningerne hjælp til it, økonomi, administration, kommunikation og markedsføring. Foreningerne bliver rådgivet om bl.a. hardware- og softwareindkøb, og DFIF forhandler rabataftaler for foreningerne.

⁴ I 2012 ændrede DIF, DGI og DFIF registreringspraksis, da de overgik til fælles medlemsregistrering. For DFIF har dette ikke resulteret i et fald i antallet af medlemmer.

DFIF tilbyder endvidere en række it-løsninger, som foreningerne kan benytte:

- Et fælles udviklet hjemmeside- og CMS-system, som tilbydes til foreninger til langt under markedsprisen. Systemet videreudvikles løbende af foreningsfrivillige og konsulenter, så det modsvarer behovet. Systemet benyttes af 54 ud af 80 mulige foreninger, og antallet er stigende
- Et tilpasset administrationsværktøj, SuperNovaONLINE, som kan bruges til medlems-håndtering, bogføring, planlægning af turneringer m.m. Forbundskontoret tilbyder løbende udvikling, support, vejledning og kurser i brugen af systemet. Dette tilbud benyttes af 62 foreninger.
- Adgang til en gratis billeddatabase med relevante og frikøbte billeder til brug for forbund og foreninger i DFIF.

Desuden fungerer DFIF som administrativt servicebureau og tilbyder foreningerne hjælp i varierende grad til den daglige bogføring, budgetlægning og økonomihåndtering. De ansatte konsulenter i forbundskontoret hjælper med at markedsføre aktivitetstilbud med f.eks. flyers, plakater, annoncer, pressemeddelelser og via de sociale medier, og der er en kommunikationskonsulent ansat, som fungerer som foreningernes reklamebureau, ligesom forbundets grafiker hovedsageligt arbejder med foreningernes tryksager. Servicen er gratis, og der betales kun for eventuelle trykomkostninger. Denne service benyttes af 87 % af foreningerne, og brugen har været stigende siden 2008.

Forbundskontoret rådgiver også foreningerne om deres kommunikation, f.eks. gennem ydelsen HjemmesideTjek, som er et tilbud om evalueringsrapport af foreningens hjemmeside og brugen af denne. Rapporten kommer med anvisninger til, hvordan foreningen kan forbedre sin hjemmeside i forhold til målgruppen og foreningens formål.

Ud over faglige konsulenter til ovennævnte områder er der ansat sundheds- og idrætskonsulenter på forbundskontoret, som rådgiver arbejdspladserne og foreningerne om relevante sundhedstiltag for medarbejderne og idrætstilbud for medlemmerne. Det gælder både daglige motionsaktiviteter og større satsninger. Konsulenterne hjælper også ved selve opstarten og afviklingen af nogle aktiviteter og finder instruktører til at overtage derefter. Nogle af idrætskonsulenterne på forbundskontoret har projektansvaret for større idræts-events, som foreningerne står for at udføre, og som skal styrke foreningerne og tiltrække nye deltagere og medlemmer.

DFIF anvender knap 12 årsværk til rådgivning af idrætsfaglig og foreningsudviklingsmæssig karakter samt støtte til events.

Kompetenceudvikling

DFIF's kompetenceudvikling er målrettet både foreningerne og arbejdspladserne. Der udbydes kurser for instruktører, ledere og sundhedsansvarlige i virksomheder.

Den decentrale foreningskonsulenttjeneste arbejder med foreningsudvikling, og forbundet har udviklet et struktureret forløb, hvor der sættes fokus på foreningernes stærke og svage sider og udarbejdes en handlingsplan for foreningens fremtidige arbejde, herunder kvalificering af de nuværende ledere og en strategi for rekruttering af nye ledere og opstart af nye aktiviteter.

Der tilbydes foredrag, kurser og temaaftener rettet mod foreningernes daglige drift, f.eks. bestyrelsesarbejde, kommunikation, sociale medier, foreningsjura og årsplanlægning. Fore-

dragene er typisk nogle timer en aften. Et nyere tiltag er et mentorprogram, hvor frivillige ledere tilbydes et mentorprogram, hvor en mentee gennem en periode får tilknyttet en mentor (en rutineret og erfaren frivillig leder), som menteen kan sparre med. DFIF er ved at afslutte anden runde af ordningen og har lige nu fem mentorer med meentees.

DFIF tilbyder desuden foreningerne forskellige instruktøruddannelser og inspirationskurser. Kurserne har typisk fokus på nye trends, som DFIF videreudvikler, så det passer ind i en arbejdspladskontekst, f.eks. Zumba, Bhangra og Powerhoop.

Tabel 11. Udviklingen i antallet af deltagere på DFIF's idrætskurser

	2008	2009	2010	2011	2012
Antal deltagere	294	353	569	350	277

De primære virksomhedsrettede kompetenceudviklingsaktiviteter er foredrag, uddannelsen til sundhedsambassadør og SundhedsCertificering. Foredrag afholdes på arbejdspladser, f.eks. i forbindelse med opstarten af et sundhedsprojekt for at motivere medarbejderne og give dem mere viden om sundhed og idræt.

Tabel 12. Udviklingen i antallet af deltagere i DFIF's foredrag

	2008	2009	2010	2011	2012
Antal deltagere	850	1.275	1.185	1.295	2.125

Sundhedsambassadøruddannelsen finder sted enten centralt eller på arbejdspladsen i arbejdstiden. Den udbydes af konsulenter fra forbundet og kan tages enten som et almindeligt kursus eller i sammenhæng med en virksomheds SundhedsCertificering. Uddannelsen strækker sig over to moduler a 7 timer.

Tabel 13. Udviklingen i antallet af deltagere i Sundhedsambassadøruddannelsen

	2008	2009	2010	2011	2012
Antal deltagere	1.360	4.420	12.750	11.900	13.005

SundhedsCertificering er en længerevarende sundhedsindsats på flere niveauer i en virksomhed, som derefter kan kalde sig SundhedsCertificeret. Sundhedskonsulenter fra DFIF gennemfører i samarbejde med virksomheden kurser og aktiviteter på virksomheden, som giver de ansatte viden om KRAMS-områderne (kost, rygning, alkohol, motion og stress), så virksomheden sikrer sig den nødvendige viden og de vigtigste redskaber til at kunne organisere en sundere arbejdsplads til gavn for de ansatte.

DFIF oplyser, at de anvender i alt knap 7 årsværk (2012) på kompetenceudviklingsrelaterede opgaver.

Idrætsaktiviteter

Hovedparten af DFIF's aktiviteter foregår ude i de lokale firmaidrætsforeninger (niveau 3), som tilbyder en vifte af aktiviteter inden for idræt. I København har landets største idrætsforening Firmaidræt StorKøbenhavn f.eks. en fodboldturnering med ca. 20.000 deltagere, ligesom man i Esbjerg har motionsløb med ca. 10.000 deltagere. Disse aktiviteter afvikles på lokalt niveau og indgår ikke som en del af de aktiviteter, som forbundskontoret (niveau 1) er direkte involveret i, og aktiviteterne er derfor ikke taget med i opgørelsen, som fokuserer på DFIF's centralt initierede og støttede aktiviteter: *Events og turneringer samt Kampagner*.

DFIF har en målsætning om, at deres *events og turneringer* skal dække en bred vifte af aktiviteter, som kan tiltrække så mange som muligt og være tilrettelagt, så alle kan være med. Det gælder både personer, der normalt er inaktive; personer, der er aktive på alle niveauer; og seniorer, efter deres tilknytning til arbejdsmarkedet er ophørt. DFIF's undersøgelser og evalueringer viser, at deres events tiltrækker en del deltagere, som ikke normalt er aktive.

Typisk er en event forankret lokalt (niveau 3), men udviklet centralt i samarbejde med foreningsfrivillige, og de understøttes af konsulenter fra forbundskontoret med både det praktiske omkring markedsføring og kommunikation, tilmelding, logistik, sponsorer og præmier.

Af større tilbagevendende events, som forbundskontoret (niveau 1) er direkte involveret i, kan nævnes:

- *Bike & Run Stafetten* er et motionsløb, hvor fem kolleger tilsammen løber og cykler en maratondistance. Konceptet er udviklet i forbundet, som også støtter og rådgiver de lokale foreninger, som står for den praktiske afvikling. Bike & Run Stafetten startede i 2010 i ni byer med i alt 1.055 deltagere. Stafetten er i 2013 vokset, så den nu afvikles i 17 byer med 4.500 deltagere
- *Xtreme Mandehørm* er et terrænløb, kun for mænd, med efterfølgende fest. Konceptet blev udviklet i samarbejde med Fredensborg Atletik Klub, men er nu DFIF's koncept. Løbet afholdes i Fredensborg, Slagelse, Odense, Aabenraa, Aarhus og Aalborg, med stærk støtte fra forbundets medarbejdere. Antallet af deltagere er steget støt fra ca. 1.000 i 2008 til over 7.000 i 2012
- *Firma Multi Motion (FMM)*, som er et Adventure-race "til vands, til lands og i luften", er en anden af DFIF's faste events. Konceptet er udviklet sammen med en lokalforening, men tilbydes til andre foreninger med støtte fra DFIF. Desuden har DFIF udviklet konceptet Firmaidræt Open, som skal være et nyt halvårligt pejlemærke for DFIF med fokus på socialt samvær i idrætslige rammer. Mange forskellige aktiviteter indgik i den første Firmaidræt Open, som fandt sted i Kolding og omegn i september 2013, heriblandt beachvolley, fodbold, gokart, petanque, skydning, fiskeri og krolf. I den første Firmaidræt Open deltog 1.100 personer

DFIF har også målrettede tilbud til seniorer, herunder eventen *Seniorsportstræf*, som er en dag, hvor seniorer fra hele landet mødes til motion, sjov og samvær og afprøver en række aktiviteter, som de kan tage med hjem i deres eget område/forening. I 2012 var 1.370 seniorer med på Seniorsportstræf.

Endelig afholder DFIF løbende events på arbejdspladserne kaldet *aktivitetsdage*. Det foregår typisk på selve arbejdspladsens område, men forbundskontoret (niveau 1) planlægger og faciliterer eventen. Det kan være almindeligt kendte aktiviteter og introduktion til helt nye typer af motion. Årligt deltager ca. 20.000 personer i aktivitetsdage fordelt i hele landet.

Desuden tilbyder DFIF *turneringsaktiviteter*:

- *Kollegagolf* er en landsdækkende firmagolfturnering, som afvikles og markedsføres direkte fra forbundskontoret. Denne aktivitet er også vokset støt fra startåret i 2008, hvor 25 firmahold a 2-4 personer deltog i turneringen, til 2013, hvor der deltager 207 hold
- *Kollegabold* er endnu et forbundsudviklet koncept, som afvikles med støtte fra niveau 1. Kollegabold er et tilpasset fodboldkoncept med fem spillere på hvert hold, som spilles på en mindre kunstgræsbane med bander og tag. Konceptet er rettet mod de aldersgrupper,

hvor de traditionelle fodboldtilbud mister grebet. Det er voksne unge og årgangene efter seniorfodbolden (+32 år). Konceptet understøttes af centrale markedsføringsmidler, hjemmeside, konsulentbistand m.m. Der er p.t. opsat baner i Kolding, Aalborg og Fredericia, og forhandlinger er i gang med en række andre firmaidrætsforeninger og kommuner om opstilling af det specielle anlæg, som bruges til kollegabold

DFIF er også engagereret i *internationale aktiviteter* gennem det europæiske firmaidrætsforbund. I dette regi deltager mellem 350 og 400 danske udøvere i *European Company Sport Games*, som afholdes hvert andet år. Det er et stort internationalt idrætsstævne med fri deltagelse for alle landes firmaidrætsmedlemmer. Der deltager omkring 8.000 deltagere, og arrangementet tiltrækker traditionelt rendyrkede firmahold fra nogle af de store danske firmaer. I 2013 var der 400 danske deltagere med i arrangementet, der blev afholdt i Prag.

DFIF's *kampagner* er en central del af hovedorganisationens idrætsaktiviteter. Det drejer sig om *Tæl Skridt*, en skridttællerkampagne, som er rettet mod danske arbejdspladser. Kampagnen afvikles fra 2013 og fremefter to gange årligt (forår-efterår), og antallet af deltagere har været jævnt stigende, som det ses af tabellen herunder.

Tablet 14. Udvikling i antallet af deltagere i Tæl Skridt-kampagnen

	2010	2011	2012	2013
Antal deltagere	11.000	19.000	28.000	52.000

Desuden er DFIF sammen med Cyklistforbundet arrangør af kampagnen *Vi cykler til arbejde*, som siden 1997 har opfordret danskerne til at skifte bilen ud med cyklen til og fra arbejde i maj måned. I 2012 var der 86.468 deltagere med i kampen om at få cyklet flest kilometer.

Udviklingsprojekter og -puljer

DFIF har flere udviklingsprojekter og understøtter løbende nye projekter ved uddeling af midler til de lokale foreninger. Her nævnes eksempler på et par af de største projekter i DFIF:

- *Projektet Sund Erhvervsskole* blev startet i 2012. Det er støttet af Nordea-fonden, og formålet er at styrke folkesundheden på erhvervsskolerne, fastholde eleverne i uddannelsesforløbet samt præge de unges sundheds-, idræts- og motionsvaner. Projektet understøttes af flere konsulenter på tværs af forbundskontoret. Efter 1. år er DFIF i gang med projekter på halvdelen af landets erhvervsskoler, og målet er at være i gang på alle skoler inden udgangen af 2014. DFIF har på ca. ét år fået mere end 50.000 nye medlemmer via projekt Sund Erhvervsskole. Eleverne får mulighed for at dyrke idræt med kommende arbejdsgivere i DFIF's foreninger. Samtidig er projektet godkendt som forsøgsprojekt under Børne- og Undervisningsministeriets projekt Læring i Bevægelse. Som en udløber af erhvervsskoleprojektet har DFIF taget initiativ til ES Cup, som er en landsdækkende fodboldturnering for erhvervs- og produktionsskoler. Her deltog ca. 700 erhvervsskoleelever i 2012 og 1.700 i 2013
- *Kvinder på Toppen* er et projekt rettet mod kvindelige ledere og deres muligheder og evt. udfordringer ved at være frivillige i idrætslivet. Dette gøres bl.a. ved at opbygge et vidensforum for frivillige kvindelige ledere og have fokus på at skabe politisk vilje til at skabe et bedre spillerum for kvinder i de idrætspolitiske lag

En del midler fra DFIF kanaliseres direkte ud til foreningerne gennem forskellige tilskud og puljer. Eksempelvis modtager foreninger under DFIF medlemstilskud som et beløb pr. medlem. Beløbet er mindst 10.000 kr. Beløbet var i 2012 14 kr. pr. medlem, men det varierer hvert år efter antallet af medlemmer og den samlede økonomiske ramme. Der gives også idrætsgrenstilskud, løntilskud og bladtilskud samt tilskud til tekniske hjælpemidler. Derudover kan foreningerne søge ekstra midler i en række puljer: Opstartspuljen, Forsøg og udviklingspuljen og Kommunikationspuljen.

Opstartspuljen gives i portioner på maks. 4.000 kr. til igangsættelse af aktiviteter i foreningerne og udgifter forbundet med køb af rekvisitter, instruktørkurser, markedsføring og evt. åbent hus-dage i foreningerne.

Tabel 15. Beløb uddelt fra DFIF's opstartspulje

	2010	2011	2012
Beløb uddelt, kr.	419.603	299.780	255.359

Forsøg og udviklingspuljen uddeler beløb på maks. 35.000 kr. til udvikling og afprøvning af nye aktiviteter, foreningstiltag og endagsarrangementer eller videreudvikling af nuværende aktiviteter.

Tabel 16. Beløb uddelt fra DFIF's forsøg og udviklingspulje

	2010	2011	2012
Beløb uddelt	16.500	73.400	63.000
Antal ansøgninger/afslag	2/0	8/2	8/2

Kommunikationspuljen søges til markedsføring og kommunikationsaktiviteter, som synliggør foreningen og dens aktiviteter (primært nye og nytænkende aktiviteter og tiltag). Der er ikke et loft på det beløb, der kan søges om.

Tabel 17. Beløb uddelt fra DFIF's kommunikationspulje

	2010	2011	2012
Beløb uddelt	72.930	69.672	46.250
Antal ansøgninger/afslag	5/2	4/3	5/3

DFIF sender samlet set ca. 25 % af organisationens tipsmidler retur til firmaidrætsforeningerne via direkte udlodninger.

Analyse, oplysning og formidling

DFIF udgiver tre nyhedsbreve, et magasin og har en primær hjemmeside firmaidræt.dk. På denne hjemmeside findes også links til web-tv-indslag om DFIF's aktivitetstyper, f.eks. aktivitetss dage.

Ledernyt er et nyhedsbrev til de frivillige i DFIF, der skal motivere dem og klæde dem på til at være en del af en firmaidrætsforening. Det udsendes til knap 300 modtagere. *Foreningsservice* er et nyhedsbrev om foreningsdrift, der udsendes til de centrale ledere i de enkelte foreninger. Det udsendes også til ca. 300. Det generelle *nyhedsbrev* udkommer til 8.100

abonnenter, som typisk er deltagere i DFIF's events og kampagner. Magasinet *Firmaidræt* er forbundets magasin, som hovedsageligt er rettet mod de danske arbejdspladser og de kommende aktivitetsdeltagere. Det udkommer i et oplag på 14.000 stk.

Hjemmesiden firmaidraet.dk, som er primær informationskilde om forbundet, har ca. 40.000 besøgende hver måned.

DFIF oplyser, at de anvender knap tre årsværk til web og bladet *Firmaidræt*.

Øvrige aktiviteter

DFIF tilbyder endvidere et antal andre aktiviteter, hvoraf nogle er direkte idrætsrelaterede, og andre har et oplysende eller motiverende sigte. Det drejer sig f.eks. om *MailMotion*, som er en daglig mail med motionsøvelse tilpasset arbejdspladser, som udsendes dagligt til ca. 9.000 e-mailadresser. Servicen er gratis.

I samarbejde med Dansk Erhverv og Børsen står DFIF i spidsen for den årlige kåring af Danmarks sundeste virksomhed, og DFIF kårer også *Kong Gulerod* i en årlig konkurrence blandt alle ildsjæle på sundhedsområdet på de danske arbejdspladser. Virksomhederne opfordres til at nominere en ildsjæl, og på baggrund heraf kåres en vinder. I 2012 var der 184 nominerede, og i 2013 var tallet steget til 247.

DFIF tilbyder endvidere et *sundhedstjek* til alle ansatte på danske arbejdspladser. Sundhedstjekket gennemføres af DFIF's instruktørhold, og i alt godt 10.000 mennesker har siden 2008 fået et sådant Sundhedstjek. Endelig tilbyder DFIF også at udarbejde en personlig *Sundhedsprofil*, enten i forbindelse med et større forløb, som en SundhedsCertificering, eller som en ydelse i sig selv. I 2012 har DFIF gennemført 345 sundhedsprofiler.

Overlap og særtræk for hovedorganisationerne

I afsnittet beskrives overlap i hovedorganisationernes aktiviteter og særtræk ved de enkelte organisationer. Analysen er baseret på gennemgangen af hovedorganisationernes *aktivitetstyper* ovenfor. *Aktivitetstyperne* kan sammenlignes på tværs af hovedorganisationerne, mens selve indholdet i aktiviteten, som beskrevet i indledningen til dette afsnit, kan være forskelligt.

Dette afsnit indledes med en opridsning af aktiviteter, som *alle tre hovedorganisationer udbyder*; dernæst aktiviteter, som to hovedorganisationer udbyder; og endelig beskrives aktiviteter, som hovedorganisationerne udbyder i fællesskab. Afsnittet afrundes med en opsamling af aktiviteter, som de tre hovedorganisationer ikke har til fælles, men som derimod kan siges at være deres særtræk.

Aktiviteter, som udbydes af alle tre hovedorganisationer

Alle tre hovedorganisationer tilbyder deres medlemmer *rådgivning om idrætsfaglige temaer*; dvs. rådgivning om, hvordan man skal udvikle den enkelte idræt, arbejde med regler, forordninger og træningsmetoder. I DIF foregår denne rådgivning primært på niveau 2 – dvs. i specialforbundene. I DGI finder der idrætsfaglig rådgivning sted både på niveau 1 og 2.

I alle tre hovedorganisationer tilbydes endvidere rådgivning i forbindelse med *foreningsudvikling*, dvs. rekruttering af og fastholdelse af frivillige, ledelse og udvikling af foreningen, så den bliver bedre til at imødekomme trends og medlemmernes behov. Der er imidlertid stor forskel på, hvordan dette gribes an i de tre hovedorganisationer.

Rådgivning om doping, foreningsjura og om samspillet med kommunerne er også aktiviteter, der udbydes af alle tre hovedorganisationer.

Alle tre hovedorganisationer tilbyder endvidere administrative services. Det gælder services inden for økonomi og regnskab, og organisationerne stiller i forskelligt omfang it-løsninger til rådighed. Løsningerne er forskellige fra hovedorganisation til hovedorganisation, som beskrevet i afsnittet ovenfor.

Kompetenceudvikling af trænere, instruktører og frivillige foreningsledere m.fl. er en kerneaktivitet for alle tre hovedorganisationer. Omfanget varierer dog. DIF og DGI har en meget omfattende kursusvirksomhed, hvoraf en del foregår med afsæt i niveau 2, som beskrevet ovenfor, mens DFIF's kompetenceudviklingsinitiativer har en langt mindre volumen. Jf. beskrivelsen af de tre hovedorganisationers aktiviteter ovenfor, ses et klart overlap i de kurser, der har med foreningsdrift og -udvikling at gøre. Temaerne i de udbudte kurser er således relativt enslydende: udvikling af foreningen, bestyrelsens rolle, rekruttering og fastholdelse af frivillige, foreningens aktiviteter og drift, kommunikation og synlighed etc.

For så vidt angår idrætsaktiviteter så tilbyder alle tre hovedorganisationer følgende idrætter: atletik, badminton, beachvolley, dans, fodbold, håndbold, golf, gymnastik, kampsport, løb, petanque, skydning, svømning, tennis og volleyball. Måden, hvorpå disse idrætter udbydes, er forskellig, som beskrevet ovenfor, og der er også forskel på, på hvilke niveauer de forskellige aktiviteter tilbydes. DIF tilbyder f.eks. aktiviteter fra begynder- til eliteniveau, DGI tilbyder aktiviteter til motionister og konkurrenceidræt fra begynder- til højere konkurrenceniveau samt opvisningsgymnastik på højeste niveau. DFIF orienterer sig imod motionistniveauet.

Alle tre hovedorganisationer tilbyder forskellige former for stævner, turneringer eller events inden for de overlappende idrætsgrene. Det er aktiviteter, hvor de aktive kan konkurrere holdvis mod hold fra andre foreninger eller individuelt mod andre udøvere. Da hovedorganisationerne ikke udarbejder statistik på deres idrætsaktiviteter på samme måde, er det svært direkte at sammenligne omfanget af disse aktiviteter, men som det fremgår ovenfor, så drejer det sig om et væsentligt antal stævner, turneringer og kampe – og deltagere.

I alle tre hovedorganisationer eksisterer endvidere *puljer*, som kan støtte foreninger eller specialforbund/landsdelsforeninger i deres udvikling, og hovedorganisationerne indgår også alle tre i *projekter og kampagner*. Endvidere har alle tre hovedorganisationer aktiviteter med samfundsmæssigt sigte.

For så vidt angår puljer og projekter er der, som beskrevet ovenfor, sammenfald i de temaer, som hovedorganisationerne støtter, idet det i store træk drejer sig om rekruttering og fastholdelse af udøvere/foreninger/virksomheder, nye motions- og idrætstyper eller tilpasning af de eksisterende idrætter, fokus på de idrætsuante og de frivillige. Der er dog stor forskel i projekternes størrelse målt økonomisk og deltagermæssigt. Udviklingsprojekter igangsat under DIF's strategiske udviklingspulje støttes f.eks. med langt højere beløb end udviklingsprojekter til foreninger i DFIF. Projekternes resultatmål, f.eks. det antal nye medlemmer, et projekt forventes at generere, er også vidt forskellige.

Alle tre hovedorganisationer arbejder strategisk med at opbygge relationer til kommunerne og tilbyde relevante idrætsaktiviteter og projekter, som foreninger, specialforbund/landsdelsforeninger og/eller hovedorganisationer kan bidrage til.

Endelig er der en vis grad af overlap i forhold til den informationsindsats, som hovedorganisationernes niveau byder over for deres niveau 2 eller 3. Alle tre hovedorganisationer har

således et eller flere magasiner, nyhedsbreve og en eller flere hjemmesider, som de bruger som kommunikationsplatform over for frivillige ledere og trænere og/eller medlemmer. De har alle en centralhjemmeside og i forskellig udstrækning projekthjemmesider.

Aktiviteter, hvor der er overlap mellem to af hovedorganisationerne

Nogle idrætsgrene udbydes ikke af alle tre hovedorganisationer, men kun af to af dem. Det gælder f.eks. kroket, som både DGI og DFIF udbyder, og billard, sejlads, floorball, bueskydning og squash, som både udbydes i regi af DIF og DFIF.

Mellem DIF og DGI ses endvidere en høj grad af overlap, når det gælder aktiviteter af bredere samfundsmæssig karakter, f.eks. aktiviteter, der retter sig mod daginstitutions- og skoleområdet og mod integrationsområdet. Nogle projekter og aktiviteter bliver gennemført som samarbejdsprojekter, mens der også er eksempler på, at DIF og DGI tilbyder sammenlignelige aktiviteter og produkter hver for sig, som ikke er ens, men som har samme overordnede sigte.

Aktiviteter, som udbydes af hovedorganisationerne i fællesskab

Hovedorganisationerne har også en række fælles aktiviteter. DGI og DIF er sammen om initiativet Foreningsfitness, som giver foreninger mulighed for at oprette et foreningsbaseret fitnesscenter, hvor deres medlemmer kan træne.

DGI og DIF samarbejder også om forskellige udviklingsprojekter, f.eks. om basketball og projektet "Kroppen i skolen", som Dansk Skoleidræt står for. En stor del af disse projekter foregår på niveau 2, hvor der i nogle DIF specialforbund er lang tradition for samarbejde med DGI, mens der i andre forbund slet ikke er den samme tradition. I badminton og bordtennis er der således samarbejde om rangliste og it-systemer.

Alle tre hovedorganisationer har i 2012 indgået aftale om en fælles medlemsregistreringsdatabase og har rettet deres indberetningspraksis ind efter dette.

Hovedorganisationerne har også indgået aftaler om fælles sanktionssystemer i forhold til motionsdoping og overgreb mod børn og unge, ligesom de i fællesskab iværksætter oplysningskampagner på disse felter.

Hovedorganisationerne samarbejder endvidere i Idrættens Fællesråd, som er et forum for diskussioner af fælles interesse for hovedorganisationerne, og som agerer talerør, når organisationerne finder det væsentligt at optræde samlet, f.eks. over for myndighederne.

Hovedorganisationernes særtræk

Ovenfor konkluderes, at de tre hovedorganisationer alle arbejder med det formål at skabe rammer for idrætsudøvelse. Alle tre hovedorganisationer har f.eks. et tydeligt strategisk fokus på foreningsudvikling, men i f.eks. tilgangen til foreningsrådgivning og -udvikling ses forskellige udgangspunkter. I DGI er foreningsudviklingen det centrale omdrejningspunkt for arbejdet i hovedorganisationen: niveau 1 ud i landdelsforeningerne (niveau 2) og videre ud til foreningerne (niveau 3). Idrætsgrenen isoleret set kommer i næste række. For DIF er det i højere grad idrætten, der er i centrum, og den, som der tages afsæt i, så det strategiske fokus på foreningernes udvikling og drift ses gennem de specifikke rammer, som f.eks. badminton har. DIF har også foreningsudviklingstiltag og kurser, som er uafhængige af idrætsgrenene, men som det fremgår ovenfor, er specialforbundene meget centrale udbydere af kurser, der, som en følge heraf, i højere grad, end det er tilfældet i DGI, har en idræts-

grenstilknytning. I DGI udbyder både landsorganisationen og landsdelsforeningerne kurser med udgangspunkt i foreningen. I DFIF er rationale mere snævert, idet den primære målgruppe er virksomheder. DFIF's fokus er derfor, hvordan firmaidrætsforeningerne bedst udvikles til at modsvare virksomhedernes og organisationernes behov.³⁰

Efterfølgende gives et bud på, hvordan hovedorganisationerne adskiller sig fra hinanden, gennem en beskrivelse af nogle af de aktiviteter, som er særlige for den enkelte hovedorganisation.

DIF's særtræk

DIF har en særstatus blandt hovedorganisationerne qua sin rolle som national olympisk komité og den deraf følgende internationale komponent, som ikke genfindes i samme omfang hos hverken DGI eller DFIF. Desuden er DIF den af hovedorganisationerne, som har det bredeste udbud af idrætsgrene og discipliner under sin paraply. DIF oplyser, at det drejer sig om 90 idrætsgrene og endnu flere discipliner fordelt på 61 specialforbund. DIF har som ovenfor nævnt endvidere et eliteperspektiv, som er et særtræk for DIF.

Da DIF udbyder aktiviteter til hele spektret fra motionist- til eliteniveauet, har DIF's idrætsfaglige rådgivning naturligt et bredere fokus, da man skal dække hele dette felt. Der er med andre ord et bredere spænd i den idrætsfaglige rådgivning i DIF. Desuden har DIF et stærkt internationalt element både på niveau 1 og 2, både i forhold til idrætsudøvelsen og i forhold til det organisatoriske niveau, hvor alle DIF's specialforbund (niveau 2) indgår i internationale sammenhænge.

DIF er den eneste af hovedorganisationerne, der driver en egentlig tv-kanal. Den hedder On-Sport og er webbaseret. På On-Sport vises indslag fra idrætsarrangementer, stævner og turneringer i ind- og udland, og indslagene fra On-Sport formidles til andre nyhedsmidler, så også arrangementer, der normalt ikke dækkes af danske medier, har mulighed for at blive eksponeret.

DIF's analyseafdeling Team Analyse, oprettet i 2012, er et andet af DIF's særtræk. Analyseafdelingen gennemfører undersøgelser og analyser for både DIF niveau 1 og specialforbundene og stiller resultaterne til rådighed for rekvirenterne og offentligheden.

Endelig har DIF Idrættens Hus, hvor der drives konference- og hotelvirksomhed.

DGI's særtræk

DGI er først og fremmest kendetegnet ved at tage udgangspunkt i foreningen og involvering i det nære samfund. Med sin historiske forankring har DGI altid haft fokus på foreningsudvikling og det frivillige engagement som drivkraft i lokalsamfundet.

Af specifikke særtræk for DGI kan nævnes, at DGI ud over traditionelle idrætsaktiviteter har aktiviteter som agility og friluftsliv på sit aktivitetsprogram.

DGI's Verdenshold er et andet DGI-særtræk. Verdensholdet er et hold af gymnaster på højeste niveau, der hvert andet år sendes ud på en ambassadørrejse for dansk gymnastik- og foreningsliv. Holdet afholder workshoper og opvisninger på skoler, idrætscentre, i flygtningelejre, i slum og på nogle af verdens berømte scener.

³⁰ Baseret på kvalitative interview i forbindelse med udredningen.

Landsstævnet er også et DGI-fyrtårn og en helt speciel konstruktion med en meget lang historie. Det afholdes hvert fjerde år og samler mange tusinde mennesker om idræt med fællesskabet i centrum. Landsstævnet byder på en vifte af idrætsaktiviteter, bl.a. gymnastik, fodbold, håndbold, badminton, agility, petanque og beachvolley.

DGI-huse og haller rådgiver om etablering, renovering og drift af idrætshaller, idrætshuse og sundhedscentre og etablerer i samarbejde med kommuner DGI-huse i en række af de større kommuner i Danmark – enten i form af nybyggeri, eller ved at eksisterende idrætscentre omdannes til DGI-huse. Dette facilitetsfokus og den direkte involvering i DGI-byen og DGI Karpenhøj kan også siges at være et særtræk for DGI.

DFIF's særtræk

DFIF er den eneste idrætsorganisation, der tager udgangspunkt i arbejdspladsen; desuden er et af DFIF's særtræk den eksplicite fokusering på sundhed. Dette illustreres bedst af DFIF's produkter: SundhedsCertificering og Sundhedsambassadøruddannelsen. Desuden er det et særtræk for DFIF, at målgruppen er relativt snævert defineret: DFIF's aktiviteter retter sig udelukkende mod motionisterne – unge, voksne og seniorer, men ikke børn. Fokus på unge er relativt nyt og er primært opstået i forbindelse med erhvervsskoleprojektet, som aktuelt er et af DFIF's centrale projekter.

DFIF har endvidere fokus på udvikling og afholdelse af tilbagevendende events, der kobler forskellige idrætter og skaber aktivitet også for en bred målgruppe, der rummer både medlemmer og ikke-medlemmer i en firmaidrætsforening og aktive og ikke-aktive personer. Der kræves heller ikke nødvendigvis nogle grundforudsætninger for at kunne deltage i mange af DFIF's aktiviteter.

1.1.3.4. AKTIVITETER UDEN FOR HOVEDORGANISATIONERNE

Indledning

I afsnittet beskrives aktivitetsniveauet i virksomheder, organisationer og foreninger, der arrangerer idrætsaktiviteter, og som ikke er medlemmer af en af de tre hovedorganisationer. Der er tale om en kvalitativ beskrivelse af disse virksomheder, organisationer og foreningers aktivitetsområder, herunder en beskrivelse af specifikke aktivitetsområder samt aktivitetsområder, der overlapper mellem dem og hovedorganisationerne. Endelig ses der med udgangspunkt i undersøgelsen "Danskernes motions- og sportsvaner 2011" på befolkningens idrætsaktiviteter udført på egen hånd.

Der findes ikke et samlet overblik over de aktører, som udbyder idræt uden at være medlem af en af de tre hovedorganisationer. Området er kendetegnet ved forskelligartede aktører, der, i større eller mindre omfang, tilbyder idræt eller motion til deres medlemmer. Nogle er kommercielle, andre modtager kommunal støtte og er organiseret som egentlige foreninger, mens andre igen er løst koblede netværk, som deler en idrætsinteresse, fysisk eller virtuelt.

Beskrivelsen af aktiviteterne er struktureret under følgende tre typer:

- De kommercielle idrætsudbydere
- De organiserede idrætsudbydere
- Den selvorganiserede idrætsudøvelse

Sammenfatning

Afsnittet beskriver eksempler på idrætsaktiviteter i den kommercielle sektor og peger på, at der i denne sektor i et vist omfang udbydes aktiviteter af samme type som de aktiviteter, der udbydes af hovedorganisationerne. Der ses endvidere overlap mellem nogle af de aktører, som udbyder traditionelle idrætsgrene på nye måder og hovedorganisationernes foreninger, uden at det er muligt at vurdere det præcise omfang.

Den organiserede idræt, der tilbydes af foreninger og organisationer, overlapper til en vis grad de aktiviteter, som udbydes af hovedorganisationerne, men det samlede omfang af idrætsudøvelse i dette regi er relativt begrænset. Endelig viser afsnittet af den individuelle idrætsudøvelse, at danskerne i meget høj grad dyrker idræt på egen hånd – det gælder særligt motionsløb, som er den mest udbredte idrætsaktivitet blandt danskerne.

De kommercielle idrætsudbydere

De kommercielle idrætsudbydere er generelt kendetegnet ved, at idræt, motion eller bevægelse er en ydelse, der tilbydes mod betaling. Derudover har de ikke, eller kun i meget ringe grad, frivillige engageret i aktiviteterne. De kommercielle idrætsudbydere er bl.a. fitnesscentre, danseskoler, yogacentre, golfcentre og initiativer, der tilbyder traditionel idræt, som f.eks. fodbold under alternative former eller aktiviteter som crossfit og fodboldgolf. Endvidere er der de kommercielle udbydere af rådgivning inden for idræt, træningsvejledning etc. samt udbydere af internetbaserede tjenester til sportsudøvere eller foreninger.

Fitnesscentre

Der er 506 fitnesscentre i Danmark¹ med omkring 750.000 brugere, hvilket fremgår af Tabel 1.² Tabellen viser ligeledes, at antallet af kommercielle fitnesscentre i perioden 2007-2012 er steget med 33 %.

Tabel 1. Udviklingen i antal kommercielle fitnesscentre

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Antal centre i alt	380	424	451	524	444	506
Antal kunder, ca.	410.000	480.000	550.000	540.000	650.000	750.000

Fitnesscentrene har et meget varieret udbud af aktiviteter. De tilbyder individuel styrketræning med brug af vægte eller maskiner, men i stigende grad også holdaktiviteter som f.eks. crossfit, aerobic i forskellige afskygninger, boksetræning, cykling, zumba eller bokwa. Aktiviteterne ændrer sig hele tiden, og fitnesscentrene er hurtige til at tilpasse deres tilbud til udviklingen af brugernes behov og trends i tiden.

Dansk Fitness og Helseorganisation (DFHO) organiserer omkring 200 fitnesscentre i Danmark, herunder de store kæder som Fitness.dk og Fitness World. DFHO varetager medlemmernes politiske, faglige og økonomiske interesser, herunder deltager som aktør på det idrætspolitiske felt. F.eks. er DFHO engageret i bekæmpelsen af motionsdoping.

DFHO oplyser, at der er over 600.000 danskere, der dyrker fitness og motion i medlemmernes centre, og at dette tal har været støt stigende over en årrække, hvilket ikke mindst afspejles i det samlede niveau for danskernes idrætsdeltagelse, jf. afsnit 1.1.3.1. og 1.1.3.2.

Fitnesskæderne henvender sig hovedsagligt til unge og voksne, men nogle fitnesscentre har også de senere år tilbudt aktiviteter til børn i 10-12 års alderen, f.eks. til børn, der skal tabe sig. DFHO anslår på baggrund af indberetninger fra deres medlemmer, at omkring 5 % af de i alt 600.000 træningsaktive i DFHO's medlemmers centre er børn og unge under 18 år.

Dans og yoga

Danseskoler er en anden gruppe af kommercielle udbydere. Skolerne tilbyder dans til alle aldersgrupper og mange forskellige typer af dans: pardans, jazzballet, hip hop, disco etc. Danseskolernes brancheorganisation, De Danske Danseskoler, organiserer 74 danseskoler. Dette antal har været nogenlunde konstant de seneste 10-12 år. Der er dog sket et stort fald fra 1960'erne, hvor der ifølge brancheforeningen var ca. 800 private danseskoler i Danmark. Der er ikke udarbejdet egentlig statistik på antallet af kunder i de private danseskoler, men brancheforeningen vurderer, at der er ca. 400 elever i alle aldre (både børn og voksne) pr. danseskole, dvs. at det anslås, at de private danseskoler aktiverer ca. 30.000 personer.

Der er et klart sammenfald mellem disse aktiviteter og de aktiviteter, som danseskoler og foreninger under DIF/Danmarks Sportsdanserforbund (DSF) tilbyder, men de gør det i hver sit regi. De Danske Danseskoler afholder ca. 50 turneringer om året inden for forskellige dansediscipliner, er medlem i en række internationale fora og har således også et elitearbejde. Det betyder, at der for de private danseskoler er et DM, et EM og et VM, og det samme er tilfældet for DSF. Der er næsten intet samarbejde mellem brancheorganisationen

¹ 2012-tal.

² Se afsnit 1.1.1.

De Danske Danseskoler og DIF/DSF. De Danske Danseskoler forklarer dette med, at danseskolerne og foreningerne er konkurrenter med hver deres organisations- og forretningsmodel³, der grundlæggende er forskellige.

Tilsvarende viser research, at der findes over 150 private yogacentre i Danmark, men der findes ingen officielle opgørelser over, hvor mange brugere eller medlemmer disse yogacentre har. Igen er der her sammenfald mellem de aktiviteter, som de private yogacentre tilbyder, og de tilbud om yoga/pilates m.v., der udbydes hos DGI og fitnesscentrene, samt den træning hos fysioterapeuter, som især handicappede benytter.

Golf

Et andet eksempel på kommercielle sportsudbydere er private golfbaner, som er organiseret i Foreningen Private Golfbaner. De privatejede golfbaner er kommet til de sidste 15-20 år, initieret af kapitalstærke privatpersoner, da etablering af en golfbane er bekosteligt. Der eksisterer 38 af denne type anlæg i Danmark i dag. På flere af de privatejede golfbaner er der en forening organiseret i Dansk Golf Union (et specialforbund under DIF), der står for alle eller størsteparten af aktiviteterne. Ifølge Foreningen Private Golfbaner er der 30.000 golfspillere, der benytter sig af foreningens privatejede golfbaner.⁴ Mellem de private golfbaner og golfklubberne, i f.eks. DGU/DIF, er der i højere grad tale om samarbejde end om konkurrence, da ejerne af de private golfbaner bruger klubberne til at sikre aktivitet i deres forretning.

Trav- og galopsport

I den danske trav- og galopsport er der i alt 11 ungdomsforeninger og travskoler. Til disse foreninger er der knyttet ca. 90 frivillige ledere, ca. 250 aktive børn og unge, der er kuske og ryttere på ca. 300 ponyer. I foreningerne er der ca. 500 passive medlemmer, som på den ene eller anden måde støtter de mange forskellige aktiviteter. Endvidere er der i trav- og galopsporten 110 professionelle aktører og 1.130 amatørtrænere og -kuske, ligesom der er 114 personer med montélicens (ridetrav).

Kommercielle udbydere af nye idrætter eller traditionelle idrætter på nye måder

De seneste år er der kommet flere typer af kommercielle udbydere af idræt. Et eksempel er Fodboldfabrikken, som er en virksomhed, der på timebasis udlejer fodboldbaner med kunstgræs, som bookes via deres hjemmeside. Der stilles bold, fløjte og trøjer til rådighed. Banerne er mindre end en traditionel fodboldbane, og der spilles en variant af fodbold, som ikke kræver helt så mange spillere på hvert hold. Fodboldfabrikken åbnede i København i oktober 2010, i Odense i 2012 og har åbnet et center med fire baner i Aarhus i foråret 2013. Firmaet⁵ ser sig selv som konkurrent til øvrige oplevelsestilbud og ikke som en konkurrent til fodboldklubberne, der henvender sig til en helt anden målgruppe. Den typiske bruger i Fodboldfabrikken er en mand i 30'erne, der tidligere har spillet fodbold i en forening. Der er også foreningsfodboldspillere, som bruger Fodboldfabrikken i vinterhalvåret. Fodboldfabrikken i København har ca. 15.000 brugere pr. måned i højsæsonen (september – marts), mens brugerantallet er væsentligt lavere om sommeren. Fodboldfabrikkerne i Odense og Aarhus har det samme antal brugere som København tilsammen og har også størst aktivitet i vinterhalvåret.

³ De private danseskoler er kommercielle virksomheder, der lever af at sælge en ydelse, hvorimod DIF/DSF ikke har et kommercielt sigte. Konkurrencen mellem de to grupper af udbydere betyder, at der ikke er noget incitament for samarbejde.

⁴ DGU har i alt 187 medlemsklubber med i alt 152.972 aktive og 18.510 passive medlemmer, og det formodes, at de 30.000 golfspillere, der bruger de private golfbaner, også tæller med i DGU's opgørelse, helt eller delvist.

⁵ Ifølge interview med Lars Kruse, leder af Fodboldfabrikken.

Et andet eksempel på kommercielle idrætsudbydere er virksomheder, som arrangerer idræts-events, men der eksisterer ikke noget overblik over antallet af disse virksomheder eller omfanget af deres aktiviteter, men kommerialiseringen og konkurrencen på eventområdet er tiltagende. YWC Sports⁶ er et eksempel på en virksomhed, der tilbyder specialiserede sportsevents. Virksomheden blev stiftet i 2009 og har siden 2010 stået bag Danmarks største triatlonstævne, Challenge Copenhagen, som blev afholdt første gang i sommeren 2010 med 1.637 tilmeldte triatleter. Siden er antallet af deltagere steget, og i 2012 tiltrak stævnet 2027 deltagere, der prøvede kræfter med ironmandistancen – 3,8 km svømning, 180 km cykling og 42,195 km løb. I 2011 lancerede YWC Sports 4:18:4 triatlonstævnet, som retter sig mere mod motionister.⁷ Der var i 2011 2.025 tilmeldte deltagere. Aktuelt foregår stævnet i København, Aarhus, Aalborg og Odense og har stigende deltagerantal.

Virtuelle platforme

Endelig er der den sidste gruppe af kommercielle aktører, der tilbyder virtuelle platforme til sportsudøvere eller foreninger. Det kan f.eks. være en mulighed for at dokumentere brugerens idrætsaktivitet (antal km løbet, gået eller cyklet, kalorier forbrændt etc.), mulighed for oprettelse af en træningsdagbog, fællesskab med andre og, i nogle tilfælde, ekstra tilbud i form af events, udfordringer eller andre centralt planlagte aktiviteter. Der kan også være tale om et forum for erfaringsudveksling – i nogle tilfælde verdensomspændende. De fleste af disse platforme retter sig primært mod løb, cykling, gang og styrketræning. Et eksempel er den danske virksomhed endomondo.com, der medio 2013 havde ca. 18 mio. registrerede brugere til sit gps-baserede tracking-community.

Overlap mellem aktiviteter i hovedorganisationerne og aktiviteter, der udbydes af kommercielle idrætsudbydere

Som det fremgår, er der på mange områder sammenfald mellem de aktiviteter, som tilbydes i kommercielt regi, og aktiviteter, der tilbydes inden for hovedorganisationerne. Sammenfaldene findes inden for idrætsgrene som fodbold, ridning, golf, dans og yoga, og derudover er der et overlap på fitnessområdet. Klubber og foreninger under hovedorganisationerne arrangerer også motionsevents. Specialiseret træning er også et aktivitetsområde, hvor man kan tale om overlap, idet den specialiserede træning, som kommercielle udbydere tilbyder deres kunder, i en vis udstrækning også stilles til rådighed for medlemmer i de organiserede klubber og foreninger.

⁶ I sommeren 2013 er YWC Sports blevet købt af den amerikanske virksomhed World Triathlon Corporation, WTC, der står bag Ironman-konkurrencerne.

⁷ 4:18:4 er et minitriatlon med 400 meter svømning, 18 km cykling og 4 km løb.

De organiserede idrætsudbydere

I gruppen af organiserede idrætsudbud, der ikke er organiseret under de tre hovedorganisationer, findes en bred vifte af aktører, herunder:

- Folkeoplysningsforbund
- Interesseorganisationer
- Gadeidræt

Folkeoplysningsforbund

I folkeoplysningsforbundene er udgangspunktet, at udbuddet af aktiviteter skal afspejle samfundet. En interesse og et behov for bevægelse hos voksne danskere skal derfor også afspejles i tilbuddene. Der er således et stort udbud af motions- og idrætsrelaterede aktiviteter i et forbund som eksempelvis LOF, AOF og FOF. Aktiviteterne omfatter f.eks. yoga, pilates og svømning. Man har ligeledes fokus på sundhed i form af kost/ernæring m.v. Oplysningsforbundene henvender sig i princippet til andre målgrupper end de målgrupper, de etablerede idrætsforeninger henvender sig til. Konkurrence samt deltagelse i stævner og turneringer er ikke målet med den form for motion, der tilbydes, og der tages hensyn til særlige målgrupper i udbuddet af aktiviteter (f.eks. svømning i varmtvandsbassin til ældre, handicaphold m.v.). Samtidig er udøvelsen af bevægelsesaktiviteter mindre forpligtende, idet brugeren køber en ydelse, som han eller hun kan benytte sig af i større eller mindre grad. Således melder nogle sig på et hold og betaler for det, men kommer kun halvdelen af gangene. Instruktørerne er desuden ansatte og ikke frivillige. Generelt udgør aftenskolerne en mindre del af den samlede idrætsdeltagelse. I 2011 dyrkede ca. 3 % af danskerne idræt i aftenskoleregi. Der er tale om et fald fra 5 % i 2007.⁸

I 2012 havde FOF 40 lokale foreninger i hele landet og dækkede 82 % af landets kommuner. FOF anslår selv, at 20-25 % af de i alt 450.000 timer, som FOF tilbød sine brugere i 2012, havde et motions- eller bevægelsessigte. Det er således mellem 90.104 og 112.500 timer pr. år. Der findes ingen nyere analyser af, om kunderne til folkeoplysningens idræts- og motionsaktiviteter også dyrker idræt i andre sammenhænge – i foreninger eller individuelt.

Interesseorganisationer

Der udbydes også idræt i en række interesseorganisationer, men der findes ikke noget overblik over udbredelse og omfang. Nedenstående er eksempler på interesseorganisationer, der bruger idræt og motion som middel – eller som ét middel ud af flere – til at fremme deres formål.

Dansk Skoleidræt er skoleidrættens interesseorganisation. Dansk Skoleidræt er den eneste organisation, der arbejder på at fremme folkesundheden ved at sætte fokus på idrætsfagets vilkår og på børns muligheder for daglig bevægelse med henblik på at fremme deres sundhed, læring og trivsel. Organisationen gennemfører en række større landsdækkende aktiviteter og turneringer rettet mod alle landets skoler, dvs. både folkeskoler og privatskoler. Målgruppen for aktiviteterne og turneringerne indbefatter alle skoleelever. Det sker gennem Skolernes Motionsdag, Legepatruljen, Skolesport, Høvdingebold i Skolen, Sæt Skolen i Bevægelse, Specialskolernes Landsidrætsstævne, skolestævner i fodbold, håndbold, atletik, volleyball og basketball m.v.

Desuden producerer Dansk Skoleidræt forskellige skoleidrætsmærker, udgiver undervisningsmaterialer og magasinet *Idræt i skolen* samt tilbyder kurser for idrætslærerne.

⁸ Jf. Danskernes motions- og sportsvaner 2011.

Dansk Skoleidræt har 15 kredsforeninger med kontakt til skoleidrætsudvalgene i kommunerne og idrætsudvalgene på skolerne. Kredsforeningerne arrangerer aktiviteter lokalt – både uafhængigt af og i samarbejde med landsorganisationen. I alt udbyder kredsforeningerne årligt omkring 500 aktiviteter til landets skoler. Skolerne kan individuelt være medlem af en kredsforening, eller kommunen kan oprette et kollektivt medlemskab for alle skolerne i kommunen. Samlet set er ca. 65 % af skolerne medlem af en kredsforening, og Dansk Skoleidræt tilbyder dermed idrætsaktiviteter for omkring 700.000 skolebørn.

Dansk Skoleidræt modtager tilskud fra Kulturministeriet og fra Undervisningsministeriet. Samlet set udgør de offentlige midler ca. 25 % af den totale omsætning, mens resten er fondsbevillinger. Dansk Skoleidræt samarbejder både med DGI og DIF om konkrete aktiviteter, og en enkelt aktivitet involverer alle tre organisationer (Kroppen i Skolen).

Ældre Sagen er en almennyttig forening, hvis formål er, at alle skal kunne leve et godt og langt liv. Ældre Sagen arbejder for de ældres interesser og har et bredt spektrum af aktiviteter og tilbud til deres medlemmer, herunder motion og bevægelse. Der findes ikke nogen særskilte opgørelser over motions- og bevægelsesaktiviteterne.

Ældre Sagen havde i 2011 38.000 brugere af deres motionstilbud, der er organiseret i 200 lokalafdelinger med i alt 1.046 frivillige.⁹ Der er tale om en stigning over tid, både i antallet af brugere og motionsfrivillige. Ældre Sagen er primært finansieret gennem kontingentbetalinger. I Ældre Sagen er der fokus på motionstilbud til de mindre mobile ældre, mens der i lokalafdelingerne i lige så høj grad er fokus på at skabe attraktive medlemstilbud med et socialt indhold, f.eks. bowling, golf/crocket kombi, petanque. Ældre Sagen laver eksempelvis kurser til svage ældre i stavgang, stoletræning, træning i naturen m.v. I Ældre Sagen oplever man også, at motion i fitness- og træningscentre er i fremvækst, og derfor har Ældre Sagen indgået samarbejdsaftaler med de store fitnesscentre.

Landsforeningen af Væresteder (LVS) er en forening for mere end 100 væresteder i Danmark. Sekretariatet bistår værestederne med rådgivning, hjælp til projektudvikling og kurser. LVS tilbyder også aktiviteter for værestedsbrugerne og dannede i 2006 Idrætsorganisationen Dansk Væresteds Idræt (IDVI) med det formål at skabe idrætsaktiviteter for værestedsbrugerne gennem idrætsklubber og foreninger på væresteder, bosteder og behandlingssteder. For LVS er idræt blot et af mange redskaber i det sociale arbejde. Formålet er, at socialt udsatte, som misbrugere og hjemløse, gennem motion og idræt styrker sundhed, sociale netværk og kompetencer.

IDVI har en brugerbestyrelse med repræsentanter for LVS. IDVI repræsenterer omkring 100 idrætsklubber i regi af de enkelte væresteder, der er medlemmer af IDVI. De enkelte væresteder organiserer selv deres brugere i klubber eller hold, og organiseringen er derfor mere løs, end den man ser i de traditionelle idrætsforeninger. Flere steder kan brugerne frit melde sig til og fra de enkelte aktiviteter, såsom fodbold, badminton, atletik, softball, bueskydning og meget andet. IDVI har sit eget fodboldlandshold, Udsatte Landsholdet. LVS anslår, at der i perioden 2006-2010 har været 10.000 brugere af Dansk Væresteds Idræt, hvoraf 4.000 anslås at være gengangere.

LVS har arrangeret større arrangementer som Udsatte Legene 2009 og Tour de Udsat og er bl.a. aktuel med Social Inclusion Games, som er et internationalt sportsstævne. LVS indgik i 2012 et partnerskab med DGI, som var en forudsætning for, at foreningen kunne få midler fra Socialministeriets Fælles Ansvar II-program. Partnerskabet og midlerne til LVS udløber i november 2015. LVS har tillige samarbejdet med DFIF gennem en årrække.

⁹ Kilde: <http://www.aeldresagen.dk/temaer/Sider/Hold-dig-i-form.aspx?Emne=Motion>

Gadeidræt

Der findes en række foreninger og grupperinger, der udbyder idræt og motion i forskellige afskygninger, som ikke er medlemmer af hovedorganisationerne, og som hverken er folkeoplysningsforbund eller gængse interesseorganisationer, men som organiserer eller rammesætter forskellige former for gadeidræt. "Gadeidrætten" er en fælles betegnelse, der omfatter en række af disse forskellige grupperinger. I nogle tilfælde er der tale om organisationer og foreninger, i andre tilfælde er der tale om grupperinger eller netværk af mere eller mindre fast, institutionaliseret karakter. Idrætsaktiviteterne spænder over parkour, gade fodbold, Hacky Sack, Roller Derby, skateboarding, streetbasket, BMX og meget andet.

Gadeidrætsorganisationen GAM3 har i efteråret 2013 gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt disse grupperinger, hvoraf en del er egentlige foreninger med vedtægter og medlemmer, mens andre ikke optager medlemmer eller kun tilbyder selvorganiserede aktiviteter eller aktiviteter, der betales et engangsbeløb for. Ifølge denne spørgeskemaundersøgelse er antallet af medlemmer støt stigende, ligesom aktiviteten vurderes at være det. GAM3 anslår, at over 7.000 er medlemmer af en gadeidrætsforening eller gruppering.

I undersøgelsen angiver foreningerne/grupperingerne, der arrangerer forskellige typer af events og turneringer, at de tilsammen årligt har over 50.000 deltagere i gadeidrætsarrangementer. Her kan en del deltagere naturligvis være gengangere. Halvdelen af foreningerne/grupperingerne, der deltog i GAM3's spørgeskemaundersøgelse, er oprettet inden for de sidste fem år, mens resten, på nær nogle få, er stiftet i anden halvdel af nullerne.

Siden januar 2013 har en arbejdsgruppe bestående af organisationer på området arbejdet på at etablere paraplyorganisationen GADEIDRÆT, der har til formål at udvikle og udbrede gadeidrætten i Danmark. Målgruppen for organisationen er i udgangspunktet folk i alle aldre, men dog med fokus på unge. GADEIDRÆT skal efter planen rumme medlemmer, som både er gadeidrætsorganisationer og gadeidrætsfaciliteter, og organisationen skal støtte aktiviteter, faciliteter og uddannelse på området.

Overlap mellem aktiviteter i hovedorganisationerne og aktiviteter, der udbydes af de organiserede idrætsudbydere

Der ses et overlap mellem aktiviteterne i hovedorganisationerne og aktiviteter i den organiserede del uden for hovedorganisationerne. I folkeoplysningen er det primært gymnastik og fitnessaktiviteter, der overlapper, mens interesseorganisationer også overlapper på andre idrætsgrene, såsom fodbold, cykling, håndbold m.v. Inden for de nye idrætter er der også overlap til hovedorganisationerne. I nogle tilfælde fordi den dyrkede idræt (f.eks. rulle-skøjteløb), som udgangspunkt, også findes i hovedorganisationerne, men også fordi hovedorganisationerne – ikke mindst DGI – har ladet sig inspirere af gadeidrætten. I gadeidrætten ses desuden, at man bevæger sig mod en øget foreningsdannelse, da denne form giver mulighed for at få tilskud under folkeoplysningsloven og forenkler kontakten med kommuner og potentielle sponsorer.

Den selvorganiserede idrætsudøvelse

Den selvorganiserede idrætsudøvelse omfatter de idrætsaktiviteter, der ikke foregår i en organiseret ramme, men på egen hånd. F.eks. badminton i en lejet idrætsfacilitet, skøjtølb på byens pladser, løbeturen i skoven eller søndagssvømmningen i den lokale svømmehal.¹⁰

Danskernes idrætsdeltagelse foregår overvejende på egen hånd. Det gælder 58 % af danskerne, jf. Danskernes motions- og sportsvaner 2011. Undersøgelsen viser dog samtidig et lille fald i denne andel siden 2007, jf. også delafsnit 1.1.1.3.¹¹

I Tabel 2 ses en oversigt over de mest populære aktivitetstyper fordelt på organisering.

Tabel 2. De 14 mest populære voksenidrætters organisering (%)¹²

	Total andel aktive	De aktives organiseringsformer					
		På egen hånd	Klub/forening	Privat center	Arbejdsplads	Aftenskole	Anden sammenhæng
Jogging/motionsløb	31	90	7	7	4	0	4
Styrketræning	24	33	20	45	5	<1	5
Vandreture	23	88	5	2	1	<1	7
Aerobic/Zumba	12	12	40	41	5	3	4
Gymnastik	12	18	53	12	4	7	13
Svømning	12	68	19	8	2	<1	7
Spinning/kondicykel	11	36	18	42	5	0	3
Fodbold	9	25	65	5	11	0	17
Landevejscykling	8	87	13	4	4	0	3
Badminton	6	21	69	7	5	0	8
Yoga	6	35	17	32	2	12	7
Golf	5	28	76	7	2	0	3
Dans (alle former)	5	17	52	19	1	4	11
Mountainbike	4	85	17	3	1	0	8

A. Den voksne befolkning defineret som personer på 16 år og derover.

Motionsløb er, overordnet set, den mest populære idrætsaktivitet blandt voksne og er også en aktivitet, der i helt overvejende grad er selvorganiseret. Knap hver tredje voksne dansker (31 %) har dyrket motionsløb regelmæssigt inden for det seneste år, og 90 % af de personer, der dyrker motionsløb, gør det på egen hånd. De mest populære faciliteter til idræt for voksne er da heller ikke egentlige idrætsfaciliteter, men offentlige områder som naturen/skoven og veje, gader og fortove i byen, hvor mange netop dyrker motionsløb.¹³

Vandreture er ligeledes en meget populær aktivitet. 23 % af befolkningen vandrer, heraf 88 % på egen hånd. Endelig foregår cykling og svømning også i vid udstrækning på egen hånd.

¹⁰ Definition, jf. Breddeudvalgets rapport "Idræt for Alle" 2009.

¹¹ Udviklingen i tid belyses kun fra 2007 til 2011. Jf. også delafsnit 1.1.1.3, er det kun validt at sammenligne undersøgelserne Danskernes motions- og sportsvaner 2007 og Danskernes motions- og sportsvaner 2011 hvad angår andelen, der dyrker idræt på egen hånd.

¹² Summen på tværs af tabellen i de enkelte rækker overstiger 100 %, fordi udøverne benytter sig af flere forskellige organiseringsformer. Således kan en motionist både løbe på egen hånd og i en klub/forening.

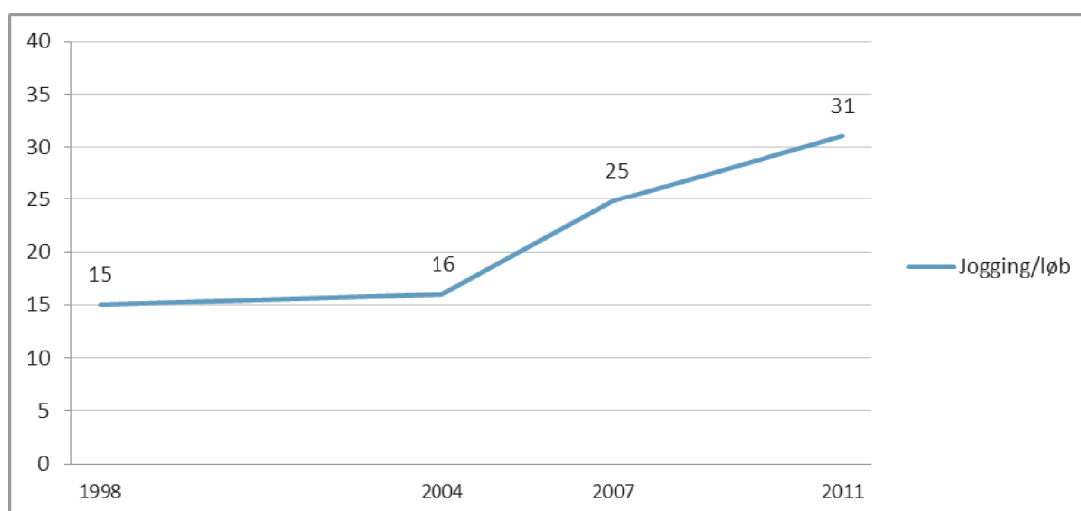
¹³ Jf. Danskernes motions- og sportsvaner 2011.

For mange af aktiviteterne gælder det, at de både praktiseres som idræt i forening/klub og på egen hånd. Eksempelvis spiller 65 % fodbold i foreningsregi, mens 25 % gør det på egen hånd. 35 % af de voksne, som dyrker yoga, gør det på egen hånd, mens 17 % gør det i foreningsregi.

Andelen, der dyrker motionsløb, er steget markant siden 1998, jf. Figur 1 – fra 15 % i 1998 til 31 % i 2011. Set på tværs af aktivitetstyper er motionsløb den eneste aktivitet, hvor der er tale om en markant stigning over tid.

Figur 1. Andel af den voksne befolkning, der dyrker jogging/løb regelmæssigt (1998-2011, %)

1998: Her er der spurgte: "Hvilke former for motion (sport) har De dyrket regelmæssigt i det sidste år? – Og på hvilken måde?", medtaget er: "Har dyrket regelmæssigt i det sidste år: Jogging/motionsløb".

2004: Her er der spurgte: "Hvilke former for motion (sport) har du dyrket regelmæssigt inden for de sidste 12 måneder? Og på hvilken måde?", medtaget er: "Har dyrket regelmæssigt det sidste år: Jogging/motionsløb/orienteringsløb".

2007: Her er der spurgte: "Hvilke former for motion/sport har du dyrket regelmæssigt inden for de seneste 12 måneder? – Og i hvilken sammenhæng?", medtaget er: "Har dyrket regelmæssigt det seneste år: Jogging/motionsløb".

2011: Her er der spurgte: "Hvilke former for sport/motion har du dyrket regelmæssigt inden for de seneste 12 måneder? – Og i hvilken sammenhæng?", medtaget er: "Har dyrket regelmæssigt det seneste år: Jogging/motionsløb".

I 1998, 2004, 2007 og 2011 er den voksne befolkning defineret som personer på 16 år og derover.

Både kvinder og mænd dyrker sport/motion på egen hånd, og samtlige aldersgrupper, med undtagelse af gruppen 70+, har en deltagelse på over 50 %. (jf. Tabel 3).

Tabel 3. I hvilken sammenhæng dyrker du sport/motion? Fordelt på køn og alder (%) A

	Total	Køn		Alder						
		Kvinder	Mænd	16-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
På egen hånd	58	59	58	58	68	67	63	58	54	38
Klub/forening	41	37	45	58	44	43	39	39	38	33
Privat center	20	22	17	23	32	20	19	19	15	12
Arbejdspladsen	5	4	7	6	6	10	7	7	2	<1
Aftenskole	3	5	<1	2	1	2	2	3	4	5
Anden sammenhæng	11	11	11	25	14	8	8	8	11	13

A. Den voksne befolkning defineret som personer på 16 år og derover.

Også mange børn dyrker sport/motion på egen hånd i fritiden, men foreningerne er dog omdrejningspunktet for langt størstedelen af børnene. 86 % af børnene dyrker sport/motion i en forening, mens knap halvdelen dyrker sport/motion på egen hånd (jf. Tabel 4).

Tabel 4. I hvilken sammenhæng dyrker du sport/motion? Fordelt på køn og alder (%)^A

	Total	Køn		Alder		
		Piger	Drenge	7-9 år	10-12 år	13-15 år
Klub/forening	86	85	87	90	85	82
På egen hånd	46	39	52	44	43	51
SFO/fritidsklub	21	16	26	38	18	7
Privat center	9	12	6	8	8	12
Anden sammenhæng	20	18	18	19	24	19

A Børn i alderen 7-15 år.

I Tabel 5 ses et overblik over de mest populære børneidrætters organisering. Rulleskøjter/skateboard og cykelsport er de to børneidrætter ud af de 15 mest populære, som har den største grad af selvorganisering i 2011. Der er således 88 % af de børn, der står på rulleskøjter/skateboard, som dyrker aktiviteten på egen hånd, mens det gælder for 78 % af de børn, som dyrker cykelsport. Omvendt for svømning, hvor 60 % af de børn, som svømmer, svømmer i klub/forening, mens 26 % gør det på egen hånd.

Tabel 5. De 15 mest populære børneidrætters organisering (%)^A

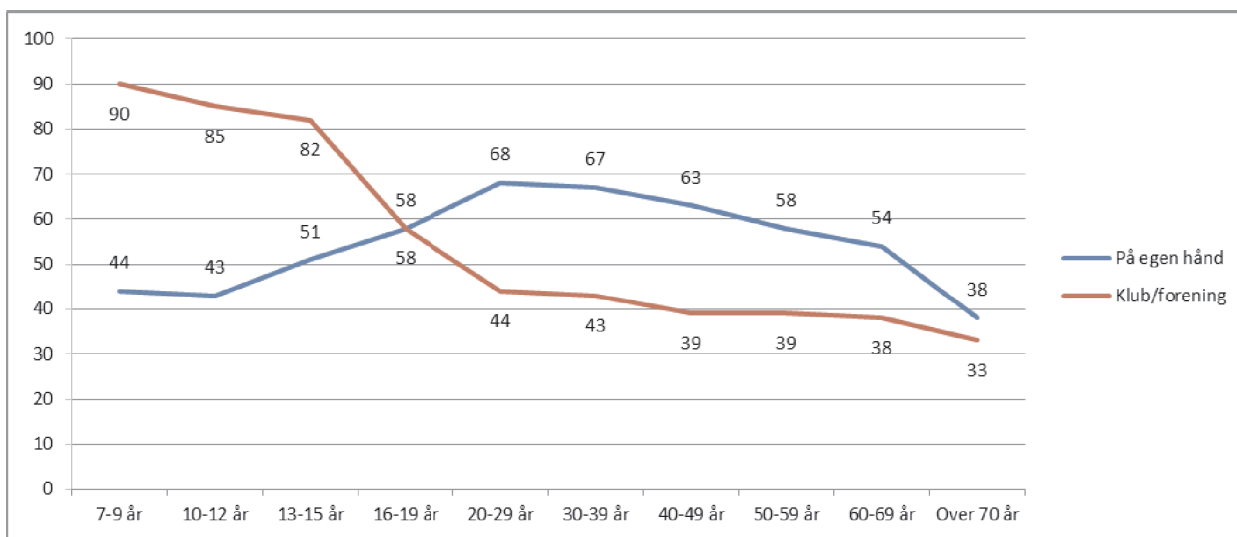
	Total andel aktive	De aktives organiseringsformer				
		Klub/forening	På egen hånd	SFO/fritidsklub	Privat center	Anden sammenhæng
Fodbold	46	82	30	22	<1	10
Svømning	38	60	26	10	2	16
Gymnastik	27	74	5	9	1	17
Jogging/motionsløb	20	2	67	11	2	26
Håndbold	20	91	8	5	1	3
Rulleskøjter/skateboard	17	3	88	12	1	8
Badminton	16	74	11	7	2	9
Dans (alle former)	13	53	13	11	25	8
Ridning	10	63	27	3	17	6
Vandreture	10	6	68	10	3	25
Styrketræning	9	29	48	2	22	10
Bordtennis	9	21	37	49	1	12
Kampsport	6	86	8	5	3	3
Tennis	6	71	25	3	1	6
Cykelsport	5	15	78	5	1	12

A Børn i alderen 7-15 år.

Sammenfattende er det en markant tendens, at der fra barndom til ungdom og voksenliv sker et kraftigt fald i foreningsdeltagelsen og omvendt en kraftig stigning i udøvelsen af sport/motion på egen hånd (jf. Figur 2). Kurven for udøvelse på egen hånd begynder dog at falde igen for de 40-49-årige og falder støt frem mod 70+. For de 16-19-årige gælder det, at foreningsdeltagelsen og udøvelsen på egen hånd ligger på det samme niveau.

Figur 2. I hvilken sammenhæng dyrker du sport/motion? Fordelt på alder (2011, %)

2011: Voksne (16 år og derover) – Her er der spurgt: "Hvilke former for sport/motion har du dyrket regelmæssigt inden for de seneste 12 måneder? – Og i hvilken sammenhæng?", medtaget er: "Klub/forening" samt "På egen hånd".

2011: Børn (7-15 år) – Her er der spurgt: "Hvilken slags sport/motion har du gået fast til eller dyrket meget i det seneste år? Og på hvilken måde?", medtaget er: "Klub/forening" samt "På egen hånd".

1.1.3.5. DEN SAMFUNDSMÆSSIGE BETYDNING AF UDVIKLINGEN PÅ IDRÆTSOMRÅDET

Indledning

I dette afsnit ses nærmere på den samfundsmæssige betydning af idrætsdeltagelse for danskerne, herunder:

- Idrætsdeltagelsens kulturelle og kulturpolitiske dimension
- Idrætsdeltagelsens betydning for samfundsøkonomien i Danmark
- Idrætsdeltagelsens betydning for danskernes sundhed
- Idrætsdeltagelsens betydning for den sociale dimension

Afsnittet beskriver væsentlige temaer inden for de pågældende områder og er skrevet på baggrund af gennemgang af eksisterende litteratur på området.

Idrætsdeltagelsens kulturelle og kulturpolitiske dimension

I den danske diskurs om idrættens kulturelle betydning har der i grove træk været fokuseret på idrætten som en værdi i sig selv og idrætten som et redskab til at nå andre mål.

I de seneste år har det især været den sidstnævnte tilgang, der har domineret, altså idrætten som et redskab til at nå andre mål: integration, vækst, beskæftigelse etc., og i dette afsnit skitseres endnu et par eksempler herpå, nemlig *idræt og idrætsorganisationerne som demokratisk drivkraft* og idrætten som *underholdning*. Endvidere beskrives, hvordan idrætten kan ses som en kulturel aktivitet i sig selv – som kulturpolitikens kropslige dimension.

Idrætsforeningerne som demokratisk drivkraft

Den demokratiske organisationsform, der først og fremmest karakteriserer foreningerne og de frivillige organisationer, er i denne optik uløseligt forbundet med det moderne demokrati, bl.a. som en af de grundlæggende frihedsrettigheder i Grundloven, der giver borgerne retten til at danne forening, og dermed gå sammen med ligesindede i en mangfoldighed af nære fællesskaber uden at staten dikterer indholdet af disse fællesskaber. Denne opfattelse bygger på en antagelse om, at det er i foreningerne og organisationerne, at borgernes ønsker og interesser dannes, udveksles, artikuleres, omformes til politiske krav¹ og konkrete handlinger, når aktive medborgere tager medansvar for fællesskabet. Det antages også, at der sker en skoling i de demokratiske principper, procedurer og spilleregler samt en opdragelse til dialog, tillid og gensidighed i foreningerne.² Hvorvidt denne skoling i realiteten finder sted, bliver der imidlertid i helt ny forskning sat spørgsmålstegn ved.³

Idrættens betydning for national identitet – og læring hos den enkelte

Idrættens betydning for kulturen kan også betragtes i et underholdningsperspektiv. F.eks. peges der på, at fællesskabet omkring store idrætsbegivenheder kan være med til at skabe normer for de gode fællesskaber baseret på gensidighed og respekt for forskellighed. Kavet-

¹ Frivillighed og nonprofit i Danmark – omfang, organisation, økonomi og beskæftigelse, Boje, Thomas P og Ibsen, Bjarne (2006).

² Ibid.

³ Få faste frivillige og passive medlemmer presser foreningen, artikel på www.dgi.dk

sos og Szymanski (2010) peger på, at store events kan skabe mere u håndgribelige effekter, f.eks. lykke- og velfærdseffekter i befolkningen⁴, som mødes i begejstringen over et landshold, der vinder, eller en atlet, der kommer øverst på sejrsskamlen. Dette skaber samhørighed og fornemmelse af fællesskab, men det er dog svært at finde relevant empirisk bevis produceret i en dansk kontekst for dette.

I forlængelse af dette kan egen idrætsudøvelse bidrage til udviklingen af den enkeltes evner og identitet. Dette ses tydeligt i f.eks. fitnesskulturen og den selvrealisering, som den kan ses som udtryk for. Idrætten kan være en meget konkret måde at arbejde med sig selv med at sætte sig delmål og mål og derved være en måde at udvikle kompetencer, der har betydning ud over idrætsarenaen. Endvidere er det videnskabeligt dokumenteret, at fysisk aktivitet fremmer indlæring i ordets brede forstand hos både unge og ældre.⁵

Idrætten som en kulturel aktivitet i sig selv

Idrætten kan også ses som en kulturel aktivitet i sig selv, på linje med f.eks. teater, musik og malerkunst. Man kan både være udøvende, som beskrevet ovenfor, eller tilskuer, og således kan idrætten sidestilles med de øvrige kulturformer. Den nyeste undersøgelse af danskernes kulturvaner viser f.eks., at 31 % af befolkningen har været til et sportsarrangement som betalende tilskuer inden for det seneste år (2011-2012), og at 36 % har været til et sådant arrangement for mere end et år siden. Tallene for, hvor mange der mindst en gang om året går til et sportsarrangement som betalende tilskuer, har været konstant eller endog svagt stigende siden 1987.⁶

Endelig påvirkes på forskellig vis samfundet gennem de historier, der fortælles fra idrætten, hvad enten de er positive: om store bedrifter, viljestyrke og "en sund sjæl i et sundt legeme", eller mere negative om dopingmisbrug eller snyd.

Idrætsdeltagelsens betydning for samfundsøkonomien

I forskningen og i den offentlige diskurs er der fokus på forskellige aspekter af idrætsdeltagelsens indflydelse på samfundsøkonomien i Danmark. Nogle af disse behandles i dette afsnit. Det drejer sig om udviklingen i den kommercielle del af idrætten og idrætsdeltagelsens indirekte bidrag gennem f.eks. værdien af det frivillige arbejde, der sker i foreningslivet, udviklingen af uddannelserne inden for idrætten, idrættens bidrag i form af opbygning af realkompetencer gennem det frivillige leder- og trænerarbejde samt idrættens betydning i form af besparelser i andre sektorer, f.eks. sundhedssektoren. Endelig har man også både i idrættens organisationer og forskningen haft fokus på den til idrætsevents tilknyttede oplevelsesøkonomi.

En øget kommercialisering af idrætssektoren

I Breddeidrætsudvalgets rapport fra 2009⁷ blev det beskrevet, hvordan den øgede kommercialisering af idrætssektoren er sket på tre niveauer; *i dele af eliteidrætten* er der sket en udvikling i retning af en egentlig industri, *i dele af breddeidrætten* er der sket en stærk stigning i antallet af kommercielle operatører og desuden på det *generelle sportsmarked – salg og markedsføring* af sportsudstyr – som også har været i vækst over de seneste årtier.

⁴ Økonomiske effekter og idrætsbegivenheder: Kan sport give vækst? (2012) Rasmus K. Storm, Idrættens Analyseinstitut, Forum for Idræt.

⁵ Fysisk aktivitet og læring – en konsensuskonference, Kunststyrelsen, 2011.

⁶ Danskernes Kulturvaner – 2012, Epinion og Pluss Leadership, for Kulturministeriet, 2012.

⁷ Idræt for alle, Breddeudvalget (2009), s. 89.

Eksempler på, hvordan eliteidrætten gennem professionelle klubbers omsætning påvirker samfundsøkonomien, findes i dag inden for fodbold, håndbold, ishockey og cykling⁸, hvor hovedparten af klubberne i toppen af deres ligaer i dag fungerer som kommercielle selskaber med betydelig økonomisk volumen. De professionelle fodboldklubbers omsætning er eksempelvis, trods de seneste års nedgang, stabiliseret på omkring 2,3-2,4 mia. kr. om året.⁹ Der kan endvidere henvises til, at DIF selv har opgjort den samfundsmæssige værdi af DIF-organisationernes frivillige virke til 17 mia. kr.¹⁰

Et andet kommercielt område af idrætten er trav- og galopsporten, der hovedsageligt består af træning og salg af trav- og galopheste samt drift af trav- og galopbaner og spil på heste. Analyser af området foretaget for HFF af Dansk Landbrugsrådgivning. anslår, at den samlede omsætning set på tværs af alle aktiviteter på området er ca. 2 mia. kr., og at der kan peges på beskæftigelseeffekt i størrelsesordenen 1.500 fuldtidsbeskæftigede.¹¹ Der foreligger ikke andre analyser af området.

Den øgede vækst i den kommercielle breddeidræt bidrager også direkte til samfundsøkonomien. Opgørelser fra DFHO viser, at omsætningen i fitnessbranchen er steget fra knap 1 mia. kr. før årtusindskiftet til mellem 2,5 og 3 mia. kr. i dag (årets priser). Det svarer til godt en fordobling udregnet i faste priser. Dertil kommer andre kommercielle aktører som rideskoler, golfbaner og danseskoler, som også direkte bidrager til samfundsøkonomien. Der er dog ingen samlede opgørelser over størrelsen af dette bidrag.

Endelig bidrager den danske sportsbranche (salg og markedsføring af sportsudstyr) også til samfundsøkonomien. Branchen har formået at fastholde væksten, også gennem de sidste år, hvor samfundsøkonomien ellers har været præget af nedgang.¹² Denne tendens underbygges af statistik fra Danmarks Statistik, som viser, at danskernes forbrug af sportsudstyr fra 2008-2012 er steget med 15 %, samtidig med at forbruget af tøj og sko i samme periode er faldet med 8 %.¹³

På EU-plan har man også i de senere år fået øjnene op for, at sport er en vigtigt økonomisk sektor. Nyere undersøgelser, som er udarbejdet af en arbejdsgruppe i EU, værdiansætter sport i EU (EU-27) til næsten 300 mia. euro, hvilket svarer til mere end landbrug, skovbrug og fiskeri tilsammen.¹⁴ Sammenlignet med de øvrige EU-lande ligger Danmark over de europæiske gennemsnit med en bruttoværditilvækst på 1,82%-2,12 % samt en idræts- og sportsrelateret jobskabelse på 2,12-2,52 %, alt efter om man benytter en smal eller bred definition af aktiviteter relateret til sport og idræt.^{15 16}

Den samfundsøkonomiske gevinst ved frivilligt arbejde

En anden måde at se på idrættens betydning for samfundsøkonomien er ved at se på en beregnet værdi af det frivillige engagement i foreningslivet. I Danmark udfører ca. 11 %¹⁷ af

⁸ Storm, Rasmus K og Brandt, Henrik (red.) (2008): Idræt og sport i den danske oplevelsesøkonomi.

⁹ Storm, Rasmus K: Fodboldøkonomien 2012: Et svært år for flere danske superligaklubber, artikel på www.idan.1.7.2013.

¹⁰ DIF har opgjort, at DIF-idrættens 344.000 frivilliges indsats har en årlig værdi på 17 mia. kr., hvis de frivillige skulle have en gennemsnitsløn for deres træner- og ledergerninger i idrætsforeningerne. Se www.dif 13.01.2013.

¹¹ Dansk Landbrugsrådgivning, Landscenter Heste.

¹² Idræt for Alle, Breddeudvalget (2009) s. 100 og www.dsf.dk for årene 2007 – 2012.

¹³ Udtræk fra Danmarks Statistik på sportsudstyr. Sportsudstyr inkluderer også camping.

¹⁴ Study on the Contribution of Sport to Economic Growth and Employment in the EU, (2012) SportsEconAustria for the EU Commission s.99-100.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Den brede definition tager sektorer med, som har tilknytning til sport, som tv, der sender sport, hoteller, der har sportsfolk boende. Den snævre definition inkluderer både sportsorganisationer, sportsfaciliteter og produktion af sportudstyr, sko, tøj etc.

¹⁷ Idræt for Alle, Breddeudvalget (2009) s. 100 og www.dsf.dk for årene 2007-2012.

den voksne befolkning frivilligt arbejde i idrætsforeninger¹⁸, hvilket svarer til, at hvert fjerde foreningsmedlem bidrager med sin arbejdskraft i en idrætsforening. Hypotetisk kunne dette arbejde i 2012 omregnes til en samfundsøkonomisk værdi på 12,7-17 mia. kr. pr. år. Det fremgår af et notat, som DGI har fået udarbejdet.¹⁹ DIF har fået udarbejdet et lignende notat, der anslår, at værdien alene for de DIF-organiserede foreninger er 17 mia. kr. – altså højere end i det ovenfor nævnte notat. Forskellen ligger bl.a. i, hvilken timepris der anvendes i beregningerne, samt at der i den slags analyser er omfattende metodemæssige afgrænsningsproblematikker, hvilket understreger, at en opgørelse af den egentlige økonomiske værdi af frivilligt arbejde i idrætsorganisationer ikke lader sig gøre objektivt og eksakt.²⁰

En afledt effekt af engagementet i idrætsforeninger og i frivilligt arbejde knytter sig til uddannelse og kompetenceudvikling.

Som beskrevet tidligere står idrættens hovedorganisationer for en omfattende kursusvirksomhed, hvor det anslås, at 75.000-80.000 frivillige ledere, trænere og idrætsaktive foreningsmedlemmer årligt deltager.²¹ Såfremt man forudsætter, at disse aktiviteter i nogen grad medvirker til kompetenceopbygning, og at disse kompetencer kan bruges uden for foreningerne, kan man udlede, at dette måske bidrager indirekte til samfundsøkonomien. Men idet der endnu ikke foreligger egentlige analyser af denne sammenhæng, skal dette tages med et vist forbehold.

Den samfundsøkonomiske gevinst ved afholdelse af store idrætsbegivenheder

Tiltrækning af store idrætsbegivenheder har været i fokus i idrætspolitikken i en årrække. Etablering af SEDK og Handlingsplanen for tiltrækning af store idrætsbegivenheder til Danmark er eksempler på dette. I forbindelse med arbejdet med at tiltrække events bruges argumentationen om, at idrætsbegivenheder bidrager til samfundsøkonomien gennem turismeindtægter og øget beskæftigelse. Det er f.eks. af Visit Denmark estimeret, at Giro-starten skabte ca. 98 fuldtidsstillinger, 108 mio. kr. i turismeomsætning og 48 mio. kr. i bruttoværditilvækst i værtskommunerne, ligesom det estimeres, at der er forskellige "spill-over" effekter som f.eks. en skabt præference for cykelferie hos 218.500 personer.²² Eller at UCI Road World Championship (VM i landevejscykling) i 2011 tiltrak 545.000 tilskuere, indbragte 232 mio. kr. i omsætning og skabte, hvad der svarer til 262 fuldtidsjobs i afledte effekter.²³

I evalueringen af Handlingsplanen for tiltrækning af internationale idrætsbegivenheder til Danmark (2011) peges der på, at der er sket en stigning i antallet af internationale events i Danmark, og at den samlede turismeomsætning som følge heraf i forbindelse med afviklingen af de internationale events er steget fra ca. 211 mio. kr. i 2005-2007 til omkring 477 mio. kr. i 2008-2010. Der peges imidlertid også på, at det samlede offentlige tilskud til de internationale events er steget mere end tifoldigt fra 2005-2007 og 2008-2010, og det offentlige provenu er kun steget med en faktor tre. Det må derfor konstateres, at afkastet fra de internationale events er faldet.²⁴

¹⁸ Frivilligt arbejde i idræt, notat udarbejdet for DGI, Bjarne Ibsen (2013).

¹⁹ Frivilligt arbejde i idræt, notat udarbejdet for DGI, Bjarne Ibsen (2013).

²⁰ Timepriserne i DIF's analyse, der er udarbejdet af Hans Bay fra Økonomisk Institut ved Københavns Universitet, sætter timeprisen for lederarbejde i DIF-foreninger til 400,38 kr. – svarende til en årsløn på 770.000 kr.

²¹ Storm, Rasmus K og Brandt, Henrik (red.) (2008): Idræt og sport i den danske oplevelsesøkonomi i Idræt for alle (2009).

²² Evaluering af Giro-starten (2012) Visit Denmark.

²³ Ibid.

²⁴ Evaluering af handlingsplanen for tiltrækning af store idrætsbegivenheder (2011), Deloitte for Kulturministeriet.

Evalueringen af handlingsplanen præsenterede et billede af, at de store events havde genereret et *return on investment* på mellem 2,8 og 4,35 i årene 2005-2007 og mellem 0,92 og 1,4 i 2008-2010 uden at medregne eksempelvis markedsføringsmæssige gevinster genereret af de forskellige events, og billedet blev understøttet af flere af de events, der er evalueret enkeltvis. F.eks. anslås World Outgames, der blev afviklet i 2009, at have skabt en samlet turismeomsætning på 77 mio. kr. og et offentligt provenu på ca. 32 mio. kr.²⁵

På baggrund af denne gennemgang kan man opregne en ikke uvæsentlig samfundsøkonomisk betydning af afholdelsen af store idrætsbegivenheder. Metoderne og rationalet bag disse udregninger af den samfundsøkonomiske effekt af idrætsevents diskuteres imidlertid blandt forskere både i Danmark og i udlandet. Beregningerne kan kritiseres for ikke i tilstrækkelig grad at tage højde for de udgifter, som det offentlige system har til gennemførelsen af en event, idet der i modellen kun indregnes det offentlige tilskud og ikke de øvrige "skjulte omkostninger". Hvis disse udgifter tages med, viser beregningerne, at den samfundsmæssige effekt af idrætsevents er mindre.^{26 27}

Idrætsdeltagelsens betydning for danskernes sundhed

I dette afsnit ses nærmere på de positive følgevirkninger af fysisk aktivitet og på idrætsforeningernes rolle i forhold til at skabe rammerne herfor. Dernæst redegøres for konsekvenserne af fysisk inaktivitet for individer og de økonomiske konsekvenser, som det har for samfundet. Endelig redegøres for idrætsdeltagelsens skyggesider.

Det er vigtigt at slå fast, at idræt og fysisk aktivitet ikke er det samme. I Breddeidrætsudvalgets rapport *Idræt for Alle* fra 2009 beskrives det som problematisk, at der mangler sondring mellem fysisk aktivitet og idræt, da fysisk aktivitet "*refererer til en kvantitativ måling af kroppens fysiske arbejde, mens idræt har et helt andet kulturelt udgangspunkt, som ikke nødvendigvis omhandler brug af kroppen i en sundhedsmæssig rationel forstand*".²⁸ Det sidste er ikke mindst vigtigt at notere sig, idet idræt – både elite- og i nogen grad breddeidræt – ikke nødvendigvis kan karakteriseres som sund²⁹, ligesom den fysiske aktivitet heller ikke altid kan karakteriseres som sund. Det er samtidig vigtigt at notere sig, at man kan være fysisk aktiv i mange andre sammenhænge, end når man dyrker idræt.

Fysisk aktivitet og de positive følgevirkninger

Regelmæssig fysisk aktivitet er sundhedsfremmende, forebygger en lang række sygdomme og forlænger livet. Selv lidt aktivitet er bedre end ingen, og indtil en vis grænse er det bedre, jo mere aktiv man er. Endvidere viser studier, at fysisk aktivitet er helbreds-fremmende, uanset om man lever med andre risikofaktorer såsom rygning og overvægt eller er kronisk syg.³⁰

²⁵ Ibid.

²⁶ Økonomiske effekter og idrætsbegivenheder: Kan sport give vækst? Rasmus K. Storm, Idrættens Analyseinstitut, Forum for Idræt, sep. 2012.

²⁷ Brandingeffekten af store events problematiseres også. Undersøgelser fra udlandet viser, at der ikke er meget, der tyder på, at turister, besøgende eller tv-seere, der har overværet en stor sportsevent, har noget længerevarende minde om værtsbyen, ligesom det kritiseres, at den anvendte metode, og de derved fremkomne resultater, ikke tager højde for negative økonomiske effekter i andre brancher, eller at mængden af frivilligt arbejde vil reducere beskæftigelsesmultiplikatoreffekten, som omregner det øgede forbrug, en større event eller en ny sportsarena måtte give anledning til målt i antal fuldtidsjob, Kilde: Økonomiske effekter og idrætsbegivenheder: Kan sport give vækst? Rasmus K. Storm, Idrættens Analyseinstitut, Forum for Idræt, sep. 2012.

²⁸ Idræt for alle, Breddeidrætsudvalgets rapport (2009) s. 333.

²⁹ Ibid.

³⁰ Sundhedsstyrelsen. Forebyggelsespakke – fysisk aktivitet. København: Sundhedsstyrelsen. 2012.

Fysisk aktivitet påvirker ifølge forskningen alle grupper positivt: børn, voksne og ældre. For ældre bidrager fysisk aktivitet til øget funktionsevne og livskvalitet ud over de generelle sundhedsmæssige effekter.³¹ Det er ikke kun i et forebyggelsesperspektiv, at fysisk aktivitet har positive følgevirkninger. Forskningen viser også, at der er evidens for, at fysisk træning i udvalgte tilfælde er lige så effektiv eller i særlige situationer mere effektiv end medicinsk behandling.³²

Der skal ikke meget fysisk aktivitet til at gøre en væsentlig forskel; hos meget lidt aktive borgere kan en stigning på 5 minutter i aktivitetsniveauet om ugen i løbet af nogle måneder have store helbredsmæssige virkninger uafhængigt af overvægt, rygning og kroniske sygdomme.³³ Anbefalingerne til fysisk aktivitet er dog højere. Sundhedsstyrelsen anbefaler mindst 30 minutters fysisk aktivitet ved moderat til høj intensitet dagligt for voksne og det dobbelte for børn, kombineret med aktiviteter ved høj intensitet to gange ugentligt af mindst 20 minutters varighed for voksne og tre gange ugentligt af mindst 30 minutters varighed for børn.³⁴

Forskningen slår altså fast, at fysisk aktivitet medfører store helbredsmæssige gevinster og forlænger livet, og at fysisk aktivitet har vigtige sundhedsfremmende effekter i alle livets faser: barndom, voksenlivet og alderdommen.³⁵

I den aktuelle diskurs om sundhed og fysisk aktivitet spiller idrætsforeningerne en stor rolle, da de ses som en vigtig arena for fysisk aktivitet, idet en stor del af befolkningen er medlem, og næsten alle børn i Danmark dyrker idræt i en idrætsforening i løbet af deres barndom. Sundhedspotentialet bliver italesat stærkest i hovedorganisationerne, hvor det idrætspolitiske er i centrum³⁶, men det er imidlertid vigtigt at pointere, at det i foreningerne primært er idrætten i sig selv, der er i centrum, og ikke dens sundhedspotentiale.³⁷ Idrætsforeningerne kan karakteriseres som 'aktivitetsforeninger', som er centreret om forskellige idrætsgrene, og de har som følge heraf ikke nødvendigvis lyst til eller ressourcer til at engagere sig i sundhedsfremmende projekter.³⁸

Fysisk inaktivitet og konsekvenserne heraf

Hvert år dør ca. 4.500 mennesker i Danmark som følge af fysisk inaktivitet. Det svarer til 7-8 % af alle dødsfald.³⁹ Forskningen viser, at fysisk inaktivitet i gennemsnit medfører et tab på ca. fem leveår for en ikke fysisk aktiv person sammenlignet med en fysisk aktiv person.⁴⁰ Der er endvidere ca. ni års forskel i den gennemsnitlige levealder mellem hhv. personer med et lavt aktivitetsniveau og personer med et højt.⁴¹

Studier viser, at der er evidens for, at fysisk aktivitet foruden at forebygge for tidlig død virker forebyggende ved hjertesygdom, type 2-diabetes, metabolisk syndrom og tyktarmskraft.

³¹ Fysisk aktivitet – håndbog om forebyggelse og behandling, Sundhedsstyrelsen, 2011.

³² Ibid.

³³ Fysisk aktivitet for sundhed, Kulturministeriets udvalg for idrætsforskning, 2010.

³⁴ Fysisk aktivitet – håndbog om forebyggelse og behandling, Sundhedsstyrelsen, 2011.

³⁵ Ibid.

³⁶ Gå i gang – evalueringsrapport, (2008) Lund, Ole og Andreassen, Pernille.

³⁷ Idræt for alle, Breddeudvalget (2009).

³⁸ Ibid.

³⁹ Juel K, Sørensen; J, Brønnum-Hansen H. Risikofaktorer og folkesundhed i Danmark. København: Statens Institut for Folkesundhed.

⁴⁰ Vi kan leve længere og sundere, Forebyggelseskommissionens anbefalinger til en styrket forebyggende indsats, (2009).

⁴¹ Fysisk aktivitet for sundhed, Kulturministeriets udvalg for idrætsforskning, 2010.

På en lang række andre tilstande og sygdomme som f.eks. osteoporose, depression, demens, prostata-, testikel-, lunge- og brystkræft viser studierne også klare positive sammenhænge med fysisk aktivitet.⁴²

I økonomiske termer blev det i 2006 anslået, at der hvert år er 100.000 hospitalsindlæggelser relateret til fysisk inaktivitet, at fysisk inaktivitet genererer 2,6 mio. ekstra kontakter til den alment praktiserende læge, og at der hvert år er 3,1 mio. fraværssdage fra arbejdet blandt de fysisk inaktive. Dette understreger behovet for, at flere af de fysisk inaktive bliver fysisk aktive.⁴³

I 2005 blev sundhedsvæsenets nettoomkostninger på grund af fysisk inaktivitet opgjort til at være 2.883 mio. kr., og omregnet til 2012-priser svarer det til 3.312 mio. kr. Hvis der tages højde for befolkningstilvækst, vil de årlige nettoomkostninger for sundhedsvæsenet være 3.468 mio. kr.⁴⁴ Der er således også store økonomiske gevinster at hente, hvis flere inaktive bliver aktive.

Skyggesiderne ved idræt

Idrætten påvirker imidlertid ikke kun sundhedsområdet positivt, men har også helbredstruende effekter i form af ulykker og skader. I en opgørelse fra Statens Institut for Folkesundhed anførtes det, at sportsskader er blandt de hyppigst forekommende fritidsulykker og står for 37 % af skadestuekontakter eller ca. 100.000 årligt i Danmark.⁴⁵ Nyere tal indikerer, at op til 50 % af alle danskere får en sportsskade, enten ved løb, hold- eller solosport, og hvad enten man er professionel eller motionist.⁴⁶ For at imødegå dette har der derfor de senere år fra både myndigheds- og forskningsside samt fra idrættens hovedorganisationer været stigende interesse for at undersøge mulighederne for at forebygge, at skader opstår, og for at reducere alvoren i de skader, der ikke kan undgås.

Endelig er der i de seneste år kommet fokus på doping og bevidstheden om, at doping ikke kun er et elitebegreb, men også udfoldes i motions- og breddeidrætten. Fra 2003 til 2009 viser en analyse fra SDU f.eks., at der inden for fitnessområdet er observeret en stigning i positive dopingtilfælde fra 11 til 181. Undersøgelsen viser endvidere, at 150.000 danskere mellem 15 og 60 år har overvejet at bruge anabole steroider (2010), hvilket er en femdobling i forhold til tal fra 1999.⁴⁷

Idrætsdeltagelsens betydning for den sociale dimension

Historisk set har idrætten – primært den foreningsorganiserede idræt – været italesat som en stærk social arena, der bæres af intentionerne om at skabe demokratiske og fællesskabsorienterede traditioner. Set i dette lys løfter de enkelte idrætsforeninger grundlæggende et stort arbejde lokalt i forhold til at engagere børn, unge og voksne i fritidsaktiviteter, og som det ses i afsnittet om danskernes idrætsmønstre, er der også en stor del af danskerne, der er aktive i foreninger. Dette afsnit ser imidlertid nærmere på den rolle, som idræts- og foreningslivet kan spille i arbejdet med at styrke idrætsdeltagelsen for de grupper, som er underrepræsenterede i foreningerne⁴⁸ og mere fysisk inaktive end gennemsnittet.⁴⁹

⁴² Fysisk aktivitet – håndbog om forebyggelse og behandling, Sundhedsstyrelsen 2011.

⁴³ Sundhedsstyrelsen. Forebyggelsespakke – fysisk aktivitet. København: Sundhedsstyrelsen, 2012.

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵ 100.000 sportsskader på skadestuen årligt, Statens Institut for Folkesundhed, artikel (2002).

⁴⁶ Flere får sportsskader, Artikel i Jyllandsposten, (3.7.2009).

⁴⁷ Motionsdoping i Danmark – En kvantitativ undersøgelse om brug af og holdning til muskelopbyggende stoffer, Bjarne Ibsen og John Singhammer, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet, (2010).

⁴⁸ Danskernes motions- og sportsvaner (2007) Pilgaard, Maja.

⁴⁹ Sundhed og sygelighed i Danmark 2010 – og udviklingen siden 1987 – Statens Institut for Folkesundhed (2012).

Integration af udsatte grupper gennem idræt

Gennem de seneste år har forskellige projekter arbejdet med at integrere udsatte grupper i idrætslivet. Forskning gennemført på baggrund af en række af disse projekter viser, at det at deltage i en forening giver den enkelte adgang til den sociale kapital, der ligger heri – bl.a. gennem dannelsen af nye relationer og netværk – men forudsætter også, at den enkelte har social kapital at investere heri. Den sociale dimension og det sociale engagement er således vigtige faktorer i foreningslivet, men den kan fungere både inkluderende og ekskluderende.⁵⁰ Forskningen peger på, at det er vigtigt, at der fokuseres på at skabe støtte og opbakning fra et socialt netværk samt oplevelsen af et socialt tilhørsforhold, som bryder med den isolation, ensomhed og manglende sociale opbakning, som de socialt udsatte lever med, og som påvirker deres engagement i fysisk aktivitet, idræt og foreningsliv.⁵¹

For så vidt angår etniske minoriteter er grundantagelsen, at et aktivt fritids- og foreningsliv har positiv betydning for etniske minoriteters livskvalitet og integration i samfundet, og der har i en årrække været en opfattelse af, at etniske minoriteter var mindre aktive i idrætsforeninger. Imidlertid viser nyere forskning, at forskellen ikke er så stor som antaget, men at det især er pigerne, der er underrepræsenterede.⁵² Når det handler om fysisk aktivitet, er forskellene mellem personer med minoritetsbaggrund og etniske danskere meget små, men hvis man ser nærmere på foreningstilknytningen, indikerer flere undersøgelser samstemmende, at mens medlemskabsgraden er stigende eller stabil med alderen for etniske danskere, så er den faldende med alderen for personer med en anden etnisk baggrund.⁵³

Der har som ovenfor nævnt i de senere år været igangsat en række puljefinansierede projekter med det formål at fremme muligheden for at involvere udsatte personer, herunder børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk i de lokale idrætsforeninger. Eksempler herpå er projekterne Get2Sport, som DIF står bag, og IdrætPlus, som DGI Inklusion står for. Midtvejsevalueringerne af disse projekter peger på, at de unge bliver indlemmet i foreningerne, og at det giver dem effekter i form af øget netværk og oplevelse af fællesskab.⁵⁴

Andre evalueringer, f.eks. evalueringen af projektet Your GAM3, tyder imidlertid på, at det ikke altid er de idrætsuvante, projekter af den karakter får fat i, men i stedet de allerede idrætsaktive og mere ressourcestærke børn og unge.⁵⁵ Forskningen tyder nemlig på, at det ikke er så enkelt at få integrationsindsatser i foreninger til at fungere, fordi der skal arbejdes med både individuelle barrierer, som de enkelte foreningsuvante kan have, socioøkonomiske barrierer, såsom uddannelse, arbejdsmarkedstilknytning etc., og endelig *fysiske og sociale omgivelser*, såsom social opbakning, adgang til faciliteter og faciliteternes stand.⁵⁶ Det skal dog samtidig fremhæves, at integrationen via idrætsdeltagelse udfordres af, at det sjældent er idrætsforeningernes kerneområde at arbejde for integration. Arbejdet i de frivillige folkeoplysende foreninger er kendetegnet ved, at både trænere og ledere er frivillig, ulønnet arbejdskraft. De påtager sig et frivilligt arbejde af lyst, men er ikke nødvendigvis klædt på til at tage integrationens udfordringer op.⁵⁷

⁵⁰ Idræt i udsatte boligområder, SDU, 2012.

⁵¹ Ibid.

⁵² Ibid.

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Midtvejsevaluering af puljen "Forpligtende samarbejde om videreførelse af det frivillige integrationsarbejde", (2013) Oxford Research for Socialministeriet.

⁵⁵ Evaluering af Your Gam3, (2013).

⁵⁶ Idræt i udsatte boligområder, SDU, 2012.

⁵⁷ Endelig er det en udfordring, at mange af integrationsindsatserne er båret af puljer og projekter. Når de løber ud, kan være svært at opretholde fokus på integrationen. Endvidere er der flere eksempler på, at iværksættelsen af nye idrætsprojekter i samme lokalområde – f.eks. udsatte boligområder omkring de store byer – risikerer at trække ressourcer væk fra de eksisterende foreninger eller initiativer.

2. KORTLÆGNING AF IDRÆTTENS ØKONOMI

2.1. KORTLÆGNING AF HVILKE ORGANISATIONER ELLER FORMÅL DER MODTAGER IDRÆTSRELATEREDE MIDLER FRA KULTURMINISTERIET

Afsnit 2.1 kortlægger, hvilke idrætsrelaterede organisationer eller formål der modtager midler fra Kulturministeriet, herunder midler til idrætten efter den faste fordelingsnøgle i udlodningsloven, midler fordelt ved udlodningsaktstykkerne og øvrige midler til idrætsformål på finansloven. I afsnit 2.2 foretages pengestrømsanalyser og kortlægning af indtægter og udgifter for en række af idrættens organisationer.

2.1.1 Fordeling af de samlede udlodningsmidler via udlodningsloven

Kulturministeriet står for uddelingen af hovedparten af de statslige midler til idrættens organisationer og idrætsrelaterede formål. Langt størstedelen af de midler, Kulturministeriet fordeler, udgøres af udlodningsmidlerne (tidligere tips- og lottomidlerne), som stammer fra overskuddet fra Danske Spil A/S af spil på lotterier og heste- og hundevæddemål og fra udbytte fra Det Danske Klasselotteri A/S. Udlodningen sker i henhold til lov nr. 696 af 25. juni 2010 om udlodning af overskud fra lotteri samt heste- og hundevæddemål (udlodningsloven).¹

Det samlede udlodningsbeløb fordeles mellem flere ministerier, hvoraf Kulturministeriet er den største modtager med 81,24 % af midlerne. Den præcise fordeling af udlodningsmidlerne er fastlagt i udlodningslovens § 2², hvor en fordelingsnøgle angiver den procentvise fordeling af overskuddet mellem de forskellige ministerier. Ud over Kulturministeriet modtager følgende ministerier også en andel af udlodningsmidlerne:

Social- og Integrationsministeriet: 10,42 %

Miljøministeriet: 3,39 %

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse: 2,95 %

Ministeriet for Børn og Undervisning: 1,61 %

Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser: 0,39 %

Udlodningsloven trådte i kraft pr. 1. jan. 2012.³ I det første udlodningsår, som i henhold til loven er 2013, blev der fastsat et startudlodningsbeløb på 1.795 mio. kr., som fordeles til udlodningsmodtagerne i 2013.⁴ Fra udlodningsåret 2014 og i følgende kalenderår vil udlodningsbeløbet fastsættes ud fra overskuddet fra Danske Spil A/S og Det Danske Klasselotteri A/S i det forudgående kalenderår.⁵

¹ Loven blev vedtaget juni 2010 af Folketinget, men trådte først i kraft 1. januar 2012 pga. en statsstøttesag. Da der i forbindelse med regeringsskiftet 2011 har været ressortomlægning, er loven efterfølgende blevet revideret og tallene korrigeret.

² I forbindelse med regeringsskiftet 2011 har der været ressortomlægning, hvorfor procentsatserne efterfølgerne er blevet korrigeret. De anførte procentandele er de korrigerede.

³ Loven blev sat i kraft ved bekendtgørelse nr. 1128 af 30. november 2011 om ikrafttræden af lov om udlodning af overskud fra lotteri samt heste- og hundevæddemål.

⁴ Jf. § 1, stk. 3, i lov nr. 696 af 26. juni 2010 om udlodning af overskud fra lotteri samt heste- og hundevæddemål.

⁵ Jf. § 1, stk. 2, i lov nr. 696 af 26. juni 2010 om udlodning af overskud fra lotteri samt heste- og hundevæddemål.

Overskuddet fra Danske Spil A/S og Det Danske Klasselotteri A/S er af varierende størrelse. Udlodningsloven indeholder en udlodningsmodel med et udlodningsloft, som udligner det samlede udligningsbeløb, hvis overskuddet er højere eller lavere end startudligningsbeløbet på 1.795 mio. kr. Hensigten med denne ordning er at sikre et stabilt indtægtsgrundlag for de organisationer, som hovedsageligt finansieres af udlodningsmidlerne. Ordningen er reguleret i udlodningslovens § 1, stk. 4 og 5, som nærmere beskriver, hvordan udlodningsloftet beregnes, samt hvordan udlodningsloftet bruges som beregningsgrundlag for de kommende års udlodninger.

Tabel 1. Det samlede udlodningsbeløb og fordelingen mellem modtagere. Mio. kr.

Udlodningsår	1998*	2004	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Samlet udlodningsbeløb	*	1.514,1	1.620,0	1.640,3	1.609,1	1.620,9	1.676,7	1.715,8	1.795,0
Kulturministeriets andel af udlodningsmidlerne	*	997,02	1.076,4	1.089,8	1.069,1	1.136,8	1.175,9	1.392,8	1.457,4
Udlodningsmidler til de faste udlodningsmodtagere (TD, DGI, DIF, DFIF, LOA og HFF)	*	742,68	801,8	811,8	796,4	801,7	829,3	848,6	887,7
Udlodningsmidler til idræt på aktstykkerne	64,3	36,2	47,7	57,3	55,6	56,6	61,6	50,5	47,0

Anm.: Team Danmark (TD), Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI), Danmarks Idræts-Forbund (DIF), Dansk Firmaidrætsforbund (DFIF), Lokale- og Anlægsfonden (LOA), Hestevæddeløbssportens Finansieringsfond (HFF). De to medregnede aktstykker er aktstykkerne om hhv. anvendelse af ministeriets andel af udlodningsmidlerne til kulturelle formål (det kulturelle aktstykke) og anvendelse af ministeriets andel af udlodningsmidlerne til humanitære, almennyttige og velgørende og andre almennyttige formål.

2.1.2 Fordeling af Kulturministeriets andel af udlodningsmidlerne via fordelingsnøglen i udlodningsloven

De udlodningsmidler, som Kulturministeriet forvalter, udgjorde i 2013 1.457 mio. kr. Dette beløb er med til at finansiere idrættens tre hovedorganisationer samt en række organisationer og formål inden for det kulturelle område, herunder idræt. Fordelingen af Kulturministeriets udlodningsmidler er ligesom den samlede fordeling af udlodningsmidler fastlagt i udlodningsloven⁷, der gennem en fordelingsnøgle fastlægger den procentvise fordeling af midlerne til de forskellige organisationer og formål hørende under Kulturministeriet.

De seks faste udlodningsmodtagere, som er indskrevet i loven, er idrættens tre hovedorganisationer, Danmarks Idræts-Forbund, DGI og Dansk Firmaidrætsforbund, og derudover Team Danmark, Lokale- og Anlægsfonden og Hestevæddeløbssportens Finansieringsfond, der alle får deres primære bevilling via udlodningsmidlerne. I medfør af udlodningsloven indgås der flerårige rammeaftaler⁸ mellem de enkelte organisationer og Kulturministeriet om, hvilke indsatsområder organisationerne særligt skal varetage for at sikre de kulturpolitiske målsætninger.

De seks organisationer modtog i 2013 samlet 888 mio. kr., der fordelte sig som i nedenstående tabel.

⁶ Det har ikke været muligt at få data fra 1998 for de første tre rækker.

⁷ Jf. § 3, stk. 1, i lov nr. 696 af 26. juni 2010 om udlodning af overskud fra lotteri samt heste- og hundevæddemål

⁸ Kulturministeriet har indgået rammeaftaler for 2012-2014 med idrættens hovedorganisationer samt Lokale- og Anlægsfonden og Hestevæddeløbssportens Finansierings Fond jf. bemærkningerne til § 3, stk. 1, i lov nr. 696 af 26. juni 2010 om udlodning af overskud fra lotteri samt heste- og hundevæddemål. Kulturministeriet har indgået rammeaftaler med Anti Doping Danmark for 2013-2014, med Team Danmark for 2013-2016 og med Sport Event Denmark for 2013.

Tabel 2. Fordelingen af Kulturministeriets andel af udlodningsmidlerne. 2013

Organisation	Beløb i mio. kr.	Fast procentandel af udlodningsmidlerne
Danmarks Idræts-Forbund	299,2	20,53 %
DGI	272,7	18,71 %
Dansk Firmaidrætsforbund	40,7	2,79 %
Team Danmark	90,5	6,21 %
Hestevæddeløbssportens Finansieringsfond	97,6	6,70 %
Lokale- og Anlægsfonden	87,0	5,97 %

2.1.3 Fordeling af idrætsrelaterede midler via Kulturministeriets aktstykker

Via udlodningsloven bliver der på to aktstykker, det kulturelle aktstykke og det almennyttige aktstykke, afsat midler til almennyttige og kulturelle formål⁹, hvoraf en del går til idrætsrelaterede formål. Den altovervejende del af midlerne afsættes på det kulturelle aktstykke. Kulturministeren forestår prioriteringen af midlerne, som efterfølgende godkendes af Folketingets Finansudvalg.

Midlerne fra aktstykkerne går bl.a. til finansieringen af Anti Doping Danmark, Sport Event Danmark og Idrættens Analyseinstitut (Idan), der alle har aftaler om finansiering via aktstykkerne. Derudover går midlerne til idrætsformål på det kulturelle aktstykke til mindre landsdækkende idrætsorganisationer, handicapidræt, brevduesporten, internationale formål mv.

Af midlerne på det kulturelle aktstykke for 2013 er der afsat 40,00 mio. kr. til idrætsformål. Disse midler fordeler sig således:

Tabel 3. Fordeling af midler til idræt på det kulturelle aktstykke 2013

Formål	Mio. kr.
Handicapidræt	11,65
Pulje til idrætspolitiske initiativer	6,30
Idrættens Analyseinstitut	5,54
Kulturministeriets forskningspulje på idrætsområdet	4,90
Anti Doping Danmark	4,72
Dansk Skoleidræt	1,82
Pulje til sundhedsfremmende initiativer	1,10
Sydsløvigs Danske Ungdomsforeninger	1,06
International Sport and Culture Association (ISCA)	0,88
Pulje til WADA (World Anti-Doping Agency)	0,90
Idrætsrelaterede formål under rådighedspuljen	0,50 ¹⁰
Idrætspriser	0,33
Brevduesporten	0,30
I alt	40,00

⁹ Jf. § 3, stk. 1, nr. 7 og 9. i lov nr. 696 af 26. juni 2010 om udlodning af overskud fra lotteri samt heste- og hundevæddemål

Tabel 4. Midler afsat til idræt på aktstykkerne 2008-2013. Mio. kr.

Formål	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Midler på det kulturelle aktstykke til idrætsrelaterede formål	57,3	49,6	49,6	54,6	43,5	40,0
Midler på det almennyttige aktstykke til idrætsrelaterede formål	0	6,0	7,0	7,0	7,0	7,0 ¹¹
I alt	57,3	55,6	56,6	61,6	50,5	47,0

2.1.4 Midler til idrætsrelaterede formål gennem finansloven

Der tilgår også midler fra finansloven til enkelte af idrættens organisationer. Disse midler udgør en mindre andel af de statslige midler til idrætsområdet.

Fra 2008 til 2013 er der på finansloven afsat midler til handlingsplan for store idrætsbegivenheder til Danmark på samlet set 150 mio. kr., jf. § 21.61.20. Disse midler dækker over støtte til Sport Event Denmark, det nu nedlagte Elitefacilitetsudvalget og Team Danmarks talentudviklingspulje. Derudover har der fra 2007 til 2010 været afsat samlet set 22,2 mio. kr. til handicapidrætskonsulenter, jf. § 21.61.10. Endelig har der i perioden 2007-2010 været afsat i alt 9,8 mio. kr. til The Danish Year of Sports 2009, jf. § 21.61.15, som var en ekstraordinær satsning på markedsføring af Danmark i udlandet gennem afholdelse af store idrætsbegivenheder i løbet af 2009.¹²

Den samlede opgørelse over midler til idrætsformål på finansloven fremgår af tabel 5.

¹⁰ 0,50 mio. kr. fra rådighedspuljen går til finansieringen af Sport Event Denmark. Resten af Sport Event Danmarks finansiering kommer fra det almennyttige aktstykke. Se også note 11.

¹¹ Puljen til almennyttige formål udmøntes via det almene aktstykke. Af tekstanmærkning nr. 109 til finansloven for 2013 fremgår det, at Kulturministeren bemyndiges til at anvende 7 mio. kr. af Kulturministeriets udlodningsmidler til almennyttige formål til forlængelse af Handlingsplan for store idrætsbegivenheder til Danmark. Det er disse 7 mio. kr., som er anført i tabel 4.

¹² Det bemærkes yderligere, at Sport Event Denmark i 2012-2013 er operatør for Sportskonsortiet under Erhvervs- og Vækstministeriet, der administrerer midler til international markedsføring af Danmark. Bevillingen fremgår dog ikke af Kulturministeriets finanslovskonto.

Tabel 5. Midler afsat til idræt på finansloven 2008-2013. Mio. kr.

Formål	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Idræt for vanskeligt stillede børn	4,1	0	0	0	0	0
Tilskud til handicapidrætskonsulenter ¹³	5,4	5,7	5,8	0	0	0
The Danish Year of Sports 2009	2,6	4,3	0,5	0	0	0
Handlingsplan for store idrætsbegivenheder til Danmark ¹⁴	27,5	27,5	27,5	27,5	20,0	20,0
I alt	39,6	37,5	33,8	27,5	20	20

2.1.5 Samlet opgørelse over idrætsrelaterede midler fra Kulturministeriet

Kulturministeriet fordeler midler til idrætsorganisationer og idrætsrelaterede formål via den faste fordelingsnøgle i udlodningsloven, via Kulturministeriets aktstykker (primært det kulturelle aktstykke) og i mindre omfang via finansloven.

Kulturministeriets samlede finansiering til idrætsrelaterede formål fremgår af tabel 3.

Tabel 6. Idrætsrelaterede midler i alt fra Kulturministeriet 2008-2013. Dækker over midler fordelt via den faste fordelingsnøgle, Kulturministeriets aktstykker og finansloven. Mio. kr.

Årstal	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Udlodningsmidler til de faste udlodningsmodtagere (TD, DGI, DIF, DFIF, LOA og HFF)	811,8	796,4	801,7	829,3	848,6	887,7
Udlodningsmidler til idræt på aktstykkerne	57,3	55,6	56,6	61,6	50,5	47,0
Idrætsformål på finansloven	39,6	37,5	33,8	27,5	20	20
I alt	908,7	889,5	892,1	918,4	919,1	954,7

¹³ Tilskuddet til handicapidrætskonsulenter er fortsat efter 2010, dog gives bevillingen ikke over finansloven, men midlerne kommer i stedet fra det kulturelle aktstykke.

¹⁴ For årene 2012 og 2013 er bevillingen over finansloven til 'Handlingsplan for store idrætsbegivenheder til Danmark' mindre. Bevillingen over finansloven suppleres dog i de pågældende år med midler fra den almen-nyttige pulje samt midler fra rådighedspuljen, hvorfor den samlede bevilling fra Kulturministeriet til 'Handlingsplan for store idrætsbegivenheder' i årene 2012 og 2013 fortsat ligger på 27,5 mio. kr. Bevillingen fordeles med 20 mio. kr. til Sport Event Denmark og 7,5 mio. kr. til Team Danmarks talentudviklingspulje.

2.2. PENGESTRØMME

Indledning

I dette kapitel redegøres ud fra eksisterende regnskabsmateriale for pengestrømmene i idrættens organisationer i Danmark.

Kapitlet har indledningsvis en opsamling af de væsentligste overvejelser, kortlægningen giver anledning til.

I de efterfølgende afsnit behandles pengestrømmene i nedenstående grupperinger:

- Team Danmark (TD), Anti Doping Danmark (ADD), Lokale og Anlægsfonden (LOA), Sport Event Denmark (SEDK), Idrættens Analyseinstitut (Idan) og Hestevæddeløbs-sportens FinansieringsFond (HFF)
- Danmarks Idrætsforbund (DIF), DGI, Dansk Firmaidrætsforbund (DFIF)
- Dansk Boldspil-Union (DBU), DGI's Skytteaktiviteter (DDS) og Dansk Handicap Idræts-Forbund (DHIF)
- Pengestrømmene mellem forbundene

I de enkelte afsnit redegøres i tabelform og tekst for organisationernes indtægter og omkostninger i udvalgte år fra 1998 til 2012. Der tages udgangspunkt i organisationens regnskaber. Regnskabspræsentationen i de forskellige organisationer er forskellig, hvorfor der er benyttet en skabelon for opgørelsen af de enkelte regnskaber.

I skabelonen har opgørelsen tre hoveddele:

- Indtægter
- Støtte til eksterne organisationer
- Driftsomkostninger, der i denne terminologi både dækker over omkostninger direkte tilknyttet til idrætsaktiviteter, som f.eks. afvikling af konkrete idrætsarrangementer, træneruddannelse, kostrådgivning m.v., og endvidere kan driftsomkostninger dække over den konkrete organisations omkostninger til egen administration

For yderligere at underbygge en konsistent indsigt i organisationernes forbrug har organisationerne udfyldt tabeller, hvori deres omkostninger for regnskab 2012 er delt op efter samme definitioner.

Der er overordnet en opdeling i administrative støttefunktioner og sekretariatsbetjening samt kerneydelser:

¹ Bemærk, at der, i det omfang det er muligt, er anvendt bruttotal fra regnskaberne, dvs. at i de tilfælde, hvor indtægter og omkostninger er specificeret for et opgivet netttotal, er disse anvendt i tabellerne.

- **Administrative støttefunktioner** er de funktioner, der understøtter den primære drift. Støttefunktionerne er eksempelvis opgaver som løn- og personaleadministration, HR, bogføring, budgetlægning, it-drift og -support samt journalisering
- **Sekretariatsbetjening** retter sig både imod det politiske niveau, den administrative ledelse og den øvrige organisation. Bl.a. omfattes opgaver i forbindelse med bestyrelses- og udvalgsmøder, generelle juridiske opgaver, formidling og kommunikation samt internationalt samarbejde og strategi
- **Kerneydelser** rettet direkte mod idrætten og dens udøvere, f.eks. støtte til og gennemførelse af idrætsarrangementer, men også udviklingsprojekter, der er direkte relateret til idrætten, og endelig idrætsrelaterede kampagner – eksempelvis vedrørende motion, sundhed eller kampagner for konkrete stævner²

Der er i bilag 1 mulighed for at se udspecificerede opgørelser over organisationernes omkostninger fordelt efter ovenstående definitioner.

Der er i bilag 2 mulighed for at se udspecificerede opgørelser over de tilskud, organisationen bevilger (direkte/indirekte tilskud).

For de selvejende institutioner (TD m.fl.) og idrættens hovedorganisationer indeholder hvert afsnit en kommenteret tabel over indtægter og omkostninger samt en figur, der illustrerer pengestrømmene til og fra organisationen. Figuren illustrerer endvidere, hvilke beløb organisationen anvender på a) egen administration og sekretariatsbetjening, b) administration udført for andre, c) kerneydelser i form af eksempelvis fysioterapi, analyser og andre omkostninger direkte knyttet til idrætten samt d) tilskud og støtte til andre idrætsorganisationer.

Omkostningerne er yderligere specificeret i diagrammer, der først viser fordelingen mellem kerneydelser og omkostninger til administrative støttefunktioner og sekretariatsbetjening. De to poster er herefter yderligere opsplittet og konkretiseret med udgangspunkt i detailopgørelsen fra bilag 1.

For at lette sammenligning af indtægter og omkostninger i den enkelte organisation er der i bilag 3 indsat en opgørelse over tilskuddene i faste priser.³

² Der er for hver organisation opstillet konkrete – omend ikke udtømmende – eksempler på, hvad kerneydelserne er for den pågældende organisation.

³ Igennem rapporten anvendes reelle priser. Det sker for at sikre gennemsigtighed og kobling til organisationernes årsrapporter samt kortlægningens øvrige afsnit.

Sammenfatning

Det ses (bl.a. illustreret i figurerne vedrørende pengestrømme), at specielt udlodningsmidlerne i en række tilfælde passerer flere organisatoriske led, inden de udmøntes i konkrete aktiviteter for idrætten. Det gælder specialforbundene under DIF og landsdelsforeningerne under DGI og ikke mindst finansieringen af de selvejende institutioner, der har mange forskellige bidragsydere. Det er administrativt ressourcekrævende for både bidragsydere og -modtagere.

Med de mange forskellige bidragsydere til de enkelte organisationer sikres der en gensidig indflydelse og behov for relativ konsensus om retning for organisationen. Den enkelte organisation vil dog potentielt også kunne opleve et krydspres, hvis der medfølger modsatrettede forventninger fra bidragsyderne. Der vil således være mange interesserter, der skal serviceres, herunder også diverse bestyrelser.

Det anbefales, at man drøfter, om ikke tildeling af udlodningsmidler kan ske mere direkte og med mindre administration som følge eller efter helt andre kriterier i overensstemmelse med den måde, man i dag finansierer en række statslige, selvejende institutioner, f.eks. på hele uddannelses- og forskningsområdet.

2.2.1 ANALYSE AF DEN SAMLEDE ØKONOMI FOR TEAM DANMARK, ANTI DOPING DANMARK, LOKALE OG ANLÆGSFONDEN, SPORT EVENT DENMARK, IDRÆTTENS ANALYSEINSTITUT OG HESTEVÆDDELØBSSPORTENS FINANSIERINGSFOND

Team Danmark

TD er en selvejende institution etableret i 1985 med det formål at udvikle dansk eliteidræt på en social og samfundsmæssig forsvarlig måde. Den nedenstående Tabel 1 viser pengestrømmene i TD. Indtægterne er stigende gennem hele perioden, og langt den største indtægtskilde er tilskud fra Kulturministeriet, hvilket bl.a. inkluderer udlodningsmidlerne.

Tabel 1. Udvikling i indtægter og omkostninger for TD i løbende priser (mio. kr.)

	1998	2004	2007	2011	2012
INDTÆGTER					
Tilskud fra Kulturministeriet ¹	59,8	79,5	82,8	86,7	94,7
Kulturministeriets talentpulje ²				10,0	7,5
Tilskud fra DIF	19,4	19,7	21,7	23,2	22,7
Tilskud fra fonde og lign.				2,8	4,2
Sponsorindtægter ³	7,1	10,4	9,2	2,4	3,3
Finansielle indtægter	2,7	2,3	2,2	0,1	0,0
Øvrige indtægter	16,2	20,7	19,7	17,9	16,2
Indtægter i alt	105,1	132,5	135,6	143,1	148,5
OMKOSTNINGER					
Støtte til eksterne organisationer⁴	65,5	70,4	91,6	98,3	86,5
Tilskud til Anti Doping Danmark		3,4	3,5	3,9	4,0
Tilskud til Sport Event Danmark ²			2,5	2,5	
Direkte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ⁵	65,5	65,4	84,9	88,9	77,9
Indirekte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ⁵		1,5	0,8	3,0	3,5
Medaljebonus OL og PL 2012					1,1
Drift⁴	47,0	60,9	45,5	46,6	45,0
Resultat	-7,3	1,3	-1,6	-1,8	17,0

Note 1: Beløbet indeholder udlodningsmidler og midler til OL-forberedelse

Note 2: Team Danmark fik i perioden 2008-2011 som led i regeringens handlingsplan for at trække store idrætsbegivenheder til Danmark et tilskud på 10 mio. kr. årligt til en talentudviklingspulje. I samme periode skulle Team Danmark bidrage med 2,5 mio. kr. årligt til Sport Event Danmark. Handlingsplanen blev videreført i 2012-13 og i perioden fik Team Danmark et årligt tilskud på 7,5 mio. kr. til talentudviklingspuljen, men Team Danmarks tilskud til Sport Event Danmark bortfaldt samtidig, således at Team Danmark ikke havde ændring i nettobevillingen.

Note 3: Bemærk at sponsorindtægterne fra 1998 og 2004 er opgjort som bruttotal.

Note 4: For en specifikation af omkostninger se bilag 1

Note 5: For en specifikation af tilskuddene se bilag 2.

Kilde: Årsrapporter

Omkostningerne ved drift har generelt været meget stabile, dog har der i 2004 været drifts-omkostninger, der ligger over gennemsnittet. Der er væsentlige udsving i årenes resultat. I 1998 blev der realiseret et underskud på 7,3 mio. kr., mens der i 2012 er registreret et overskud på 17 mio. kr., hvilket bl.a. gør, at egenkapitalen pr. 31. december 2012 udgør 32,7 mio. kr.

Overskuddet i regnskabet på 17 mio. kr. for 2012 er usædvanligt. Overskuddet er udtryk for et mindreforbrug på 9,5 mio. kr. i forhold til de budgetterede omkostninger og merindtægter på 7 mio. kr. i forhold til de budgetterede indtægter.

På *udgiftssiden* skyldes mindreforbruget på 9,5 mio. kr. hovedsageligt:

- Regnskabsmæssig forskydning af bevillingsperiode til Dansk Håndbold-Forbund (5,9 mio. kr.)
- Tilbageførte uforbrugte støttemidler og uforbrugt medaljebonus (1,8 mio. kr.)
- Andet mindreforbrug (1,8 mio. kr.)

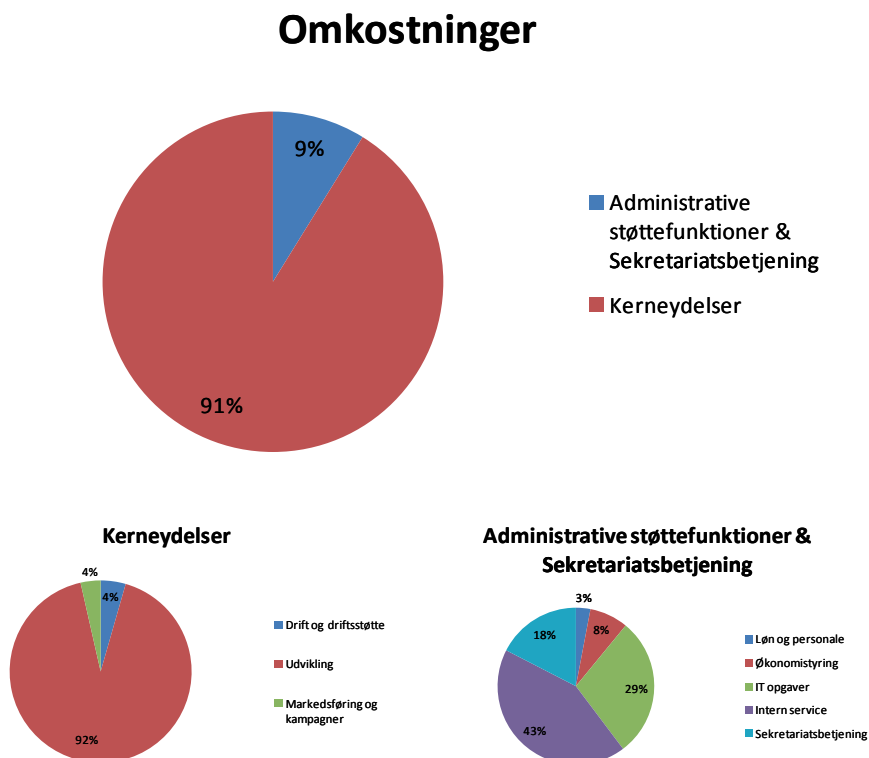
På *indtægtssiden* skal afvigelsen ses i lyset af:

- TD har modtaget en merindtægt på 6,2 mio. kr. mere i udlodningsmidler end budgetteret
- TD har modtaget rettighedsafgift fra Sport One Danmark A/S på i alt 3,3 mio. kr. eller 0,8 mio. kr. mere end budgetteret

TD støtter en række øvrige idrætsorganisationer. Langt størstedelen gives som direkte tilskud til forbundene, mens der ikke gives støtte til klubber og foreninger. Støtten har generelt været stigende, dog med et fald fra 2011 til 2012.⁴

TD's omkostninger er nærmere specificeret i de nedenstående figurer. Som det fremgår, udgør kerneydelserne den langt største del (91 %) af omkostningerne. Kerneydelserne dækker bl.a. over generel konsulentvirksomhed og vejledning samt mere specifik støtte med eksempelvis diætister, fysioterapeuter m.v.

Figur 1. Specifikation af omkostninger (2012)⁵

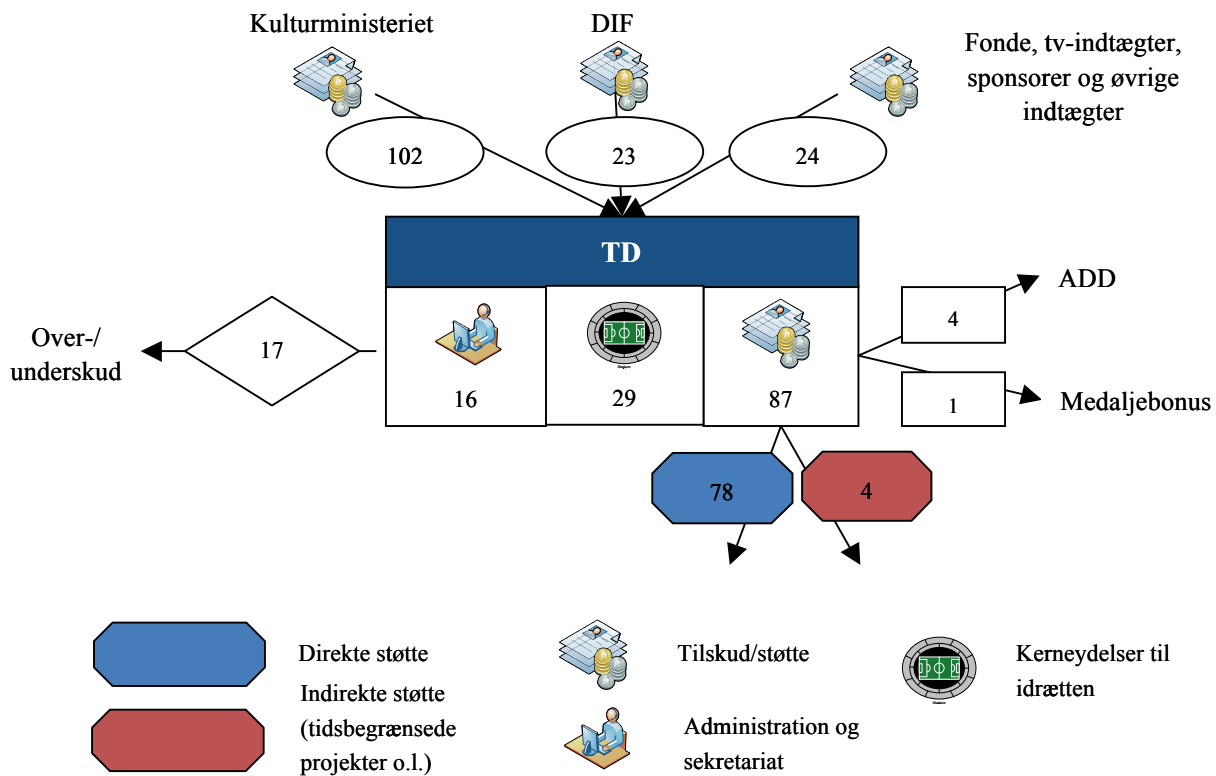

⁴ Der er sket en ændring i DHF's bevillingsperiode, hvorfor der er en positiv indvirkning på regnskabet med 5,9 mio. kr., hvilket er med til at forklare faldet i støtten.

⁵ Fordelingen er baseret på indberetninger fra TD og er nærmere specificeret i bilag 1.

Figur 2 nedenfor viser pengestrømmene til og fra TD. Det ses, at ud over den direkte og indirekte støtte til forbundene, der beløber sig til 87 mio. kr., går 29 mio. kr. til finansiering af kerneydelser direkte rettet mod idrætten. Støtten er både målrettet forbund og individuelle eliteudøvere. Ca. 16 mio. kr. går til TD's administration og sekretariatsbetjening.

Figur 2. Pengestrømme i TD (2012)(mio.kr.)

Anti Doping Danmark

ADD blev etableret på forsøgsbasis i 2000 og fik gennem Lov om fremme af dopingfri idræt lovfæstet status i 2005. Der er således ikke data for 1998. ADD's virksomhed omfatter følgende⁶, der kan betragtes som organisationens kerneydelser:

- Dopingkontrol
- Oplysningsvirksomhed
- Forsknings- og udviklingsvirksomhed vedrørende bekæmpelse af doping
- Deltagelse i internationalt samarbejde om bekæmpelse af doping
- Rådgivning og bistand til offentlige myndigheder i sager inden for ADD's virkeområde

⁶ Lov om fremme af dopingfri idræt § 3. Svarer også til ADD's kerneydelser.

Den nedenstående Tabel 2 viser pengestrømmene i ADD. ADD genererer en del af sin økonomi gennem eksempelvis salg af ydelser.

Der er gennem hele perioden en jævn stigning i indtægterne. Generelt har alle indtægtskilder været stigende. Dog er der fra 2004 og til 2007 sket en forholdsmæssig større stigning i øvrige indtægter, der bl.a. dækker over tilskud til forskellige projekter og særlige indsatser. Endelig har der fra 2008, jf. aftale mellem Dansk Fitness og Helseorganisation (DFHO) og ADD, været udført dopingkontrol i en række kommercielle motions- og fitnesscentre. ADD udfører denne opgave som indtægtsdækket virksomhed.⁷

Tabel 2. Udvikling i indtægter og omkostninger for ADD i løbende priser (mio. kr.)

	1998 ¹	2004	2007	2011	2012
INDTÆGTER					
Tilskud fra Kulturministeriet ²		3,0	4,2	4,7	5,0
Tilskud fra DIF		2,0	2,4	2,6	2,7
Tilskud fra DGI		1,0	1,4	1,5	1,5
Tilskud fra TDK		3,4	3,5	3,9	3,9
Tilskud fra DFIF		0,3	0,4	0,5	0,5
Øvrige indtægter		0,8	1,3	1,5	1,5
Øvrige tilskud			1,1	1,2	2,0
Dansk Fitness og Helsesorganisation				1,0	1,2
Indtægter		10,5	14,3	16,9	18,2
OMKOSTNINGER					
Støtte til eksterne organisationer³		0,0	0,0	0,0	0,0
Drift³		10,7	14,5	14,0	16,3
Resultat	-	-0,2	-0,1	2,9	1,8

Note 1: Bemærk, ADD er først etableret i år 2000, hvorfor der ikke er tal for 1998.

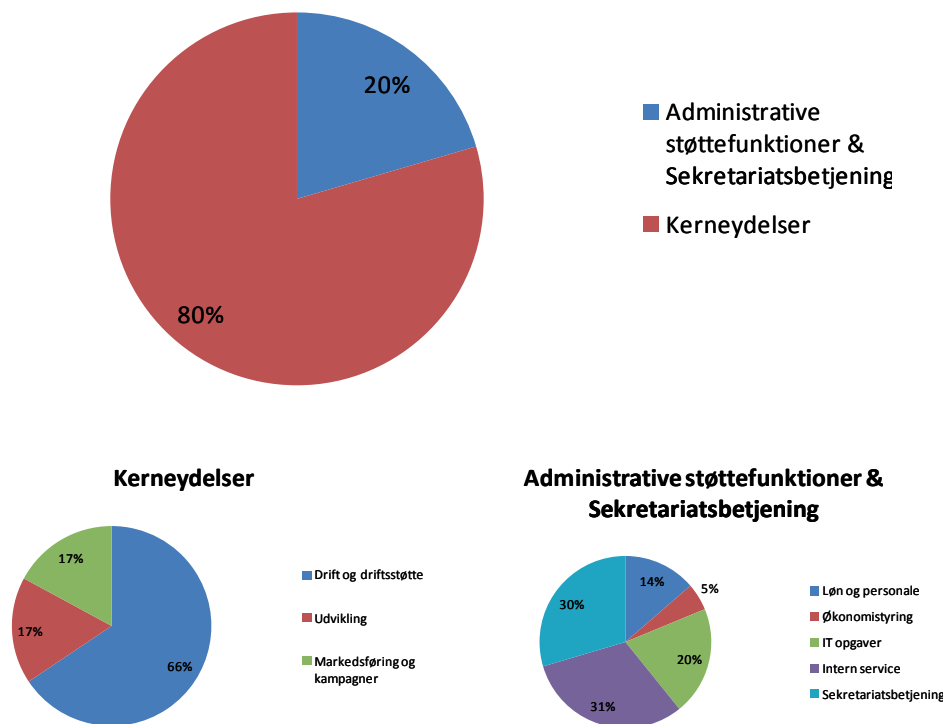
Note 2: Tilskuddet indeholder udlodningsmidlerne

Note 3: For en specifikation af omkostninger se bilag 1

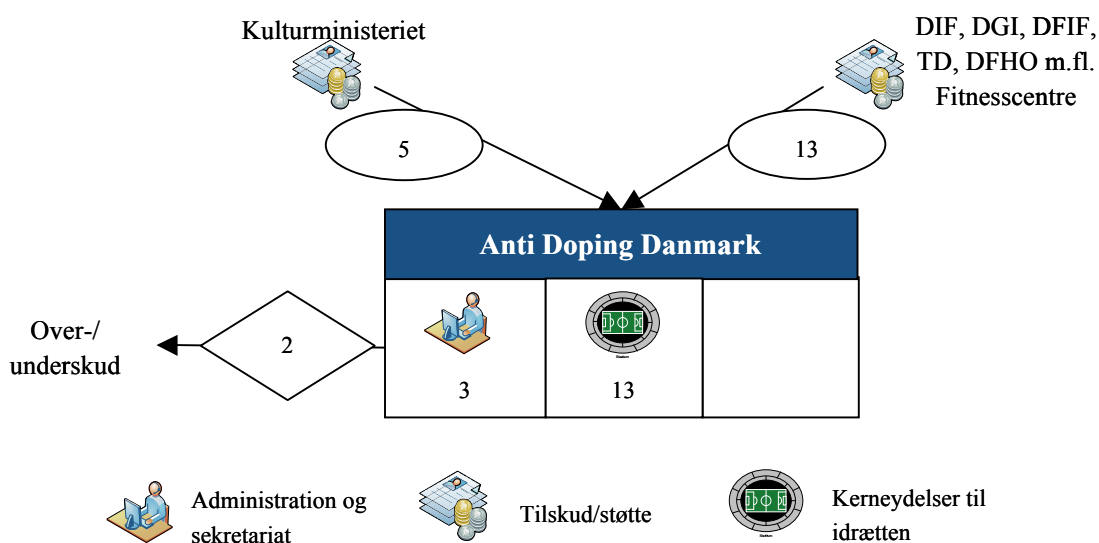
Kilde: Årsrapporter/-beretninger

Driftsomkostningerne har overordnet set fulgt udviklingen i indtægterne og generelt været stigende. Langt den største driftsomkostning er kontrolvirksomhed, som samtidig er en af ADD's kerneydelser. Herudover indgår forskning samt oplysning og forebyggelse som kerneydelse. Der er i årene 2011 og 2012 realiseret et overskud på henholdsvis 2,9 og 1,8 mio. kr., hvilket bringer egenkapitalen op på 4 mio. kr. ultimo 2012. Driftsomkostningerne er nærmere specificeret i den nedenstående figur.

⁷ Samarbejdet blev etableret med virkning fra 1. januar 2008 med fokus på intensiv kontrol i fitnesscentrene.

Figur 3. Specifikation af omkostninger (2012)⁸

Figuren nedenfor viser pengestrømmene til og fra ADD. Det ses, at knap 13 mio. kr. går til finansiering af kerneydelser direkte rettet mod idrætten. ADD bruger godt 3 mio. kr. på administrative ydelser og sekretariatsbetjening. Den relativt høje administrationsdel skyldes bl.a., at ADD har behov for at hyre specialkompetencer ad hoc, hvilket fordyrer administrationen. ADD har endvidere en del udgifter til ejendom og sagsføring. Endvidere betyder det, at ADD genererer en del af sin økonomi gennem eksempelvis salg af ydelser et øget pres på administrative funktioner.

Figur 4. Pengestrømme i ADD (2012)(mio.kr.)

⁸ Fordelingerne er baseret på indberetninger fra ADD og er nærmere specificeret i bilag 1.

Lokale og Anlægsfonden⁹

LOA blev etableret i 1994 med en egenkapital indskudt af Danmarks Idrætsforbund, DGI, DFIF og Dansk Ungdoms Fællesråd.¹⁰ Fonden udvikler og støtter byggeri inden for idræt, kultur og fritid og tilbyder desuden rådgivning på området.

Den nedenstående Tabel 3 viser pengestrømmene i LOA. Der sker en stigning i indtægterne fra 1998 til 2004, hvorefter de er relativt stabile. Den væsentligste indtægtskilde er udlodningsmidler, der i 2012 udgør 75 % af indtægterne.

Tabel 3. Udvikling i indtægter og omkostninger for LOA i løbende priser (mio. kr.)¹

	1998	2004	2007	2011	2012
INDTÆGTER					
Tilskud fra Kulturministeriet ²	31,3	44,7	48,2	49,9	51,1
Tilskud fra fonde og lign.	3,1				
Københavns Kommune og Ørestadsselskabet		0,1			
Finansielle indtægter ³	13,0	18,9	18,3	19,2	15,8
Øvrige indtægter	0,0	0,7	0,7	2,0	1,4
Indtægter	47,4	64,3	67,2	71,1	68,3
OMKOSTNINGER					
Støtte til eksterne organisationer⁴	38,3	50,5	47,6	44,5	55,3
Direkte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ⁵	38,3	50,5	47,6	44,5	55,3
Drift⁴	7,0	17,0	19,4	27,6	14,1
Resultat	2,1	-3,2	0,2	-1,0	-1,2

Note 1: Bemærk at tallene ikke stemmer overens med det reviderede regnskab. Det skyldes, at tabellen er korrigeret således, at indtægter og udgifter afspejler rent idrætsmæssige aktiviteter. Det betyder, at indtægter/udgifter udgør 61,39 % af regnskabs tal. Procentsatsen er udarbejdet af LOA

Note 2: Tilskuddet indeholder udlodningsmidlerne

Note 3: Bemærk, at en del af de finansielle indtægter dækker over renteindtægter(5,1 mio. kr.), der modsvares af en tilsvarende renteudgift i forbindelse med videreformidling af lån.

Note 4: For en specifikation af omkostninger se bilag 1

Note 5: For en specifikation af tilskuddene se bilag 2.

Kilde: Årsberetninger

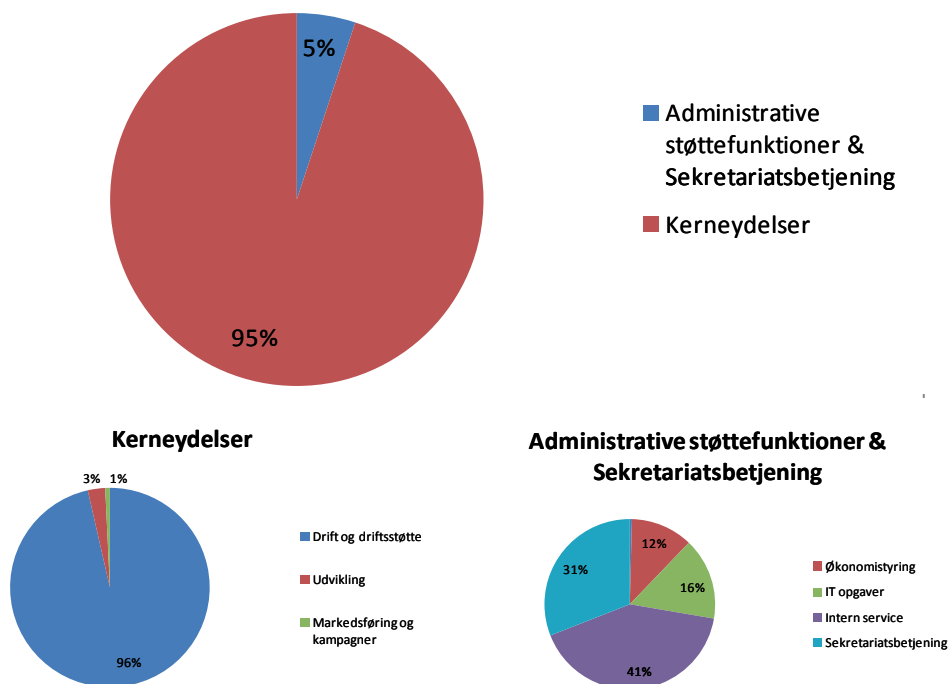
En stor del af LOA's omkostninger går til direkte støtte af klubber og foreninger, og der udarbejdes en årsrapport, der beskriver de støttede projekter.

Driftsomkostninger stiger fra 1998 til 2004 med udsving i de følgende år. I 2011 har fonden været nødsaget til at foretage nedskrivninger til imødegåelse af tab på udlån. De øvrige driftsomkostninger er dog relativt stabile over perioden. I nedenstående figur specificeres omkostningerne.

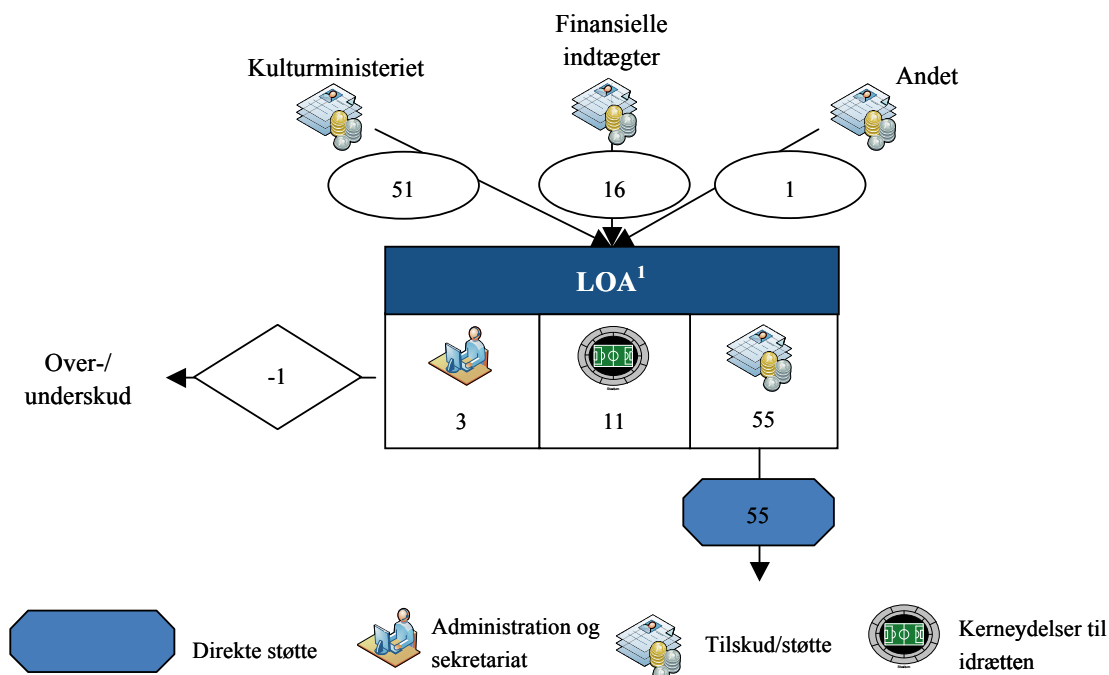
Som det fremgår, udgør kerneydelserne 95 % af omkostningerne. Kerneydelserne omfatter ud over direkte støtte til anlægsprojekter bl.a. rådgivning i forbindelse med planlægning og projektering, tematiske analyser/evalueringer af eksempelvis aktivitetspladser, formidling m.v.

⁹ LOA er oprettet i henhold til lov nr. 349 af 9. juni 1993 om ændring af lov om visse spil, lotterier og væddemål. Denne lov er pr. 1. januar 2012 erstattet af lov nr. 696 af 25. juni 2010 om udlodning af overskud fra lotteri samt heste- og hundevæddemål.

¹⁰ LOA har ultimo 2012 en egenkapital på 133 mio. kr.

Figur 5. Specifikation af omkostninger (2012)¹¹

Figuren nedenfor viser pengestrømmene til og fra LOA. Det ses, at der ud over den direkte støtte til anlægsprojekterne går 11 mio. kr. til finansiering af kerneydelser direkte rettet mod idrætten. LOA anvender 3 mio. kr. til administration.

Figur 6. Pengestrømme i LOA (2012) (mio. kr.)¹

Note 1: Bemærk, at tallene ikke stemmer overens med det reviderede regnskab. Det skyldes, at tabellen er korrigeret således, at indtægter og omkostninger afspejler rent idrætsmæssige aktiviteter. Det betyder, at indtægter/omkostninger udgør 61 % af regnskabs tal. Procentsatsen er udarbejdet af LOA.

¹¹ Fordelingen er baseret på indberetninger fra LOA og er nærmere specificeret i bilag 1.

Sport Event Denmark

SEDK er en selvejende institution, der yder økonomisk støtte og rådgivning til aktører, som ønsker at afholde store internationale idrætsbegivenheder i Danmark, herunder internationale kongresser på idrætsområdet, samt gennemføre markedsføringsfremstød under udvalgte sportsevents.

Den nedenstående Tabel 4 viser pengestrømmene i SEDK. Der er væsentlige udsving i SEDK's indtægter, hvor der bl.a. sker kraftige stigninger fra 2004 til 2011. Det skyldes bl.a. en kraftig stigning i støtten fra Kulturministeriet, der især slår igennem i perioden 2008-2011. Det kan bl.a. forklares med Kulturministeriets satsning på at tiltrække store idrætsbegivenheder til Danmark.¹² Der har i de undersøgte år været realiseret underskud, med undtagelse af 2012, hvor der er et overskud på 0,3 mio. kr., hvilket skal ses i relation til en egenkapital på 2,5 mio. kr.

Tabel 4. Udvikling i indtægter og omkostninger for SEDK i løbende priser (mio. kr.)

	1998	2004	2007	2011	2012
INDTÆGTER					
Tilskud fra Kulturministeriet ²			2,4	28,5	20,0
Tilskud fra Økonomi- og Erhvervsministeriet	0,5	0,5	2,5	2,5	
Tilskud fra DIF	0,5	0,5	2,5	5,0	5,0
Tilskud fra Team Danmark	0,5	0,5	2,5	2,5	
Tilskud fra fonde og lign.					0,5
Finansielle indtægter	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1
Øvrige indtægter				0,0	0,0
Salg af analyser mv.	0,0	0,0			
Indtægter	1,8	1,7	10,0	38,6	25,6
OMKOSTNINGER					
Støtte til eksterne organisationer³	1,6	1,9	7,8	36,3	19,5
Direkte tilskud til arrangører mv. ⁴	1,6	1,9	6,5	33,2	18,0
Indirekte tilskud til arrangører mv. ⁴			1,3	3,0	1,5
Drift³	1,3	1,7	2,5	10,9	5,7
Resultat	-1,1	-1,9	-0,3	-8,5	0,3

Note 1: Bemærk, at der i tabellen optræder poster med en værdi på 0,0. Det skyldes, at disse poster har en værdi på under 100.000 kr.

Note 2: Posten indeholder en kombination af udlodningsmidler og finanslovsmidler

Note 3: For en specifikation af omkostninger se bilag 1

Note 4: For en specifikation af tilskuddene se bilag 2.

Kilde: Årsrapporter

En væsentlig andel af omkostningerne i SEDK går til direkte støtte til arrangører af store sportsevents. Både i 2011 og 2012 udgør den direkte støtte hertil ca. 70 % af de samlede omkostninger. SEDK samarbejder altid med værtsbyer og specialforbund/idrætsorganisationer omkring tiltrækning, udvikling og afvikling af arrangementer, hvor SEDK kan bidrage med knowhow, formidling og direkte arrangementsstøtte.¹³ Af bilag 2 fremgår det, at SEDK har støttet en lang række forskellige sportsgrene/forbund med i alt ca. 18. mio. kr. i direkte støtte i 2012.

De øvrige driftsomkostninger er relativt stabile, hvor der kun i 2011 har været et større udslag. Dette skal ses i lyset af, at der også har været væsentligt større indtægter sammenlignet med de øvrige år. Derudover kan det bl.a. henføres til organisationstilpasninger og aftaler med facilitetsudbydere. Omkostningerne er nærmere specificeret i nedenstående figur. Som det fremgår, udgør kerneydelserne 94 % af omkostningerne. Kerneydelser inde-

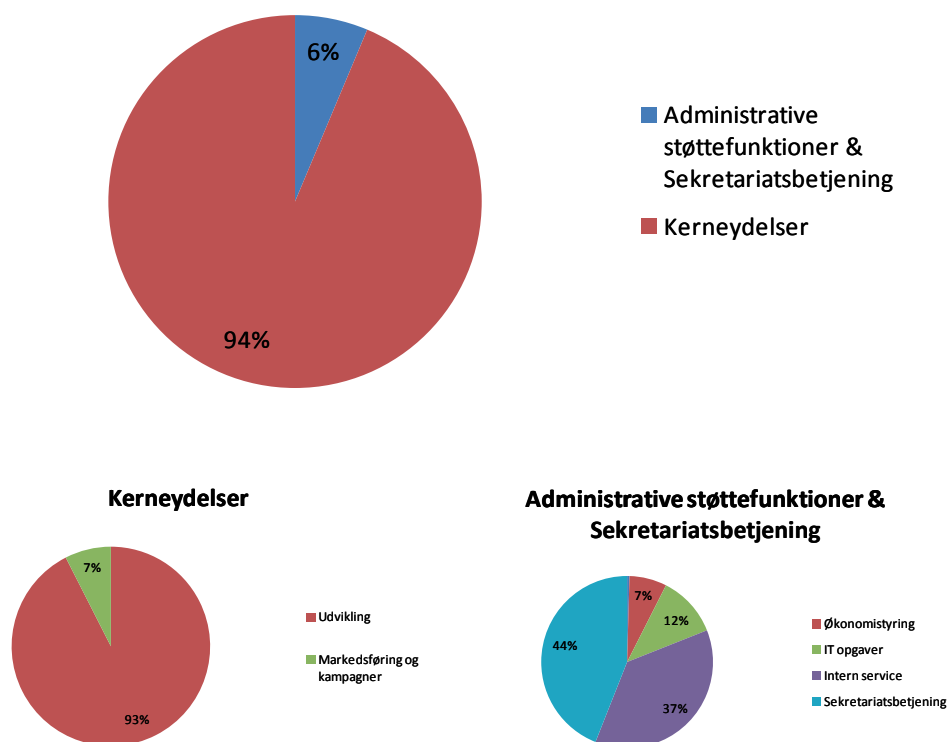
¹² Jf. "Handlingsplan for at trække store idrætsbegivenheder til Danmark".

¹³ Jf. Sport Event Denmark Strategi 2012-2013.

holder ud over direkte arrangementsstøtte diverse aktiviteter for at markedsføre og tiltrække events, dvs. opbygning af internationale relationer/netværk og markedsføringsaktiviteter. Herudover bruges der midler til eventkonsulenter og eventmanagementuddannelser for diverse arrangører.

Figur 7. Specifikation af omkostninger (2012)¹⁴

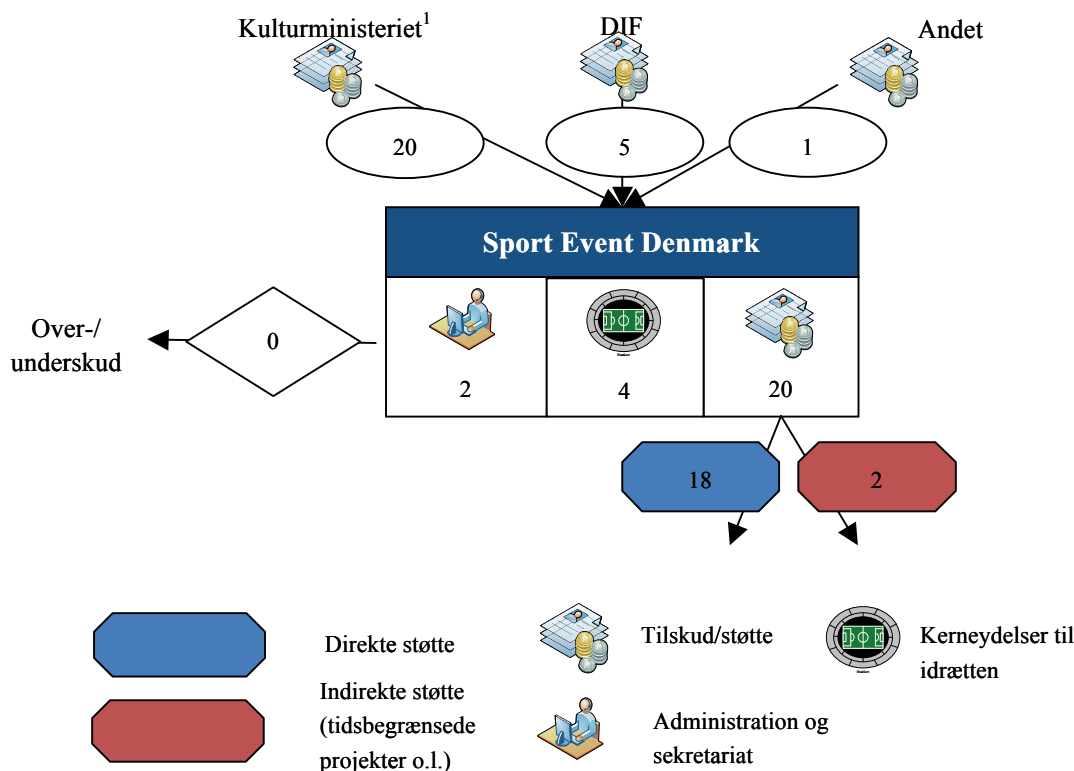

¹⁴ Fordelingen er baseret på indberetninger fra Sport Event Denmark og er nærmere specificeret i bilag 1.

Figuren nedenfor viser pengestrømmene til og fra SEDK. Det ses, at ud over den direkte og indirekte støtte til etablering af idrætsbegivenhederne går godt 4 mio. kr. til finansiering af kerneydelser direkte rettet mod idrætten. 2 mio. kr. går til administration og sekretariatsbetjening.

Figur 8. Pengestrømme i SEDK (2012) (mio. kr.)

Note 1: Posten en kombination af udlovningsmidler og finanslovsmidler

Idrættens Analyseinstitut

Idan er en uafhængig og selvejende institution under Kulturministeriet. Idan har til opgave at skabe overblik over aktuel, samfundsorienteret forskning på idrætsområdet.

Den nedenstående Tabel 5 viser pengestrømmene i Idan. Den væsentligste indtægtskilde er tilskud fra Kulturministeriet, som i 2012 udgør 59 % af de samlede indtægter. Herudover har Idan indtægter ved salg af diverse ydelser som eksempelvis analyser/rapporter, afholdelse af konferencer m.v. Den primære omkostning er lønninger, som udgør ca. 70 % af de samlede omkostninger. Idan fusionerede i 2011 med Play the Game, hvilket bl.a. forklarer stigningen i omsætning fra 2007 til 2011. Idan har pr. ultimo 2012 en egenkapital på 0,3 mio. kr. Idan har i 2013 fået tilført ressourcer med den opgave at etablere et Videncenter for Folkeoplysning.

Tabel 5. Udvikling i indtægter og omkostninger for Idan i løbende priser (mio. kr.)

	1998 ¹	2004	2007	2011	2012
INDTÆGTER					
Tilskud fra Kulturministeriet ²		5,4	3,9	5,1	5,5
Finansielle indtægter		0,0	0,0	0,0	
Øvrige indtægter		0,1	0,7	3,2	3,8
Indtægter		5,6	4,7	8,4	9,3
OMKOSTNINGER					
Støtte til eksterne organisationer³		0,0	0,0	0,0	0,0
Drift³		4,2	4,4	9,2	9,2
Resultat		1,4	0,2	-0,8	0,1

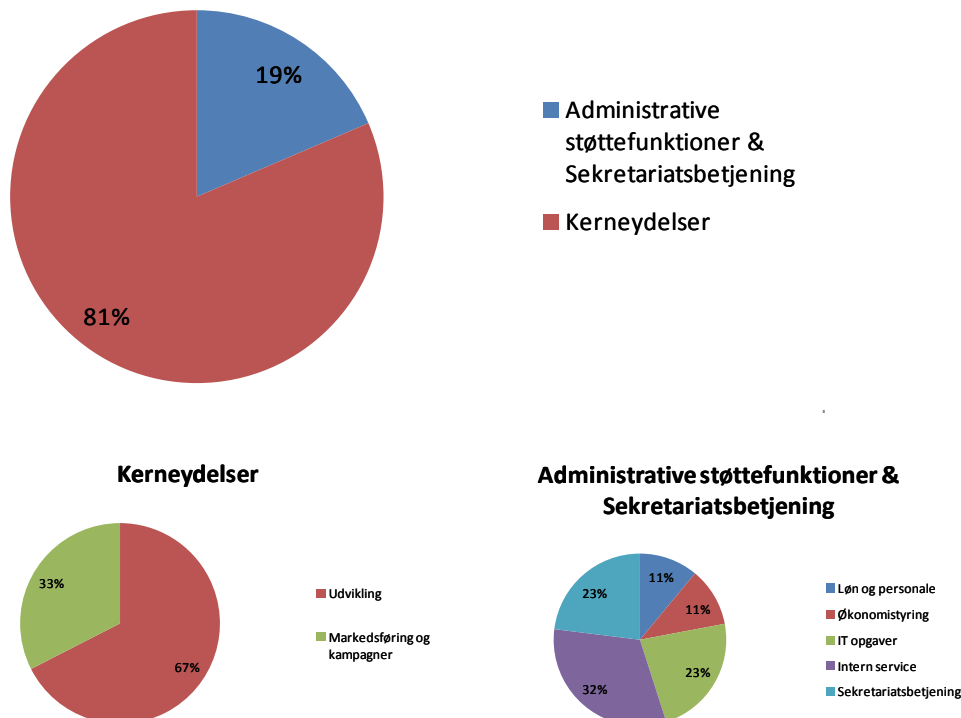
Note 1: Idan er først etableret i 2004, hvorfor der ikke er regnskabtal for 1998

Note 2: Tilskuddet indeholder udlodningsmidlerne. Grundet en periodeforskydning i forbindelse med fusionen med Play the Game er der kun bogført 5,1 mio. kr. i 2011 (Tilskuddet var reelt på 4,0 + 1,5 mio. kr.)

Note 3: For en specifikation af omkostninger se bilag 1

Kilde: Årsrapporter

Omkostningerne er nærmere specificeret i nedenstående figur. Som det fremgår, udgør kerneydelser 81 % af omkostningerne. Idans kerneydelser indeholder bl.a. analyser¹⁵, gennemførelse af ph.d.-projekter, eksterne oplæg, afholdelse af konferencer¹⁶ samt formidling og markedsføring. Idan genererer en forholdsvis stor del af sin økonomi gennem eksempelvis salg af ydelser, hvilket kan medføre et øget pres på administrative funktioner.

Figur 9. Specifikation af omkostninger (2012)¹⁷

¹⁵ F.eks. uddannelser, faciliteter, motionsløb, skydeidræt, idrætsvaner m.v.

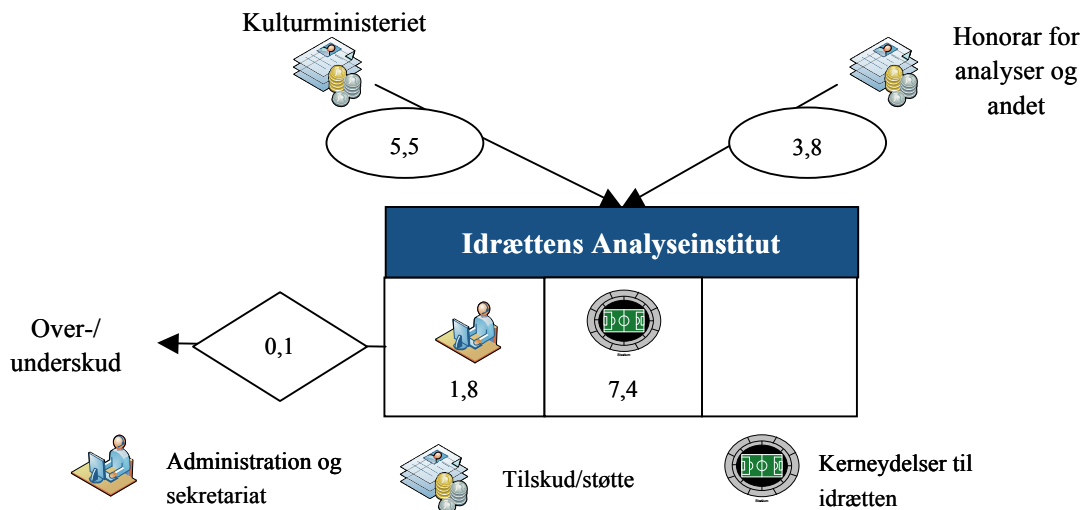
¹⁶ Idrættens største udfordringer II.

¹⁷ Fordelingen er baseret på indberetninger fra Idan og er nærmere specificeret i bilag 1.

Figuren nedenfor viser pengestrømmene til og fra Idan. Det ses, at der går godt 7 mio. kr. til finansiering af kerneydelser direkte rettet mod idrætten. Det ses endvidere, at Idan i relativt høj grad er indtægtsdækket ved honorar for analyser, formidling m.v. Idan anvender ca. 2 mio. kr. til administration og sekretariatsbetjening.

Figur 10. Pengestrømme i Idan (2012) (mio. kr.)

Hestevæddeløbssportens FinansieringsFond¹⁸

HFF forvalter hestesportens andel af udlodningsmidlerne og har til opgave at understøtte drift af banerne og udvikling af hestesporten samt yde præmietilskud til landets otte travbaner og ene galopbane.

Den nedenstående Tabel 6 viser pengestrømmene i HFF. Den altovervejende indtægtskilde er udlodningsmidlerne fra Kulturministeriet, som i både 2011 og 2012 står for 99 % af de samlede indtægter. Langt de største omkostninger er direkte eller indirekte støtte til væddeløbsbanerne i form af henholdsvis driftstilskud eller løbspræmier. Disse poster udgør i alt 99 % af de samlede omkostninger i 2012. Der er i 2011 og 2012 realiseret et underskud på henholdsvis 3,7 og 1,4 mio. kr.¹⁹

¹⁸ HFF er en fond, der er oprettet i henhold til lov nr. 454 af 31. maj 2000 (revideret ved lov 204 af 26. april 2003) om væddemål i forbindelse med heste- og hundevæddeløb.

¹⁹ HFF havde ultimo 2012 en egenkapital på 48 mio. kr.

Tabel 6. Udvikling i indtægter og omkostninger for HFF i løbende priser (mio. kr.)

	1998 ¹	2004	2007	2011	2012
INDTÆGTER					
Tilskud fra Kulturministeriet ²		87,0	89,4	97,3	97,6
Finansielle indtægter		1,0	2,1	0,3	0,1
Øvrige indtægter			0,1		
Indtægter		88,0	91,6	97,6	97,8
OMKOSTNINGER					
Støtte til eksterne organisationer⁴		86,6	88,9	99,4	97,7
Direkte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ³		79,1	82,0	89,9	89,0
Indirekte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ³		7,5	6,9	9,5	8,7
Drift⁴		1,0	1,0	2,0	1,4
Resultat		0,4	1,6	-3,7	-1,4

Note 1: HFF er først etableret i 2000, hvorfor der ikke er regnskabsdata for 1998

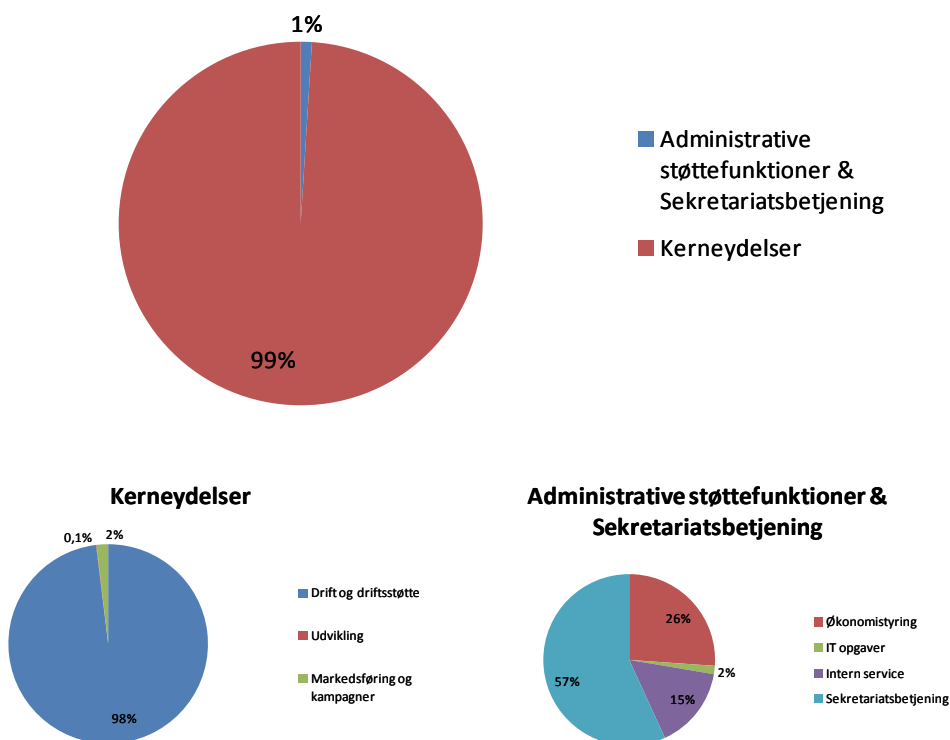
Note 2: Tilskuddet indeholder udlodningsmidlerne

Note 3: For en specifikation af tilskuddene se bilag 2.

Note 4: For en specifikation af omkostninger se bilag 1

Kilde: Årsrapporter

Omkostningerne er nærmere specificeret i nedenstående figur. Som beskrevet udgør kerneydelserne (støtte til banerne) 99 % af omkostningerne.

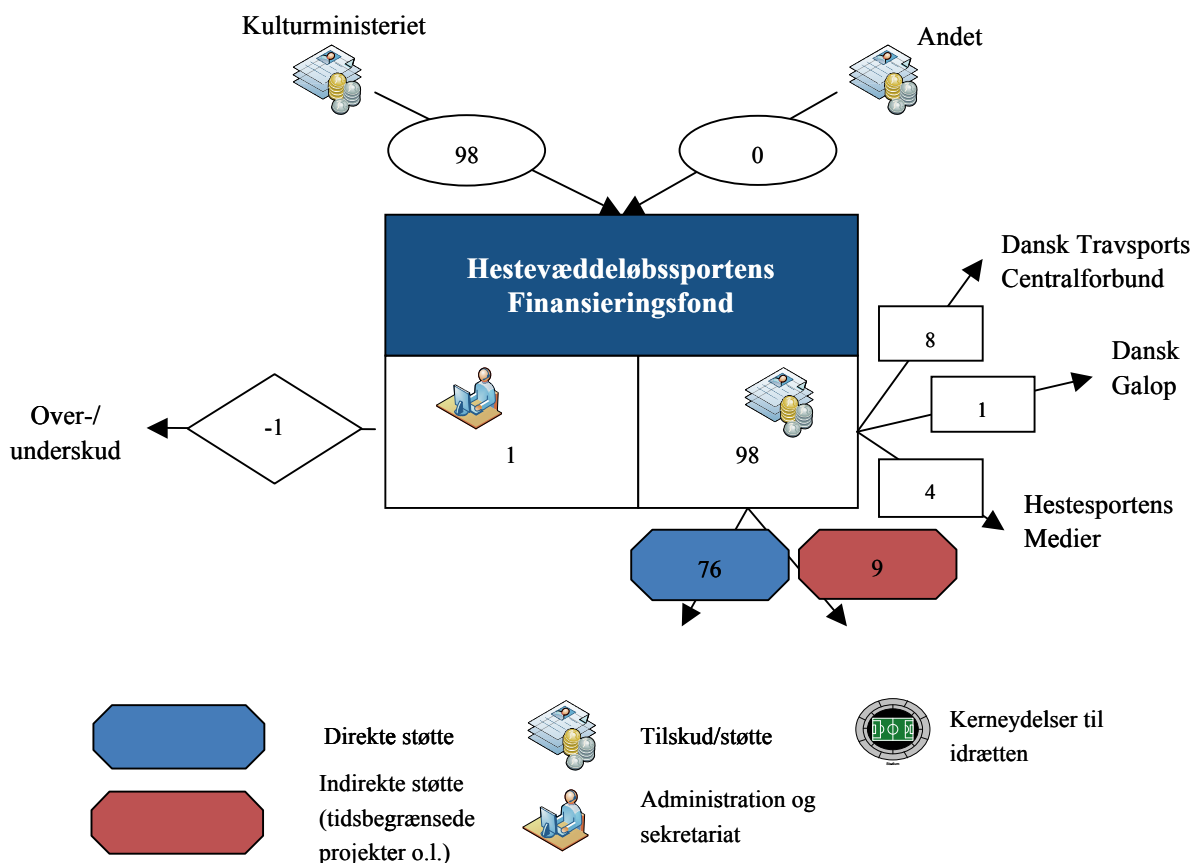
Figur 11. Specifikation af omkostninger (2012)²⁰

²⁰ Fordelingen er baseret på indberetninger fra HFF og er nærmere specificeret i bilag 1.

Figuren nedenfor viser pengestrømmene til og fra HFF. Det ses, at ud over den direkte og indirekte støtte til banerne på 85 mio. kr. går godt 13 mio. kr. til hestesportsforbundene og Hestesportens Medier. HFF bruger ca. 1 mio. kr. på administration og sekretariatsbetjening samt 98 mio. kr. på tilskud/kerneydelse rettet direkte mod idrætten (driftstilskud, løbspræmier, markedsføring, antidoping, test m.v.).

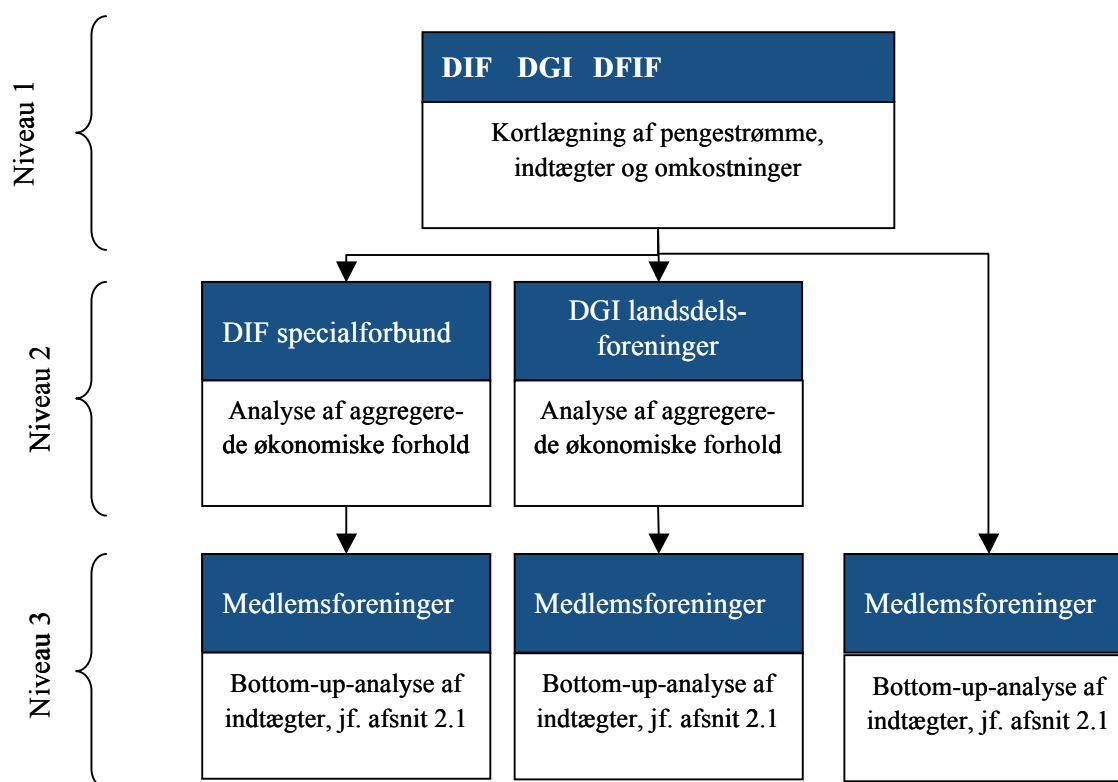
Figur 12. Pengestrømme i HFF (2012) (mio. kr.)

2.2.2 ANALYSE AF ØKONOMIEN FOR IDRÆTTENS HOVEDORGANISATIONER

Den nedenstående figur viser organiseringen for DIF, DGI og DFIF og de overordnede analyseområder. De tre hovedorganisationer behandles særskilt, og i slutningen af hvert delafsnit er der udarbejdet et overordnet grafisk billede af pengestrømmene.

Figur 13. Organisering for hovedorganisationer og analyseområder

Det skal bemærkes, at niveau 3 kun i begrænset omfang inddrages, da beregningerne herfor primært er foretaget på aggregeret niveau.

DIF

DIF fungerer som paraplyorganisation for 61 selvstændige specialforbund (niveau 2), der tilsammen repræsenterer ca. 1,9 mio. registrerede medlemmer fordelt på over 9.000 idrætsforeninger (niveau 3).²¹ Som hovedregel repræsenterer specialforbundene specifikke idrætsgrene, der arbejder med såvel dansk og international konkurrencesport som breddeidræt.

Af Tabel 7 fremgår, at indtægterne har været stigende fra 1998 og relativt stabile i 2011 og 2012. Der har siden 1998 været en jævn stigning i indtægterne fra Kulturministeriet, der samtidig er den absolut største indtægtskilde for DIF. Sponsorindtægterne er med undtagelse af 2004 relativt stabile, dog med en svag stigning.

Tabel 7. Udvikling i indtægter og omkostninger for DIF i løbende priser (mio. kr.)

	1998	2004	2007	2011	2012
INDTÆGTER					
Tilskud fra Kulturministeriet ¹	234,7	248,2	269,5	277,5	284,6
Sponsorindtægter	0,9	11,6	3,6	3,5	4,1
Tilskud fra IOC	0,1	1,6	0,4	0,6	1,5
Finansielle indtægter	4,9	3,7	6,2	5,2	4,2
Øvrige indtægter	3,1	1,2	3,5	3,6	2,2
Indtægter i alt	243,7	266,2	283,2	290,4	296,6
OMKOSTNINGER					
Støtte til eksterne organisationer³	158,2	194,7	189,3	204,4	205,4
Tilskud til Team Danmark	23,3	20,0	22,4	22,4	23,0
Tilskud til Anti Doping Danmark		2,4	2,4	2,7	2,7
Tilskud til Sport Event Denmark	1,2	0,5	3,5	5,0	5,0
Tilskud til Dansk Handicap Idræts-Forbund	2,5	4,4	5,2	4,4	4,4
Tilskud til Dansk Boldspil-Union	10,4	14,5	15,3	16,0	16,3
Direkte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ²	114,7	121,7	121,4	128,8	129,0
Indirekte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ²	6,1	31,2	19,1	25,1	24,9
Drift³	85,9	71,6	90,3	88,1	85,7
Kommunikation	6,3		5,7	6,5	6,0
Resultat	-0,4	-0,1	3,6	-2,1	5,5

Note 1: Tilskuddet indeholder udlodningsmidlerne

Note 2: For en specifikation af tilskuddene se bilag 2.

Note 3: For en specifikation af omkostninger se bilag 1

Kilde: Årsrapporter

Driftsomkostningerne har siden 2007 generelt været faldende. Ændringen kan især findes i husleje samt omkostninger til udvalg og mødevirksomhed. I bilag 1²² er omkostningerne nærmere specificeret. Af bilaget fremgår det bl.a., at der anvendes ca. 50 mio. kr. til udviklingen af idrætten og 9 mio. kr. til markedsføring og kampagner.²³

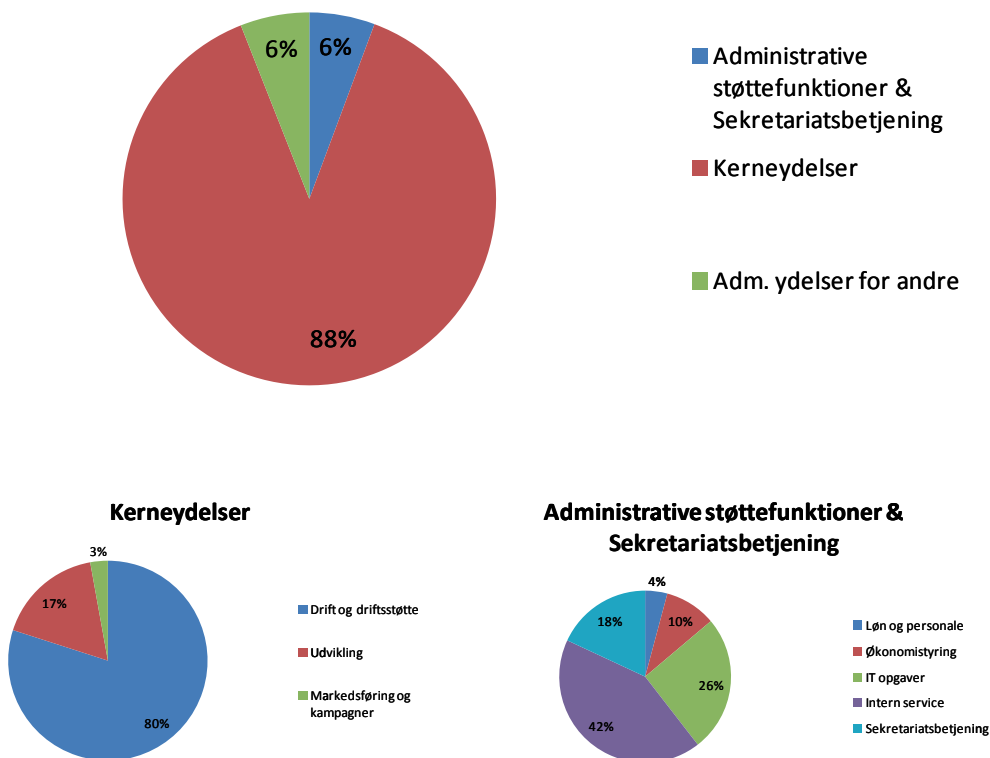
Omkostningerne er nærmere specificeret i nedenstående figur, hvor det fremgår, at kerneydelser udgør 88 %. DIF's kerneydelser er knyttet til henholdsvis elite- og breddearbejde, herunder olympisk arbejde, udvikling af sporten samt uddannelsesvirksomhed og integration.

²¹ For en nærmere beskrivelse af DIF henvises der til afsnit 1.1.1.2.

²² Bemærk, at bilag 1 er en opgørelse af DIF's bruttoomkostninger. Derfor er der ikke overensstemmelse til DIF's årsrapport, idet en række poster i årsrapporten er opgjort netto (dvs. indtægter er trukket fra udgiften).

²³ DIF har ultimo 2012 en egenkapital på 32 mio. kr.

Figur 14. Specifikation af omkostninger (2012)²⁴

Langt størstedelen af støtten gives som direkte tilskud/bloktilskud til specialforbundene. DIF støtter også enkelte idrætsorganisationer i øvrigt, (SEDK og ADD). I 2012 modtog DIF's specialforbund ca. 142 mio. kr.²⁵ i bloktilskud. Herudover gives der lovbestemte tilskud til bl.a. TD²⁶ og DBU. På overordnet plan er støtten til de eksterne organisationer relativt stabil over perioden. Langt størstedelen af den direkte støtte går direkte til specialforbundene (fordelingen er nærmere specificeret i bilag 2). Fordelingen af bloktilskuddet fra DIF til det enkelte specialforbund er styret af en fordelingsnøgle fastlagt af DIF's repræsentantskab.²⁷

²⁴ Fordelingen er baseret på indberetninger fra DIF og er nærmere specificeret i bilag 1.

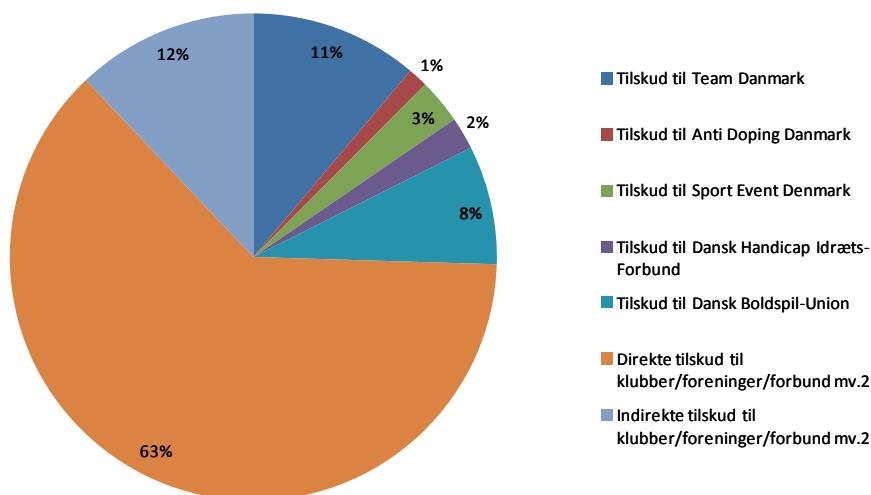
²⁵ Der henvises til bilag 2, beløbet er inkl. DBU og DHIF.

²⁶ Jf. Lov om eliteidræt § 6.

²⁷ Fordelingsnøglen er nærmere beskrevet af DIF i dokumentet: "Vejledning til fordelingsnøglen".

Figur 15. Fordeling af bidrag til eksterne organisationer (2012)

Aggregerede økonomiske forhold for niveau 2

Niveau 2 udgøres af i alt 61 selvstændige specialforbund. DIF konsoliderer regnskabstallene, der indgår i ledelsens beretning i årsrapporten. Præsentationen af de økonomiske forhold på aggregeret niveau tager udgangspunkt i disse tal, der giver et indblik i en række væsentlige nøgletal og et overordnet billede af økonomien i specialforbundene.

Tabel 8 viser det økonomiske resultat for samtlige specialforbund under DIF. Som det fremgår, er de væsentligste indtægtskilder sponsorindtægter, rettigheder og entré. Herudover er der væsentlige indtægter fra kontingenter m.v. samt tilskud fra DIF. Det skal dog bemærkes, at der er store forskelle mellem de enkelte forbund, og at eksempelvis DBU vægter tungt i de aggregerede tal.

Tabel 8. Samlet resultat for DIF specialforbund i løbende priser (mio. kr.)

	Kr.		Procent	
	2010	2011	2010	2011
Tilskud fra int. organisationer mv.	91	129	10%	14%
DIF	161	168	18%	18%
Kontingenter, licenser, turnerings-/deltagergebyr mv.	186	183	21%	20%
Uddannelses-/kursusindtægter	35	31	4%	3%
Renteindtægter og kursgevinster	9	7	1%	1%
Sponsorer, rettigheder og entre	320	310	36%	34%
Tilskud fra Team Danmark	84	87	9%	9%
Indtægter i alt	886	915	100%	100%
Administration	183	188	21%	21%
Breddeaktiviteter	236	245	28%	27%
Eliteaktiviteter	307	341	36%	37%
Kommunikation og marketingsudgifter	55	62	6%	7%
Uddannelsesaktiviteter	51	50	6%	5%
Mødevirksomhed	23	24	3%	3%
Renteudgifter og kurstab	1	1	0%	0%
Omkostninger i alt	855	911	100%	100%
Årets resultat	31	4	-	-

Note 1: Der foreligger kun materiale for 2010 og 2011, da der er tidligere er anvendt en anderledes opgørelsesmetode, som ikke er direkte sammenlignelig med den nuværende praksis. Der foreligger endnu ikke tal fra 2012, da specialforbundene endnu ikke har rapporteret disse tal til DIF.

Note 2: Resultaterne er fremkommet ved at rense koncernregnskabet for DIFs indtægter/omkostninger.

På omkostningssiden er der tre poster, der indeholder størstedelen. Det drejer sig om administration, breddeaktiviteter og eliteaktiviteter. Posterne dækker bl.a. over afholdelse af U21 EM i fodbold i 2011 (eliteaktiviteter). Det er vanskeligt at beskrive en udvikling, da der kun foreligger data fra to år, og da enkelte store arrangementer i et enkelt stort specialforbund (eksempelvis afholdelse af U21 EM i fodbold) kan være med til at ændre resultatet og fordelingen fra det ene år til det andet.

Det fremgår af DIF's årsregnskab, at de fire største specialforbund har omkring 60 % af omsætningen, mens de 16 mindste specialforbund har ca. 2 %. Hos de mindste forbund udgør offentlige tilskud mere end 80 % af de samlede indtægter.²⁸ Generelt for specialforbundene er det dog således, at der genereres væsentlige indtægter ud over de offentlige tilskud, relateret til de store specialforbund og elitearbejdet, mens de mindre specialforbunds aktiviteter i høj grad hviler på offentlige tilskud.

I den nedenstående Figur 16 præsenteres pengestrømmene i DIF-organisationen i grafisk format. Figuren viser pengestrømmene på niveau 1 og 2. Pengestrømmene for de mange foreninger på niveau 3 er illustreret i figuren, men ikke opgjort beløbsmæssigt.

Det ses, at DIF bruger ca. 34 mio. kr. til DIF's egen administration, DIF udfører administration for andre (specialforbund, TD m.fl.) for 20 mio. kr., mens DIF ud over den direkte og indirekte støtte til forbundene bruger knap 52 mio. kr. til finansiering af kerneydelser direkte rettet mod idrætten (f.eks. elitearbejde, antidopingarbejde, olympisk arbejde, breddearbejde,

²⁸ Statslige tilskud (udlodningsmidler), der kanaliseres til specialforbundene via DIF.

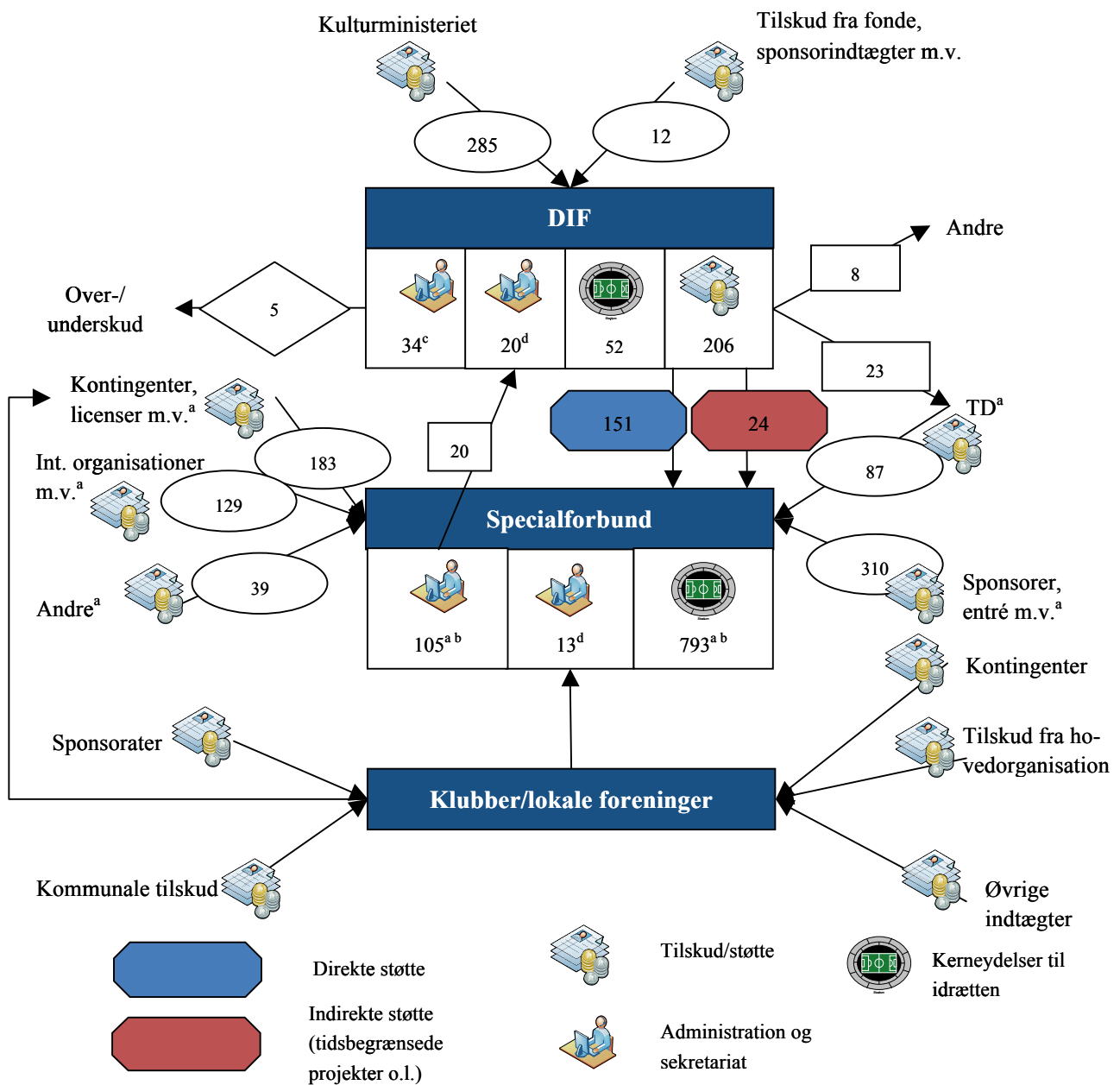

uddannelsesvirksomhed, blad og web-tv).²⁹ DIF understøtter specialforbundene med godt 176 mio. kr. i tilskud og understøtter derudover TD med 23 mio. kr. TD understøtter endvidere specialforbundene med 87 mio. kr.

Af specialforbundenes omkostninger på ca. 911 mio. kr. finansieres en væsentlig del som nævnt af indtægter fra sponsorer, entré m.v. (310 mio. kr.), mens man har indtægter fra kontingenter og licenser for omkring 183 mio. kr. Der genereres således et betydeligt beløb ud over de offentlige tilskud på ca. 280 mio. kr. Der anvendes ca. 480 mio. kr. på direkte idrætsrelaterede aktiviteter og tilskud til klubberne på ca. 385 mio. kr.

Benyttes samme definition på administration og sekretariatsbetjening som ved opgørelsen for DIF, DGI og de øvrige organisationer behandlet i denne rapportering, anslås det, at specialforbundene bruger ca. 105 mio. kr. på administration og sekretariatsbetjening. Dertil udfører store forbund som DBU administrative opgaver for de underliggende niveauer (lokalunioner). Alt i alt kommer man frem til et noget lavere tal for administration end det, der fremgår af DIF's aggregerede regnskab.

²⁹ Se herom i aktivitetsopgørelsen afsnit 1.1.3.3.

Figur 16. Pengestrømme i DIF-organisationen (2012) (mio. kr.)

^a Opgørelsen for specialforbund er baseret på tal fra 2011. Bemærk, at der er mindre afvigelser i opgørelsen af DIF's direkte og indirekte tilskud og opgørelsen for indtægter i specialforbundene. Det skyldes, at samtlige direkte/indirekte tilskud fra DIF ikke nødvendigvis kun går til specialforbundene. Langt størstedelen går dog til specialforbundene.

^b Der foretages en fordeling mellem administration og kerneydelser direkte forbundet med idrætsudøvelse baseret på samme procentmæssige fordeling, som forefindes hos DIF. Denne antagelse er valgt, da der ikke foreligger datamateriale, der muliggør en præcis opgørelse. Den valgte fremgangsmåde er behæftet med en vis usikkerhed.

^c DIF's egne administrative opgaver.

^d Administrative opgaver for andre.

DGI

DGI har lidt over 1,5 mio. medlemmer fordelt på ca. 6.300 foreninger. DGI er organiseret med 15 regionale landsdelsforeninger og har motions- og breddeidræt som arbejdsfelt.³⁰ Den nedenstående Tabel 9 viser pengestrømmene i DGI. Der er en generel stigning i indtægterne, og selv om der sker en stigning i støtten fra udlodningsmidlerne (Kulturministeriet), har DGI især i 2011 og 2012 genereret indtægter fra andre kilder³¹, herunder har især posten "DGI Idrætternes indtægter" siden 2004 årligt resulteret i indtægter på 25-27 mio. kr. Posten dækker over diverse ydelsessalg, eksempelvis stævner, kurser, lejrskoler m.v.³²

Tabel 9. Udvikling i indtægter og omkostninger for DGI i løbende priser (mio. kr.)

	1998	2004	2007	2011	2012
INDTÆGTER					
Tilskud fra Kulturministeriet ¹	224,3	226,6	245,2	253,5	258,4
Finansielle indtægter	3,0	3,1	3,9	7,1	6,0
Øvrige indtægter	1,4	10,3	9,5	8,8	12,9
DGI IT				1,1	1,2
DGI Kommunikation og marketing		1,2	1,1	3,8	1,4
DGI-butikken, salg af bøger m.v.		4,5	3,5	3,3	3,5
DGI Butik og print				2,5	4,0
DGI Verdensholdet, entré og deltagerbetaling		3,4	0,3	10,5	6,3
DGI Idrætternes indtægter		25,1	26,8	26,4	27,1
Indtægter i alt	228,7	274,2	290,3	317,0	320,7
OMKOSTNINGER					
Støtte til eksterne organisationer³	103,7	107,4	135,0	147,9	146,3
Tilskud til Anti Doping Danmark		1,2	1,2	1,4	1,4
Tilskud til Skytteaktiviteter	38,1	35,9	36,0	37,3	38,0
Direkte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ²	65,5	70,3	97,7	105,1	105,0
Indirekte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ²				4,3	2,0
Drift³	117,7	150,1	158,1	163,2	169,5
Resultat	7,4	16,7	-2,8	5,8	4,9

Note 1: Tilskuddet indeholder udlodningsmidlerne

Note 2: For en specifikation af tilskuddene se bilag 2.

Note 3: For en specifikation af omkostninger se bilag 1

Kilde: Årsrapporter

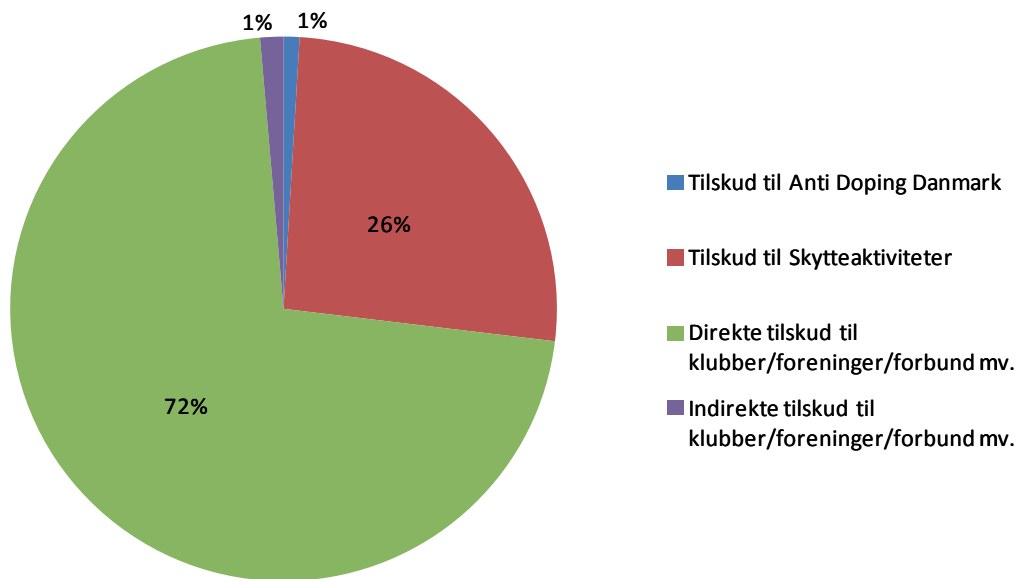
DGI yder gennem hele den undersøgte periode støtte til DDS³³ og direkte tilskud til landsdelsforeninger og klubber. Støtten til landsdelsforeninger gives gennem forskellige tilskud og puljer. Der sker generelt en stigning i støtten til eksterne organisationer.

³⁰ For en nærmere beskrivelse af DGI henvises der til afsnit 1.1.1.2.

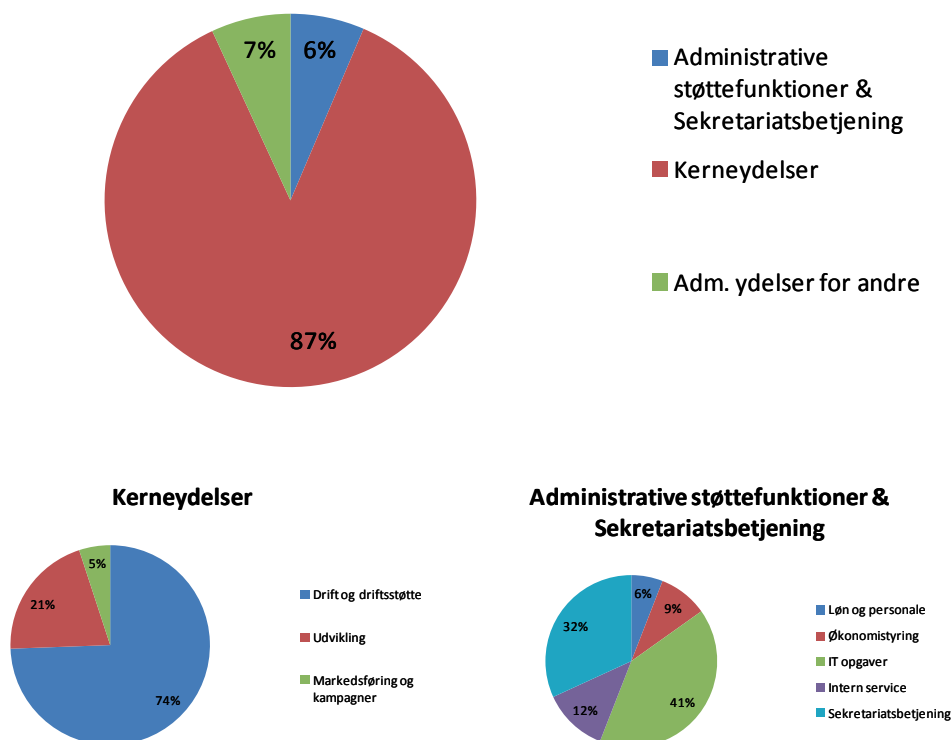
³¹ DGI har ultimo 2012 en egenkapital på 41 mio. kr., hvoraf 15 mio. kr. er disponeret til særlige formål.

³² Se også Tabel 11.

³³ Fra 1. januar 2013 er De Danske Skytteforeninger blevet en del af DGI under DGI Skydning, der varetager aktiviteten skydning, skytteforeningernes våbenregistrering m.v. Man har samtidig udskilt drift og anlæg af skydebaner til Skydebaneforeningen Danmark, der er en selvstændig forening uden for DGI.

Figur 17. Fordeling af bidrag til eksterne organisationer (2012)

Omkostningerne er nærmere specificeret i nedenstående figur. Som det fremgår, udgør kerneydelser 87 % af omkostningerne. Kerneydelserne indbefatter bl.a. støtte til planlægning og afvikling af idrætsarrangementer – eksempelvis i forbindelse med verdensholdet samt diverse projekter til udvikling af idrætten.³⁴

Figur 18. Specifikation af omkostninger (2012)³⁵

³⁴ Eksempelvis: foreningsfitness, flexfodbold, vorespuls.dk, underground m.v.

³⁵ Fordelingen er baseret på indberetninger fra DGI og er nærmere specificeret i bilag 1.

Aggregerede økonomiske forhold for niveau 2

Niveau 2 i DGI udgøres af i alt 15 landsdelsforeninger. DGI udarbejder i forbindelse med årsrapporterne en række nøgletal for landsdelsforeningerne. Præsentationen af de økonomiske forhold på niveau 2 tager for indtægtssiden udgangspunkt i disse nøgletal. Omkostningssiden er baseret på opgørelser i tre tilfældigt udvalgte landsdelsforeninger³⁶ og en aggregeret opgørelse af de samlede omkostninger for landsdelsforeningerne udarbejdet af DGI.

Tabel 10 viser indtægtsfordelingen for landsdelsforeningerne. Der er to poster, der udgør hovedparten af landsdelsforeningernes indtægtsgrundlag. Det drejer sig om "udlodningsmidler fra DGI" og "idrætternes indtægter" (se Tabel 11 for specifikation heraf). Øvrige indtægter (f.eks. indtægter fra sponsorer, projekter m.v.) stiger hen over den tilgængelige periode.

Tabel 10. Indtægtsfordeling i DGI's landsdelsforeninger i løbende priser (mio. kr.)

	Kr.			Procent		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Udlodningsmidler fra DGI	89,0	88,8	91,3	40%	38%	37%
Kontingenter mv.	9,5	9,9	10,0	4%	4%	4%
Øvrige tilskud	2,1	1,9	2,0	1%	1%	1%
Idrættens indtægter	89,3	97,4	102,0	40%	41%	42%
Øvrige indtægter	31,9	36,1	37,6	14%	15%	15%
Finansielle indtægter	2,1	1,3	1,4	1%	1%	1%
Indtægter i alt	223,9	235,4	244,3	100%	100%	100%
Kommunikation			1,3			1%
Administration			15,0			6%
Løn og personale			93,9			39%
Udvalg og mødevirksomhed			11,0			5%
Øvrige omkostninger ²			119,1			50%
Omkostninger i alt			240,2			100%
Årets resultat			4,1			
					-	-

Note 1: Der foreligger i skrivende stund ikke tal for 2012

Note 2: Posten indeholder afskrivninger, projektomkostninger, uddannelse og andre øvrige omkostninger

Posten "Idrætternes indtægter" er nærmere specificeret i Tabel 11. Der er således tale om diverse ydelsessalg i landsdelsforeningerne.

³⁶ Det vurderes, at de udvalgte landsdelsforeninger er repræsentative for det samlede niveau 2. Der er antaget en proportional sammenhæng mellem indtægter (der danner grundlag for den procentmæssige fordeling) og udgifter.

Tabel 11. Specifikation af idrætternes indtægter i løbende priser (mio. kr.)

	2009	2010 ²	2011
Kurser	30,5	34,6	37,2
Stævner	20,4	22,1	21,2
Turneringer	7,4	7,1	7,7
Lejre/skoler	18,3	17,8	19,9
Udvalgsarbejde	0,5	0,5	0,5
Øvrige aktiviteter	12,2	15,4	15,5
I alt	89,3	97,5	102,0

Note 1: Der foreligger i skrivende stund ikke tal for 2012

Note 2: Bemærk at der grundet afrunding er en afvigelse i totalen for 2010 set i forhold til organisationsregnskabet (97.400 kr.)

Kilde: DGI Organisationsregnskab 2011

Landsdelsforeningernes omkostninger for 2011 er anslået med udgangspunkt i tre landsdelsforeninger, der sammen kan tegne et gennemsnit. Der er taget udgangspunkt heri og den procentmæssige andel af de samlede indtægter for landsdelsforeningerne. Den procentmæssige andel er herefter anvendt til at anslå de samlede omkostninger for alle landsdelsforeninger med udgangspunkt i de konkrete omkostninger i de tre udvalgte landsdelsforeninger.

Omkostningerne er samlet på aggregeret niveau, og som det fremgår, er de to største poster øvrige omkostninger og udgifter til løn og personale. Øvrige omkostninger dækker bl.a. over stævner, turneringer, lejre/skoler, landsstævner m.v. Udgifter til løn og personale dækker over løn til medarbejdere, som deltager i arbejde direkte relateret til afvikling af idrætsstævner, konkurrencer og lignende aktiviteter, altså kerneydelser.

Af DGI's organisationsregnskab for 2011 fremgår det, at personaleomkostninger i landsdelsforeningerne i 2011 steg med 8,7 mio. kr., mens niveauet er fastholdt i hovedorganisationen. Det forklares bl.a. med, at der er sket en flytning af arrangementer fra landsplan til landsdelene, hvilket dog ikke har medført et fald i de centrale udgifter. Samtidig fremgår det, at 8 ud af 15 landsdelsforeninger har genereret underskud på den direkte drift, men at den fri kapital dog er øget i 2011.

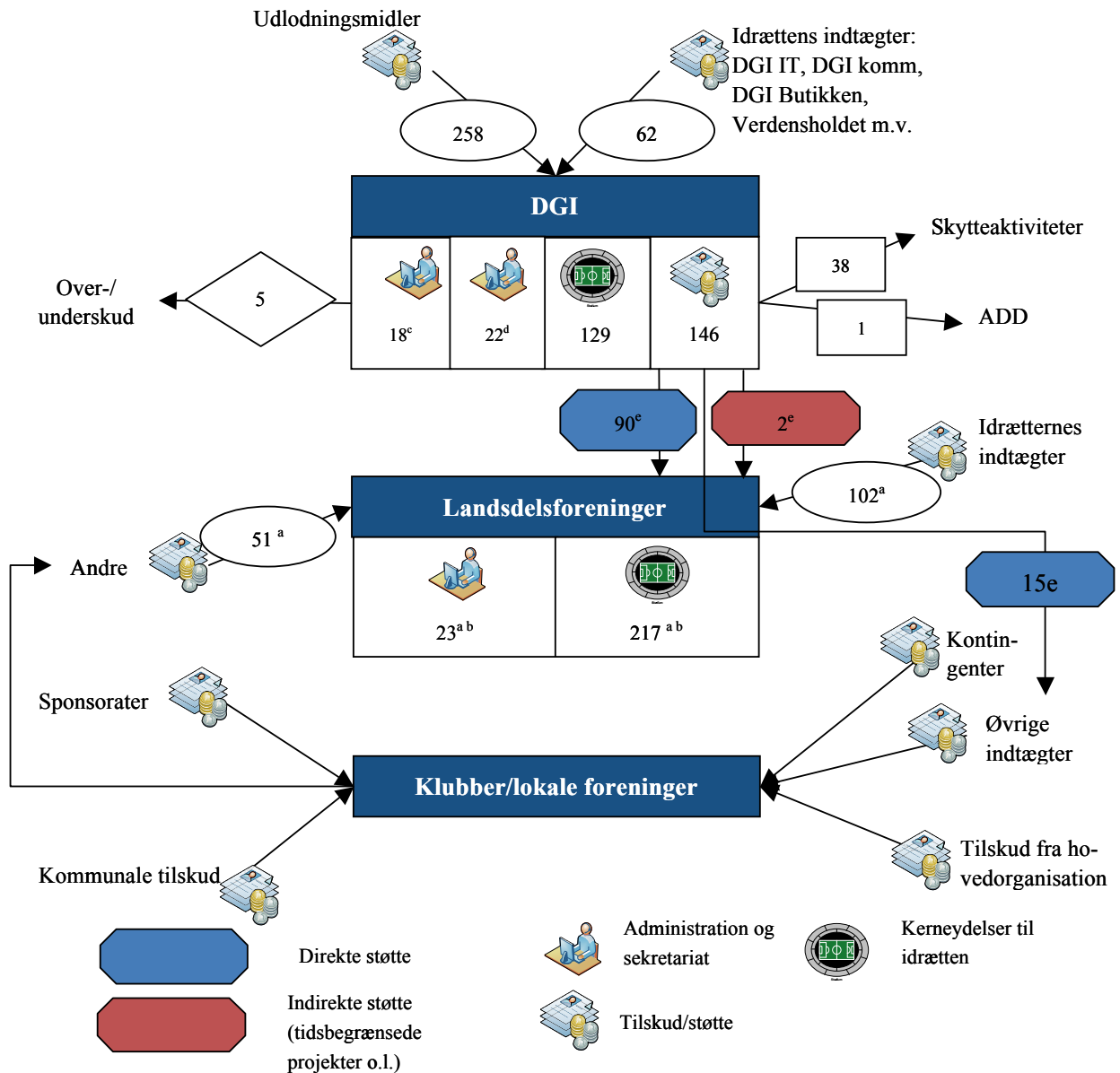
I den nedenstående Figur 19 præsenteres pengestrømmene i DGI-organisationen grafisk. Figuren viser pengestrømmene på niveau 1 og 2. Pengestrømmene for de mange foreninger på niveau 3 er illustreret i figuren, men ikke opgjort beløbsmæssigt. DGI bruger ca. 18 mio. kr. til egen administration. DGI udfører administration for landsdelsforeningerne for 22 mio. kr.; af dette beløb betaler landsdelsforeningerne 9 mio. kr. til DGI, mens 13 mio. kr. trækkes af DGI direkte fra udlodningsmidlerne. Ud over den direkte og indirekte støtte til landsdelsforeningerne på 107 mio. kr. bruger DGI 109 mio. kr. til finansiering af kerneydelser direkte rettet mod idrætten (f.eks. gennemførelse af stævner og idrætsarrangementer, udvikling af idrætterne, foreningsfitness og flexfodbold). DGI understøtter endvidere skytteaktiviteterne med 38 mio. kr.

Af landsdelsforeningernes omkostninger på ca. 240 mio. kr. finansieres en væsentlig del af indtægter fra kurser, stævner, entré m.v. (102 mio. kr.), tilskud fra DGI (udlodningsmidler) på 106 mio. kr., mens man har andre indtægter (kontingenter og andet) for 51 mio. kr. Benyttes samme definition på administration og sekretariatsbetjening som ved opgørelsen i

DGI, anslås det, at landsdelsforeningerne bruger ca. 28 mio. kr. på administration og sekretariatsbetjening. Dertil kommer kerneydelser i form af direkte idrætsrelaterede aktiviteter svarende til ca. 94 mio. kr. og sportsaktiviteter og tilskud til klubberne på ca. 119 mio. kr.

Figur 19. Pengestrømme i DGI-organisationen (2012) (mio. kr.)

^a Opgørelsen for landsdelsforeningerne er baseret på tal fra 2011, da der i skrivende stund ikke foreligger tal for 2012. Der er genereret et anslået overskud på 4.079 tkr. i 2011.

^b Der er foretaget en fordeling mellem administration og kerneydelse baseret på samme procentmæssige fordeling, som forefindes hos DGI. Denne antagelse er valgt, da der ikke foreligger datamateriale, der muliggør en præcis opgørelse. Den valgte fremgangsmåde er behæftet med en vis usikkerhed.

^c DGI's egne administrative opgaver.

^d Administrative opgaver, der løses for andre.

^e Det fremgår af DGI's opgørelser for landsdelsforeningerne, at de modtager 90,3 mio. kr. og 2 mio. kr. i indirekte tilskud til landsdelsforeningerne fra udlodningsmidlerne. DGI har oplyst, at man derudover giver de lokale foreninger et direkte tilskud på 15 mio. kr.

Dansk Firmaidrætsforbund

DFIF er med mere end 330.000 medlemmer³⁷ landets tredjestørste paraplyorganisation inden for den organiserede idræt. Herudover berøres anslået det samme antal personer af DFIF's aktiviteter gennem tidsafgrænsede aktiviteter som eksempelvis "Vi cykler på arbejde", hvilket bringer det samlede antal danskere, som DFIF aktiverer årligt, op på knap 600.000.

Den nedenstående Tabel 12 viser pengestrømmene i DFIF. Der sker en kraftig stigning i indtægterne fra 1998 til 2004, hvorefter indtægterne generelt set er stabile. Langt den største indtægtskilde for DFIF er udlodningsmidler fra Kulturministeriet, der udgør 72 % af indtægtsgrundlaget i 2012. Der er både i 2011 og 2012 realiseret et kalkuleret underskud på henholdsvis 3 og 5 mio. kr., hvilket resulterer i en egenkapital på 39 mio. kr. ultimo 2012.

Tabel 12. Udvikling i indtægter og omkostninger for DFIF i løbende priser (mio. kr.)

	1998	2004	2007	2011	2012
INDTÆGTER					
Tilskud fra Kulturministeriet ¹	25,9	34,0	36,7	38,0	38,8
Tilskud fra undervisningsministeriet	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1
Tilskud fra øvrige ministerier		2,0			
Tilskud fra fonde og lign.		1,4	0,3	0,3	0,3
Sponsorindtægter		0,2	0,1	0,0	0,0
Medlem- og klubkontingenter		0,0		0,1	0,1
Deltagerbetaling		2,0	2,2	0,5	0,3
Finansielle indtægter		0,2	0,6	0,2	0,1
Resultat af kapitalandele			-0,0	0,1	0,1
Indtægtsgivende virksomhed		1,8	3,3	4,8	8,0
Arrangementer				1,0	0,7
Driftsindtægter		1,2	0,2	0,2	0,2
Øvrige indtægter	2,0	1,2	1,7	1,2	3,5
Indtægter i alt	28,1	44,1	45,1	46,3	52,2
OMKOSTNINGER					
Støtte til eksterne organisationer³	8,1	8,0	9,0	8,2	8,4
Tilskud til Anti Doping Danmark				0,5	0,5
Direkte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ²	8,1	7,4	8,9	7,6	7,6
Indirekte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ²		0,6	0,1	0,0	0,3
Drift³	19,9	35,3	35,5	41,2	49,1
Resultat	0,0	0,8	0,6	-3,1	-5,3

Note 1: Tilskuddet indeholder udlodningsmidlerne

Note 2: For en specifikation af tilskuddene se bilag 2.

Note 3: For en specifikation af omkostninger se bilag 1

Kilde: Årsregnskaber

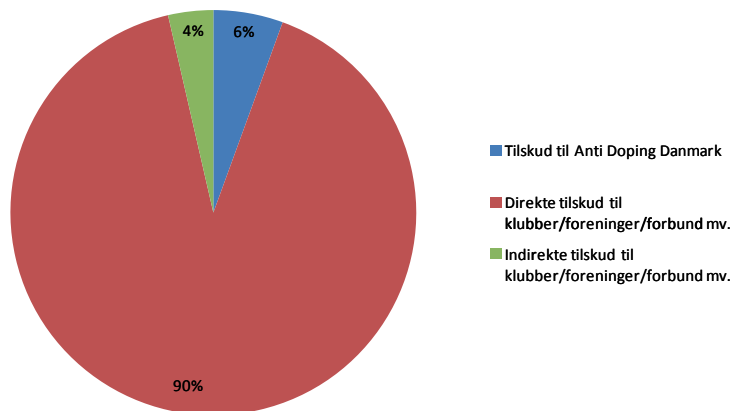
DFIF støtter andre organisationer. Den altovervejende støtte går direkte til foreninger. Støtten hertil udgør 91 % af den samlede støtte til eksterne organisationer. En stor del af DFIF's driftsomkostninger går til udvikling og projekter³⁸ (jf. bilag 1). Herudover anvender DFIF midler til at arrangere og afvikle arrangementer. Samlet set anvendes der 44,6 mio. kr. til kerneydelser (jf. Figur 21 og Figur 22 samt bilag 1).

³⁷ For en nærmere beskrivelse af DFIF henvises der til afsnit 1.1.1.2.

³⁸ Eksempelvis: Extreme Mandehørm, Kollegagolf, Firmaidræt Open, kvinder på toppen m.v.

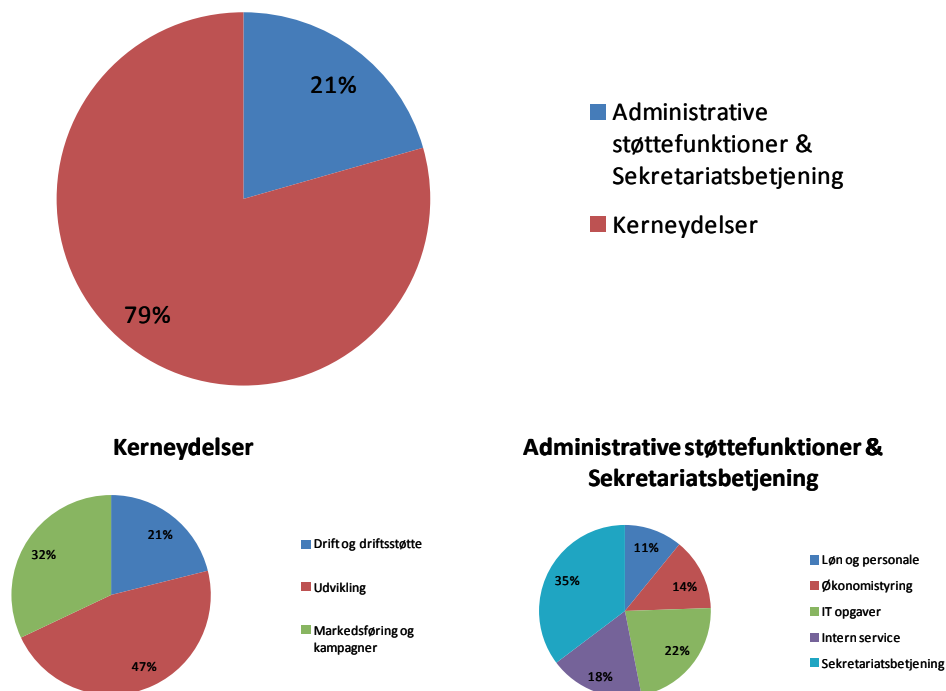
Figur 20. Fordeling af bidrag til eksterne organisationer (2012)

Driftsomkostningerne har fulgt udviklingen i indtægterne, da der er sket en kraftig stigning fra 1998 til 2004. En stor del af stigningen i driftsomkostningerne vedrører indirekte støtte til foreninger gennem udvikling og rådgivning. For 2012 er omkostningerne nærmere specificeret i nedenstående figur. Som det fremgår, bruges 79 % af omkostningerne til kerneydelser.

DFIF har, med ikrafttrædelse 1. september 2013, gennemført en organisationsændring indbefattende en ny ledelse, en ny organisationsstruktur og personalereduktion, der reducerer administrationen. Se nærmere herom i afsnit 3.1.

Figur 21. Specifikation af omkostninger (2012)³⁹

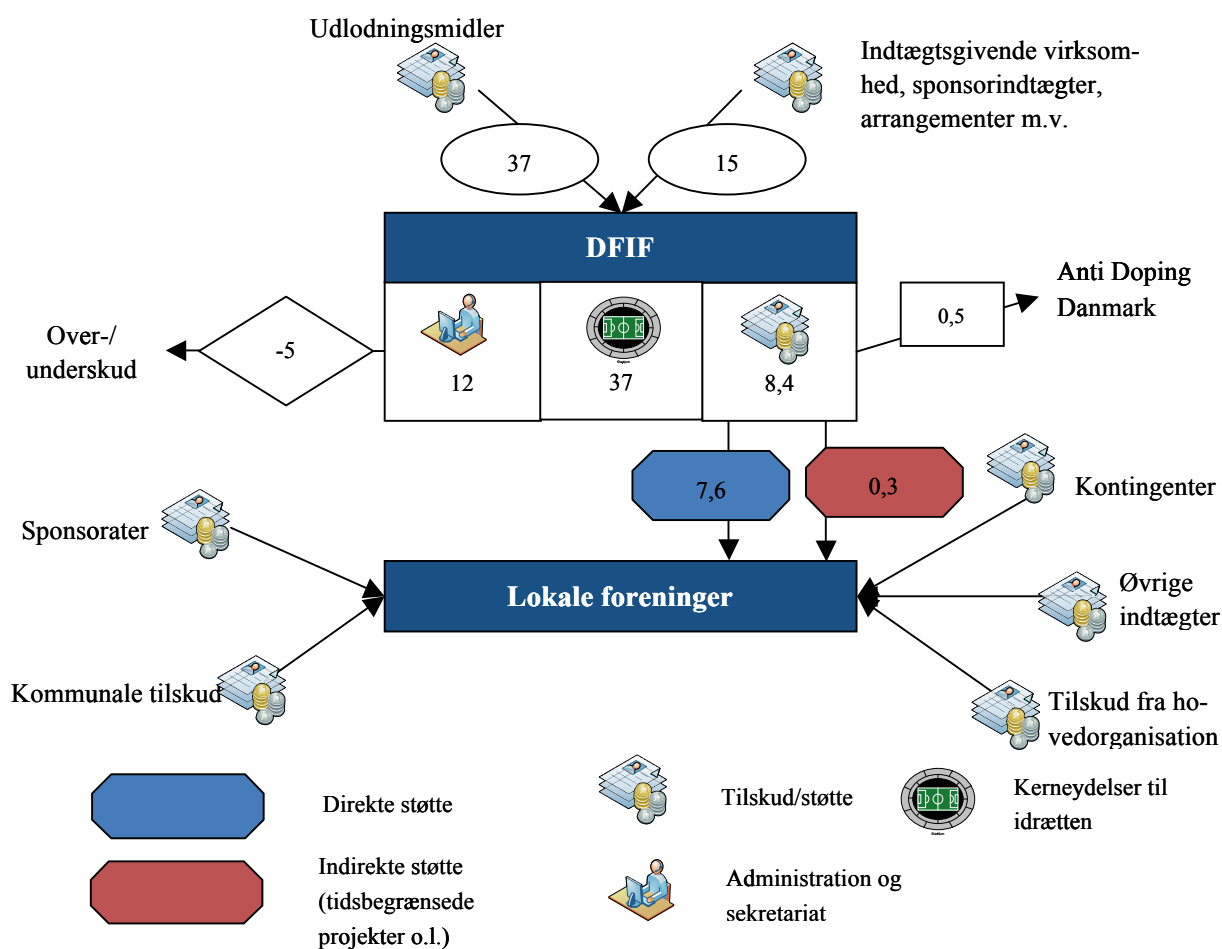
³⁹ Fordelingen er baseret på indberetninger fra DFIF og er nærmere specificeret i bilag 1.

Aggregerede økonomiske forhold for niveau 2

DFIF har oplyst, at der ikke findes et niveau 2, og at kontakt går direkte mellem de lokale afdelinger og DFIF. Dette er også illustreret i Figur 22, hvor pengestrømmene i DFIF-organisationen præsenteres grafisk. Figuren viser pengestrømmene på niveau 1 og 2. Pengestrømmene for de mange foreninger på niveau 3 er illustreret i figuren, men ikke opgjort beløbsmæssigt.

DFIF bruger ca. 12 mio. kr. til DFIF's egen administration. DFIF yder direkte og indirekte støtte til foreninger på knap 8 mio. kr. DFIF bruger ca. 37 mio. kr. til finansiering af kerneydelser direkte rettet mod idrætten (f.eks. planlægning og praktisk hjælp til idrætsarrangementer, byggerådgivning, idrætskurser, sundhedsuddannelse, lederudviklingskurser m.v.).

Figur 22. Pengestrømme i DFIF-organisationen (2012) (mio. kr.)

Note: Foreningernes indtægter er anslået ud fra opgørelsen for foreningernes indtægter i afsnittet omkring finansiering af idrætten og herefter fordelt ud fra de respektive hovedorganisationers omkostningsbase.

DBU

I 2012 var der 1.635 fodboldklubber organiseret under DBU med i alt 356.754 medlemmer.⁴⁰ DBU er organisatorisk placeret i paraplyen af DIF specialforbund, hvor DBU målt på omsætning og antal medlemmer er langt det største forbund. Den nedenstående Tabel 13 viser pengestrømmene i DBU. Som det ses, genererede DBU i 2012 indtægter for 335 mio. kr. Der er sket en kraftig stigning i indtægter fra 1998 til 2004.⁴¹ En del af indtægterne stammer fra posten Tilskud fra DIF, hvor en del af beløbet stammer fra et lovbestemt krav på en andel af DIF's andel af udlodningsmidlerne.

Indtægterne har siden da været relativt stabile, om end det dækker over store udsving på de enkelte indtægtsposter over årene. Der er bl.a. store udsving i tv-honorarerne, hvor der i 2007 hentes 168 mio. kr. mod 80 mio. kr. i 2012, da divisionsklubbernes tv-penge tidligere blev udbetalt via DBU. Ligeledes er der i 2011 en stor stigning i indtægterne fra deltagerbetaling, som hovedsagligt stammer fra landskampe, fodboldskole og kurser.

Tabel 13. Udvikling i indtægter og omkostninger for DBU i løbende priser (mio. kr.)

	1998	2004	2007	2011	2012
Lovbestemt andel af udlodningsmidler	10,7	5,5	5,9	6,1	6,2
Dansk Tipstjeneste A/S	1,7	1,9	2,0		
Tilskud fra undervisningsministeriet	0,1	0,3	0,1	0,1	0,0
Tilskud fra DIF	9,0	9,8	10,5	10,7	10,8
Tilskud fra Team Danmark	4,2	7,1	9,5	8,7	8,4
Tilskud FIFA	5,8	1,5	1,2	4,3	1,6
Tilskud fra UEFA	2,8	22,1	26,2	35,2	11,5
Tilskud fra fonde og lign.	0,0	1,0	3,1	0,0	0,7
Deltagerbetaling	42,9	58,4	50,3	93,1	51,5
Turneringsafdelingen	8,0	9,3	7,5	7,8	6,4
Sponsorindtægter	17,8	36,3	38,0	39,1	48,1
EM-deltagelse	0,0	62,6	0,0	0,0	0,0
TV-honorarer	56,1	109,9	167,8	94,6	80,2
Kursusindtægter	2,9	5,7	9,7	13,4	16,8
Finansielle indtægter	6,1	4,9	5,0	5,5	5,8
Øvrige indtægter	1,5	1,5	2,3	3,2	3,1
Overskudsandel - VM	24,3	0,0	0,0	0,0	0,0
EURO 2012	0,0	0,0	0,0	0,0	75,4
Abonnementer og salg	1,1	0,7	0,7	0,3	0,4
Kommunikation	0,0	0,0	0,4	0,5	0,3
Lejeindtægter	0,0	0,0	0,7	0,8	0,8
IT-indtægter	0,0	1,8	2,8	3,8	4,0
Øvrige indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	2,8
Indtægter i alt	195,0	340,3	343,8	327,2	334,6
OMKOSTNINGER					
Støtte til organisationer²	52,3	92,5	111,6	18,4	24,0
Tilskud til Team Danmark	5,0	6,1	7,5	7,5	7,7
Direkte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ¹	47,3	86,4	104,1	10,9	16,3
Drift²	127,8	237,2	221,2	305,3	309,6
Resultat	15,0	10,7	11,0	3,5	1,1

Note 1: For en specifikation af tilskuddene se bilag 2.

Note 2: For en specifikation af omkostninger se bilag 1

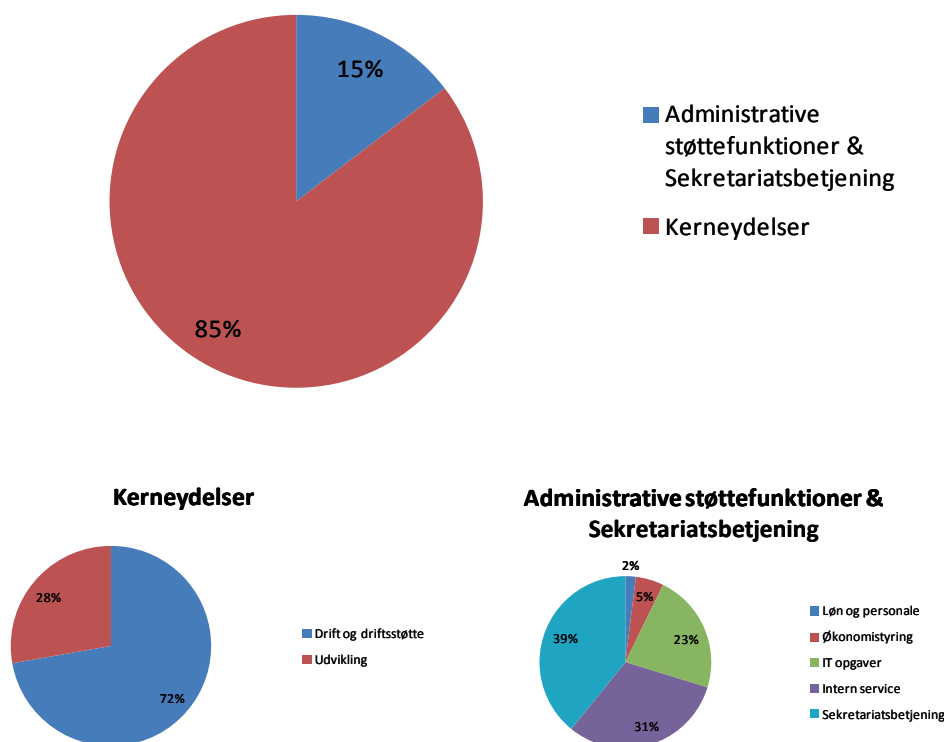
Kilde: Årsrapporter

⁴⁰ DBU Årsberetning 2012, s. 4.

⁴¹ DBU har ultimo 2012 en egenkapital på 142 mio. kr.

DBU støtter andre organisationer, primært DBU lokalunioner, som varetager turneringsafvikling for klubberne, som indgår under posten Direkte tilskud til klubber/foreninger/forbund m.v. I driftsomkostningerne indgår en række kerneydelser som eksempelvis omkostninger til diverse (A og U) landshold samt fodboldskoler, damesektoren m.v. Omkostningerne er nærmere specificeret i nedenstående figur.

Figur 23. Specifikation af omkostninger (2012)⁴²

Der sker en væsentlig stigning i driftsomkostninger i perioden fra 1998 til 2004. Driftsomkostningerne topes i 2012 med et forbrug på ca. 309,6 mio. kr. En stor andel heraf skyldes omkostninger til projekter, der bl.a. dækker over afholdelse af U21 EM. Der sker en væsentlig stigning i omkostningerne til lønninger fra 2004 til 2007.

DGI skydning

DGI og DDS⁴³ indgik i 1992 en associeringsaftale. Associeringsaftalen indebar, at DGI udbetalte en fast del af udlodningsmidlerne til DDS. DDS fik en fast andel af udlodningsmidlerne via DGI og behandles derfor særskilt i dette afsnit. Den nedenstående Tabel 14 viser pengestrømmene i DDS. Der sker en svag stigning i indtægterne hen over hele den undersøgte periode.⁴⁴ De vigtigste indtægtskilder er udlodningsmidler og øvrige indtægter via salg. Det skal dog bemærkes, at der er tale om nettotal, hvorfor der skal modregnes omkostninger til eksempelvis varekøb for at få et nettoresultat for indtægterne ved ydelsessalg. I 2012 fremgår der 24,8 mio. kr. som øvrige indtægter.

⁴² Fordelingen er baseret på indberetninger fra DBU og er nærmere specificeret i bilag 1.

⁴³ DDS fungerede som landsorganisation med 15 landsdelsforeninger og ca. 750 skytteforeninger. Ved den seneste opgørelse i 2011 var der 70.438 medlemmer, hvilket udgør ca. 5 % af DGI's samlede medlemstal på 1,3 mio.

⁴⁴ DDS havde ultimo 2012 en fri egenkapital på 26 mio. kr.

Tabel 14. Udvikling i indtægter og omkostninger for DDS i løbende priser (mio. kr.)

	1998	2004	2007	2011	2012
INDTÆGTER					
Lovbestemt andel af udlodningsmidler		35,9	36,0	36,8	38,0
Tilskud fra Kulturministeriet		0,8			
Tilskud fra DGI	38,1				
Medlems- og klubkontingenter		0,4	0,5	0,7	0,4
Kursusindtægter				0,3	
Finansielle indtægter	2,4	3,3	2,1	2,6	1,6
Øvrige indtægter	12,0	12,8	21,6	21,8	24,8
Abonnementer og salg	0,2	0,3			
Indtægter i alt	52,8	53,4	60,2	62,2	64,8
OMKOSTNINGER					
Støtte til eksterne organisationer¹	17,9	16,3	15,4	13,6	18,1
Tilskud til DGI ²					3,9
Nordisk landkamp		0,1	0,0		0,1
Elite-Ungdomssektoren (ungdomslandshold)	0,1			0,0	
Direkte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ¹	7,3	7,7	7,6	7,6	8,1
Indirekte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ¹	10,5	8,5	7,8	5,9	6,0
Drift³	34,8	37,2	44,6	51,1	51,5
Resultat	0,1	-0,1	0,2	-2,4	-4,8

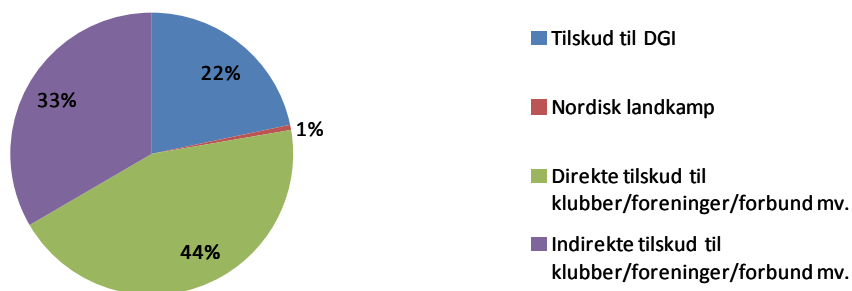
Note 1: For en specifikation af omkostninger se bilag 1

Note 2: Der er tale om en overførsel af DDS's bidrag til DGI's egenkapital som følge af fusionsaftalen med virkning fra 1. januar 2013. Det er således en enkeltstående overførsel.

Note 3: For en specifikation af tilskuddene se bilag 2.

Kilde: Årsrapporter

DDS støtter andre organisationer. I 2012 blev der givet 8 mio. kr. i direkte støtte til landsdelsforeningerne og 5,4 mio. kr. til skydebaner, jf. bilag 2.

Figur 24. Fordeling af bidrag til eksterne organisationer (2012)

Der sker en svag stigning i omkostningerne gennem hele den undersøgte periode. Stigningen kan primært findes i omkostningerne til vareforbrug og til dels kommunikation.

Med virkning fra 2013 blev DDS splittet i to. Skytteaktiviteterne overgik til DGI i et særskilt aktivitetsudvalg DGI Skydning, mens skyttebutikken, Vingsted skydebanecenter og en skydebanefond blev samlet i Skydebaneforeningen Danmark. DDS's egenkapital overgik til Skydebaneforeningen Danmark på nær et mindre beløb, der overgik til DGI til dækning af personalemæssige forpligtelser.

Dansk Handicap Idræts-Forbund

DHIF er et specialforbund under DIF. DHIF dækker hele handicapspektret – og har medlemmer som er hørehæmmede (døve), synshæmmede (blinde), fysisk handicappede (spastisk lammede, polioramte, amputerede, ulykkesramte som f.eks. paraplegikere og tetraplegikere (kørestolsbrugere)), psykiske handicappede (udviklingshæmmede).

Klubberne er åbne for både personer med handicap og personer uden handicap.

DHIF har ca. 400 medlemsklubber med tilsammen ca. 13.600 medlemmer. Den nedenstående Tabel 15 viser pengestrømmene i DHIF. Som det fremgår, er summen af indtægterne generelt stabile. De største indtægtskilder er tilskud fra Kulturministeriet og sponsorindtægter.

Sammensætningen af indtægterne varierer fra år til år. Nogle år er der væsentlige indtægter, som er baseret på lotteri-virksomhed, andre år er der væsentlig indtægter fra modtagne arvebeløb, ligesom betalinger fra medlemmerne for deltagelse i stævner er betydelig og varierende. De fleste år er der betydelige indtægter fra salg af annoncer og projekttilskud fra fonde og legater. Endelig har tilskud fra DIF og Team Danmark samt Undervisningsministeriet en ikke ubetydelig vægt.

Resultatet for de pågældende år varierer. Senest er der i 2012 realiseret et underskud på ca. 1,5 mio. kr., hvilket skal ses i relation til en egenkapital på ca. 2 mio. kr. ultimo 2012. Der er tale om budgetterede underskud og overskud, idet forbundet opbygger midler til den ekstraordinære udgift, der er ved afvikling af De Paralympiske Lege hvert 4. år

Tabel 15. Udvikling i indtægter og omkostninger for DHIF i løbende priser (mio. kr.)

	1998	2004	2007	2011	2012
INDTÆGTER					
Kulturministeriet/amtskomm., konsulentordning ¹	7,8	8,2	9,1	9,7	9,7
Tilskud fra undervisningsministeriet		1,0	1,5	2,8	2,5
Tilskud fra DIF	2,7	2,8	3,9	4,0	3,9
Tilskud fra TDK	0,7	0,7	0,6	0,9	0,8
Tilskud fra fonde og lign.	7,2	6,1	2,6	2,5	3,3
Sponsorindtægter	5,5	6,1	7,9	8,5	6,6
Medlem- og klubkontingenter	0,3	0,3	0,3	0,5	0,4
Deltagerbetaling ²	2,5	2,1			
Finansielle indtægter	0,5	0,3	0,3	0,1	0,1
Øvrige indtægter	1,2	0,9	2,6	1,6	1,5
Indtægter i alt	28,3	28,5	28,8	30,5	28,8
OMKOSTNINGER					
Støtte til eksterne organisationer⁴	1,2	9,1	11,8	13,0	12,9
Tilskud til Team Danmark	0,7	0,7			
Tilskud til amtskredse	0,3				
Direkte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ³	0,3	0,7	1,9	2,6	2,4
Indirekte tilskud til klubber/foreninger/forbund mv. ³		7,7	9,9	10,4	10,5
Drift⁴	23,2	21,4	15,9	17,0	17,4
Resultat	4,0	-2,0	1,1	0,5	-1,5

Note 1: Før 2007 er der tale om en 50/50 finansiering fra staten og amterne. Fra 2007 til 2010 er der tale om en kombination af Finanslovsmidler og udlodningsmidler og fra 2011 er der tale om fuld finansiering fra udlodningsmidlerne.

Note 2: DHIF oplyser, at deltagerbetaling i årene 2007, 2011 og 2012 har været henholdsvis 2,7 mio. kr., 3,0 mio. kr. og 5,6 mio. kr. Grundet en ændret opgørelsesmetode har det ikke været muligt at genfinde tallene direkte i årsregnskabet.

Note 3: For en specifikation af tilskuddene se bilag 2.

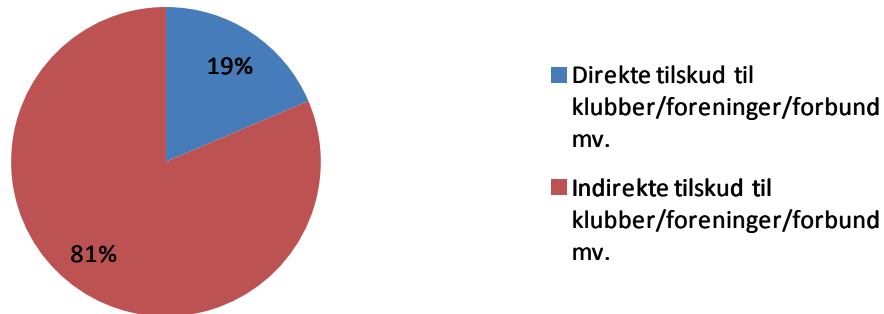
Note 4: For en specifikation af omkostninger se bilag 1

Kilde: Årsregnskaber

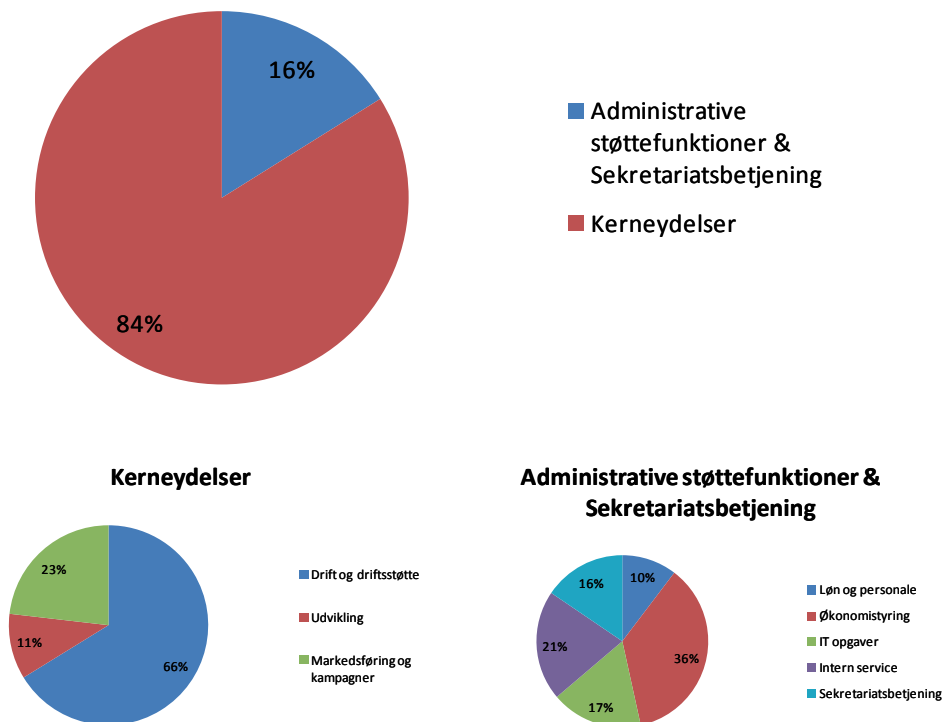
DHIF har i den seneste årrække primært ydet støtte enten direkte eller indirekte til klubber og foreninger. Der er bl.a. givet direkte støtte til informationsvirksomhed, transport, indkøb af hjælpemidler/handicapkompenserende tiltag, idræt for døve via Dansk Døveidrætsforbund samt DIF's soldaterprojekt. Den indirekte støtte dækker over DHIF's konsulenttjeneste, der bl.a. varetager information om idræt for personer med handicap, udvikler og støtter lokale projekter samt arbejder lokalt med implementering af DHIF's tiltag.

Figur 25. Fordeling af bidrag til eksterne organisationer (2012)

Driftsomkostningerne er faldet siden 1998 og ligger i 2012 på 17,4 mio. kr.

Figur 26. Specifikation af omkostninger (2012)

2.2.3 ANALYSE AF PENGESTRØMME

I dette afsnit fokuseres der på pengestrømmene mellem de undersøgte organisationer. Der kan overordnet set skelnes mellem faste driftstilskud (lov- og aftalebestedte tilskud), der gives årligt, og øvrige pengestrømme. Det kan eksempelvis være lovbestemte tilskud mellem niveau 1 og de selvejende institutioner eller driftstilskud fra niveau 1 til niveau 2. Herudover kan der være pengestrømme mellem organisationer i forbindelse med projektilskud, køb af ydelser m.v. Især den sidste type pengestrømme er vanskelige at opgøre med præcision ud fra det foreliggende materiale.

I den nedenstående tabel ses en oversigt over faste drifts- og aktivitetstilskud. Som det fremgår, er det især DIF, DGI og til dels TD, der støtter de øvrige organisationer med driftstilskud. Det er DGI Skytteaktiviteter, DBU og TD, der er de største bidragsmodtagere. Alt i alt blev der i 2012 samlet set ydet faste tilskud på godt 119 mio. kr.

Tabel 16. Pengestrømme i form af faste drifts- og aktivitetstilskud mellem de undersøgte organisationer (2012) (mio. kr.)

	Modtager												
	Danmarks Idrætsforbund	Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger	Team Danmark	Dansk Firmaidrætsforbund	Anti Doping Danmark	Lokale og Anlægsfonden	Sport Event Danmark	Idrættens Analyseinstitut	Dansk Handicap Idræts-Forbund	De Danske Skytteforeninger	Hestevæddeløbs sportens Finansieringsfond	Dansk Boldspil-Union	I alt
Betaler													
Danmarks Idrætsforbund			23,0		2,7		5,0		4,4			16,3	51,5
Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger					1,5			0,5		38,0			40,0
Team Danmark					4,0				0,8	2,6		8,5	15,9
Dansk Firmaidrætsforbund					0,5								0,5
Anti Doping Danmark													0,0
Lokale og Anlægsfonden													0,0
Sport Event Danmark													0,0
Idrættens Analyseinstitut													0,0
Dansk Handicap Idræts-Forbund													0,0
De Danske Skytteforeninger		3,9											3,9
Hestevæddeløbs sportens Finansieringsfond													0,0
Dansk Boldspil-Union			7,7										7,7
I alt	0,0	3,9	30,7	0,0	8,7	0,0	5,0	0,5	5,2	40,6	0,0	24,8	119,4

Tabellen er opstillet ved at kombinere opgørelser over udgifter/indtægter i de respektive organisationers regnskaber. Der kan forekomme afvigelser i henhold til opgørelserne i den enkelte organisation. Bemærk at der er tale om en opgørelse for 2012, hvorfor der kan være indholdt tilskud/overførelser, der særlige for det pågældende år. Der er kun medtaget konkrete og registrerbare regnskabstal, hvilket betyder, at eksempelvis værdien af fordelagtige aftaler om husleje eller rådgivning ikke medregnes.

Der er flere tilfælde, hvor der er gensidige driftstilskud mellem organisationerne. Eksempelvis både yder og modtager DBU tilskud fra TD, hvor tilskuddene tilnærmelsesvis er lige store. Som det fremgår af tabellen, modtager DBU 8,5 mio. kr. fra TD og giver modsat 7,7 mio. kr. til TD. Niveau 2 er af pladshensyn ikke medtaget i den ovenstående tabel, men der er tilfælde, hvor niveau 1 (DIF) giver støtte til selvejende institutioner (TD), som herefter giver støtte til niveau 2 (DIF specialforbund). Som det fremgår, har eksempelvis ADD en række forskellige finansieringskilder bl.a. fra niveau 1-organisationerne. Der kan være flere fordele forbundet med dette, bl.a. øget engagement fra bidragsyderne, men samtidig kan det generelt stille modtagerorganisationen i et krydspres, hvis støtten gives med forskellige forventninger, dvs. at der ikke er enighed hos bidragsyderne om den strategiske retning.

Ud over de faste driftstilskud eksisterer der også situationsbestemte transaktioner i form af diverse ydelseskøb, projektstøtte m.v. mellem de undersøgte organisationer. Disse pengestrømme er opsummeret i den nedenstående Tabel 17.

Tabel 17. Øvrige pengestrømme (2012) (mio. kr.)

		Modtager												
		Danmarks Idrætsforbund	Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger	Team Danmark	Dansk Firmaidrætsforbund	Anti Doping Danmark	Lokale og Anlægsfonden	Sport Event Danmark	Idrættens Analyseinstitut	Dansk Handicap Idræts-Forbund	De Danske Skytteforeninger	Hestevæddeløbssportens Finansieringsfond	Dansk Boldspil-Union	I alt
Betaler	Danmarks Idrætsforbund								0,6	0,4				1,0
	Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger								0,7					0,7
	Team Danmark	1,6							0,1					1,7
	Dansk Firmaidrætsforbund								0,1					0,1
	Anti Doping Danmark													0,0
	Lokale og Anlægsfonden								0,5					0,5
	Sport Event Danmark													0,0
	Idrættens Analyseinstitut	0,1					0,2							0,3
	Dansk Handicap Idræts-Forbund	0,2												0,2
	De Danske Skytteforeninger		0,2						0,4					0,6
	Hestevæddeløbssportens Finansieringsfond					0,1								0,1
	Dansk Boldspil-Union				0,0					0,8				0,8
	I alt	1,8	0,2	-	-	0,2	0,2	-	2,5	1,2	-	-	-	6,1

Som det fremgår af Tabel 17, sker der transaktioner for ca. 6,1 mio. kr. mellem de undersøgte organisationer. Pengestrømmene dækker bl.a. over, at DIF håndterer løn-, it- og økonomiopgaver, for f.eks. TD. For Idrættens Analyse- institut dækker pengestrømmene i høj grad over, at instituttet er blevet hyret til eksempelvis at gennemføre analyser eller udarbejde rapporter.

3. ANALYSE AF OMKOSTNINGSEFFEKTIVITETEN I IDRÆTTENS ORGANISATIONER

3.1 OMKOSTNINGSEFFEKTIVITET

Indledning

I denne del gennemføres en analyse af, om der ud fra målsætninger om driftsoptimering er omkostningseffektivitet i TD, ADD, LOA, SEDK, Idan, DIF, DGI, DFIF og HFF.

Omkostningseffektiviteten vedrører evnen til at omsætte de økonomiske ressourcer til flest mulige kerneydelser – aktiviteter, der udføres i direkte forlængelse af organisationens målsætninger. Der er mange måder at gøre dette op på, men til belysning af dette kan vi som udgangspunkt pege på:

- Forholdet mellem den andel, en organisation bruger direkte på kerneydelserne (idrætten), og de omkostninger, der benyttes til administrative støttefunktioner og sekretariatsbetjening, administrationsprocenten
- Benchmark til andre sammenlignelige organisationer

Analysen behandler idrættens organisationer i tre grupperinger:

- TD, ADD, LOA, SEDK og Idan
- DIF, DGI og DFIF
- HFF, DG og DTC samt de ni støttede væddeløbsbaner

Hvert afsnit vil have:

- Opgørelse over ressourceanvendelsen på administrative ydelser, sekretariatsbetjening og kerneydelser
- Governance og styring

Indledningsvis opridses hovedkonklusioner og betragtninger i forbindelse med dataindsamling og benchmark.

Sammenfatning

TD, ADD, LOA, SEDK og Idan

Organisationerne bruger relativt mange ressourcer på sekretariatsbetjening, og bestyrelserne er uforholdsmæssigt store.

KPMG anbefaler ud fra en ressourcebetragtning, at bestyrelsernes størrelse og sammensætning gennemgås og justeres med henblik på at sikre en effektiv ledelse og udvikling af organisationerne.

ADD får betydelige beløb af idrættens organisationer. Hovedorganisationerne har bestyrelsesposter i ADD og finansierer i høj grad ADD. ADD har kontrolfunktioner i relation til hovedorganisationer og foreninger i øvrigt, jf. de Nationale Antidopingregler, artikel 12. Der kan opstå tvivl om, hvorvidt der er tilstrækkelig armslængde mellem kontrollant og kontrolleret, når idrættens organisationer både er tungt repræsenteret i bestyrelsen og samtidig finansierer en væsentlig del af ADD's aktivitet.

KPMG vurderer, at støtten til ADD bør tildeles direkte fra Kulturministeriet.

Organisationerne får i høj grad løst administrative opgaver af DIF; det anses for god praksis, fordi det sparer disse mindre organisationer for mange administrative byrder. Men det vurderes, at der er mulighed for at få produceret de administrative ydelser i miljøer, der er endnu mere effektive.

KPMG vurderer, at der er yderligere stordriftsfordele at hente ved, at de selvejende statslige organisationer får løst deres administrative opgaver i et miljø, hvor man har et endnu større volumen end det, der i dag er i DIF. Det kan være eksterne leverandører i markedet eller ved etablering af en større fællesadministration i idrættens verden.

DIF, DGI og DFIF

Sekretariatsbetjening lægger beslag på en væsentlig del af organisationernes administrative ressourcer. Sekretariaterne kunne reduceres betydeligt, hvis forbundene lægges sammen, og der ellers er overlap i opgavetyperne. Der ses ikke noget outsourcingpotentiale i sekretariatsbetjeningen. Organisationerne kunne overveje i højere grad at deles om sekretariatsmæssig ekspertise, f.eks. juridisk ekspertise. Dette foregår dog allerede i et vist omfang.

KPMG vurderer, at væsentlige besparelser på sekretariatsbetjening fordrer, at forbundene slås sammen. KPMG anbefaler, at forbundene ser på, om de i højere grad kan dele særlig ekspertise, med det formål at nedbringe ressourceanvendelsen til sekretariatsbetjening.

Fællesudbud af administrative funktioner eller etablering af fællesadministration skønnes at kunne indbringe et vist ekstra råderum på mellem 4 og 13 mio. kr., hvis det udelukkende sker relateret til de administrative funktioner i de tre hovedorganisationer. Når potentialet ikke er større, skyldes det, at KPMG ikke vurderer det administrative ressourcetræk i hovedorganisationerne som meget stort, idet langt de fleste ressourcer er bundet til produktion af organisationernes kerneydelser. Dertil har forbundene allerede i forskellig udstrækning etableret fællesadministrative enheder.

Et væsentligt større potentiale formodes at kunne realiseres, hvis fællesudbud eller sammenlægning af administrative enheder kan ske for alle idrættens organisationer på niveau 1 og 2 samt evt. visse større klubber og foreninger, herunder skal der naturligt tages hensyn til administrationens indflydelse på klubbernes/foreningernes løbende udvikling.

Administrationen på niveau 2 skønnes at medføre et ressourcetræk på ca. 121 mio. kr.¹ Der er altså tale om et administrativt volumen på niveau 1 og 2 på 121 mio. kr. plus de 98 mio. kr., hovedorganisationerne selv bruger på administration, altså i alt 219 mio. kr. Administrationen på niveau 3 er ikke kortlagt. Analysens hovedfokus er på niveau 1 og 2.

¹ Det skønnes i kapitel 2.2, at DIF's specialforbund har administration for 118 mio. kr., hvoraf de betaler ca. 20 mio. kr. til DIF (disse skal ikke summeres med, da de er indregnet hos DIF). Endvidere har DGI's landsdelsforeninger administrative omkostninger for ca. 23 mio. kr. (118-20+23=121).

Det vil alt andet lige give størst rationale, hvis man kan outsource et større volumen eller alternativt skabe et administrativt fællesskab med et større volumen inden for idrættens verden. Dertil kommer, at effektivisering af de administrative processer både i hovedorganisationer og i specialforbund/landsdelsforeninger under alle omstændigheder skal tage hensyn til de processuelle sammenhænge, der er mellem organisationerne på alle niveauer, f.eks. i forbindelse med håndtering af medlemsdata og resultatpublicering. Disse muligheder for optimering understreges af, at foreningerne eksplicit peger på, at forbundene bør styrke den foreningsmæssige og administrative bistand, herunder arbejde på at sikre administrative lettelser for den enkelte forening. Her efterspørges f.eks. styrket systemunderstøttelse i forbindelse med medlemsregistrering, økonomistyring m.v.²

KPMG foreslår, at hovedorganisationerne går i fællesudbud med udvalgte administrative funktioner inden for lønadministration, økonomifunktioner, it-opgaver og intern service. Det er KPMG's vurdering, at udbuddene bør ske for alle idrættens organisationer på niveau 1 og 2. Udbuddene kan evt. gennemføres på en måde, så hovedorganisationernes egne enheder selv kan byde.

KPMG foreslår alternativt, at organisationerne går sammen om at etablere et administrativt center, der varetager løsning af økonomi-, personale- og it-opgaver for niveau 1 og 2.

Kerneydelser. Det er vanskeligt på de foreliggende data at estimere effektiviseringspotentialet, men de tre hovedorganisationer bruger, som nævnt, brutto 629 mio. kr. på kerneydelserne, heraf sendes 284 mio. kr. videre til specialforbund og landsdelsforeninger som finansiel støtte i form af en slags bloktilskud. Tilbage er 345 mio. kr. og 116 årsværk, der bl.a. går til at yde støtte inden for ovennævnte områder.³

Ressourceanvendelsen har et omfang, der gør, at man som noget af det allerførste yderligere bør fokusere og styrke viden om denne ressourceanvendelse.

Med henblik på at øge effekten og billiggøre indsatsen finder KPMG, at hovedorganisationerne bør lægge en aktivitetsplan for, hvordan de sammenfaldende aktiviteter kan koordineres eller slås sammen, herunder hvorledes et givet provenu herved realiseres. Hovedorganisationerne anbefales at opsætte en implementeringsplan for implementeringen af dette stærkere samarbejde.

HFF, DG og DTC samt de ni støttede væddeløbsbaner

Hestesportens organisationer er i gang med at samle kommunikation, kommercielle opgaver, bogholderi m.m. i et fælles administrationsselskab med tilknytning til DTC. Dette er god praksis.

Der er dog i absolutte tal få administratorer på banerne (11 årsværk), og der er en nedre grænse for, hvor meget man kan affolke en lokal administration. Faktisk dækker banerne allerede hinanden ind, f.eks. ved fravær/sygdom m.v. Så spørgsmålet er, om dette shared service center bliver tilstrækkeligt stort til at kunne opnå væsentlige stordriftsfordele og være konkurrencedygtigt med andre udbydere af administrative ydelser.

KPMG vurderer, at hestevæddeløbssportens administration bør outsources eller samles i enheder, der har et væsentligt større volumen. Se forslagene herom under DGI, DIF og DFIF.

² Kapitel 4.1.1 Analyse af lokale, medlemsbaserede foreningers og kommuners vurdering af samarbejdet med de tre hovedorganisationer. Seminar den 13. september 2013.

³ Se opgørelse over organisationernes ressourceanvendelse på administration, sekretariatsbetjening og kerneydelser i analysens kapitel 2.2.

Om dataindsamlingen og benchmark

For at identificere organisationernes ressourceanvendelse på administration og kerneydelser samt benchmarke organisationerne har vi kategoriseret og målt ressourceforbruget i følgende hovedkategorier:

- *Administrative støttefunktioner* er de funktioner, der indirekte understøtter den primære drift. Støttefunktionerne er eksempelvis opgaver som løn- og personaleadministration, HR, bogføring, budgetlægning, it-drift og -support samt journalisering
- *Sekretariatsbetjening* retter sig både mod det politiske niveau og mod den administrative ledelse og den øvrige organisation. Opgaverne omfatter bl.a. opgaver i forbindelse med bestyrelses- og udvalgsmøder, generelle juridiske opgaver, formidling og kommunikation samt internationalt samarbejde og strategi
- *Kerneydelser* retter sig direkte mod idrætten og dens udøvere, f.eks. støtte til og gennemførelse af idrætsarrangementer, men også udviklingsprojekter, der er direkte relateret til idrætten, og endelig idrætsrelaterede kampagner – eksempelvis vedrørende motion, sundhed eller kampagner for konkrete stævner

De administrative støttefunktioner, sekretariatsbetjening og kerneydelserne er defineret i Ydelseskataloget, bilag 1. I Tabel 1 ses det niveau, der er målt på. Dvs. at ressourceanvendelsen inden for delkategorien løn og personale er gjort særskilt op i tre områder, nemlig på lønadministration, personaleadministration og HR.⁴

⁴ Der er ved disse opgørelsesmetoder større usikkerhed, jo mere fragmenteret et materiale man konkluderer på. Det skyldes, at informanterne med stor sikkerhed kan rubricere de anvendte ressourcer som løn og personaleadministration, men at der opstår usikkerhed, når de skal rubricere de anvendte ressourcer i underkategorierne.

Tabel 1. Opgavekontostruktur

Administrative støttefunktioner og sekretariatsbetjening	
Løn og Personale	<ul style="list-style-type: none"> • Lønadministration • Personleadministration • HR
Økonomistyring	<ul style="list-style-type: none"> • Regnskab • Bogføring og betaling • Budgetlægning • Budgetopfølgning mv. • Finansiering • Debitorstyring og inddrivelse
IT opgaver	<ul style="list-style-type: none"> • IT-Strategi og planlægning • IT-anskaffelser og implementering • IT drift og support
Intern service mv.	<ul style="list-style-type: none"> • Post, telefon og servicemedarbejdere • Kantine • Trykkeri • Ejendomsvedligeholdelse (ikke idrætsanlæg) • Ejendoms- og arealudlejning (ikke idrætsanlæg) • Køb og salg af fast ejendom • Journalisering • Indkøbsaftaler, forsikringer mv. - herunder udbudsforretninger • Forsikringer og risikostyring • Formidling og kommunikation - Internt
Sekretariatsbetjening mv.	<ul style="list-style-type: none"> • Sagsfremstilling og udvalgsbetjening • Valg mv. • Juridiske opgaver • Formidling og kommunikation - Eksternt • Internationalt samarbejde • Strategisk udvikling
Kerneydelser	
Drift og driftsstøtte	<ul style="list-style-type: none"> • Arrangere og afvikle idrætsarrangementer • Opbygning og vedligeholdelse af idrætsanlæg • Udlejning af idrætsfaciliteter • Spil (f.eks. På heste)
Udvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Projekter til udvikling af idrætten • Kompetenceopbygning
Markedsføring og kampagner	<ul style="list-style-type: none"> • Generelt for idrætten • Specifikt rettet mod arrangementer

Note: De administrative støttefunktioner, sekretariatsbetjening og kerneydelserne er nærmere defineret i Ydelseskataloget, bilag 2.

For at identificere, hvilke aktiviteter der lægger beslag på ressourcerne, har organisationerne indberettet:

- 1 Regnskab i årsværk og bruttolønkrone i de beskrevne kategorier
- 2 Regnskab i kr. på tjenesteydelser m.v. (f.eks. udgifter til konsulentudgifter) i de beskrevne kategorier brutto
- 3 Opgørelse over ressourceindsatsen i årsværk
- 4 Opgørelse over ulønnet – frivillig – arbejdsindsats
- 5 Indtægter brutto

Denne indberetning er foretaget i alle organisationer efter samme sæt definitioner. Definitionerne og indberetninger er gennemgået med organisationerne. Indberetningerne er sket i et dataindberetningsark, der korresponderer direkte med de detaljerede definitioner. Da omkostningerne her er gjort op brutto, vil beløbene ikke altid stemme med organisationens årsregnskab, fordi der i regnskaberne ofte vil være vist tal, hvor udgifter er udlignet af indtægter.

Idrættens organisationer er benchmarket i forhold til hinanden ved opgørelse af deres respektive administrationsprocenter. Administrationsprocenten gøres op som omkostningerne til organisationens aktiviteter til egne administrative støttefunktioner og sekretariatsbetjening (ekskl. den administration, de udfører for andre organisationer) sat i forhold til organisationens samlede omkostninger.⁵ Det er dermed muligt med forbehold for organisationernes forskelligheder at sammenligne administrationsprocenterne på tværs af organisationerne i denne analyse – primært inden for de tre organisationsgrupper, analysen er delt op i. Det er altid vanskeligt at sammenligne organisationer, der har forskellige opgaver og størrelse. En organisation, der er afhængig af at tilvejebringe budget fra projekt til projekt, vil naturligvis bruge relativt flere ressourcer på denne aktivitet, sammenlignet med en organisation, der har et fast budget. Dertil kommer, at nogle af organisationerne sagsbehandler projektansøgninger, skaber projekter og bevilger relativt store beløb, mens nogle bedriver analysevirksomhed, og andre bedriver omfattende kontrol- og oplysningsvirksomhed. Derfor er det svært at sammenligne specielt de selvejende organisationer.

For så vidt angår hovedorganisationerne er der mange ligheder, hvorfor sammenligninger mellem dem er mere oplagt. For disse vil det endvidere være relevant at hente benchmark i NGO'erne. NGO'er er karakteriseret ved at være juridisk og organisatorisk uafhængige af statslige myndigheder; de spiller en væsentlig rolle som supplement til den etablerede politiske proces og medvirker til, at marginaliserede grupper og interesser får større indflydelse. Der er en glidende overgang fra helt private organisationer til hovedsagelig offentligt finansierede.⁶

⁵ Nogle organisationer løser stort set alle administrative opgaver med eget personale, andre betaler en anden organisation for at producere ydelsen. Når organisationernes forbrug på administration og sekretariatsbetjening sammenlignes, er det derfor valgt at benytte de samlede omkostninger, organisationen bruger, for at få den konkrete administrative ydelse produceret (dvs. både lønudgifter + udgifter til tjenesteydelser m.v.). Ud fra samme logik er det valgt at sammenligne forholdet mellem de samlede omkostninger til administration og sekretariatsbetjening med organisationens samlede bruttoomkostninger (dvs. både lønudgifter + udgifter til tjenesteydelser m.v.).

⁶ Den store Danske, Gyldendals åbne encyklopædi.

NGO'erne er yderligere karakteriseret ved, at de rejser finansiering, bevilger penge til, udvikler og driver udviklingsprojekter. De opererer i et komplekst og internationalt miljø, hvor der ofte er stor politisk opmærksomhed og pressebevågenhed. De har finansiering fra udlodningsmidler, andre statslige bevillinger og privat funding. Endelig er der tale om organisationer, som på indtægts- og omkostningssiden kan ligne idrættens organisationer.

Disse karaktertræk har de til fælles med idrættens hovedorganisationer. Idrættens hovedorganisationer, landsdelsforeninger, specialforbund og klubber/foreninger er juridisk uafhængige af de statslige myndigheder. Man arbejder på mange niveauer på grundlag af offentlig finansiering og har et net af drifts-/projektunderstøttende aktiviteter og er i høj grad en aktør i et politisk spændingsfelt.

NGO'erne har opgjort deres administrationsprocenter til mellem 5 og 11 % i årsrapporterne for 2011, jf. Tabel 2.

Tabel 2. NGO'ernes administrationsprocenter

NGOer	Administrationsprocent 2011
Røde Kors	7%
UNICEF Danmark	5%
Red Barnet	7%
Folkekirkens Nødhjælp	10%
IBIS	6%
Mellemfolkeligt Samvirke	11%

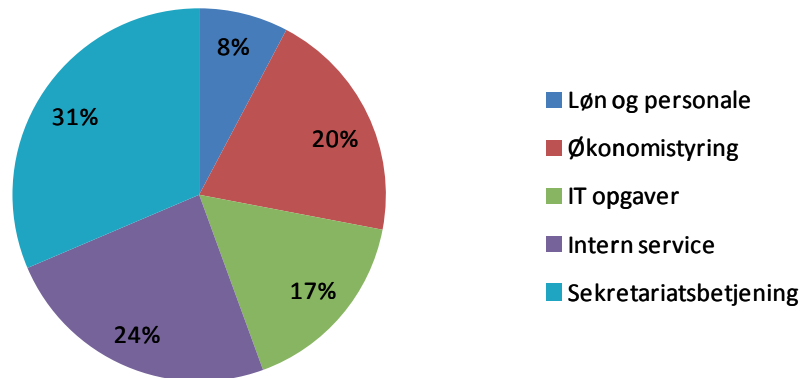
Der er ikke nogen standard for, hvordan man udregner administrationsprocenten i en humanitær organisation, hvorfor det skal bemærkes, at der kan være forskellige opgørelsesmetoder for de enkelte NGO'er. KPMG har gennemset måden, hvorpå NGO'erne opgør administrationsprocenten. Man har typisk en definition af administration som værende udgifter relateret til råd, bestyrelse, ledelse, økonomistyring og administration i øvrigt (lejemål, it, rekruttering/HR). Projektprogramaktiviteter, herunder træning/uddannelse samt kampagner/information, anses ikke for administration. Der er derfor væsentlig lighed til nærværende analyse i måden, hvorpå administration opgøres.

KPMG har endvidere afprøvet den opgørelsesmetode, som anvendes i dette afsnit, på en af organisationerne, der har omkostninger svarende til 600 mio. kr. Her er opgørelsesmetoden sammenlignelig med den, der i denne analyse er benyttet til at opgøre administration, idet man medregner de administrative udgifter til løn og personale, økonomistyring, it-opgaver, intern service og sekretariatsbetjening og holder det op mod organisationens samlede omkostninger.

NGO'en har en fordeling af sin ressourceanvendelse nogenlunde lignende idrættens hovedorganisationer, karakteriseret ved et relativt stort forbrug på sekretariatsmæssig bistand og intern service. Se ressourcefordelingen på opgavetyper i figuren nedenfor.

Figur 1. NGO's forbrug på de administrative opgavetyper

Denne organisation har i 2012 omkostninger til administrative støttefunktioner og sekretariatsbetjening, som udgør godt 7 % af organisationens samlede omkostninger. På denne baggrund vurderes det at være et passende benchmark, også for idrættens administrationer, at have en administrationsprocent på højst 7 %.

Anderledes kan det se ud for meget små organisationer, der for nogles vedkommende kan have svært ved at nå ned på den administrationsprocent uden at svække administrationen væsentligt, hvis deres administration allerede reelt svarer til 0,5-2 årsværk.

3.1.1 OMKOSTNINGSEFFEKTIVITET TEAM DANMARK, ANTI DOPING DANMARK, LOKALE OG ANLÆGSFONDEN, SPORT EVENT DENMARK OG IDAN

Tabel 3 viser, at TD, ADD, LOA, SEDK og Idan tilsammen har omkostninger for 254 mio. kr. og 74 årsværk tilknyttet. Af de samlede omkostninger går 22 mio. kr. til administration og sekretariatsbetjening, svarende til 9 % og 12 årsværk.

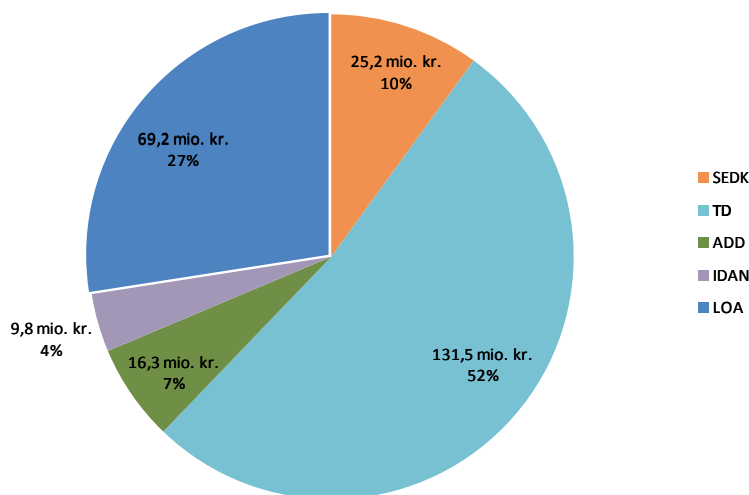
Tabel 3. Ressourceanvendelsen på administration og sekretariat samt kerneydelser, omkostninger⁷

Opgavefelt	Regnskab 2012 Lønninger mio. kr.	Regnskab 2012 Tjeneste- ydelse m.v. mio. kr.	Regnskab 2012 Lønninger + Tjeneste- ydelse mio. kr.	Regnskab 2012 Normering årsværk (lønnet personale) 1 decimal	Regnskab 2012 Lønninger + Tjeneste- ydelse i % af samlede omk.
Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening					
Løn og personale i alt	0,4	0,6	1,0	0,6	0%
Økonomistyring i alt	0,5	1,3	1,7	0,8	1%
IT opgaver i alt	1,5	3,7	5,2	2,5	2%
Intern service i alt	1,7	7,0	8,7	3,0	3%
Sekretariatsbetjening i alt	3,1	2,1	5,2	4,6	2%
Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening i alt	7,1	14,8	21,9	11,5	9%
Kerneydelser					
Drift og driftsstøtte i alt	4,9	74,1	79,0	8,6	31%
Udvikling i alt	24,8	116,9	141,6	44,2	56%
Markedsføring og kampagner i alt	5,4	5,9	11,3	10,6	4%
Kerneydelser i alt	35,1	196,8	231,9	62,4	91%
I alt	42,2	211,6	253,8	73,9	100%

⁷ I dette kapitels tabeller om ressourceanvendelsen er følgende kolonner fra dataindberetningen vist:
a) organisationernes bruttolønkrone, b) bruttoudgifter til tjenesteydelser (konsulentbistand, outsourcete opgaver m.v.), c) summen af a og b, d) årsværk samt e) lønninger og tjenesteydelser af organisationens samtlige omkostninger.

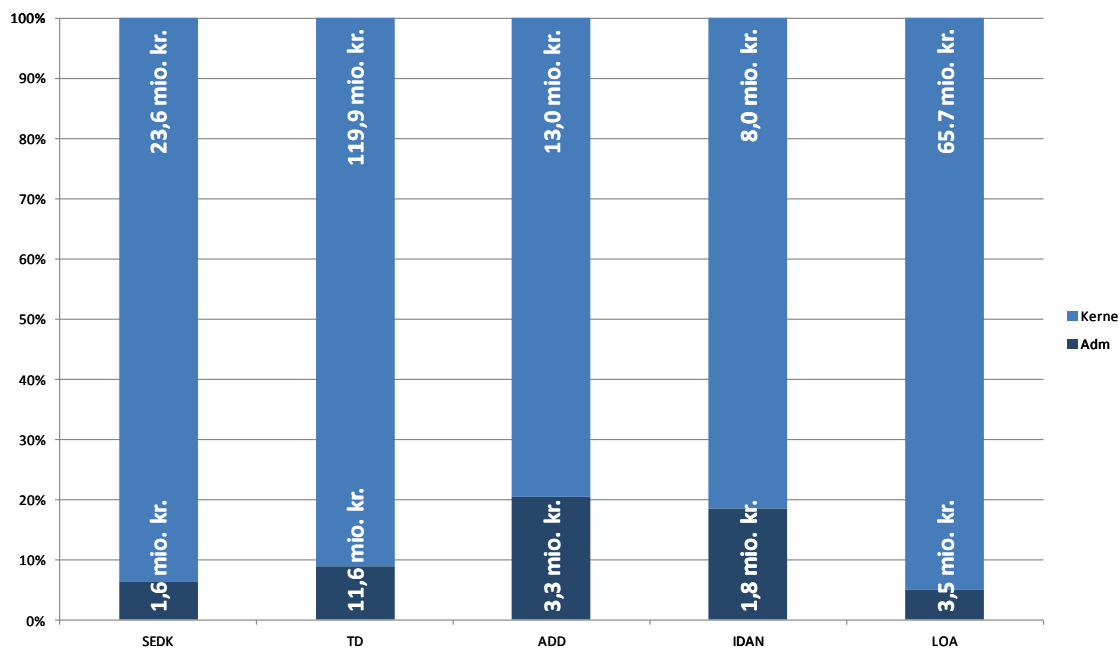
Det ses af Figur 2, at TD har omkostninger for 131 mio. kr., mens LOA har omkostninger på omkring 69 mio. kr.⁸ SEDK, ADD og Idans omkostningsniveau ligger på henholdsvis 25, 16 og 10 mio. kr.

Figur 2. Samlede omkostninger for 2012 fordelt på organisationer i mio. kr.

Kilde: Organisationernes omkostningsinddatering for regnskabsåret 2012. Der ses her på bruttoomkostninger, hvorfor der ikke er fuld parallelitet til organisationernes årsrapporter, hvor en række opgørelser er netto.

Figur 3. Omkostninger fordelt på administration og kerneydelser, pr. organisation brutto (DKK) 2012

⁸ Lokale og Anlægsfonden støtter også andre formål end idræt. Der er i denne redegørelse kun taget omkostninger med, som relaterer sig til idrætten.

Som det ses af ovenstående figur, går omkring 20 % til administration og sekretariatsbetjening i ADD og Idan. TD bruger ca. 9 % på administration og sekretariatsbetjening, mens LOA og SEDK har administrationsprocenter på omkring 5-6 %.

Ved sammenligning skal man være opmærksom på væsensforskelle mellem organisationerne. I en lille organisation, der udfører sagsbehandling og møde-/forhandlingsaktiviteter med det formål at understøtte idrætten ved at dele støttebeløb ud, som det til en vis grad er tilfældet med SEDK og LOA, kan den øverste ledelse i organisationen primært være tilknyttet den direkte sagsbehandling i forbindelse med produktion af kerneydelsen. Dette vil i mindre grad være tilfældet for ledelser af større organisationer, hvor intern koordination – der ikke er en kerneydelse – spiller en større rolle. Eksempelvis genererer Idan en forholdsvis stor del af sin økonomi gennem eksempelvis salg af ydelser, hvilket kan medføre et øget pres på administrative funktioner.

Generelt fylder sekretariatsbetjening (udgifter til og betjening af bestyrelse, produktion af strategioplæg for organisationen m.v.) en del i disse organisationer. Der er grund til at være opmærksom på, at disse relativt små organisationer ikke bebyrdes af interessent-/bestyrelseshåndtering i unødigt høj grad.

DIF løser administrative opgaver for organisationerne, med undtagelse af LOA.⁹ Det er uden tvivl god praksis, idet disse organisationer er så små, at det vil være fordyrende og kræve uforholdsmæssig ledelsesmæssig opmærksomhed, hvis de selv skulle løse disse opgaver. Man har i DIF en partner, hvis forudsætninger for at have den rigtige forståelse af idrættens økonomi og organisationer er til stede, ligesom SEDK, TD og ADD drager fordel af at være lokaliseret på samme adresse som DIF.

Det er dog ikke nødvendigvis det absolut mest optimale at få varetaget sine administrative opgaver af DIF, fordi:

- Volumen i form af antal transaktioner, antal medarbejdere m.v. betyder meget for at opnå effektivitet i lønadministration og i finans-, kreditor- og debitorfunktioner. Der er på markedet udbydere af administrative ydelser – både inden for økonomiområdet, personaleområdet og intern service. Flere af disse har et meget stort volumen og har derfor mulighed for at opnå stordriftsfordele, selv i forhold til en stor organisation som DIF
- Det vil aldrig blive DIF's primære opgave at producere administrative ydelser, hvorfor den nuværende praksis rummer en risiko for, at produktion af administration optager uhensigtsmæssigt megen ledelsesfokus i DIF

KPMG vurderer, at der er yderligere stordriftsfordele at hente ved, at de selvejende statslige organisationer får løst deres administrative opgaver i et miljø, hvor man har et endnu større volumen end det, der i dag er i DIF. Det kan være eksterne leverandører i markedet.

De statslige organisationers overlap med andre organisationer er blevet drøftet i interviewrunden med organisationerne. Interviewene giver ikke anledning til at pege på væsentlige opgaveoverlap inden for idrættens verden, når det drejer sig om deres kerneydelser. Dette understøttes af denne analyses tilfredshedsmåling, hvor interessenternes tilbagemeldinger ikke giver anledning til at tro, at de statslige organisationer har en sløret profil med overlap til andre organisationer. Generelt er interessenterne meget tilfredse med disse statslige organisationer. De opleves at levere den idrætsfokuserede indsats, der er grundlaget for deres eksistens.¹⁰

⁹ Der er bl.a. tale om regnskabsmæssig assistance, it-support og lønadministration.

¹⁰ Se denne rapport's kapitel 4.1.2 Analyse af relevante samarbejdspartneres vurdering af samarbejdet med de seks statslige organisationer.

Governance og styring

Kulturministeriet har rammeaftaler med LOA, TD, SEDK og ADD, hvori organisationens mål og rammer beskrives.

TD, ADD, LOA, SEDK og Idan er relativt små organisationer, der er etableret med den intention, at de kunne skabe særligt fokus på højt prioriterede områder. Organisationerne har bestyrelse med tilhørende administrative omkostninger til sekretariatsbistand m.v. En bestyrelse er en samling af kompetencer og interesser, der skal hjælpe virksomheden med at nå overordnede mål, lægge strategi, foretage risikostyring m.m.

Som det ses i Tabel 4 nedenfor, har disse organisationer store bestyrelser.

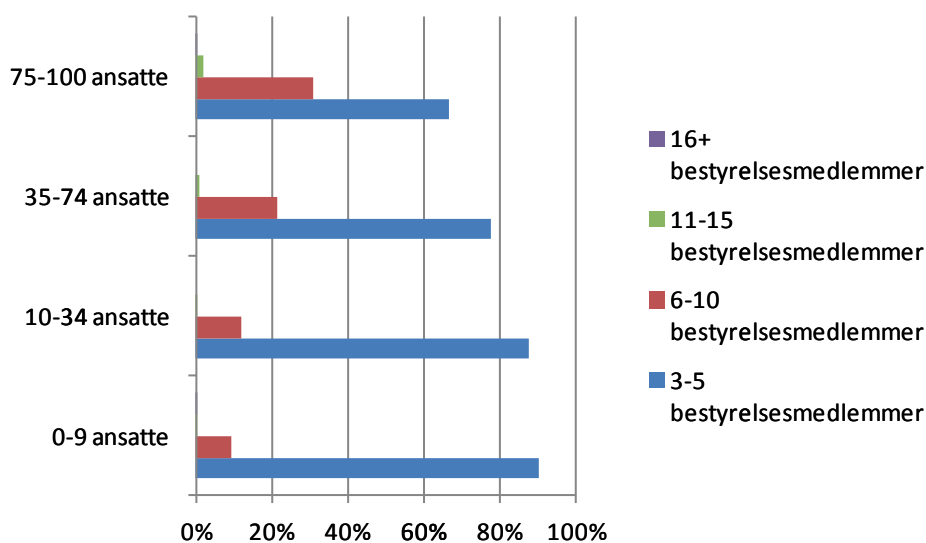
Tabel 4. Antal bestyrelsesmedlemmer i forhold til årsværk

	Bestyrelsesmedlemmer	Årsværk	Bestyrelsesmedlemmer pr. årsværk
TD	8	38	0,2
Idan1	8	15	0,5
SEDK	6	5	1,2
ADD	12	9	1,3
LOA2	10	11	0,9

Note 1. Bemærk at Idan normalt har 7 bestyrelsesmedlemmer, men grundet etableringen af Vifo er der 8 bestyrelsesmedlemmer i en overgangsfase

Note 2. LOA's bestyrelse har 10 medlemmer i forhold til samlet 10,8 årsværk. Bemærk, at organisationen ikke alene beskæftiger sig med idrætsrelaterede projekter

Figur 4. Aktieselskaber, Antal bestyrelsesmedlemmer i forhold til antal ansatte

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsen, Den kompetente bestyrelse, 2011.

Som vist i Figur 4 har aktieselskaber typisk en bestyrelse på tre til fem medlemmer, også når virksomheden har 100 medarbejdere. Meget få aktieselskaber med under 35 medarbejdere har mere end fem bestyrelsesmedlemmer. Som det ses af ovenstående Tabel 3, har ADD, SEDK og LOA flere bestyrelsesmedlemmer, end de har ansatte. Det er dog kun et mindretal af bestyrelsesmedlemmerne, som er honoreret for deres arbejde. Der kan være argumenter herfor i form af at sikre interessenters indflydelse og medejerskab samt et ønske om demokratisk governance, men det kan være administrativt fordyrende at betjene store bestyrelser bl.a. gennem flere forespørgsler, beregninger m.v., og spørgsmålet er, hvorvidt de bidrager til en kompetent ledelse og udvikling af virksomheden. Knowhow om bestyrelser kan eksempelvis fås i Nørby-udvalgets rapport, "Corporate Governance i Danmark", udgivet af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, der anbefaler højst seks generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer. Endvidere har et udvalg under Kulturministeriet fremsat en række anbefalinger om ledelse af kulturinstitutioner, herunder bestyrelses størrelse og sammensætning. Udvalget anbefaler bestyrelser med fem-syv bestyrelsesposter.¹¹

KPMG anbefaler, at bestyrelsernes størrelse og sammensætning gennemgås og justeres med henblik på at sikre en effektiv ledelse og udvikling af organisationerne.

TD, SEDK, Idan og ADD får alle betydelige beløb af idrætsorganisationerne. Dette styrker formentlig forpligtelse og samarbejde om og med disse organisationer, men der er også et problem forbundet hermed.

Foreninger, idrætsudøvere, ledere, trænere m.v., der overtræder antidopingreglerne, kan straffes på samme måde som en aktivitetsudøver, der findes skyldig i overtrædelse af antidopingreglerne.¹²

Idrætsorganisationerne har bestyrelsesposter i ADD og finansierer i høj grad ADD. ADD har kontrolfunktioner i relation til hovedorganisationer og foreninger i øvrigt. Der kan opstå tvivl om, hvorvidt der er tilstrækkelig armslængde mellem kontrollant og kontrolleret, når hovedorganisationerne både er tungt repræsenteret i bestyrelsen og samtidig finansierer en væsentlig del af ADD's aktivitet.

KPMG vurderer, at støtten til ADD bør tildeles direkte fra Kulturministeriet.

¹¹ Corporate Governance i Danmark, Anbefalinger for god selskabsledelse i Danmark, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. God ledelse i selvejende kulturinstitutioner, afsnit 3.1.1, Kulturministeriet, januar 2011.

¹² Jf. Nationale Antidopingregler, ADD, Artikel 12.

3.1.2 OMKOSTNINGSEFFEKTIVITET DIF, DGI OG DFIF

De tre hovedorganisationers samlede ressourceanvendelse er specificeret nærmere i tabellerne nedenfor. Det ses for det første, at den væsentligste ressourceanvendelse (ca. 87 %, svarende til 629 mio. kr. og 116 årsværk) relaterer sig til kerneydelserne (drift og driftsstøtte til idrætsaktiviteter, udviklingsaktiviteter og markedsføring og kampagner). I forhold til optimering er det altså allermest væsentligt, at denne ressource udnyttes bedst muligt. I det følgende behandler vi dels mulige emner for effektivisering af organisationernes administrative støttefunktioner og sekretariatsbetjening, dels mulige emner for effektivisering af organisationernes kerneydelser.

Administrative støttefunktioner og sekretariatsbetjening

Ud over at varetage egne administrative opgaver løser hovedorganisationerne administrative opgaver for andre organisationer. Regnes administrationen, som organisationen udfører for andre, ind i administrationstyngden, vil man ved benchmark overvurdere organisationens administrative ressourceanvendelse. Derfor er det nødvendigt at adskille den administration, organisationen udfører for andre organisationer, fra den administration, som den udfører for sig selv. I det følgende beskriver vi først omfanget af de administrative ressourcer, organisationerne anvender på deres egen organisation, og dernæst omfanget af de administrative ressourcer, organisationerne anvender på at udføre administration for andre.

Den administrative ressourceanvendelse på egen organisation

De tre hovedorganisationer benytter 7 % af deres omkostninger til egne administrative støttefunktioner og sekretariatsbetjening. I alt bruger hovedorganisationerne 52 mio. kr. på produktion af administrative ydelser og sekretariatsbistand til deres egen organisation. Der er omkring 164 årsværk i de tre organisationer, og samlet arbejder 48 årsværk med egen administration og sekretariatsbetjening, mens 116 arbejder med kerneydelser.

Tabel 5. Ressourceanvendelsen på administration og sekretariat samt kerneydelser, omkostninger¹³

Samlet: DIF, DGI & DFIF	Regnskab 2012		Regnskab 2012		Regnskab 2012	
	Lønninger + Tjenesteydelser mio. kr.	Tjenesteydelser m.v. mio. kr.	Lønninger + Tjenesteydelser	Normering årsværk (lønnenet personale) 1 decimal	Lønninger + Tjenesteydelser i % af de samlede omk.	
Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening						
Løn og personale i alt	2,5	0,8	3,3	4,7	0%	
Økonomistyring i alt	4,7	0,7	5,4	8,5	1%	
IT opgaver i alt	5,0	11,0	16,0	9,8	2%	
Intern service i alt	3,4	9,6	13,0	6,2	2%	
Sekretariatsbetjening i alt	11,7	2,4	14,2	18,2	2%	
Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening i alt	27,3	24,5	51,9	47,5	7%	
Kerneydelser						
Drift og driftsstøtte	14,3	446,7	460,9	29,6	64%	
Udvikling i alt	27,3	103,4	130,7	51,0	18%	
Markedsføring og kampagner i alt	19,6	17,5	37,1	35,7	5%	
Kerneydelser i alt	61,2	567,6	628,7	116,3	87%	
I alt	88,5	592,1	680,6	163,8	94%	

Note: Totalen summer ikke op til 100 %, men kun til 94 %, da omkostninger til de administrative ydelser, organisationerne leverer for andre organisationer, ikke er medtaget. Se herom i det følgende.

¹³ I dette kapitels tabeller om ressourceanvendelsen er følgende kolonner fra dataindberetningen vist: a) organisationernes bruttolønkrone, b) bruttoudgifter til tjenesteydelser (konsulentbistand, outsourcete opgaver m.v.), c) summen af a og b, d) årsværk samt e) lønninger og tjenesteydelser af organisationens samtlige omkostninger.

Hovedorganisationerne løser imidlertid også administrative opgaver for andre organisationer.

DIF formidler økonomistyringsopgaver og regnskabsassistance for nogle specialforbund (ca. 48 af forbundene) og de selvejende institutioner (Idan, SEDK, ADD og TD), svarende til 21 mio. kr. Man anvender endvidere til en vis grad fælles økonomisystem, og der er mulighed for at tilmelde sig den it-driftsaftale, DIF har med et eksternt firma.¹⁴

DGI varetager økonomiopgaver og it-opgaver for de 15 landsdelsforeninger og andre organisationer for et beløb svarende til 22 mio. kr.

Samlet bruger DIF og DGI 66 årsværk og 43 mio. kr. på at løse administrative opgaver for andre organisationer.

DFIF yder kun i mindre omfang administration for andre.

Tabel 6. Ressourceanvendelsen på administration og sekretariatsydelser, DIF og DGI udfører for andre organisationer, omkostninger¹⁵

DIF Opgavefelt	Regnskab 2012 Lønninger mio. kr.	Regnskab 2012 Tjeneste- ydelser m.v. mio. kr.	Regnskab 2012 Lønninger + Tjeneste- ydelser mio. kr.	Regnskab 2012 Normering årsværk (lønnat personale) 1 decimal
	Administrative ydelser for andre			
127 Outsourcingsaftale	4,5	0,0	4,5	8,7
133 IT drift og support	0,3	1,2	1,5	0,5
141 Post, telefon og servicemedarbejdere	1,2	0,0	1,2	2,2
144 Ejendomsvedligeholdelse (ikke idrætsanlæg)	0,8	0,0	0,8	1,5
145 Ejendoms- og arealudlejning (ikke idrætsanlæg)	0,0	11,7	11,7	3,0
213 Juridiske opgaver	1,1	0,0	1,1	2,0
Administrative ydelser for andre i alt	8,0	12,9	20,9	17,9

DGI Opgavefelt	Regnskab 2012 Lønninger mio. kr.	Regnskab 2012 Tjeneste- ydelser m.v. kr.	Regnskab 2012 Lønninger + Tjeneste- ydelser mio. kr.	Regnskab 2012 Normering årsværk (lønnat personale) 1 decimal
	Administrative ydelser for andre			
Fællesfunktioner for DGIs landsdelsforeninger uden modregning	12,6	0,0	12,6	28,0
121 Regnskab	0,4	0,0	0,4	0,9
133 IT drift og support	1,2	0,0	1,2	2,8
143 Trykkeri	7,5	0,0	7,5	16,7
Administrative ydelser for andre i alt	21,8	0,0	21,8	48,4

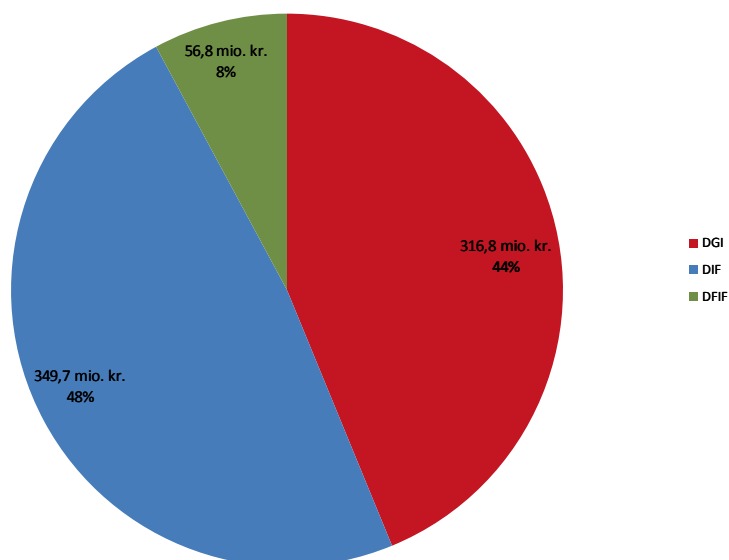
¹⁴ I forbindelse med sammenlægningen/fusionen med DIF og TD's administration undersøgte mulighederne for stordriftsfordele på it-området. Det viste sig, at der stort set ikke er sammenfald mellem de systemer, man hver især anvender.

¹⁵ I dette kapitels tabeller om ressourceanvendelsen er følgende kolonner fra dataindberetningen vist: a) organisationernes bruttolønkrone, b) bruttoudgifter til tjenesteydelser (konsulentbistand, outsourcete opgaver m.v.), c) summen af a og b, d) årsværk samt e) lønninger og tjenesteydelser af organisationens samtlige omkostninger.

Det ses af Figur 5, at DIF har bruttoomkostninger for 350 mio. kr., mens DGI har bruttoomkostninger på 317 mio. kr. og DFIF for 57 mio. kr. eller i alt 724 mio. kr.

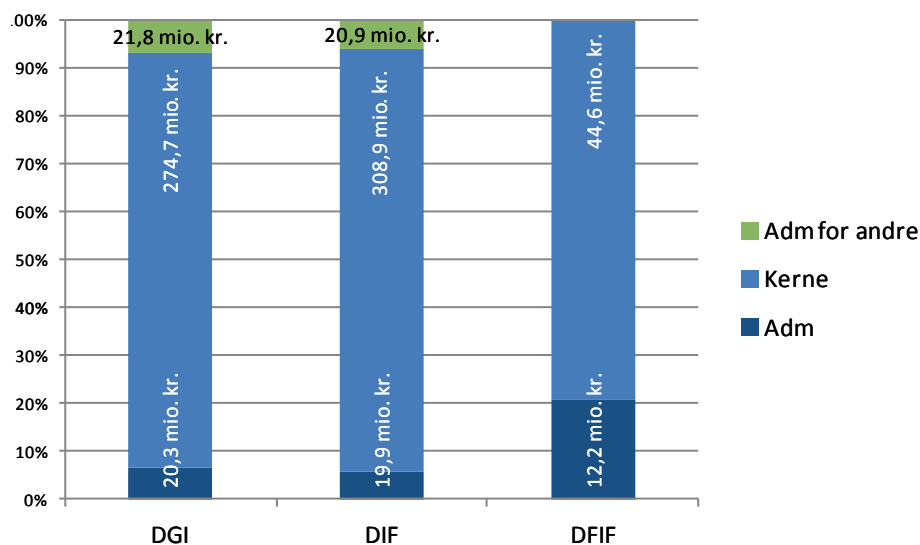
Figur 5. Samlede omkostninger 2012 fordelt på organisationer i mio. kr.

Kilde: Organisationernes omkostningsinddatering for regnskabsåret 2012. Der ses her på bruttoomkostninger, hvorfor der ikke er fuld parallelitet til organisationernes årsrapporter, hvor en række opgørelser er netto.

Figur 6 viser, at DGI's, DIF's og DFIF's administrationsprocent ligger på henholdsvis omkring 6 %, 6 % og 21 %.¹⁶

Figur 6. Omkostninger fordelt på administration og kerneydelser, brutto 2012

¹⁶ Opgørelserne er sket på baggrund af organisationernes indberetninger. Detaljerede specifikationer heraf kan ses i kapitel 2.2 bilag 1.

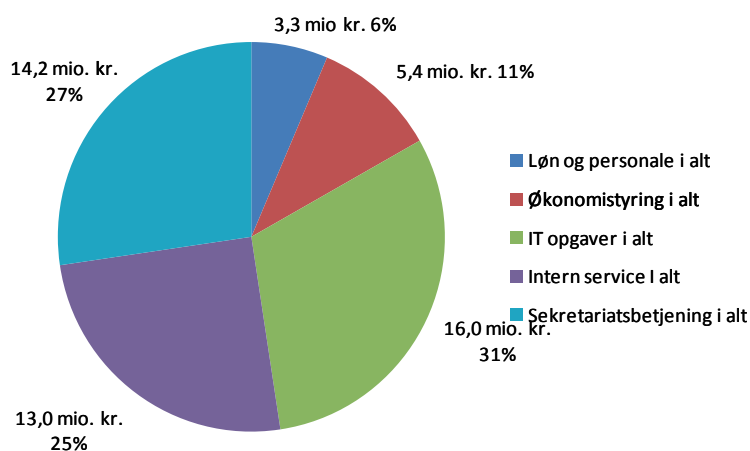
Det er specielt DFIF, der ligger over benchmarkpunktet. DFIF har en relativt høj administrationsprocent som forbund. Til gengæld har DFIF ikke, som DIF og DGI, et organisatorisk mellemlid på niveau 2, der bruger yderligere midler på administration. DFIF har, med ikrafttrædelse 1. september 2013, gennemført en organisationsændring indbefattende en ny ledelse, en ny organisationsstruktur og personalereduktion; det nedbringer administrationsprocenten fra ca. 21 til ca. 18. Konsekvensen heraf indgår ikke i analysens beregninger, men den har medført reduktioner i organisationens administration og i antallet af konsulenter.

Som det ses i Figur 7, er de administrative udgifter for hovedorganisationerne fordelt således, at der er en ressourceanvendelse på personaleadministration og økonomi på henholdsvis 6 og 11 %.

De væsentligste administrative udgiftsområder er it-opgaver (31 %), intern service (administrationsbygning, rengøring, kantine m.v. 25 %) og sekretariatsbetjening (sagsbehandling i forhold til bestyrelse, ledelsens strategiarbejde og planlægning m.v. 27 %).

Figur 7. Fordeling af administrative omkostninger på hovedområder 2012.

Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening DIF, DGI, DFIF omkostninger i mio. kr.

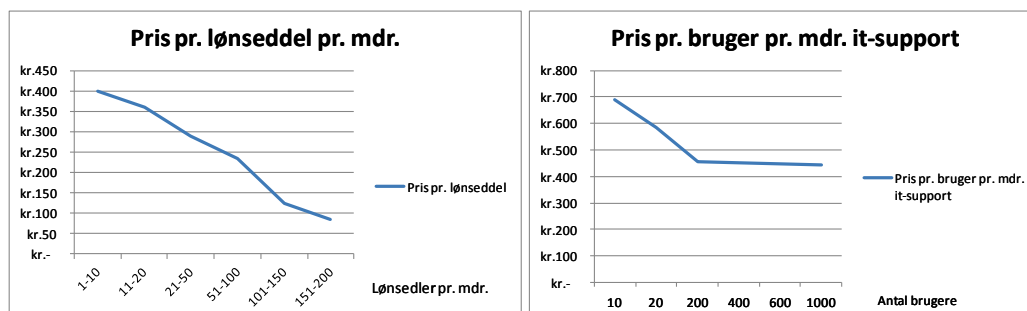

Sekretariatsbetjening lægger beslag på en væsentlig del af organisationernes administrative ressourcer. Sekretariaterne kunne reduceres betydeligt, hvis hovedorganisationerne lægges sammen. Der ses ikke noget outsourcingpotentiale i sekretariatsbetjeningen. Organisationerne kunne overveje i endnu højere grad at deles om ekspertise, f.eks. inden for jura, kommunikation, strategi og analyse. Specialister kan være omkostningsfulde at have ansat, hvis organisationen er for lille til at udnytte deres knowhow fuldt ud. Muligheden for at udnytte en ekspert fuldt ud stiger, hvis man eksempelvis er flere organisationer om at trække på vedkommende.

KPMG vurderer, at væsentlige besparelser på sekretariatsbetjening fordrer, at forbundene slås sammen. KPMG anbefaler, at forbundene ser på, om de i højere grad kan dele særlig ekspertise, med det formål at nedbringe ressourceanvendelsen til sekretariatsbetjening.

Der er storskalafordele ved at slå andre administrative opgaver sammen. Som det ses af Figur 8, er lønadministration et godt eksempel. Det koster 4-5 gange så meget at producere løn i lille skala i forhold til en situation, hvor der produceres flere hundrede pr. måned, og dette er endnu mere udtalt, hvis volumen er flere tusinde pr. måned. Det samme gælder for produktion af en række finanstransaktioner.

Figur 8. Pris pr. lønseddel og pris pr. it-bruger ved forøget produktionsskala

Kilde: Omkostningsopgørelse fra udbydere af lønadministration og it-support¹⁷

Et besparelspotentiale skal selvfølgelig altid gøres op imod den gældende situation i den/de konkrete organisationer. Det er dog relevant at pege på, at der inden for de seneste år er en række konkrete eksempler på samling/outsourcing af administrative funktioner begrundet i behovet for administrativ effektivisering – flere af disse har et overordentligt stort volumen. Det er klart, at der kan være ulemper ved samling af administrative funktioner, såsom indkøringsperiode, initialt investeringsbehov og tab af nærhed. Alligevel er nedenstående eksempler relevante af fremhæve:

- *Kommunalreformen*

Erfaringerne fra kommunalreformen viste, at der ofte vil være en indkøringsperiode, før de økonomiske gevinster ved en sammenlægning kan høstes. I forbindelse med kommunalreformen gik der ca. tre år, før kommunerne hentede rationaliseringsgevinster, men de sammenlagte kommuner sparede herefter 0,5 mia. kr. på administration i 2010. Udgifterne fortsatte med at vokse i de kommuner, der ikke blev lagt sammen¹⁸

- *Fællesudbud*

Et fællesudbud blandt 15 kommuner af løn- og økonomisystemer har givet besparelser på 30-40 % i forhold til de tidligere priser¹⁹

- *Etableringen af ØkonomiServiceCentret i staten*

ØkonomiServiceCentret (ØSC) er et statsligt servicecenter for løn og regnskab. ØSC har til opgave at levere effektiv administration til staten. ØSC servicerer 162 lønkunder og 144 regnskabskunder, som har mellem 10 og 7.000 ansatte²⁰

- *Etableringen af Koncernservice i Københavns Kommune*

I Koncernservice, Københavns Kommune samles løn- og personaleadministration, regnskabsfunktioner og it-support. Koncernservice har siden sin start leveret 60 mio. kr. i årlige varige effektiviseringer ud af en omsætning på ca. 600 mio. kr. Københavns Kommune har over 40.000 ansatte²¹

¹⁷ It-support relaterer sig til servicering af: hardware (servere og infrastruktur), software/applikationer (f.eks. Office og databaser), sikkerhed, backup, drift og overvågning samt support til medarbejderne.

¹⁸ <http://www.kora.dk/udgivelser/udgivelse/i6956/Stordriftsfordele-viser-sig-i-kommunernes-administration>

¹⁹ http://www.udbudsportalen.dk/ImageVaultFiles/id_42903/cf_202/10-gode-eksempler.PDF Side 6-7.

²⁰ <http://www.statens-adm.dk/Loen-og-personale>

²¹ Oplyst af Koncernservice, Københavns Kommune.

Organisationerne udnytter i dag skalafordele, i og med at de inden for særlige områder, økonomistyring, personaleadministration og it, løser opgaver for de mindre organisationer, specialforbundene og landsdelsforeningerne.

Det er KPMG's vurdering, at de tre hovedorganisationer og en række af idrættens øvrige organisationer bør gå sammen om personaleadministration, økonomistyring, it-drift og intern service. Lønadministration, finans, it-drift og en række interne servicefunktioner vil kunne udbydes i fællesudbud. Potentialet heri vil afhænge af, hvor mange af idrættens organisationer der tilslutter sig. De enkelte organisationer (f.eks. specialforbund eller landsdelsforeningerne) kan ikke pålægges at deltage, da de har autonomi til selvstændigt at vælge leverandør.

For it-opgavernes vedkommende er outsourcing en mulighed. DIF benytter i dag i høj grad eksterne leverandører på it-området, mens det samme ikke gør sig gældende for DGI og DFIF. DGI har etableret fælles it-systemer på tværs af niveau 1 og 2, og DGI og DFIF har indgået en samarbejdsaftale om, at DGI kører dele af DFIF's it-organisation. Det er KPMG's vurdering, at man ikke udnytter ressourcerne optimalt, hvis hovedorganisationer landsdelsforeninger og specialforbund selv etablerer egne it-systemer.²²

Intern service er lokale- og kantinedrift, internt trykkeri m.v. og administrationsbygning, rengøring, indkøbsfunktion, kantine, postbehandling m.v. Kan organisationerne etablere fælles udbud af en række af disse leverancer, kan der være et effektiviseringspotentiale. Det skønnes at være mindre end vedrørende it-opgaverne, idet man i højere grad er begrænset af, at hovedsæderne er lokaliseret forskellige steder i landet.

Forestiller man sig, at udbud kun vedrører de tre hovedorganisationer, vil potentialet skønnet være mellem 5 og 15 % af den ressourceanvendelse på økonomi-, personale- og it-området, som man har i dag. Bemærk dog, at ikke alle administrative funktioner kan lægges i udbud. Det anbefales, at man går dem igennem i forhold til egnethed for udbud, jf. beskrivelsen i bilag 1.

Tabel 7. Skønnet potentiale, hvis de tre organisationer i fællesskab udbyder administrative funktioner

Områder	Effektivisering	Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening DIF, DGI, DFIF		
		omkostning mio. kr.	Skønnet effektiviseringsgevinst Lav mio. kr.	Skønnet effektiviseringsgevinst Høj mio. kr.
Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening				
Løn og personale i alt	Fælles udbud	3,3	0,2	0,5
Økonomistyring i alt	Fælles udbud	5,4	0,3	0,8
IT opgaver i alt	Fælles udbud	16,0	0,8	2,4
Intern service i alt	Fælles udbud	13,0	0,6	1,9
Sekretariatsbetjening i alt		14,2		
Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening i alt		51,9	1,9	5,7
Fælles administration for andre				
DIF	Fælles udbud	20,9	1,0	3,1
DGI	Fælles udbud	21,8	1,1	3,3
Fælles administration for andre i alt		42,7	2,1	6,4
I alt		94,5	4,0	12,1

²² Se eksempelvis artikel herom i Computerworld august 2012. <http://www.computerworld.dk/art/219038/bristet-holdaand-koster-idraetsforbund-it-millioner>

Fællesudbud af administrative funktioner eller etablering af fællesadministration skønnes at kunne indbringe et vist ekstra råderum på mellem 4 og 12 mio. kr., hvis det udelukkende sker relateret til de administrative funktioner i de tre hovedorganisationer. Når potentialet ikke er større, skyldes det, at KPMG ikke vurderer det administrative ressourcetræk i hovedorganisationerne som meget stort, idet langt de fleste ressourcer er bundet til produktion af organisationernes kerneydelser. Dertil har forbundene allerede i forskellig udstrækning etableret fællesadministrative enheder.

Et væsentligt større potentiale formodes at kunne realiseres, hvis fællesudbud eller sammenlægning af administrative enheder kan ske for alle idrættens organisationer på niveau 1 og 2 samt evt. visse større klubber og foreninger.

Administrationen på niveau 2 skønnes at medføre et ressourcetræk på ca. 121 mio. kr.²³ Der er altså tale om et administrativt volumen på niveau 1 og 2 på 121 mio. kr. plus de 98 mio. kr., hovedorganisationerne selv bruger på administration, altså i alt 219 mio. kr. Administrationen på niveau 3 er ikke kortlagt.

Det vil alt andet lige give størst rationale, hvis man kan outsource et større volumen eller alternativt skabe et administrativt fællesskab med et større volumen inden for idrættens verden. Dertil kommer, at effektivisering af de administrative processer både i hovedorganisationer og i specialforbund/landsdelsforeninger under alle omstændigheder skal tage hensyn til de processuelle sammenhænge, der er mellem organisationerne på alle niveauer, f.eks. i forbindelse med håndtering af medlemsdata og resultatpublicering. Disse muligheder for optimering understreges af, at foreningerne eksplicit peger på, at forbundene bør styrke den foreningsmæssige og administrative bistand, herunder arbejde på at sikre administrative lettelse for den enkelte forening. Her efterspørges f.eks. styrket systemunderstøttelse i forbindelse med medlemsregistrering, økonomistyring m.v.²⁴

KPMG foreslår, at hovedorganisationerne går i fællesudbud med udvalgte administrative funktioner inden for lønadministration, økonomifunktioner, it-opgaver og intern service. Det er KPMG's vurdering, at udbuddene bør ske for alle idrættens organisationer på niveau 1 og 2. Udbuddene kan evt. gennemføres på en måde, så hovedorganisationernes egne enheder selv kan byde.

KPMG foreslår alternativt, at organisationerne går sammen om at etablere et administrativt center, der varetager løsning af økonomi-, personale- og it-opgaver for niveau 1 og 2.

Kerneydelserne i hovedorganisationerne

Den væsentligste ressourceanvendelse (ca. 87 %, svarende til 629 mio. kr. og 116 årsværk) relaterer sig til kerneydelserne (drift og driftsstøtte til idrætsaktiviteter, udviklingsaktiviteter og markedsføring og kampagner).

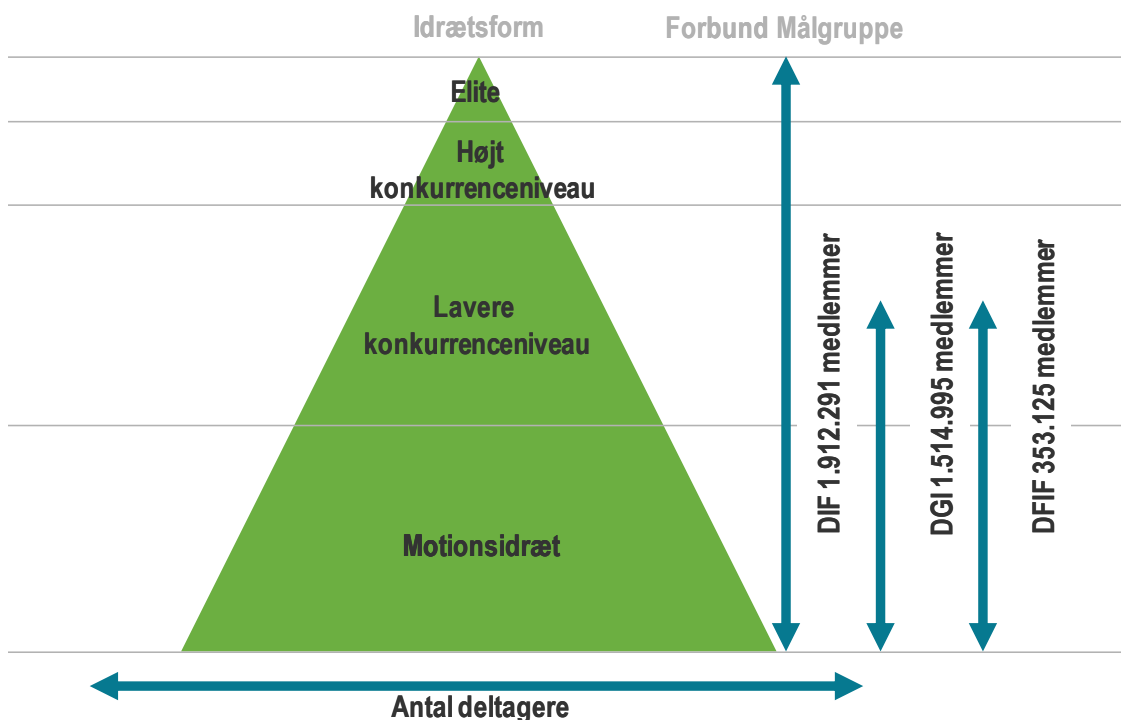
²³ Det skønnes i kapitel 2.2, at DIF's specialforbund har administration for 118 mio. kr., hvoraf de betaler ca. 20 mio. kr. til DIF (disse skal ikke summeres med, da de er indregnet hos DIF). Endvidere har DGI's landsdelsforeninger administrative omkostninger for ca. 23 mio. kr. (118-20+23=121).

²⁴ Kapitel 4.1.1 Analyse af lokale, medlemsbaserede foreningers og kommuners vurdering af samarbejdet med de tre hovedorganisationer. Seminar den 13. september 2013.

Figur 9 illustrerer, at de tre hovedorganisationer arbejder med forskellige målgrupper og segmenter, men også at der er overlap. DIF omfatter spektret fra elitetoppen til og med motionsidrætten, DGI's aktiviteter er orienteret mod det lavere konkurrenceniveau og motionsidrætten, og det samme gælder for DFIF inden for firmaidræt.

Figur 9. Hovedorganisationernes aktivitetsområder²⁵

I de segmenter, der ligger i den lavere konkurrenceidræt, og i motionsidrætten har alle tre hovedorganisationer aktiviteter inden for følgende idrætsgrene²⁶: atletik, badminton, beachvolley, dans, fodbold, håndbold, golf, gymnastik, kampsport, løb, petanque, skydning, svømning, tennis og volleyball. Hovedorganisation, specialforbund og landsdelsforeninger har i forskellige afskygninger aktiviteter inden for disse idrætsgrene, der overlapper hinanden; det gælder f.eks.:

Tabel 8. Opgaveoverlap inden for organisationernes kerneydelser

Markedsføring	Alle udgiver flere magasiner, nyhedsbreve og kører hjemmesider
Kompetenceudvikling og foreningsudvikling	Lederudvikling for foreningsledere, fastholdelse af frivillige, træner-/instruktøruddannelse, dommeruddannelse
Rådgivning	Antidoping, foreningsjura, samspil med kommunerne, idrætsfaglige temaer
Turnerings- og stævneafvikling	Planlægning, afvikling, resultatpublicering
Initiativer nye idrætsformer, f.eks.	Landevejscykling, løb, senioridræt
Eksempler på allerede etableret samarbejde	Foreningsfitness, basketball, kroppen i skolen, medlemsregistreringsbase

²⁵ Figur 9 er udelukkende en illustrativ fremstilling af hovedorganisationernes aktivitetsområde og er således ikke en afspejling af sammenhængen mellem bredde-/motionsidræt kontra eliteidræt.

²⁶ Oplysningerne stammer fra forbundenes hjemmesider og interview med forbundene.

Det er betydelige beløb, hovedorganisationerne bruger på disse aktiviteter. F.eks. bruger de tre hovedorganisationer mellem 30 og 40 mio. kr. på markedsføring, herunder web og bladaktivitet.

I afsnit 4.1.1 er klubber og foreningers holdninger til hovedorganisationernes virke blevet målt. Her skal man først og fremmest bemærke sig, at de viser en høj tilfredshed med alle hovedorganisationernes opgavevaretagelse. Der peges dog på, at organisationerne har samme aktivitetstyper, og der er en opfattelse af overlap i praksis. Klubber og foreninger nævner endvidere, at hovedorganisationerne har forbedringspotentialer, særligt i relation til deres håndtering af puljer/tilskud og uddannelse af frivillige.

Kommunerne har givet udtryk for, at hovedorganisationerne med fordel kunne fokusere på at udvikle færre eller bredere koncepter (for at muliggøre tværgående samarbejder med lokalt afsæt). Kommunerne mener endvidere, at der er et uudnyttet potentiale i at samarbejde mere om udnyttelse af fysiske faciliteter for idrætten.

Det er vanskeligt på de foreliggende data at estimere effektiviseringspotentialet, men de tre hovedorganisationer bruger som nævnt brutto 629 mio. kr. på kerneydelserne, heraf sendes 284 mio. kr. videre til specialforbund og landsdelsforeninger som finansiel støtte i form af en slags bloktilskud. Tilbage er 345 mio. kr. og 116 årsværk, der bl.a. går til at yde støtte inden for ovennævnte områder.²⁷

Ressourceanvendelsen har et omfang, der gør, at man som noget af det allerførste yderligere bør fokusere og styrke viden om denne ressourceanvendelse.

Med henblik på at øge effekten og billiggøre indsatsen finder KPMG, at hovedorganisationerne bør lægge en aktivitetsplan for, hvordan de sammenfaldende aktiviteter kan koordineres eller slås sammen, herunder hvorledes et givet provenu herved realiseres. Hovedorganisationerne anbefales at opsætte en implementeringsplan for implementeringen af dette stærkere samarbejde.

I denne sammenhæng skal det nævnes, at DIF og DGI har besluttet i fællesskab at arbejde hen imod opfyldelsen af en ny, vision for dansk idræt: Vision 25-50-75. Visionen går ud på, at der i 2025 er 50 % af den danske befolkning, der dyrker idræt i en forening, og 75 % af den danske befolkning er idrætsaktiv. Visionen retter hermed fokus på organisationernes kerneydelse. Visionen er dog endnu ikke konkretiseret.

Når så mange af effektiviseringspotentialerne synes at centrere sig om styrket samarbejde og koordination mellem hovedorganisationerne, vil det være oplagt at vurdere hensigtsmæssigheden i at lade forbundene slå sig sammen.

Man har erfaringer med enstrengede organisationer i Sverige og Norge.

Der har ikke været tilgængelige tal for de svenske og norske organisationers forbrug på administration og øvrige omkostninger, og der kan derfor ikke vurderes på disse organisationers omkostningseffektivitet. Der er dog ikke noget, der tyder på, at denne enstrengede struktur er mere effektiv i forhold til at sikre mange idrætsudøvere.²⁸

²⁷ Se opgørelse over organisationernes ressourceanvendelse på administration, sekretariatsbetjening og kerneydelser. Bilag 1 til analysens kapitel 2.2.

²⁸ Udredningens kapitel 1.1.2.2.

Governance og styring

Kulturministeriet har rammeaftaler med DIF, DGI, DFIF, hvori organisationens mål og rammer beskrives.

I DGI's vedtagne strategi er formuleret resultatmål for landsdelsforeningerne som helhed.

DFIF har ikke et niveau 2, men direkte relation til lokale idrætsforeninger og firmaklubber på niveau 3. DFIF benytter ikke et resultatkontraktkoncept i forhold til disse; det ønsker man ikke, da der er tale om frivillige aktører.

DIF er en paraplyorganisation for 61 specialforbund; DIF benytter ikke resultatkontraktkoncept i forhold til disse.

De tre hovedorganisationers antal bestyrelsesmedlemmer ses i nedenstående Tabel 9.

Tabel 9. Antal bestyrelsesmedlemmer i forhold til årsværk

	Bestyrelses- medlemmer	Årsværk	Bestyrelses- medlemmer pr. årsværk
DGI	9	125	0,1
DIF	11	67	0,2
DFIF	5	39	0,1

Hovedorganisationerne har større bestyrelser end mange aktieselskaber.

Idrættens hovedorganisationer er landsdækkende organisationer med en demokratisk struktur. På den baggrund giver antallet af bestyrelsesmedlemmer ikke anledning til kommentarer.

Udlodningsmidlernes allokering, hovedsageligt som bloktilskud til de tre hovedorganisationer, medfører, at man fra statens side ikke har den direkte styring, som midlerne kunne give adgang til. Hvor der er behov for en meget centralt fokuseret indsats, støttes der med puljemidler eller opbygning af særlige enheder som f.eks. TD og ADD.

3.1.3. OMKOSTNINGSEFFEKTIVITET HESTEVÆDDELØBSSPORTENS FINANSIERINGSFOND, DANSK TRAVSPORTS CENTRALFORBUND OG DANSK GALOP SAMT DE NI STØTTEDE VÆDDELØBSBANER

HFF, DTC og DG

HFF yder direkte og indirekte støtte til banerne på 85 mio. kr. (driftstilskud, løbspræmier, markedsføring, antidoping, test m.v.). Godt 13 mio. kr. går til hestesportsforbundene og Hestesportens Medier.

Tabel 10 viser, at administration af regelsættet vedrørende fordeling af udlodningsmidler til hestevæddeløbssporten koster 1 årsværk i HFF.

Tabel 10. Ressourceanvendelsen på administration og sekretariat samt kerneydelser, omkostninger²⁹

Opgavefelt	Regnskab 2012	Regnskab 2012	Regnskab 2012	Regnskab 2012	Lønninger +
	Lønninger mio. kr.	Tjenesteydelser m.v. mio. kr.	Lønninger + Tjenesteydelser mio. kr.	Normering årsværk (lønnet personale) 1 decimal	Lønninger + Tjenesteydelser i % af de samlede omk.
Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening					
Løn og personale i alt	0,0	0,0	0,0	0,0	0%
Økonomistyring i alt	0,2	0,1	0,3	0,3	0%
IT opgaver i alt	0,0	0,0	0,0	0,0	0%
Intern service i alt	0,0	0,2	0,2	0,0	0%
Sekretariatsbetjening i alt	0,4	0,2	0,6	0,7	1%
Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening i alt	0,5	0,4	1,0	0,9	1%
Kerneydelser					
Drift og driftstøtte i alt	0,1	96,1	96,1	0,1	97%
Udvikling i alt	0,0	0,1	0,1	0,0	0%
Markedsføring og kampagner i alt	0,0	1,8	1,8	0,0	2%
Kerneydelser i alt	0,1	98,0	98,0	0,1	99%
I alt	0,6	98,4	99,0	1,0	100%

Tabel 11 viser DTC's og DG's bruttoomkostninger. Her ses, at der er ansat 15 årsværk i de to organisationer, 13 årsværk i DTC og 2 i DG. Samlet arbejder 6 årsværk med egen administration og sekretariatsbetjening (4 i DTC og 2 i DG). DTC's administrative stab udfører i dag en række administrative opgaver for de ni baner uden afregning herfor. Omkostningen hertil er yderligere 3 mio. kr., svarende til 4 årsværk.

²⁷ Se opgørelse over organisationernes ressourceanvendelse på administration, sekretariatsbetjening og kerneydelser. Bilag 1 til analysens kapitel 2.2.

²⁸ Udredningens kapitel 1.1.2.2.

²⁹ I dette kapitels tabeller om ressourceanvendelsen er følgende kolonner fra dataindberetningen vist: a) organisationernes bruttolønkrone, b) bruttoudgifter til tjenesteydelser (konsulentbistand, outsourcete opgaver m.v.), c) summen af a og b, d) årsværk samt e) lønninger og tjenesteydelser af organisationens samtlige omkostninger.

Tabel 11. Ressourceanvendelsen på administration og sekretariat samt kerneydelser i DG og DTC, omkostninger³⁰

DG Opgavefelt	Regnskab 2012 Lønninger mio. kr.	Regnskab 2012 Tjeneste- ydelse m.v. mio. kr.	Regnskab 2012 Lønninger + Tjeneste- ydelse mio. kr.	Regnskab 2012 Normering årsværk (lønnenet personale) 1 decimal	Lønninger + Tjenesteydel- ser i % af de samlede omk.
Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening					
Løn og Personale i alt	0,0	0,0	0,0	0,0	0%
Økonomistyring i alt	0,1	0,1	0,2	0,2	9%
IT opgaver i alt	0,0	0,3	0,3	0,0	11%
Intern service i alt	0,0	0,1	0,1	0,0	5%
Sekretariatsbetjening i alt	0,9	0,1	1,0	1,6	40%
Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening i alt	1,0	0,6	1,6	1,8	66%
Kerneydelser					
Drift og driftsstøtte i alt	0,0	0,8	0,8	0,0	33%
Udvikling i alt	0,0	0,0	0,0	0,0	0%
331 Generelt for idrætten					
<i>Dopingprøver</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0%
<i>Annoncer, brochurer, foto m.v.</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	2%
Markedsføring og kampagner i alt	0,0	0,0	0,0	0,0	2%
Kerneydelser i alt	0,0	0,8	0,8	0,0	34%
I alt	1,0	1,5	2,4	1,8	100%

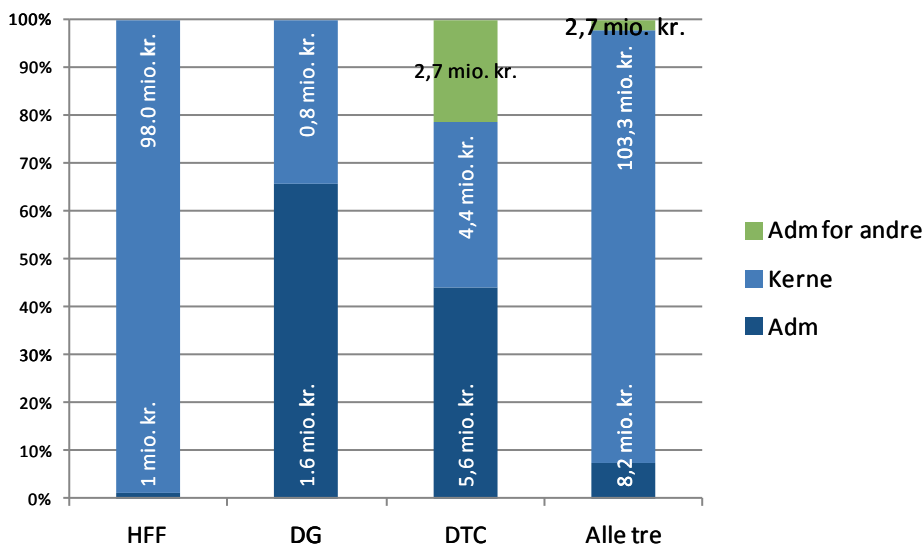
DTC Opgavefelt	Regnskab 2012 Lønninger mio. kr.	Regnskab 2012 Tjeneste- ydelse m.v. mio. kr.	Regnskab 2012 Lønninger + Tjeneste- ydelse mio. kr.	Regnskab 2012 Normering årsværk (lønnenet personale) 1 decimal	Lønninger + Tjenesteydel- ser i % af de samlede omk.
Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening					
Løn og Personale i alt	0,1	0,0	0,1	0,1	1%
Økonomistyring	0,9	0,1	1,0	1,4	8%
IT opgaver i alt	0,7	1,2	1,8	1,0	14%
Intern service i alt	0,0	0,8	0,8	0,0	7%
Sekretariatsbetjening i alt	1,6	0,3	1,9	1,9	15%
Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening i alt	3,2	2,4	5,6	4,4	44%
Kerneydelser					
Drift og driftsstøtte i alt	2,0	1,4	3,4	5,9	27%
Udvikling i alt	0,0	0,0	0,0	0,0	0%
Markedsføring og kampagner i alt	0,1	0,9	1,0	0,3	8%
Kerneydelser i alt	2,1	2,3	4,4	6,2	34%
I alt	5,3	4,7	10,0	10,6	79%
Administrative ydelser for andre					
Regnskab	0,8	0,0	0,8	0,7	7%
Debitorstyring og inddrivelse	0,4	0,0	0,4	0,9	3%
IT drift og support	0,5	0,0	0,5	0,0	4%
Udskrivning af løb	1,1	0,0	1,1	2,1	8%
Administrative ydelser for andre i alt	2,7	0,0	2,7	3,7	21%
Total incl. administrative ydelser for andre	8,0	0,0	12,8	14,3	100%

³⁰ I dette kapitels tabeller om ressourceanvendelsen er følgende kolonner fra dataindberetningen vist: a) organisationernes bruttolønkrone, b) bruttoudgifter til tjenesteydelser (konsulentbistand, outsourcete opgaver m.v.), c) summen af a og b, d) årsværk samt e) lønninger og tjenesteydelser af organisationens samtlige omkostninger.

Det ses i Figur 10, at DTC og DG er administrationstunge organisationer med administrationsprocenter på 44 og 66 %. HFF varetager støtteformidlingen til banerne. Hestesportens hovedorganisationer udfører altså hovedsagelig administrative opgaver og er ikke producenter af idrætsrelaterede kerneydelser på samme måde som f.eks. DFIF, DGI og DIF. DTC og DG leverer administrative ydelser for banerne. DTC driver et administrativt center for banerne og modtager en indtægt for produktion af administrative ydelser. Man vil udvide det administrative center betydeligt.

Figur 10. Omkostninger fordelt på administration og kerneydelser, brutto 2012

De ni baner

Tabel 12 viser, at de ni baner i 2012 havde omkostninger (inkl. præmieudbetaling) for 136 mio. kr. Af dette gik 125 mio. kr. til drift, løbspræmier, udvikling og markedsføring af de konkrete væddeløbsarrangementer på banerne. Banernes omkostninger til administrative støttefunktioner og sekretariatsbetjening var 10 mio. kr. De administrative omkostninger ligger især på indkøb af tjenesteydelser vedrørende intern service og økonomistyring.

Personaleressourcerne til administration og sekretariatsbetjening er på 11 årsværk, mens 62 årsværk går til den konkrete løbsafvikling og markedsføring i forbindelse hermed. Banernes ressourceanvendelse på udvikling er lille.

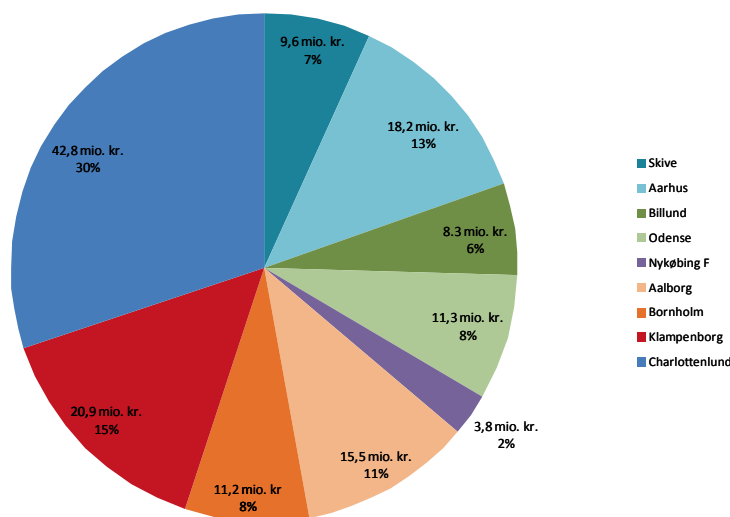

Tabel 12. Ressourceanvendelsen på administration og sekretariat samt kerneydelser på banerne, bruttoomkostninger³¹

Samlet: De 9 baner	Opgavefelt	Regnskab	Regnskab	Lønninger + Tjenesteydelser	Regnskab	Lønninger
		2012 Lønninger kr.	2012 Tjeneste- ydelser m.v. kr.		2012 Normering årsværk (lønnet personale) 1 decimal	+ Tjenesteyd- elser i % af de samlede omk.
	Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening					
	Løn og personale i alt	0,51	0,01	0,52	0,9	0%
	Økonomistyring i alt	2,41	-0,82	1,59	6,2	1%
	IT opgaver i alt	0,12	0,27	0,40	0,3	0%
	Intern service i alt	1,28	5,40	6,68	2,4	5%
	Sekretariatsbetjening i alt	0,67	0,48	1,15	1,5	1%
	Administrative støttefunktioner & Sekretariatsbetjening i alt	5,00	5,34	10,33	11,3	8%
	Kerneydelser					
	Drift og driftsstøtte	20,36	98,75	119,10	57,4	88%
	Udvikling i alt	0,46	0,48	0,94	0,2	1%
	Markedsføring og kampagner i alt	1,80	3,16	4,95	11,9	4%
	Kerneydelser i alt	22,61	102,39	125,00	61,7	92%
	I alt	27,61	107,93	135,53	73,0	100%

I figuren nedenfor er det illustreret, at banernes omkostningsniveauer er meget varierende. Det er en konsekvens af den store forskel, der er i antal løb, aktiviteter, omsætning pr. løb og præmier på de enkelte baner. Højest ligger Charlottenlund Travbane med omkostninger på 43 mio. kr. i 2012. Dernæst har Klampenborg Galopbane, Aarhus og Aalborg travbaner omkostninger på henholdsvis 21, 18 og 16 mio. kr. Odense, Bornholm, Skive og Billund travbaner ligger på omkring 11, 11, 10 og 8 mio. kr. Nykøbing Falster ligger på 4 mio. kr.

Figur 11. Samlede omkostninger 2012 fordelt på de ni hestevæddeløbsbaner i mio. kr. (inkl. præmiepenge)

Kilde: Organisationernes omkostningsinddatering for regnskabsåret 2012. Der ses her på bruttoomkostninger, hvorfor der ikke er fuld parallelitet til organisationernes årsrapporter, hvor en række opgørelser er netto.

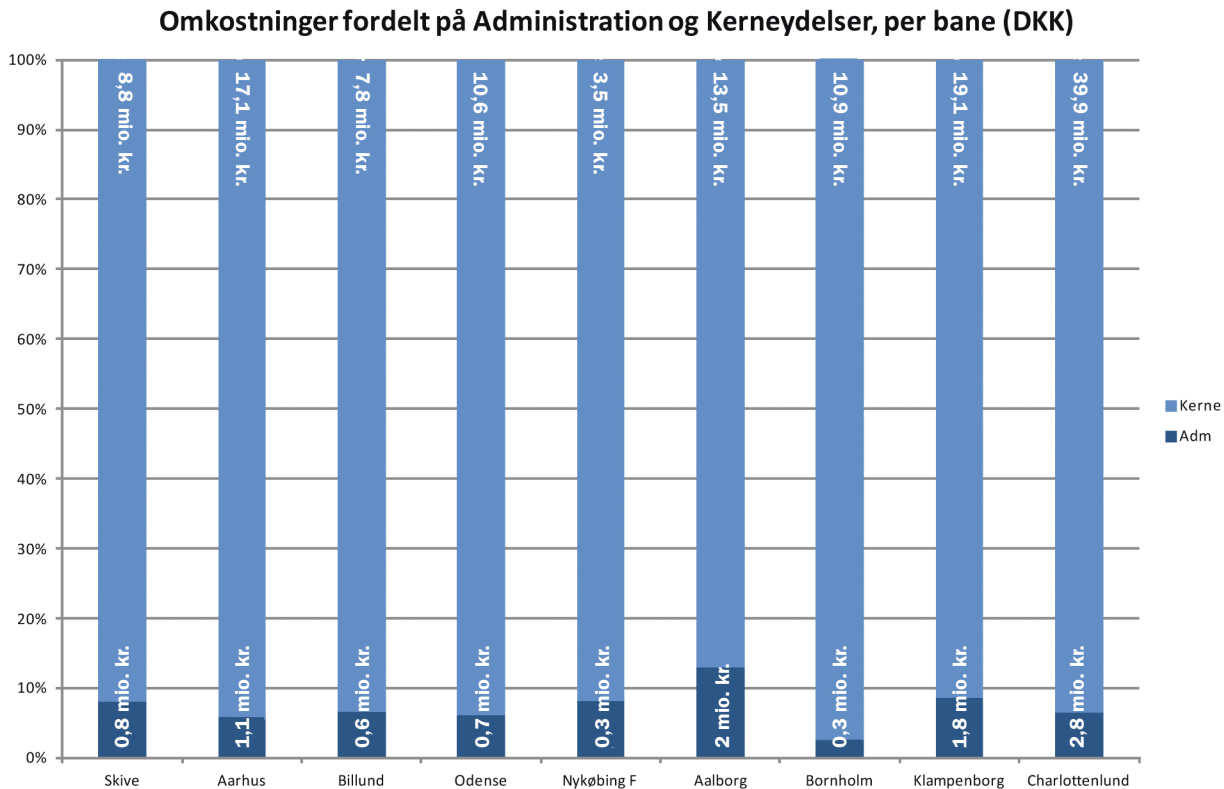
³¹ I dette kapitels tabeller om ressourceanvendelsen er følgende kolonner fra dataindberetningen vist: a) organisationernes bruttolønkrone, b) bruttoudgifter til tjenesteydelser (konsulentbistand, outsourcete opgaver m.v.), c) summen af a og b, d) årsværk samt e) lønninger og tjenesteydelser af organisationens samtlige omkostninger.

Figur 12 viser, at banernes administrationsprocent ligger fra 3 % (Bornholm). Aarhus, Nykøbing, Skive, Klampenborg og Charlottenlund har en administrationsprocent på mellem 6 og 9 %, mens Aalborgs administrationsprocent er ca. 13 %.³²

Billund og Odense, som har fælles ledelse og administration, placerer sig nogenlunde i midterfeltet med en administrationsprocent på godt 6-7 %.

Figur 12. Omkostninger fordelt på administration og kerneydelser, brutto 2012

Hestesportens organisationer er i gang med at samle kommunikation, kommercielle opgaver, bogholderi m.m. i et fælles administrationsselskab med tilknytning til DTC. Dette er god praksis.

Der er dog i absolutte tal få administratorer på banerne (11 årsværk). Der er samtidig en nedre grænse for, hvor meget man kan affolke en lokal administration. Banerne dækker i dag hinanden ind, f.eks. ved fravær/sygdom m.v., hvilket er udtryk for, at deres personaleressourcer ikke er overvældende. Spørgsmålet er, om det shared service center, hestevæddeløbssporten etablerer, bliver tilstrækkeligt stort til at kunne opnå væsentlige stordriftsfordele og være konkurrencedygtig med andre udbydere af administrative ydelser.

³² Aalborg Væddeløbsbane havde i 2012 en erstatningssag, der medførte høje administrationsomkostninger. Man etablerede endvidere et cafemiljø med tilhørende selskab. Derfor er Aalborgs 2012-regnskab præget af ekstraordinært høje administrationsomkostninger i forhold til normal drift, hvor administrationsprocenten ifølge banens oplysninger er godt 10 %.

KPMG vurderer, at hestevæddeløbssportens administration bør outsources eller samles i enheder, der har et væsentligt større volumen. Se forslagene herom i afsnittet om DGI, DIF og DFIF.

Spil og hestevæddeløbssporten

Hestevæddeløbssporten kom i 1990'erne ind i en afmatningsperiode. I et forsøg på at skabe bedre økonomi for sporten fokuserede forbundene på den liberalisering af spilleformer, der i disse år fandt sted. Man forsøgte en effektivisering af den driftsmæssige spilforretning ved etablering af spilleselskabet Dantoto. Selskabets opgave var at skabe større interesse for spil på hestevæddeløb og distribuere spillet gennem aftaler med kiosker og Dantoto-spilleboder. Selskabet var begrænset til det danske marked, og Dantoto fik ikke tilstrækkelig succes. Dantoto blev i år 2000 overdraget til Dansk Tipstjeneste A/S (nu Danske Spil A/S). Samtidig etableredes HFF, hvis formål det er at udvikle dansk hestevæddeløbssport og sikre det fornødne økonomiske fundament for at synliggøre sporten.

HFF's midler skulle fordeles til banerne samt til sporten og opdræt. Ved fondens start den 1. juli 2000 indskød Tipstjenesten 50 mio. kr. i fonden.

I 2003 blev hestevæddeløbssporten optaget på fordelingsnøglen for Tips- og Lottomidler. Herved afbødtes de virkninger for hestevæddeløbssporten, der ville have været følgen af, at garantiordningen med Tipstjenesten ophørte.³³

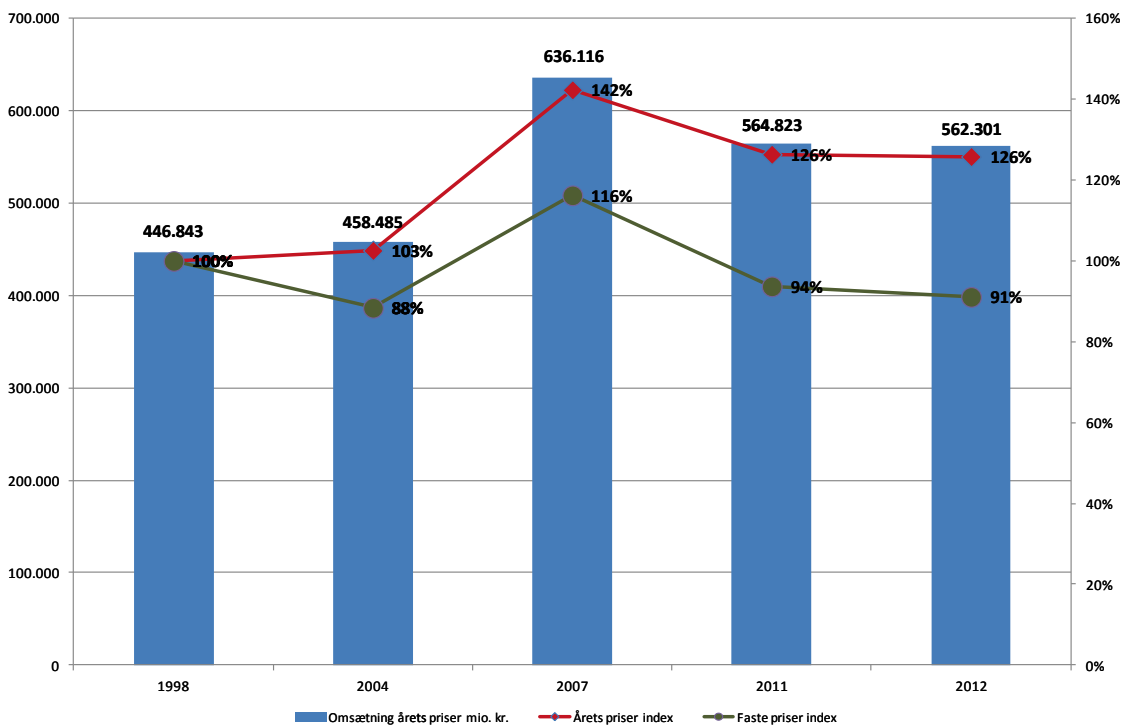
Hestevæddeløbssporten har altså tidligere selv haft rådigheden over de spilaktiviteter, som i dag drives af Danske Spil. Man har altså nu en situation, hvor hestevæddeløbssporten gennem fordelingsnøglen for Tips- og Lottomidler sikres et økonomisk fundament, men den forretningsmæssige udvikling af spillet vedrørende sporten er ikke knyttet direkte til sporten.

Det ses af nedenstående figur, at hestevæddeløbssporten i perioden fra 1998 til 2012 har en spilomsætning på 447 mio. kr., stigende til 562 mio. kr. i årets priser.³⁴ Regner man i faste priser med 1998 som udgangspunkt, svarer det til, at omsætningen i 2012 var 91 % af omsætningen i 1998 – altså en omsætningsnedgang på 9 %.

³³ HFF's hjemmeside.

³⁴ Danske Spil.

Figur 13. Spilomsætning, hestevæddeløbssporten

Kilde: Danske Spil

Danske Spil budgetterer i 2013 med en spilomsætning på hestevæddeløb på 570 mio. kr. og en bruttospilleindtægt³⁵ på 149 mio. kr.³⁶ Danske Spil havde i 2012 en omsætning på ca. 150 mio. kr. relateret til spil på hestevæddeløb i Danmark. Resten af omsætningen på ca. 410 mio. kr. relaterer sig til spil på hestevæddeløb på internationale baner. Danskerne spiller altså i væsentlig grad på udenlandske hestevæddeløb, herunder på danske hestes løb i udlandet.³⁷

Hestevæddeløbssporten i de øvrige nordiske lande har et stærkere økonomisk grundlag, og spillet på sporten varetages af hestevæddeløbssporten selv.

I Sverige, Norge og Finland er spilomsætningen henholdsvis 12, 4 og 3 mia. kr. årligt.³⁸

De øvrige nordiske lande har altså en væsentlig højere spilomsætning. Denne omsætning giver hestevæddeløbssporten i disse lande mulighed for at drive en økonomisk mere bæredygtig sport.

³⁵ Spilleindtægter-Præmier til spillere=Bruttospilleindtægt

³⁶ Oplyst af Danske Spil.

³⁷ Oplyst af Danske Spil.

³⁸ Kilde: interview med hestesportens organisationer.

Governance og styring

Hestevæddeløbssporten har HFF, Dansk Galop og Dansk Travsports Centralforbund som overordnede organisationer og ni baner (en trav- og en national galopbane, tre regionale kombinerede og fire lokale travbaner).

Kulturministeriet har rammeaftaler med HFF, hvori organisationens mål og rammer beskrives.

HFF har resultatkontrakt med hver enkelt bane, som bl.a. indeholder mål for banens resultat og sponsoromsætning og banens egen spilomsætning. Der er knyttet bonus til målopfølgelsen.

HFF, Dansk Galop og Dansk Travsports Centralforbunds bestyrelsesstørrelser ses nedenfor. Dansk Galops bestyrelse er stor og har måske mere form af repræsentantskab.

Tabel 13. Antal bestyrelsesmedlemmer i forhold til årsværk

	Bestyrelses- medlemmer	Årsværk	Bestyrelses- medlemmer pr. årsværk
DTC	5	14	0,4
HFF	5	1	5,0
DG	15	2	7,5

De to forbund får henholdsvis 7,6 og 1,0 mio. kr. i støtte af HFF om året.

Trav og galop har en række fællestræk, bl.a. omkring sæsonplanlægning og ledelse. Der køres også både trav og galop på flere af banerne. Det er vurderingen, at det vil være administrativt besparende at slå Dansk Galop og Dansk Travsports Centralforbund sammen.

Bortset fra Billund og Odense, der har en fælles ledelse, har hver bane en direktør. Det er spørgsmålet, om ikke der på det ledelsesmæssige plan kan slås flere baner sammen. Hermed kunne antallet af direktører reduceres, med tilsvarende administrativ besparelse. I det omfang direktøren udfører administrativt arbejde, skal man være meget opmærksom på, at der er en grænse for, hvor meget de lokale administrationer, der typisk er en-to personers arbejdspladser, kan reduceres.

4. ANALYSE AF IDRÆTTENS STRUKTUR FRA ET FORENINGSMÆSSIGT OG KOMMUNALT PERSPEKTIV

4.1 ANALYSE AF RELEVANTE SAMARBEJDSPARTNERES VURDERINGER AF DE DANSKE IDRÆTSORGANISATIONER

Indledning

I kapitlet analyseres idrættens hovedorganisationer Danmarks Idrætsforbund DIF, DGI og DFIF samt de seks statslige organisationer SEDK, LOA, HFF, ADD, Idan og TDK.

Analysen tager udgangspunkt i relevante samarbejdspartneres vurdering af organisationernes opgavevaretagelse og rollefordeling samt forbedringspotentialet for organisationernes opgavevaretagelse.

Om dataindsamlingen

Organisationerne analyseres på baggrund af både kvalitative og kvantitative data.

Det kvantitative data er realiseret ved gennemførelsen af tre spørgeskemaundersøgelser, der har sikret en bredde i dataindsamlingen. Der er gennemført én spørgeskemaundersøgelse blandt kommuner, én blandt specialforbund under DIF og én blandt lokale, medlemsbaserede foreninger.

Blandt landets 98 kommuner er der gennemført personlige telefoninterview med i alt 61 kultur- og fritidschefer eller tilsvarende med ansvar for idrætten i kommunen¹, svarende til en svarprocent på 62², hvilket er tilfredsstillende for undersøgelser af denne type. Samtlige 61 direktører fra specialforbundene under DIF er blevet inviteret til at deltage i en internet-baseret spørgeskemaundersøgelse via en invitationsmail, som foruden at være blevet sendt til direktørernes egen e-mailadresse også blev sendt til specialforbundets officielle e-mailadresse med attention direktørernes navn. I alt er der indhentet 39 besvarelser svarende til en svarprocent på 64.³

Spørgeskemaundersøgelsen blandt lokale, medlemsbaserede foreninger blev gennemført i samarbejde med Det Centrale Foreningsregister (CFR), som har adgang til elektroniske kontaktoplysninger i form af e-mailadresser på formænd i alle relevante foreninger under de tre hovedorganisationer.⁴ En stor andel af foreningerne er imidlertid flerstrengede foreninger, og kontaktoplysningerne fra CFR gælder alene foreningernes juridiske enheder. For at nå ud til de formænd i foreningerne, som faktisk har konkret erfaring med samarbejdet med organisationerne, blev modtagerne af invitationsmailen derfor bedt om at videre-

¹ Andre forvaltninger kan også have samarbejde med organisationerne på idrætsområdet, men opgaven er afgrænset til at inkludere den ansvarlige for idrætten i kommunen.

² Der er en tilfredsstillende fordeling af kommuner i relation til både størrelse og geografi, hvorfor bortfaldet ikke vurderes at være af betydning for analysens resultater.

³ Den realiserede stikprøve af specialforbund under DIF inkluderer et bredt udsnit af idrætter og både store og små specialforbund, hvorfor bortfaldet ikke vurderes at være af betydning for analysens resultater.

⁴ Udsendelsen i samarbejde med CFR viste sig at være den eneste praktisk gennemførlige metode, hvis der konsekvent og sikkert skulle opnås kontakt til alle foreninger. Ifølge CFR mangler der elektroniske kontaktoplysninger i form af e-mailadresser på i alt 224 foreninger. Dataindsamlingen er forløbet over en periode på 14 dage. Der er udsendt én invitationsmail og én påmindelsesmail.

sende denne til de relevante formænd i foreningen, såfremt der var tale om en flerstrengt forening. 12.010 formænd blev inviteret til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen, og i alt er der indhentet 2.578 hele besvarelser.⁵ Tabel 1 udgør et overblik over den realiserede stikprøve.

Tabel 1. Den realiserede stikprøve: Oversigt over foreningernes tilhørsforhold til de tre hovedorganisationer^A fordelt på foreningsstørrelse^B, i procent

	Et specialforbund under Danmarks Idrætsforbund (DIF)	Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI)	Dansk Firmaidrætsforbund (DFIF)
Under 50 medlemmer	24	21	20
50-99 medlemmer	21	22	21
100-300 medlemmer	31	32	15
Over 300 medlemmer	24	25	45
Ved ikke	0	0	1

^A Foreningerne er blevet spurgt: "Er din forening medlem af.", med svarkategorierne: "Et specialforbund under Danmarks Idrætsforbund (DIF)", "Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI)" og "Dansk Firmaidrætsforbund (DFIF)".

^B Foreningerne er blevet spurgt: "Hvor mange medlemmer er der i foreningen?", med svarkategorierne: "under 50 medlemmer", "50-99 medlemmer", "100-300 medlemmer", "over 300 medlemmer" og "ved ikke".

^C Når baserne summerer til mere end de 2.578 hele besvarelser, som blev nævnt ovenfor, skyldes det overlap i foreningernes medlemskab.

^D Der findes 90 lokalforeninger under DFIF. Når der er indsamlet mere end 90 interview, skyldes det, at modtageren af invitationsmailen er blevet bedt om at videresende denne, såfremt der var tale om en flerstrengt forening.

I den kvalitative dataindsamling er der gennemført tre gruppeinterview med ledelsen i hhv. DIF, DGI og DFIF, tre gruppeinterview med nære samarbejdspartnere til hovedorganisationerne samt et gruppe- eller enkeltinterview med ledelsen i hver af de seks statslige organisationer. Herudover er der gennemført 30 personlige interview med andre relevante aktører og samarbejdspartnere til organisationerne, herunder foreninger, kommuner, virksomheder, forskere, interesseorganisationer og løserer koblede netværk. I alle kvalitative interview er både samarbejdsrelationer, tilfredshed og forbedringspotentialer for organisationernes opgavevaretagelse belyst. De interviewede er dog kun blevet bedt om at vurdere de organisationer, de har haft kendskab til. Alle interviewede er blevet lovet anonymitet.

De kvalitative analyser i afsnittene er baseret på analyse af det samlede datagrundlag, herunder respondenternes kvalitative kommentarer i de gennemførte spørgeskemaundersøgelser. De fremhævede konklusioner er udtryk for generelle tendenser i datamaterialet, og i

⁵ Proceduren betyder, at en præcis svarprocent ikke kan angives; hensynet til kvaliteten af besvarelserne er altså vægtet højere end muligheden for at opgøre en præcis svarprocent. Selv under antagelse af en samlet population på 20.000 foreningsformænd vil den *maksimale* statistiske usikkerhed ved en realisering af 2.500 besvarelser ikke være mere end $\pm 1,8$ procentpoint. Antager man, at der under én hovedorganisation er 10.000 foreningsformænd, vil den *maksimale* statistiske usikkerhed ved en realisering af 1.250 besvarelser ikke være mere end $\pm 2,6$ procentpoint. Selvom der ikke kan opgøres en præcis svarprocent, er der altså stadig realiseret et tilfredsstillende antal besvarelser. I forhold til repræsentativitet betyder en høj svarprocent i teorien en høj datakvalitet. Ligeså afgørende er det imidlertid, om relevante undergrupper er tilstrækkeligt repræsenteret i den realiserede stikprøve. Som i andre lignende spørgeskemaundersøgelser synes store foreninger i denne undersøgelse at være overrepræsenteret i den realiserede sample på bekostning af små foreninger. Med henblik på løbende at vurdere, hvilken betydning overrepræsentationen af store foreninger har for analysen, er resultaterne i det følgende så vidt muligt brudt ned på foreningsstørrelse. De forskellige idrætter er bredt repræsenteret i den realiserede stikprøve (26 af i alt 27 aktivitetstyper for DGI og 60 af i alt 61 specialforbund under DIF). Antallet af besvarelser tillader imidlertid ikke, at resultaterne brydes ned på idrætsgren.

analysen benyttes begrebet "aktørerne" som generel betegnelse for de interviewede. I de tilfælde, hvor der er tale om særlige perspektiver, set fra eksempelvis en kommunal vinkel, fremhæves dette i teksten.

Sammenfatning

I afsnittet analyseres både aktørernes syn på hovedorganisationerne generelt, på de enkelte hovedorganisationer specifikt, aktørernes oplevelse af de seks statslige organisationers opgavevaretagelse samt aktørernes oplevelse af opgave- og rollefordelingen i dansk idræt

Aktørernes oplevelse af hovedorganisationerne generelt

Analysen viser, at der overordnet set er en meget høj samlet tilfredshed med alle aspekter af hovedorganisationernes opgavevaretagelse set fra både kommunernes og foreningernes perspektiv. Hvad angår foreningernes syn på hovedorganisationerne generelt, så viser analysen bl.a., at store foreninger generelt har et større behov for bistand og dermed også et bredere samarbejde med hovedorganisationerne end mindre foreninger. De store foreninger er generelt set også mere tilfredse med hovedorganisationerne end de mindre foreninger. Foreningerne og kommunerne bruger i vid udstrækning de samme typer tilbud i hhv. DIF og DGI, mens brugen af/samarbejdet med DFIF skiller sig ud i kraft af organisationens specifikke orientering mod virksomheder.

Foreningerne er generelt meget tilfredse med hovedorganisationerne, men på trods af den høje tilfredshed peges der i analysen på forbedringspotentialer for alle tre hovedorganisationer. Det er imidlertid vigtigt at understrege, at meget få er utilfredse med organisationernes opgavevaretagelse, så der er med andre ord tale om udviklingsmuligheder, som kan medvirke til at styrke den allerede gode opgaveløsning.

Foreningerne fremhæver især forbedringspotentialer i relation til puljer/tilskud og kurser/uddannelse af frivillige. Desuden oplever foreningerne, at hovedorganisationerne med fordel kan arbejde på at styrke den administrative og foreningsmæssige bistand, f.eks. i forbindelse med medlemsregistrering, økonomistyring m.v., samt bistand i forbindelse med rekruttering og fastholdelse af medlemmer. Endelig påpeger særligt mindre foreninger, at hovedorganisationerne mangler forståelse for foreningernes lokale virkelighed.

Hvad angår kommunernes syn på hovedorganisationerne generelt viser analysen, at kommunerne har et ønske om, at hovedorganisationerne i langt højere grad arbejder sammen og i fællesskab sætter fokus på tværgående og lokalt funderede projekter i samarbejde med kommunerne.

Aktørernes syn på DIF og DIF's specialforbund

Specifikt i forhold til DIF fremhæver både foreninger og kommuner, at DIF og forbundene opleves som "for langt fra virkeligheden" i lokalsamfundene, og at der er behov for tættere dialog og samarbejde. Mange foreninger påpeger desuden, at de oplever, at eliten er i fokus for forbundenes opgavevaretagelse på bekostning af bredden, herunder særligt satsninger for børn og unge.

Kommunerne efterspørger, at både specialforbundene og DIF som hovedorganisation er mere opsøgende og proaktive i forhold til at udnytte mulighederne i kommunalt regi, og man oplever, at der arbejdes for konceptuelt. Endelig er der enkelte kommuner, der efterspørger, at DIF sætter fokus på at styrke kompetenceudviklingen i de mindre forbund.

Aktørernes syn på DGI

Særligt i relation til DGI's opgavevaretagelse fremhæver foreningerne ønsker til kursusudbuddet, herunder øget udbud rent geografisk og lavere priser, idet man oplever, at uddannelser er blevet dyrere og blevet centraliseret geografisk. Desuden opfattes DGI af både foreninger og kommuner som en "stor og tung" organisation.

Kommunerne efterspørger, at DGI er endnu mere opsøgende i forhold til at udnytte potentialet i kommunerne og peger særligt på et behov for mere ligeværdighed i samarbejdet med DGI – i form af færre koncepter og højere grad af lokalt, tværgående samarbejde.

Aktørernes syn på DFIF

I relation til DFIF's opgavevaretagelse fremhæves primært specifikke ønsker fra den enkelte forening, som ikke har generel karakter (f.eks. trykning af brochure). Desuden anføres det på tværs af alle samarbejdspartnere, at DFIF kan blive bedre til at nå ud lokalt og sætte DFIF på landkortet, og udnytte potentialet i arbejdet med sundhed og bevægelse på arbejdspladserne.

Aktørernes oplevelse af de statslige organisationers opgavevaretagelse

Også opgavevaretagelsen i de øvrige statslige organisationer SEDK, LOA, ADD, HFF, Idan og TDK vurderes meget positivt af de relevante samarbejdspartnere, om end der også her fremhæves særlige forbedringspotentialer for de respektive organisationer.

For SEDK fremhæves forbedringspotentialer i forhold til arbejdet med breddeidrætsevents.

LOA kan med fordel arbejde for at synliggøre organisationens projekter og aktiviteter. Der er desuden et udbredt ønske blandt kommuner og specialforbund om, at LOA i højere grad arbejder ud fra lokale og mere praktiske / funktionelle behov med mindre fokus på nyudvikling. Desuden fremhæves det, at det ville være en fordel, hvis LOA's midler kunne bruges mere smidigt, bl.a. til drift i de tidlige stadier af projekternes levetid. Endelig påpeger kommunerne, at der er meget bureaukrati forbundet med samarbejdet med LOA.

Hvad angår HFF efterspørges generelt mere gennemsigtighed og dialog med HFF om strategi og udvikling samt økonomiske prioriteringer, herunder eksempelvis HFF's støttekoncept. Aktører peger desuden på, at bestyrelsen for HFF med fordel kan udvikles, så den bliver mere faglig stærk, og det er vurderingen, at der er væsentlige potentialer for administrative og økonomiske forbedringer via et styrket samarbejde mellem enkelte baner.

Samarbejdspartnere til ADD vurderer samstemmende, at der er behov for øget finansiering til ADD's arbejde og herunder særligt en øget indsats i forhold til motionsdoping.

Af forbedringspotentialer for Idan fremhæves, at en mere klar strategi og klar beskrivelse af Idans ydelser vil styrke Idans profil. Desuden påpeges, at Idans finansieringsmodel gør, at der mangler de fornødne ressourcer til at gennemføre det antal analyser af egen drift, som Idan ønsker, og som efterspørges.

Hvad angår TDK's opgavevaretagelse fremhæves, at TDK med fordel kunne fokusere mere på lokale behov, også for at sikre lokal motivation, ligesom nogle forbund efterspørger talentbistand startende på lavere niveau og bedre støttemulighed til forbundene.

Aktørernes oplevelse af opgave- og rollefordelingen i dansk idræt

En stor del af respondenterne – både foreninger og kommuner – vurderer, at der i praksis er overlap i opgavevaretagelsen mellem DIF og DGI, mens der er delte meninger om, hvorvidt organisationerne har klart adskilte formål, og om der er en klar overordnet rollefordeling mellem DIF og DGI.

Blandt foreningerne er der dog en udbredt opfattelse af, at organiseringen i tre hovedorganisationer (med vægt på relationen mellem DIF og DGI) er uhensigtsmæssig, set i lyset af, at foreningerne har fokus på idrætsudøvelsen og muligheden for at skabe de bedste rammer for foreningslivet i lokalområdet. En meget stor andel af foreningerne har slet ikke kendskab eller holdninger til den overordnede organisering af idrætten i Danmark.

4.1.1 ANALYSE AF LOKALE, MEDLEMSBASEREDE FORENINGERS OG KOMMUNERS VURDERING AF SAMARBEJDET MED DE TRE HOVEDORGANISATIONER

Afsnittet tager udgangspunkt i lokale, medlemsbaserede foreningers og kommuners vurdering af samarbejdet med Danmarks Idrætsforbund (inkl. specialforbund), DGI (inkl. landsdelsorganisationer) og Dansk Firmaidrætsforbund. Analysen belyser foreningers og kommuners erfaring med karakteren og værdien af hovedorganisationernes opgavevaretagelse, foreningers og kommuners erfaring med hovedorganisationernes rollefordeling og foreningers og kommuners vurdering af, hvordan samarbejdet med de tre hovedorganisationer ville kunne forbedres i fremtiden.

Vurderingen af samarbejdet med DIF

Foreningernes vurdering af samarbejdet med DIF

Foreningerne under DIF samarbejder primært med det enkelte specialforbund og har i begrænset omfang et direkte samarbejde med DIF som hovedorganisation. I spørgeskemaundersøgelsen er foreningerne under DIF derfor udelukkende blevet bedt om at vurdere deres samarbejde med det relevante specialforbund.⁶

Tabel 2 viser foreningernes samlede tilfredshed med samarbejdet med specialforbundene under DIF. Direkte adspurgt angiver 61 % af foreningerne, at de alt i alt er *meget tilfredse* eller *tilfredse* med samarbejdet. 28 % angiver, at de *hverken er tilfredse eller utilfredse*, mens 8 % angiver, at de er *utilfredse* eller *meget utilfredse*. Overordnet set tegner der sig således et udpræget positivt billede af foreningernes samarbejde med specialforbundene. Som det også fremgår af Tabel 2, er der ikke nævneværdige forskelle mellem små og store foreningers samlede tilfredshed med samarbejdet med specialforbundene.

Tabel 2. Foreningernes samlede tilfredshed med samarbejdet med specialforbundene under DIF^A fordelt på foreningsstørrelse^B og under et, i procent

	Meget tilfreds	Tilfreds	Hverken/ eller	Utilfreds	Meget utilfreds	Ved ikke	Total
Under 50 medlemmer	13	46	29	5	3	4	100
50-99 medlemmer	11	50	25	7	4	5	100
100-300 medlemmer	10	52	29	7	1	1	100
Over 300 medlemmer	12	51	29	6	1	1	100
Under et	11	50	28	6	2	3	100

^A Foreninger, som samarbejder med specialforbundene, er blevet spurgt: "Hvor tilfreds er du alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med [specialforbund]?", med svarkategorierne: "Meget tilfreds", "tilfreds", "hverken tilfreds eller utilfreds", "utilfreds", "meget utilfreds" og "ved ikke".

^B Foreningerne er blevet spurgt: "Hvor mange medlemmer er der i foreningen?", med svarkategorierne: "under 50 medlemmer", "50-99 medlemmer", "100-300 medlemmer", "over 300 medlemmer" og "ved ikke".

⁶ Jf. resultaterne af den gennemførte pilottest af spørgeskemaet blandt foreninger. Når foreningerne ikke er blevet bedt om at vurdere DIF som hovedorganisation, skyldes det således både, at spørgsmålene forekom mindre relevante for foreningerne, og hensynet til spørgeskemaets længde, der generelt vil have stor betydning for incitamentet til at deltage i undersøgelsen.

Foruden tilfredsheden med samarbejdet med specialforbundene er foreningerne også blevet bedt om at vurdere, hvilken betydning samarbejdet har for deres virke som foreninger. Således viser Tabel 3 foreningernes vurdering af den samlede betydning af samarbejdet med specialforbundene. Direkte adspurgt angiver 45 % af foreningerne, at samarbejdet alt i alt er af *meget stor* eller *stor betydning* for deres virke som foreninger. 28 % angiver, at samarbejdet er af *nogen betydning*, mens 26 % angiver, at samarbejdet er af *mindre* eller *ingen betydning*. Sammenlignet med vurderingen af den samlede tilfredshed er foreningerne dermed noget mere delte i vurderingen af den samlede betydning af samarbejdet.

Der er en tendens til, at de store foreninger, sammenlignet med de små foreninger, vurderer samarbejdets betydning højt, mens de små foreninger, sammenlignet med de store foreninger, vurderer samarbejdets betydning lavt. Som det fremgår af Tabel 3, angiver 34 % af foreningerne med under 50 medlemmer, at samarbejdet alt i alt er af mindre eller ingen betydning, mod 21 % af foreningerne med over 300 medlemmer. Omvendt angiver 37 % af foreningerne med under 50 medlemmer, at samarbejdet alt i alt er af meget stor eller stor betydning, mod 50 % af foreningerne med over 300 medlemmer. Tendensen bekræftes også af de statistiske analyser.⁷

Tabel 3. Foreningernes vurdering af den samlede betydning af samarbejdet med specialforbundene under DIF^A fordelt på foreningsstørrelse^B og under et, i procent

	Meget stor betydning	Stor betydning	Nogen betydning	Mindre betydning	Ingen betydning	Ved ikke	Total
Under 50 medlemmer	10	27	27	24	10	2	100
50-99 medlemmer	12	34	30	17	5	2	100
100-300 medlemmer	12	34	27	22	4	0	100
Over 300 medlemmer	13	37	29	19	2	1	100
Under et	12	33	28	21	5	1	100

^A Foreninger, som samarbejder med specialforbundene, er blevet spurgt: "Hvor stor betydning har bistanden fra/samarbejdet med [specialforbund] alt i alt for jer som forening?", med svarkategorierne: "Meget stor betydning", "stor betydning", "nogen betydning", "mindre betydning", "ingen betydning" og "ved ikke".

^B Foreningerne er blevet spurgt: "Hvor mange medlemmer er der i foreningen?", med svarkategorierne: "under 50 medlemmer", "50-99 medlemmer", "100-300 medlemmer", "over 300 medlemmer" og "ved ikke".

Tabel 4 viser frekvensen for samarbejdet mellem foreningerne og specialforbundene fordelt på aktivitetsformer. Tabellen er sorteret på en sådan måde, at den aktivitetsform, som samarbejdet oftest omhandler, er listet som den første, mens den aktivitetsform, som samarbejdet næst oftest omhandler, er listet som den næste, osv. Af Tabel 4 fremgår det således, at foreningernes samarbejde med specialforbundene særligt omhandler aktivitetsformerne *nationale stævner/turneringer, kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere og oplysning og formidling*.

Af Tabel 4 fremgår det også for hver aktivitetsform, hvilken andel af de foreninger, som samarbejder med specialforbundene om aktivitetsformen, der har vurderet dette samarbejde som værende af *stor* eller *meget stor betydning* for deres virke som forening. Her skiller aktivitetsformerne *nationale stævner/turneringer, kurser og uddannelse af frivillige*

⁷ Der er anvendt en såkaldt Z-test med et signifikanskriterium på 5 % (testen er desuden Bonferroni-justeret, hvilket gør testen mere end almindeligt konservativ i vurderingen af, om forskelle kan siges at være signifikante eller ej).

ledere og trænere og aktiviteter/projekter, som forbundet udbyder målrettet børn og unge, sig særligt ud, da en andel på 51 % eller mere af de foreninger, som samarbejder med specialforbund om disse aktivitetsformer, vurderer samarbejdet som værende af stor eller meget stor betydning.

Foreningernes tilfredshed med samarbejdet om de enkelte aktivitetsformer fremgår også af Tabel 4. Igen skiller aktivitetsformerne nationale stævner/turneringer, kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere og aktiviteter/projekter, som forbundet udbyder målrettet børn og unge, sig særligt ud, da en andel på 64 % eller mere af de foreninger, som samarbejder med specialforbund om disse aktivitetsformer, angiver, at de er tilfredse eller meget tilfredse med samarbejdet.

Tabel 4. Frekvensen for samarbejdet mellem foreningerne og specialforbundene under DIF fordelt på aktivitetsformer^A, vurderingen af samarbejdets betydning samt tilfredsheden med samarbejdet, i procent^B

	Ofte	Af og til	Sjældent	Aldrig	Ved ikke	Betydning ^C	Tilfredshed ^D
Nationale stævner/turneringer	41	24	14	19	1	56	70
Kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere	22	42	22	13	1	56	70
Oplysning og formidling ^E	15	43	26	16	1	41	59
Aktiviteter/projekter, som forbundet udbyder målrettet voksne ^E	20	33	28	18	1	36	56
Aktiviteter/projekter, som forbundet udbyder målrettet børn og unge	22	30	21	26	1	51	64
Andre arrangementer/events ^E	9	38	30	20	3	27	49
Viden og analyser	8	35	31	25	2	30	52
Idrætsfaglig bistand ^E	9	33	33	24	1	36	54
Aktiviteter/projekter, som forbundet udbyder målrettet eliten	15	19	20	43	3	45	54
Foreningsmæssig og administrativ bistand ^E	5	25	37	33	1	26	48
Puljer/særlige tilskud	3	20	34	40	2	32	43
Internationale stævner/turneringer ^E	9	16	20	53	2	37	50
Politik – fremme af idrættens interesser ^E	4	17	33	44	3	33	45
Kurser og uddannelse af lønnede ledere og trænere	8	16	15	58	4	46	60
Juridisk bistand	1	11	35	51	2	23	46
Aktiviteter/projekter som forbundet udbyder målrettet særlige grupper	3	7	21	66	4	18	36
Drift og vedligeholdelse af faciliteter	1	7	23	67	2	20	35
Andet	1	5	13	52	29	79	79

- ^A Foreninger, som samarbejder med specialforbundene, er blevet spurgt: "Bruger I/samarbejder I med [specialforbund] om følgende:", med svarkategorierne: "Ofte", "af og til", "sjældent", "aldrig" og "ved ikke".
- ^B Aktivitetsformerne i tabellen er sorteret efter en tildeling af point, hvor der for hver forening, som har angivet "ofte", er givet tre point. For hver forening, som har angivet "af og til", er der givet to point, mens der for hver forening, som har angivet "sjældent", er givet ét point. Den aktivitetsform, som har opnået flest point, er listet som den øverste, mens den aktivitetsform, som har opnået næst flest point, er listet som den anden øverste, osv.
- ^C Kolonnen angiver andelen af de foreninger, som "ofte", "af og til" eller "sjældent" samarbejder med specialforbundene om den relevante aktivitetsform, der har vurderet dette samarbejde som værende af "meget stor" eller "stor" betydning for deres virke som forening. "Ved ikke" er ikke medtaget.
- ^D Kolonnen angiver andelen af de foreninger, som "ofte", "af og til" eller "sjældent" samarbejder med specialforbundene om den relevante aktivitetsform, der har angivet, at de er "meget tilfreds" eller "tilfreds" med dette samarbejde. "Ved ikke" er ikke medtaget.
- ^E Statistiske analyser viser, at der er en positiv signifikant sammenhæng mellem samarbejdet omkring bestemte aktivitetsformer og foreningernes vurdering af den samlede tilfredshed med samarbejdet med specialforbundene. Disse aktivitetsformer er markeret med fed. Der er tale om en såkaldt variansanalyse, som alene ser på sammenhængen mellem samarbejdet omkring én aktivitetsform og foreningernes vurdering af den samlede tilfredshed; hvis en forening samarbejder med et specialforbund omkring en af de med fed markerede aktivitetsformer, er foreningens samlede tilfredshed med samarbejdet signifikant højere, end hvis foreningen ikke samarbejdede med et specialforbund om den relevante aktivitetsform.

Statistiske analyser viser desuden, at det særligt er de foreninger, som samarbejder med specialforbundene om aktivitetsformerne *idrætsfaglig bistand, oplysning og formidling, politik – fremme af idrættens interesser, foreningsmæssig og administrativ bistand, aktiviteter / projekter som forbundet udbyder målrettet voksne, andre arrangementer / events eller internationale stævner / turneringer*, der alt i alt er tilfredse med samarbejdet med specialforbundene. Det er særligt de store foreninger, som samarbejder med specialforbundene om disse aktivitetsformer, men som beskrevet i forbindelse med Tabel 2 kan der ikke påvises en direkte sammenhæng mellem foreningsstørrelse og den samlede tilfredshed med samarbejdet med specialforbundene.

Ser man særskilt på omfanget af samarbejdet mellem foreningerne og specialforbundene, viser der sig imidlertid en tydelig sammenhæng mellem foreningsstørrelse og det gennemsnitlige antal af aktivitetsformer, som foreningerne samarbejder med specialforbundene om. Af Tabel 5 fremgår netop det gennemsnitlige antal af aktivitetsformer fordelt på foreningsstørrelse.

Tabel 5. Det gennemsnitlige antal aktivitetsformer^A, som foreningerne samarbejder med specialforbundene under DIF om, fordelt på foreningsstørrelse^B og under et

	Under 50 medlemmer	50-99 medlemmer	100-300 medlemmer	Over 300 medlemmer	Under et
Gennemsnitlige antal aktivitetsformer	8,8	10,5	11,5	12,7	11,0

^A Det gennemsnitlige antal af aktivitetsformer, som foreningerne har angivet, at de "ofte", "af og til" eller "sjældent" samarbejder med specialforbundene under DIF om.

^B Foreningerne er blevet spurgt: "Hvor mange medlemmer er der i foreningen?", med svarkategorierne: ""under 50 medlemmer", "50-99 medlemmer", "100-300 medlemmer", "over 300 medlemmer" og "ved ikke".

Kommunernes vurdering af samarbejdet med DIF

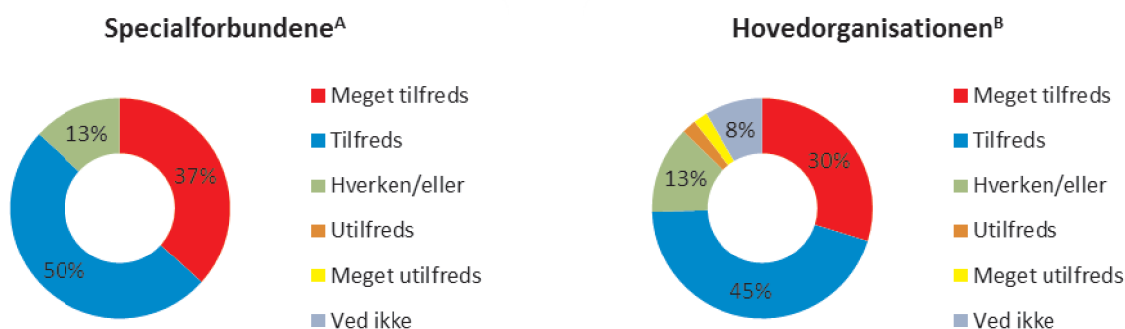
Modsat foreningerne er kommunerne både blevet spurgt til deres samarbejde med specialforbundene under DIF og deres samarbejde med DIF som hovedorganisation. Næsten halvdelen (49 %) af kommunerne svarer, at de i en eller anden udstrækning samarbejder med specialforbundene, mens mere end tre fjerdedele (77 %) af kommunerne samarbejder med hovedorganisationen.⁸

83 % af de kommuner, som samarbejder med specialforbundene, og 74 % af de kommuner, som samarbejder med hovedorganisationen, svarer, at samarbejdet har en direkte karakter. Hertil kommer, at 47 % af de kommuner, som samarbejder med specialforbundene, og 47 % af de kommuner, som samarbejder med hovedorganisationen, svarer, at samarbejdet også foregår indirekte gennem andre aktører (f.eks. gennem idrætsvirke, organisationer, foreninger eller virksomheder).

Ser man på det specifikke indhold af samarbejdet, gælder det for de kommuner, som samarbejder med specialforbundene, at samarbejdet mestendels omhandler *aktiviteter/projekter målrettet børn og unge* (30 %) efterfulgt af *kurser og uddannelse* (20 %). For de kommuner, som samarbejder med hovedorganisationen, gælder det omvendt, at samarbejdet mestendels omhandler kurser og uddannelse (43 %) efterfulgt af *aktiviteter/projekter målrettet børn og unge* (28 %).

Kommunernes tilfredshed med samarbejdet med såvel specialforbundene som hovedorganisationen er høj. Som det fremgår af Figur 1, svarer 87 % af de kommuner, som samarbejder med specialforbundene, at de alt i alt er *meget tilfredse* eller *tilfredse* med samarbejdet, mens det samme gælder for 75 % af de kommuner, som samarbejder med hovedorganisationen.

Figur 1. Kommunernes samlede tilfredshed med samarbejdet med hhv. specialforbundene og hovedorganisationen, i procent

^A Kommuner, som samarbejder med specialforbundene, er blevet spurgt: "Hvor tilfredse er I alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med specialforbund under DIF?"

^B Kommuner, som samarbejder med hovedorganisationen, er blevet spurgt: "Hvor tilfredse er I alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med DIF?"

⁸ Kommunerne er blevet spurgt: "Bruger I eller samarbejder I som kommune med DIF (som hovedorganisation, ikke som de enkelte specialforbund)?", samt: "Bruger I eller samarbejder I som kommune med specialforbund under DIF?". Andelen refererer til de kommuner, som her har svaret: "I høj grad", "i nogen grad" eller "i mindre grad", dvs. som ikke har svaret: "Slet ikke".

Styrker og forbedringspotentialer for DIF's opgavevaretagelse

Der tegner sig samlet set et meget positivt billede af foreningernes og kommunernes samarbejde med DIF.

Analysen af det samlede kvalitative datamateriale understøtter den positive vurdering af opgavevaretagelsen. Særligt fremhæver foreninger og kommuner, at DIF har været dygtige til at se tendenserne i idrætsudviklingen og reagere på dem – både centralt og ved at støtte specialforbundene og derigennem foreningerne i at tilpasse sig ændrede behov hos idrætsudøverne. DIF's størrelse og position som olympisk komite og talerør i det politiske system ses desuden som en styrke.

I både den kvantitative og kvalitative undersøgelse peges dog også på en række forbedringspotentialer for opgavevaretagelsen.

90 % af **foreningerne** angiver, at der er et forbedringspotentiale for specialforbundenes opgavevaretagelse inden for de nævnte aktivitetsformer. Dette gælder særligt i forhold til *puljer / særlige tilskud* og *kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere*, hvor hhv. 32 % og 30 % af foreningerne angiver, at der er et forbedringspotentiale (jf. Tabel 6).

Tabel 6. Andele af foreningerne, som vurderer, at der er et forbedringspotentiale for specialforbundene opgavevaretagelse af forskellige aktivitetsformer^A, i procent^B

	Andel (%)
Puljer/særlige tilskud	32
Kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere	30
Oplysning og formidling	24
Aktiviteter/projekter, som forbundet udbyder målrettet børn og unge	24
Foreningsmæssig og administrativ bistand	23
Jeg vurderer ikke, at der er et forbedringspotentiale i forhold til de enkelte områder	10

^A Foreninger, som samarbejder med specialforbundene, er blevet spurgt: "Inden for hvilke af følgende områder vil du vurdere, at der er et forbedringspotentiale for specialforbundets opgavevaretagelse?"

^B I tabellen er alene listet de fem aktivitetsformer, hvor den største andel af foreningerne angiver, at der er et forbedringspotentiale for specialforbundenes opgavevaretagelse.

Foreningerne har i spørgeskemaundersøgelsen uddybet deres vurdering af forbedringspotentialer for specialforbundenes opgavevaretagelse, jf. Tabel 6. En stor del af foreningernes kommentarer knytter sig naturligt nok til særlige forhold i det enkelte forbund, som f.eks. ønsker til puljer eller tilskud (jf. også Tabel 6) og manglende – eller for dyre – kursustilbud.

Set på tværs af det kvalitative datamateriale fremhæves herudover særligt tre områder, hvor opgavevaretagelsen i forbundene og i DIF generelt set kan forbedres. Først og fremmest oplever mange (især mindre) foreninger, at forbundene mangler forståelse for foreningens dagligdag. Det er en udbredt vurdering, at DIF og de enkelte forbund er "for langt fra virkeligheden" i lokalsamfundene, og at der er behov for tættere dialog og samarbejde. I forlængelse heraf påpeger mange af foreningerne, at eliten er i fokus for forbundenes opgavevaretagelse på bekostning af bredden. Det gælder ikke mindst i forhold til satsninger for børn og unge, hvilket også afspejles i Tabel 6 ovenfor. Endelig er det et ønske, at forbundene styrker den foreningsmæssige og administrative bistand (jf. også Tabel 6), herunder arbejder på at sikre administrative lettelser for den enkelte forening. Her efterspørges f.eks. styr-

ket systemunderstøttelse i forbindelse med medlemsregistrering, økonomistyring m.v. Med henblik på foreningsudvikling efterspørges også bistand i forbindelse med rekruttering og fastholdelse af medlemmer. Det kunne være i form af særlige koncepter og/eller en generelt styrket formidlingsindsats omkring den enkelte idræt.

17 % af de **kommuner**, som samarbejder med specialforbundene, peger på et forbedringspotentialer for forbundenes opgavevaretagelse, mens 32 % af de kommuner, som samarbejder med hovedorganisationen, peger på et forbedringspotentialer for dennes opgavevaretagelse.

Set på tværs af kommunernes vurdering af forbedringspotentialer ses særligt to ønsker til DIF's fremadrettede opgavevaretagelse: Først og fremmest har en stor del af de adspurgte kommuner et ønske om, at både specialforbundene og DIF som hovedorganisation er mere opsøgende og proaktive i forhold til at udnytte mulighederne i kommunalt regi. Oplevelsen er, at man arbejder "for konceptuelt", dvs. med udgangspunkt i egne færdigudviklede koncepter, hvor man med fordel kunne samarbejde bredere. Der efterspørges f.eks. et øget fokus på lokale projekter i samarbejde med kommunerne og også meget gerne DGI. Desuden oplever en del af kommunerne, at DIF som hovedorganisation er for langt fra virkeligheden i de lokale foreninger, jf. også foreningernes vurdering ovenfor. Endelig efterspørger enkelte kommuner, at DIF som hovedorganisation sætter fokus på at styrke kompetenceudviklingen i de mindre specialforbund.

Vurderingen af samarbejdet med DGI

Foreningernes vurdering af samarbejdet med DGI

Foreningernes samarbejde med DGI foregår overvejende gennem DGI's landsdelsforeninger. Foreningerne oplever dog ikke i praksis en adskillelse mellem hhv. landsdelsforening og DGI som hovedorganisation, hvorfor foreningerne ikke er blevet bedt om at foretage denne skelnen i deres vurdering af DGI.⁹

Tabel 7 viser foreningernes samlede tilfredshed med samarbejdet med DGI. Direkte adspurgt angiver 60 % af foreningerne, at de alt i alt er *meget tilfredse* eller *tilfredse* med samarbejdet. 29 % angiver, at de *hverken er tilfredse eller utilfredse*, mens 5 % angiver, at de er *utilfredse eller meget utilfredse*. Overordnet set tegner der sig således et udpræget positivt billede af foreningernes samarbejde med DGI.

Som det fremgår af Tabel 7, angiver 65 % af foreningerne med over 300 medlemmer, at de alt i alt er *meget tilfredse* eller *tilfredse* med samarbejdet, mod 54 % af foreningerne med under 50 medlemmer. Denne tendens til, at det særligt er de store foreninger, som sammenlignet med de små foreninger er tilfredse med samarbejdet med DGI, bekræftes også af de statistiske analyser.¹⁰

⁹ Jf. resultaterne af den gennemførte pilottest af spørgeskemaet blandt foreninger.

¹⁰ Der er tale om en signifikanttest (en såkaldt Z-test) med et signifikanskriterium på 5 %. Testen er desuden Bonferroni-justeret, hvilket gør testen mere end almindeligt konservativ i vurderingen af, om forskelle kan siges at være signifikante eller ej. Jf. note 2 på side 1, er store foreninger overrepræsenteret i den realiserede stikprøve. I det tilfælde, at man alene ser på den samlede tilfredshed med samarbejdet med DGI under et, skal man altså (jf. sammenhængen mellem foreningsstørrelse og netop den samlede tilfredshed) være opmærksom på, at fordelingen i en vis udstrækning er udtryk for de store foreningers vurdering.

Tabel 7. Foreningernes samlede tilfredshed med samarbejdet med DGI^A fordelt på foreningsstørrelse^B og under et, i procent

	Meget tilfreds	Tilfreds	Hverken/eller	Utilfreds	Meget utilfreds	Ved ikke	Total
Under 50 medlemmer	10	44	31	5	1	10	100
50-99 medlemmer	8	51	29	3	0	9	100
100-300 medlemmer	11	50	28	3	1	7	100
Over 300 medlemmer	17	48	28	4	1	3	100
Under et	12	48	29	4	1	7	100

^A Foreninger, som samarbejder med DGI, er blevet spurgt: "Hvor tilfreds er du alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med DGI?", med svarkategorierne: "Meget tilfreds", "tilfreds", "hverken tilfreds eller utilfreds", "utilfreds", "meget utilfreds" og "ved ikke".

^B Foreningerne er blevet spurgt: "Hvor mange medlemmer er der i foreningen?", med svarkategorierne: "under 50 medlemmer", "50-99 medlemmer", "100-300 medlemmer", "over 300 medlemmer" og "ved ikke".

Foruden tilfredsheden med samarbejdet med DGI er foreningerne også blevet bedt om at vurdere, hvilken betydning samarbejdet har for deres virke som foreninger. Således viser Tabel 8 foreningernes vurdering af den samlede betydning af samarbejdet med DGI. Direkte adspurgt angiver 35 % af foreningerne, at samarbejdet alt i alt er af *meget stor* eller *stor betydning* for deres virke som foreninger. 31 % angiver, at samarbejdet er af *nogen betydning*, mens 32 % angiver, at samarbejdet er af mindre eller *ingen betydning*. Foreningerne er dermed forholdsvis delte i deres vurdering af den samlede betydning af samarbejdet med DGI.

Som det fremgår af Tabel 8, angiver 40 % af foreningerne med under 50 medlemmer, at samarbejdet alt i alt er af *mindre* eller *ingen betydning*, mod 23 % af foreningerne med over 300 medlemmer. Omvendt angiver 26 % af foreningerne med under 50 medlemmer, at samarbejdet alt i alt er af *meget stor* eller *stor betydning*, mod 45 % af foreningerne med over 300 medlemmer. Denne tendens til, at det særligt er de store foreninger, som sammenlignet med de små foreninger vurderer samarbejdets betydning højt, mens det særligt er de små foreninger, som sammenlignet med de store foreninger vurderer samarbejdets betydning lavt, bekræftes også af de statistiske analyser.¹¹

¹¹ Der er tale om en signifikanstest, jf. note 8 ovenfor. I det tilfælde, at man alene ser på den samlede betydning af samarbejdet med DGI, skal man altså tilsvarende være opmærksom på, at fordelingen i en vis udstrækning er udtryk for de store foreningers vurdering.

Tabel 8. Foreningernes vurdering af den samlede betydning af samarbejdet med DGI^A fordelt på foreningsstørrelse^B og under et, i procent

	Meget stor betydning	Stor betydning	Nogen betydning	Mindre betydning	Ingen betydning	Ved ikke	Total
Under 50 medlemmer	6	20	31	26	14	3	100
50-99 medlemmer	5	25	30	29	9	3	100
100-300 medlemmer	6	30	32	21	7	3	100
Over 300 medlemmer	12	33	30	17	6	2	100
Under et	7	28	31	23	9	3	100

^A Foreninger, som samarbejder med DGI, er blevet spurgt: "Hvor stor betydning har bistanden fra/samarbejdet med DGI alt i alt for jer som forening?", med svarkategorierne: "Meget stor betydning", "stor betydning", "nogen betydning", "mindre betydning", "ingen betydning" og "ved ikke".

^B Foreningerne er blevet spurgt: "Hvor mange medlemmer er der i foreningen?", med svarkategorierne: "under 50 medlemmer", "50-99 medlemmer", "100-300 medlemmer", "over 300 medlemmer" og "ved ikke".

Tabel 9 viser frekvensen for samarbejdet mellem foreningerne og DGI fordelt på aktivitetsformer. Tabellen er sorteret på en sådan måde, at den aktivitetsform, som samarbejdet oftest omhandler, er listet som den første, mens den aktivitetsform, som samarbejdet næst oftest omhandler, er listet som den næste, osv. Af Tabel 9 fremgår det således, at foreningernes samarbejde med DGI særligt omhandler aktivitetsformerne *kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere, aktiviteter/projekter, som DGI udbyder målrettet voksne og oplysning og formidling*.

Af Tabel 9 fremgår det også for hver aktivitetsform, hvilken andel af de foreninger, som samarbejder med DGI om aktiviteten, der har vurderet dette samarbejde som værende af *stor* eller *meget stor betydning* for deres virke som forening. Her skiller aktivitetsformen *kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere* sig særligt ud, da en andel på mere end 50 % af de foreninger, som samarbejder med DGI om denne aktivitetsform, vurderer samarbejdet som værende af *stor* eller *meget stor* betydning.

Foreningernes tilfredshed med samarbejdet om de enkelte aktivitetsformer fremgår også af Tabel 9. Igen skiller *kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere* sig særligt ud, da en andel på 74 % angiver, at de er *tilfredse* eller *meget tilfredse* med samarbejdet. Der er også stor tilfredshed med *aktiviteter/projekter, som DGI udbyder målrettet børn og unge*, hvor 69 % af de foreninger, som samarbejder med DGI om denne type aktiviteter, angiver, at de er *tilfredse* eller *meget tilfredse* med samarbejdet.

Tabel 9. Frekvensen for samarbejdet mellem foreningerne og DGI fordelt på aktivitetsformer^A, vurderingen af samarbejdets betydning samt tilfredsheden med samarbejdet, i procent^B

	Ofte	Af og til	Sjældent	Aldrig	Ved ikke	Betydning ^C	Tilfredshed ^D
Kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere^E	20	37	25	16	3	53	74
Aktiviteter/projekter som DGI udbyder målrettet voksne^E	11	30	29	27	4	32	62
Aktiviteter/projekter som DGI udbyder målrettet børn og unge^E	12	27	19	38	3	45	69
Nationale stævner/turneringer	14	23	19	41	4	37	61
Andre arrangementer/events	6	26	33	29	5	28	55
Idrætsfaglig bistand	5	25	31	36	4	28	55
Viden og analyser	5	24	30	37	4	22	54
Foreningsmæssig og administrativ bistand^E	4	22	31	39	4	26	57
Puljer/særlige tilskud	3	19	29	44	5	31	49
Kurser og uddannelse af lønnede ledere og trænere	6	10	12	67	4	40	61
Politik – fremme af idrættens interesser	2	9	25	59	6	28	46
Juridisk bistand	1	7	26	62	5	25	52
Drift og vedligeholdelse af faciliteter	1	6	20	68	5	24	43
Aktiviteter/projekter som DGI udbyder målrettet særlige grupper	1	4	17	74	5	16	43
Aktiviteter/projekter som DGI udbyder målrettet eliten	1	4	13	78	4	15	36
Internationale stævner/turneringer	1	4	11	80	4	21	37
Andet	1	3	10	59	27	80	91

^A Foreninger, som samarbejder med DGI, er blevet spurgt: "Bruger I/samarbejder I med DGI om følgende:", med svarkategorierne: "Ofte", "af og til", "sjældent", "aldrig" og "ved ikke".

^B Aktivitetsformerne i tabellen er sorteret efter en tildeling af point, hvor der for hver forening, som har angivet "ofte", er givet tre point. For hver forening, som har angivet "af og til", er der givet to point, mens der for hver forening, som har angivet "sjældent", er givet ét point. Den aktivitetsform, som har opnået flest point, er listet som den øverste, mens den aktivitetsform, som har opnået næst flest point, er listet som den anden øverste, osv.

^C Kolonnen angiver andelen af de foreninger, som "ofte", "af og til" eller "sjældent" samarbejder med DGI om den relevante aktivitetsform, der har vurderet dette samarbejde som værende af "meget stor" eller "stor" betydning for deres virke som forening. "Ved ikke" er kodet ud.

^D Kolonnen angiver andelen af de foreninger, som "ofte", "af og til" eller "sjældent" samarbejder med DGI om den relevante aktivitetsform, der har angivet, at de er "meget tilfreds" eller "tilfreds" med dette samarbejde. "Ved ikke" er kodet ud.

^E Statistiske analyser viser, at der er en positiv signifikant sammenhæng mellem samarbejdet omkring bestemte aktivitetsformer og foreningernes vurdering af den samlede tilfredshed med samarbejdet med DGI. Disse aktivitetsformer er markeret med fed. Der er tale om en såkaldt variansanalyse, som alene ser på sammenhængen mellem samarbejdet omkring én aktivitetsform og foreningernes vurdering af den samlede tilfredshed; hvis en forening samarbejder med DGI omkring en af de med fed markerede aktivitetsformer, er foreningens samlede tilfredshed med samarbejdet signifikant højere, end hvis foreningen ikke samarbejder med DGI om den relevante aktivitetsform.

Statistiske analyser viser desuden, at det særligt er de foreninger, som samarbejder med DGI om aktivitetsformerne *kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere, aktiviteter / projekter, som DGI udbyder målrettet voksne, oplysning og formidling, aktiviteter / projekter, som DGI udbyder målrettet børn og unge*, eller foreningsmæssig og administrativ bistand, der alt i alt er tilfredse med samarbejdet med DGI. Det er desuden særligt de store foreninger, som samarbejder med DGI om disse aktivitetsformer, hvilket er i overensstemmelse med den førnævnte sammenhæng mellem foreningsstørrelse og den samlede tilfredshed med samarbejdet med DGI.

Ser man særskilt på omfanget af samarbejdet mellem foreningerne og DGI, viser der sig også en tydelig sammenhæng mellem foreningsstørrelse og det gennemsnitlige antal af aktivitetsformer, som foreningerne samarbejder med DGI om. Af Tabel 10 fremgår netop det gennemsnitlige antal af aktivitetsformer fordelt på foreningsstørrelse.

Tabel 10. Det gennemsnitlige antal aktivitetsformer^A, som foreningerne samarbejder med DGI om, fordelt på foreningsstørrelse^B og under et

	Under 50 medlemmer	50-99 medlemmer	100-300 medlemmer	Over 300 medlemmer	Under et
Gennemsnitlige antal aktivitetsformer	6,8	8,1	9,2	10,1	8,7

^A Det gennemsnitlige antal af aktivitetsformer, som foreningerne har angivet, at de "ofte", "af og til" eller "sjældent" samarbejder med DGI om.

^B Foreningerne er blevet spurgt: "Hvor mange medlemmer er der i foreningen?", med svarkategorierne: ""under 50 medlemmer", "50-99 medlemmer", "100-300 medlemmer", "over 300 medlemmer" og "ved ikke".

Kommunernes vurdering af samarbejdet med DGI

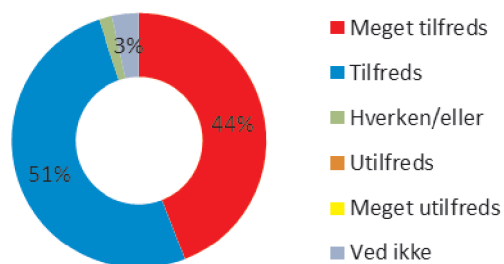
Stort set alle kommuner (97 %) samarbejder i en eller anden udstrækning med DGI¹². 88 % af de kommuner, som samarbejder med DGI, svarer, at samarbejdet foregår direkte mellem kommunen og DGI, mens 44 % svarer, at samarbejdet (også) foregår indirekte gennem andre aktører (f.eks. gennem idrætsvirke, organisationer, foreninger eller virksomheder).

Ser man på det specifikke indhold af samarbejdet mellem kommunerne og DGI, gælder det, at samarbejdet mestendels omhandler kurser og uddannelse (42 %) efterfulgt af aktiviteter/projekter, som DGI udbyder målrettet børn og unge (36 %), og aktiviteter/projekter, som DGI udbyder målrettet særlige grupper (handicappede, udsatte fysisk inaktive m.v.) (19 %).

Kommunernes tilfredshed med samarbejdet med DGI er meget høj. Som det fremgår af Figur 2, svarer 95 % af de kommuner, som samarbejder med DGI, at de alt i alt er *meget tilfredse* eller *tilfredse* med samarbejdet.

¹² Kommunerne er blevet spurgt: "Bruger I eller samarbejder I som kommune med DGI (herunder DGI's landsdelsforeninger)?" Andelen refererer til de kommuner, som her har svaret: "I høj grad", "i nogen grad" eller "i mindre grad", dvs. som ikke har svaret: "Slet ikke".

Figur 2. Kommunernes samlede tilfredshed med samarbejdet med DGI^A, i procent

^A Kommuner, som samarbejder med DGI, er blevet spurgt: "Hvor tilfredse er I alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med DGI?"

Styrker og forbedringspotentialer for DGI's opgavevaretagelse

Der tegner sig et udpræget positivt billede af foreningernes og kommunernes samarbejde med DGI.

Analysen af det samlede kvalitative datamateriale understøtter den positive vurdering af DGI's opgavevaretagelse. Særligt fremhæver foreningerne den ekspertise, som DGI stiller til rådighed i form af uddannelser og konsulenter, der yder konkret foreningsbistand. Kommunerne fremhæver desuden, at DGI er relativt synlige i kommunerne, og man oplever, at DGI har god forståelse for det lokale foreningsliv. I det konkrete samarbejde fremhæves DGI's fokus på fællesskaber, lokalt engagement og sammenhængskraft som noget særligt positivt og som en styrke i samarbejdsrelationen.

I både den kvantitative og kvalitative undersøgelse peges dog også på en række forbedringspotentialer for opgavevaretagelsen.

87 % af **foreningerne** vurderer, at der er et forbedringspotentiale for DGI's opgavevaretagelse inden for de nævnte aktivitetsformer. Dette gælder særligt i forhold til *puljer/særlige tilskud og kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere*, hvor 22 % af foreningerne i begge tilfælde angiver, at der er et forbedringspotentiale for DGI's opgavevaretagelse (jf. Tabel 11).

Tabel 11. Andele af foreningerne, som vurderer, at der er et forbedringspotentiale for DGI's opgavevaretagelse af forskellige aktivitetsformer^A, i procent^B

	Andel (%)
Puljer/særlige tilskud	22
Kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere	22
Oplysning og formidling	14
Aktiviteter/projekter, som forbundet udbyder målrettet børn og unge	14
Foreningsmæssig og administrativ bistand	13
Jeg vurderer ikke, at der er et forbedringspotentiale i forhold til de enkelte områder	13

^A Foreninger, som samarbejder med DGI, er blevet spurgt: "Inden for hvilke af følgende områder vil du vurdere, at der er et forbedringspotentiale for DGI's opgavevaretagelse?"

^B I tabellen er alene listet de fem aktivitetsformer, hvor den største andel af foreningerne angiver, at der er et forbedringspotentiale for DGI's opgavevaretagelse.

Foreningerne har i spørgeskemaundersøgelsen haft mulighed for at kommentere deres vurdering af tilfredshed og forbedringspotentialer for DGI's opgavevaretagelse. Kommentarerne viser (jf. også Tabel 9 og Tabel 11), at særligt DGI's uddannelsestilbud har stor betydning for foreningerne. Foreningernes vurdering af forbedringspotentialer på dette område handler primært om specifikke ønsker til kursusudbuddet, herunder øget udbud rent geografisk og lavere priser, idet en række foreninger oplever, at kurser og uddannelser er blevet for dyre, og at tilbuddene i vid udstrækning er blevet centraliseret, hvilket er med til at øge omkostningerne forbundet med kursusophold for en enkelt forening. Det betyder samlet set, at særligt mindre foreninger oplever at mangle uddannelsestilbud.

Set på tværs af det kvalitative datamateriale er det desuden en tendens, at DGI opfattes som en "stor og tung" organisation, som i visse tilfælde måske nærmere er at forstå som en virksomhed, der ønsker at sælge en række ydelser eller produkter, end en reel samarbejdspartner.

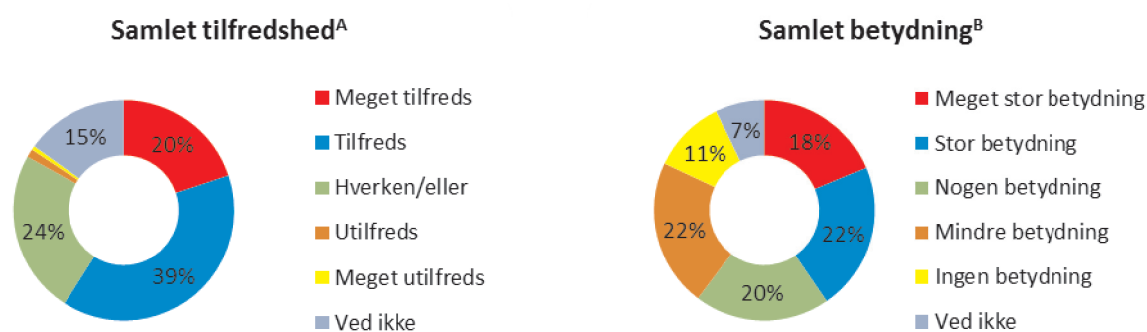
17 % af de **kommuner**, som samarbejder med DGI, peger på et forbedringspotentiale for organisationens opgavevaretagelse. Set på tværs af det kvalitative datamateriale er det, jf. også kommunernes vurdering af DIF, et ønske, at DGI er (endnu) mere opsøgende i forhold til at udnytte potentialet i kommunerne. Samtidig peger kommunerne på et behov for mere ligeværdighed i samarbejdet – i form af færre koncepter og højere grad af lokalt, tværgående samarbejde ikke mindst med DIF.

Vurderingen af samarbejdet med DFIF

Foreningernes vurdering af samarbejdet med DFIF

Figur 3 viser hhv. foreningernes samlede tilfredshed med samarbejdet med DFIF og foreningernes vurdering af den samlede betydning af samarbejdet med DFIF. Direkte adspurgt angiver 59 % af foreningerne, at de alt i alt er *meget tilfredse* eller *tilfredse* med samarbejdet. 24 % angiver, at de *hverken er tilfredse eller utilfredse*, 2 % angiver, at de er *utilfredse eller meget utilfredse*, mens 15 % ikke mener at kunne tage stilling til deres samlede tilfredshed med samarbejdet. Overordnet set tegner der sig således et udpræget positivt billede af foreningernes samarbejde med DFIF.

Figur 3. Hhv. foreningernes samlede tilfredshed med samarbejdet med DFIF og foreningernes vurdering af den samlede betydning af samarbejdet med DFIF, i procent

^A Foreninger, som samarbejder med DFIF, er blevet spurgt: "Hvor tilfreds er du alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med DFIF?", med svarkategorierne: "Meget tilfreds", "tilfreds", "hverken tilfreds eller utilfreds", "utilfreds", "meget utilfreds" og "ved ikke".

^B Foreninger, som samarbejder med DFIF, er blevet spurgt: "Hvor stor betydning har bistanden fra/samarbejdet med DFIF alt i alt for jer som forening?", med svarkategorierne: "Meget stor betydning", "stor betydning", "nogen betydning", "mindre betydning", "ingen betydning" og "ved ikke".

Foruden tilfredsheden med samarbejdet med DFIF er foreningerne også blevet bedt om at vurdere, hvilken betydning samarbejdet har for deres virke som foreninger. Direkte adspurgt angiver 40 % af foreningerne, at samarbejdet alt i alt er af *meget stor* eller *stor betydning* for deres virke som foreninger. 20 % angiver, at samarbejdet er af *nogen betydning*, mens 33 % angiver, at samarbejdet er af *mindre* eller *ingen betydning*. Sammenlignet med vurderingen af den samlede tilfredshed er foreningerne dermed noget mere delte i vurderingen af betydningen af samarbejdet.

Tabel 12 viser frekvensen for samarbejdet mellem foreningerne og DFIF fordelt på aktivitetsformer. Tabellen er sorteret på en sådan måde, at den aktivitetsform, som samarbejdet oftest omhandler, er listet som den første, mens den aktivitetsform, som samarbejdet næst oftest omhandler, er listet som den næste, osv. Af Tabel 12 fremgår det således, at foreningernes samarbejde med DFIF særligt omhandler *aktiviteter / projekter, som DFIF udbyder målrettet voksne, oplysning og formidling og kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere og oplysning og formidling*.

Af Tabel 12 fremgår det også for hver aktivitetsform, hvilken andel af de foreninger, som samarbejder med DFIF om aktivitetsformen, der har vurderet dette samarbejde som værende af *stor* eller *meget stor* betydning for deres virke som forening. Her skiller *aktiviteter / projekter, som DFIF udbyder målrettet voksne*, sig særligt ud som den aktivitetsform, der vurderes som værende af størst betydning for foreningernes virke som forening.

Foreningernes tilfredshed med samarbejdet om de enkelte aktivitetsformer fremgår også af Tabel 12. Her skiller *oplysning og formidling* og *juridisk bistand* sig særligt ud, da en andel på 76 % af de foreninger, som samarbejder med DFIF om disse aktivitetsformer, angiver, at de er *tilfredse* eller *meget tilfredse* med samarbejdet.

Tabel 12. Frekvensen for samarbejdet mellem foreningerne og DFIF fordelt på aktivitetsformer^A, vurderingen af samarbejdets betydning samt tilfredsheden med samarbejdet, i procent^B

	Ofte	Af og til	Sjældent	Aldrig	Ved ikke	Betydning ^C	Tilfredshed ^D
Aktiviteter/projekter som DFIF udbyder målrettet voksne	28	26	19	22	6	57	73
Oplysning og formidling	26	24	19	24	7	54	76
Kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere	11	34	21	29	5	53	71
Idrætsfaglig bistand	17	25	18	34	6	55	70
Andre arrangementer/events	9	34	24	28	5	41	69
Nationale stævner/turneringer	11	32	19	32	5	38	65
Puljer/særlige tilskud	16	24	19	35	6	58	81
Foreningsmæssig og administrativ bistand	16	21	17	41	5	56	73
Viden og analyser	10	25	19	36	10	46	58
Politik – fremme af idrættens interesser	8	16	24	46	6	54	73
Drift og vedligeholdelse af faciliteter	7	16	16	55	5	46	62
Juridisk bistand^E	4	14	24	52	6	51	76
Aktiviteter/projekter som DFIF udbyder målrettet særlige grupper	6	11	19	58	6	38	59
Kurser og uddannelse af lønnede ledere og trænere	4	11	16	63	5	44	62
Internationale stævner/turneringer	4	7	15	69	5	41	72
Andet	4	6	13	44	34	79	79

^A Foreninger, som samarbejder med DFIF, er blevet spurgt: "Bruger I/samarbejder I med DFIF om følgende:", med svarkategorierne: "Ofte", "af og til", "sjældent", "aldrig" og "ved ikke".

^B Aktivitetsformerne i tabellen er sorteret efter en tildeling af point, hvor der for hver forening, som har angivet "ofte", er givet tre point. For hver forening, som har angivet "af og til", er der givet to point, mens der for hver forening, som har angivet "sjældent", er givet ét point. Den aktivitetsform, som har opnået flest point, er listet som den øverste, mens den aktivitetsform, som har opnået næst flest point, er listet som den anden øverste, osv.

^C Kolonnen angiver andelen af de foreninger, som "ofte", "af og til" eller "sjældent" samarbejder med DFIF om den relevante aktivitetsform, der har vurderet dette samarbejde som værende af "meget stor" eller "stor" betydning for deres virke som forening. "Ved ikke" er ikke medtaget.

^D Kolonnen angiver andelen af de foreninger, som "ofte", "af og til" eller "sjældent" samarbejder med DFIF om den relevante aktivitetsform, der har angivet, at de er "meget tilfreds" eller "tilfreds" med dette samarbejde. "Ved ikke" er kodet ud.

^E Statistiske analyser viser, at der er en positiv signifikant sammenhæng mellem samarbejdet omkring bestemte aktivitetsformer og foreningernes vurdering af den samlede tilfredshed med samarbejdet med specialforbundene. Disse aktivitetsformer er markeret med fed. Der er tale om en såkaldt variansanalyse, som alene ser på sammenhængen mellem samarbejdet omkring én aktivitetsform og foreningernes vurdering af den samlede tilfredshed; hvis en forening samarbejder med DFIF omkring en af de med fed markerede aktivitetsformer, er foreningens samlede tilfredshed med samarbejdet signifikant højere, end hvis foreningen ikke samarbejder med DFIF om den relevante aktivitetsform.

Statistiske analyser viser desuden, at det særligt er de foreninger, som samarbejder med DFIF om *juridisk bistand*, der alt i alt er mest tilfredse med samarbejdet med DFIF. Det er særligt de store foreninger, som samarbejder med DFIF om juridisk bistand. Analyserne viser samtidig en tendens til en positiv direkte sammenhæng mellem foreningsstørrelse og den samlede tilfredshed med samarbejdet med DFIF.

Ser man særskilt på omfanget af samarbejdet mellem foreningerne og DFIF, viser det sig, at foreninger med over 300 medlemmer samarbejder med DFIF om væsentlig flere aktivitetsformer end mindre foreninger. Af Tabel 13 fremgår netop det gennemsnitlige antal af aktivitetsformer fordelt på foreningsstørrelse.

Tabel 13. Det gennemsnitlige antal aktivitetsformer^A, som foreningerne samarbejder med DFIF om, fordelt på foreningsstørrelse^B og under et

	Under 50 medlemmer	50-99 medlemmer	100-300 medlemmer	Over 300 medlemmer	Under et
Gennemsnitlige antal aktivitetsformer	5,3	7,5	5,8	12,0	9,1

^A Det gennemsnitlige antal af aktivitetsformer, som foreningerne har angivet, at de "ofte", "af og til" eller "sjældent" samarbejder med DFIF om.

^B Foreningerne er blevet spurgt: "Hvor mange medlemmer er der i foreningen?", med svarkategorierne: "under 50 medlemmer", "50-99 medlemmer", "100-300 medlemmer", "over 300 medlemmer" og "ved ikke".

Kommunernes vurdering af samarbejdet med DFIF

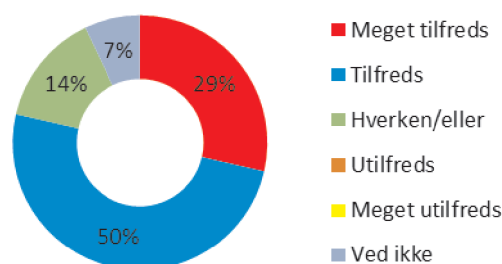
Næsten en fjerdedel (23 %) af kommunerne svarer, at de i en eller anden udstrækning samarbejder med DFIF.¹³ 57 % af de kommuner, som samarbejder med DFIF, svarer, at samarbejdet foregår direkte mellem kommunen og DFIF, mens 43 % svarer, at samarbejdet foregår indirekte gennem andre aktører (f.eks. gennem idrætsvirke, organisationer, foreninger eller virksomheder). Samarbejdet mellem kommunerne og DFIF omhandler desuden primært forskellige arrangementer og events (57 %). Meget få kommuner samarbejder med DFIF om andre aktivitetsformer som f.eks. aktiviteter/projekter målrettet voksne.

Kommunernes tilfredshed med samarbejdet med DFIF er høj. Som det fremgår af Figur 4, svarer 79 % af de kommuner, som samarbejder med DFIF, at de alt i alt er *meget tilfredse* eller *tilfredse* med samarbejdet.

¹³ Kommunerne er blevet spurgt: "Bruger I eller samarbejder I som kommune med Dansk Firmaidrætsforbund (DFIF)?" Andelen refererer til de kommuner, som her har svaret: "I høj grad", "i nogen grad" eller "i mindre grad", dvs. som ikke har svaret: "slet ikke".

Figur 4. Kommunernes samlede tilfredshed med samarbejdet med DFIFA, i procent

^A Kommuner, som samarbejder med DFIF, er blevet spurgt: "Hvor tilfredse er I alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med DFIF?"

Styrker og forbedringspotentialer for DFIF's opgavevaretagelse

Som for DIF og DGI tegner der sig overordnet set et meget positivt billede af foreningernes og kommunernes samarbejde med DFIF.

Analysen af det samlede kvalitative datamateriale understøtter den positive vurdering af DFIF's opgavevaretagelse¹⁴. Særligt fremhæver foreningerne den flade organisationsstruktur, der gør, at der er kort vej fra idé til handling, som noget positivt. Både foreninger og virksomheder oplever, at det er meget nemt at få DFIF til at støtte idéer og initiativer, og den daglige dialog er smidig og konstruktiv. Aktørerne fremhæver det desuden som meget positivt, at DFIF's konsulenter er lokalt placeret rundt om i landet, hvilket betyder, at de hurtigt kan rykke ud og hjælpe en forening med en problemstilling.

Virksomhederne fremhæver, at DFIF har en god forståelse for virksomhedernes behov, og at man er gode til at tilrettelægge kampagner og aktiviteter, der er lette at gå til og ikke bryder for meget ind i hverdagen/arbejdstiden.

Endelig roses DFIF af aktørerne for at tænke nye veje for firmaidrætten, f.eks. med nye indsatser på erhvervsskolerne.

I både den kvantitative og kvalitative undersøgelse peges dog også på en række forbedringspotentialer for opgavevaretagelsen.

79 % af **foreningerne** angiver, at der er et forbedringspotentiale for DFIF's opgavevaretagelse inden for de nævnte aktivitetsformer. Dette gælder særligt i forhold til *kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere og puljer/særlige tilskud*, hvor hhv. 19 % og 18 % af foreningerne angiver, at der er et forbedringspotentiale (jf. Tabel 14). Der er altså tale om det samme mønster, som gør sig gældende for foreningerne under DIF og DGI, der ligeledes efterspørger styrket fokus på kurser og uddannelser for frivillige og flere muligheder for økonomiske tilskud til den enkelte forening.

¹⁴ Analysen inkluderer også virksomheder, der er en central samarbejdspartner for DFIF.

Tabel 14. Andele af foreningerne, som vurderer, at der er et forbedringspotentiale for DFIF's opgavevaretagelse af forskellige aktivitetsformer^A, i procent^B

	Andel (%)
Kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere	19
Puljer/særlige tilskud	18
Aktiviteter/projekter, som forbundet udbyder målrettet voksne	13
Oplysning og formidling	12
Drift og vedligeholdelse af faciliteter	11
Jeg vurderer ikke, at der er et forbedringspotentiale i forhold til de enkelte områder	21

^A Foreninger, som samarbejder med DFIF, er blevet spurgt: "Inden for hvilke af følgende områder vil du vurdere, at der er et forbedringspotentiale for DFIF's opgavevaretagelse?"

^B I tabellen er alene listet de fem aktivitetsformer, hvor den største andel af foreningerne angiver, at der er et forbedringspotentiale for DFIF's opgavevaretagelse.

Foreningernes kommentarer til forbedringspotentialet for DFIF's opgavevaretagelse understreger dog også, at tilfredsheden generelt er meget høj, og øvrige forbedringspotentialer omhandler primært specifikke ønsker fra den enkelte forening, som ikke har generel karakter, eksempelvis hjælp til trykning af brochure.

7 % af **kommunerne** svarer, at der er et forbedringspotentiale for DFIF's opgavevaretagelse. Dette skal dog også ses i relation til det relativt begrænsede samarbejde mellem DFIF og kommunerne (primært relateret til arrangementer og events).

Set på tværs af det kvalitative datamateriale, herunder interview med både kommuner og virksomheder, fremhæves det, at DFIF kan blive bedre til at nå ud lokalt og sætte DFIF på landkortet med det formål at udnytte potentialet i arbejdet med sundhed og bevægelse på arbejdspladserne.

Hovedorganisationernes opgave- og rollefordeling

Overordnet set vurderes specialforbundene under DIF at have den største betydning for den enkelte forening set i forhold til de øvrige hovedorganisationer. 45 % af de foreninger, der er medlem af et specialforbund under DIF, angiver, at bistanden/samarbejdet har *meget stor* eller *stor betydning*, mens det samme er tilfældet for hhv. 35 % og 41 % af de foreninger, der er medlemmer af DGI og DFIF.

Analyserne viser, at særligt specialforbundenes varetagelse af *nationale stævner / turneringer* har stor betydning for de foreninger, der er medlem af et specialforbund, og at netop denne aktivitet er afgørende for vurderingen af betydning. For de foreninger, der er medlem af DGI, er det særligt *kurser og uddannelse af frivillige ledere og trænere*, der har betydning, mens medlemmerne af DFIF særligt tillægger *aktiviteter / projekter, som DFIF udbyder målrettet voksne*, betydning for deres virke som foreninger.

17 % af foreningerne i undersøgelsen er medlem af både DGI og et specialforbund under DIF. Heraf angiver 47 %, jf. Tabel 15, at årsagen til det dobbelte medlemskab er yderligere muligheder for at få hold/spillere/udøvere med i turneringer/ud til kampe. 46 % angiver, at organisationerne har forskellige idrætsfaglige tilbud, som supplerer hinanden, mens 44 % svarer, at organisationerne har forskellige foreningstilbud, som supplerer hinanden.

Tabel 15. Årsager til foreningernes dobbelte medlemskab af DGI og et specialforbund under DIF^A, i procent^B

	Andel (%)
Det giver flere muligheder for at få hold/spillere/udøvere med i turneringer/ud til kampe	47
De har forskellige idrætsfaglige tilbud, der supplerer hinanden	46
De har forskellige foreningstilbud, der supplerer hinanden	44
For at få et bredere udbud af træner- og lederuddannelser	30
Det har vi altid været	28
For at få bedre tilbud til vores bedste spillere/udøvere	15
For at få bedre tilbud til vores motionister	13
Andet	8
Ved ikke	2

^A Foreninger, som både er medlem af DGI og et specialforbund under DIF, er blevet spurgt: "Hvorfor er I både medlem af DGI og et specialforbund under DIF?"

^B Årsagerne i tabellen er sorteret på en sådan måde, at den årsag, som den største andel af foreningerne har angivet, er listet øverst, den årsag, som den næst største andel af foreningerne har angivet, er listet næst øverst, osv.

Der er et vist overlap i de tilbud og aktiviteter, som hhv. DIF og DGI udbyder. Direkte adspurgt angiver 35 % af foreningerne i undersøgelsen, at der i praksis er overlap i opgavevaretagelsen mellem DIF og DGI¹⁵ (jf. Tabel 16). Kun 5 % af foreningerne er *meget uenige* eller *uenige* i denne opfattelse. En del foreninger oplever dog, at der er en klar rollefordeling mellem DIF og DGI (26 %¹⁶), og at organisationerne har klart adskilte formål (23 %¹⁷).

¹⁵ Andel af foreningerne, som har erklæret sig "meget enig" eller "enig" i udsagnet: "I praksis er der overlap i opgavevaretagelse mellem DIF og DGI".

¹⁶ Andel af foreningerne, som har erklæret sig "meget enig" eller "enig" i udsagnet: "Der er en klar rollefordeling mellem DIF og DGI".

¹⁷ Andel af foreningerne, som har erklæret sig "meget enig" eller "enig" i udsagnet: "Organisationerne DIF og DGI har klart adskilte formål".

Tabel 16. Foreningernes opfattelse af den eksisterende organisering af idrætten i Danmark^A, i procent

	Meget enig	Enig	Hverken/eller	Uenig	Meget uenig	Ved ikke	Total	PDI ^B
Der er en klar rollefordeling mellem DIF og DGI	5	21	19	10	3	42	100	13
Organisationerne DIF og DGI har klart adskilte formål	4	19	20	11	2	44	100	10
I praksis er der overlap i opgavevaretagelse mellem DIF og DGI	8	27	17	4	1	45	100	30
Den nuværende organisering er bureaukratisk	7	24	27	8	1	34	100	22

^A Foreningerne er blevet spurgt: "Idrætten i Danmark er organiseret i tre hovedorganisationer med hvert deres kendetegn. Danmarks Idrætsforbund (DIF), Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI) og Dansk Firmaidrætsforbund (DFIF). Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om denne organisering?", med svarkategorierne: "Meget enig", "enig", "hverken enig eller uenig", "uenig", "meget uenig" og "ved ikke".

^B Procentdifferenceindeks (PDI-score eller Procent Difference Indeks), dvs. andelen, som svarer "meget enig" eller "enig", fratrukket andelen, som svarer "uenig" eller "meget uenig". En positiv værdi er således udtryk for, at andelen af enige er større end andelen af uenige.

Det er en udbredt opfattelse, at organiseringen i tre hovedorganisationer (med vægt på relationen mellem DIF og DGI) er uhensigtsmæssig set fra foreningernes synspunkt, hvor fokus er på idrætsudøvelsen og muligheden for at skabe de bedste rammer om foreningslivet i lokalområdet. Dette kommer eksempelvis til udtryk ved, at en forening i mange tilfælde er nødt til at være medlem af både DIF og DGI for at kunne give medlemmerne de bedste rammer for idrætsudøvelsen, ligesom det er en udbredt oplevelse, at overlappet i opgavevaretagelsen mellem DIF og DGI betyder, at ressourcer anvendes uhensigtsmæssigt og ikke til gavn for den enkelte forening.

Det er væsentligt at bemærke, at en meget stor andel af foreningerne har svaret *hverken enig eller uenig* eller *ved ikke* til de i Tabel 16 listede udsagn. Dette er sandsynligvis udtryk for, at den enkelte forening ikke mener at have et tilstrækkeligt kendskab til den overordnede organisering af idrætten i Danmark, hvilket underbygges af foreningernes åbne kommentarer til udsagnene.

Kommunerne bruger og samarbejder også i vid udstrækning med hovedorganisationerne. Overordnet set vurderes DGI at have den største betydning for kommunerne set i forhold til de øvrige hovedorganisationer. Stort set alle kommuner samarbejder med DGI, mere end tre fjerdedele samarbejder med DIF som hovedorganisation, og halvdelen af kommunerne samarbejder med specialforbund under DIF. Næsten en fjerdedel samarbejder med DFIF. 95 % af kommunerne er *tilfredse* eller *meget tilfredse* med samarbejdet med DGI. 87 % er *tilfredse* eller *meget tilfredse* med samarbejdet med specialforbund under DIF, 75 % er *tilfredse* eller *meget tilfredse* med DIF som hovedorganisation, mens 79 % er *tilfredse* eller *meget tilfredse* med DFIF.

Ser man på det specifikke indhold af samarbejdet, gælder det for de kommuner, som samarbejder med specialforbund, DIF som hovedorganisation og DGI, at samarbejdet primært omhandler kurser og uddannelse og aktiviteter/projekter målrettet børn og unge. En del

kommuner samarbejder desuden med DGI om aktiviteter/projekter, som DGI udbyder målrettet særlige grupper (handicappede, udsatte fysisk inaktive m.v.). Samarbejdet mellem kommunerne og DFIF omhandler primært forskellige arrangementer og events.

Som det fremgår af Tabel 18, oplever kommunerne i endog højere grad end foreningerne, at der i praksis er overlap i opgavevaretagelsen mellem DIF og DGI. Direkte adspurgt angiver 69 % af kommunerne, at der i praksis er overlap i opgavevaretagelsen mellem DIF og DGI¹⁸ (jf. Tabel 18). Kun 5 % af kommunerne er *meget uenige* eller *uenige* i denne opfattelse. På linje med foreningerne er kommunerne desuden meget delte i vurderingen af, om der er en klar rollefordeling mellem DIF og DGI og i vurderingen af, hvorvidt organisationerne har klart adskilte formål.

Tabel 17. Kommunernes opfattelse af den eksisterende organisering af idrætten i Danmark^A, i procent

	Meget enig	Enig	Hverken/eller	Uenig	Meget uenig	Ved ikke	Total	PDI ^B
Der er en klar rollefordeling mellem DIF og DGI	12	18	25	30	5	12	100	-5
Organisationerne DIF og DGI har klart adskilte formål	7	18	36	30	2	8	100	-7
I praksis er der overlap i opgavevaretagelse mellem DIF og DGI	39	30	20	3	2	7	100	64
Den nuværende organisering er bureaukratisk	8	21	21	28	3	18	100	-2

^A Kommunerne er blevet spurgt: "Idrætten i Danmark er organiseret i tre hovedorganisationer med hvert deres kendetegn. Danmarks Idrætsforbund (DIF), Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI) og Dansk Firmaidrætsforbund (DFIF). Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om denne organisering?", med svarkategorierne: "Meget enig", "enig", "hverken enig eller uenig", "uenig", "meget uenig" og "ved ikke".

^B Procentdifferenceindeks (PDI-score eller Procent Difference Indeks), dvs. andelen, som svarer "meget enig" eller "enig", fratrukket andelen, som svarer "uenig" eller "meget uenig". En positiv værdi er således udtryk for, at andelen af enige er større end andelen af uenige.

¹⁸ Andel af kommunerne, som har erklæret sig "meget enig" eller "enig" i udsagnet: "I praksis er der overlap i opgavevaretagelse mellem DIF og DGI".

4.1.2 ANALYSE AF RELEVANTE SAMARBEJDSPARTNERES VURDERING AF SAMARBEJDET MED DE SEKS STATSLIGE ORGANISATIONER

Afsnittet tager udgangspunkt i relevante samarbejdspartneres vurdering af samarbejdet med organisationerne SEDK, LOA, HFF, ADD, Idan og TD. Analysen belyser relevante samarbejdspartneres vurdering af de seks organisationers opgavevaretagelse og rollefordeling samt belyser relevante samarbejdspartneres vurdering af, hvordan samarbejdet med organisationerne ville kunne forbedres i fremtiden.

Sport Event Denmark

SEDK blev etableret som en selvejende institution den 1. januar 2008. SEDK's primære formål er at tiltrække, udvikle og afvikle internationale elite- og breddeevents, som kan skabe mærkbare effekter for Danmark.

SEDK har et tæt strategisk samarbejde med nationale eventarrangører og værtsbyer for at sikre en koordineret og effektiv national indsats på området. SEDK arbejder med tiltrækning og afvikling af events gennem rådgivning og sparring med eventarrangørerne (både personligt og via en elektronisk eventguide på SEDK's hjemmeside) samt gennem direkte finansiel støtte. Desuden arbejder SEDK med at markedsføre Danmark som international arena for store sportsbegivenheder i internationale sammenhænge på messer, i netværk og ved konferencer om idræt, som f.eks. Sportaccord Convention.

SEDK samarbejder i forbindelse med events med potentielle værtsbyer og med DIF's specialforbund og andre idrætsorganisationer/arrangører, der ønsker at tiltrække en event. Der arbejdes både med større og mindre specialforbund, men ikke med alle 61, da det ikke er alle forbund, der har lyst og mulighed for at tiltrække arrangementer i den størrelsesorden og med de karakteristika, som SEDK beskæftiger sig med. SEDK har et samarbejde med DGI, bl.a. om udvikling af Øresund City Race, som er en breddeidrætsbegivenhed, og med DFIF om at tiltrække European Company Sports Festival 2019, men den primære samarbejdspartner blandt hovedorganisationerne er DIF's specialforbund.

Potentielle værtsbyer er geografisk spredt over alle landsdele, men typisk større byer med faciliteter, der kan rumme store internationale events. SEDK har et tættere samarbejde med de otte mest aktive sportseventkommuner: Frederikshavn, Aalborg, Aarhus, Randers, Herning, Esbjerg, Odense/Fyn og København/Hovedstadsområdet. SEDK samarbejder endvidere med lokale/regionale/nationale turismeorganisationer som Visit Denmark, Wonderful Copenhagen m.fl.

SEDK har en tæt relation til både TD og DIF, som høres, forud for økonomiske tilsagn gives til ansøgere, og TD og DIF's bidrag indgår i SEDK's helhedsvurdering af eventen. SEDK har et løbende samspil med LOA, bl.a. afledt af arbejdet i regi af Elitefacilitetsudvalget. SEDK har indirekte et samspil med ADD, da det er en forudsætning for at få afviklingsstøtte fra SEDK, at man indgår i samarbejde med ADD. Samspillet med Idan er på videndelingsniveau, og SEDK trækker på Idans analyser om f.eks. faciliteter og deres brug.

Kommuner og specialforbunds vurdering af Sport Event Denmark

21 % af kommunerne og 54 % af specialforbundene har samarbejdet med SEDK inden for de seneste to år (jf. Tabel 18). Samarbejdet drejer sig om tiltrækning og udvikling af events/stævner/arrangementer til Danmark. Redskaber på hjemmesiden (prognosemodel, eventguide m.v.) benyttes i begrænset omfang.

Tabel 18. Kommuners^A og specialforbunds^B brug af og samarbejde med SEDK, i procent

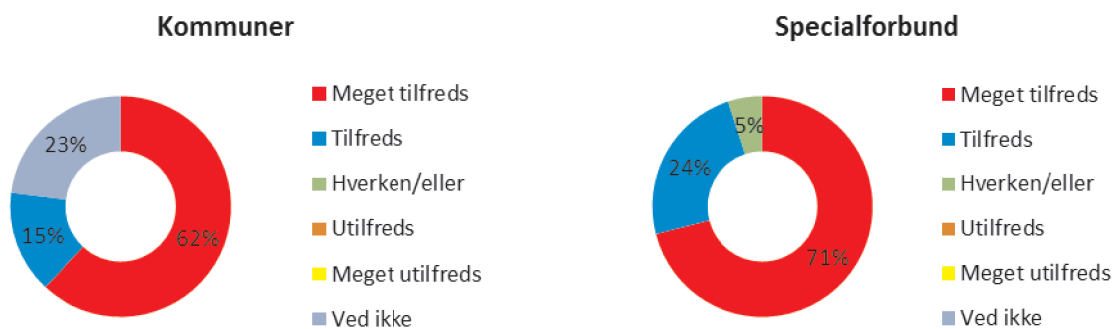
	Kommuner	Specialforbund
Tiltrækning af events/stævner/arrangementer til Danmark	18	54
Udvikling af nye eller eksisterende events, der vil kunne afholdes i Danmark	10	31
Redskaber på hjemmesiden (prognosemodel, eventguide, andet)	2	8
Andet	2	8
Indirekte gennem andre aktører (f.eks. idrætssamvirke, organisationer, foreninger eller virksomheder)	5	5
Vi har ikke brugt eller samarbejdet med SEDK inden for de seneste to år	79	46

^A Kommunerne er blevet spurgt: "På hvilke måder har I som kommune brugt eller samarbejdet med Sport Event Denmark inden for de seneste to år?"

^B Specialforbundene er blevet spurgt: "På hvilke måder har I som forbund brugt eller samarbejdet Sport Event Denmark inden for de seneste to år?"

Både kommuner og specialforbund er i meget vid udstrækning tilfredse med samarbejdet, jf. Figur 5.

Figur 5: Kommuners^A og specialforbunds^B samlede tilfredshed med samarbejdet med SEDK, i procent

^A Kommunerne er blevet spurgt: "Hvor tilfreds er I alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med Sport Event Denmark?", med svarkategorierne: "Meget tilfreds", "tilfreds", "hverken tilfreds eller utilfreds", "utilfreds", "meget utilfreds" og "ved ikke".

^B Specialforbundene er blevet spurgt: "Hvor tilfredse er I som forbund alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med Sport Event Denmark?", med svarkategorierne: "Meget tilfreds", "tilfreds", "hverken tilfreds eller utilfreds", "utilfreds", "meget utilfreds" og "ved ikke".

Aktørernes samlede vurdering af Sport Event Denmark

Det er aktørernes overordnede vurdering, at SEDK er meget professionelle i deres tilgang – både hvad angår opbygning af partnerskaber, positionering i internationale sammenhænge og konkret rådgivning. På grund af organisationens specifikke formål har SEDK formået at oparbejde en professionalisme i at tiltrække arrangementer, som ingen andre organisationer har. Det fremhæves eksempelvis blandt aktørerne, at SEDK har fået oparbejdet et stort kontaktnet – nationalt og internationalt – både inden for sportens verden og i forhold til pressen. SEDK har desuden medvirket til at sikre, at når Danmark søger et event, så er det med den samme "identitet" hver gang, hvilket er med til at sende et professionelt og tillidsvækkende signal.

SEDK's model – eventtrekanten – fremhæves positivt, fordi SEDK fungerer som bro mellem de meget specifikke sportslige interesser, som et arrangerende forbund har, og de mere brede interesser, en værtsby har. Desuden fremhæves det, at SEDK's direkte medfinansiering i mange tilfælde har været udslagsgivende i forhold til at få politisk opbakning til en satsning.

Aktørerne oplever, at SEDK de seneste år har fået en mere klar strategi, og at man er gode til at arbejde langsigtet med henblik på at tiltrække events. I forlængelse heraf peges der i interviewene på et behov for en ændret finansieringsmodel og øgede ressourcer til SEDK fremadrettet, så man kan sikre organisationen arbejdsro og fortsat fokus på langsigtede satsninger. Desuden har særligt specialforbund et ønske om centralisering af visse opgaver i SEDK frem for uddelegering til specialforbundene. Herunder er det desuden et ønske, at SEDK i højere grad deltager i den praktiske afvikling af events.

SEDK har ændret fokus mod større events, hvilket vurderes blandet af aktørerne, idet de helt store events kun for alvor kommer de største byer til gode. Til gengæld vurderes det som positivt, at SEDK også kan arbejde med breddeidræt og ikke kun med eliteevents. Netop øget fokus på breddesporten fremhæves af aktørerne som et forbedrings- eller udviklingspotentiale for SEDK.

Lokale og Anlægsfonden

LOA blev oprettet i 1994 med det formål at skabe udvikling og kvalitet i de fysiske rammer for idræt, kultur og friluftsliv.

LOA samarbejder med både det etablerede idrætsliv, den selvorganiserede idræt og nyere organisationer uden for hovedorganisationerne, f.eks. GAM3 og Streetmekka, om at skabe bæredygtige idræts- og kulturfaciliteter af høj arkitektonisk kvalitet til mange forskellige brugergrupper. LOA yder desuden rådgivning til anlægsinvesteringer og fysisk planlægning i kommunerne og er dermed en central offentlig samarbejdspartner inden for dette felt.

Alle hovedorganisationerne er repræsenterede i LOA's bestyrelse, og LOA har haft løbende samarbejde med både DGI, DIF og DFIF samt enkelte projekter med specialforbund.

Kommuner og specialforbunds vurdering af Lokale og Anlægsfonden

87 % af kommunerne har samarbejdet med LOA inden for de seneste to år (jf. Tabel 19). Samarbejdet drejer sig om ansøgninger om midler til nybygning eller udvikling af idræts- eller kulturfaciliteter eller om inspiration til bedre udnyttelse af eksisterende faciliteter eller nye initiativer. 15 % af kommunerne har desuden samarbejdet med LOA indirekte gennem andre aktører. Specialforbundene samarbejder i begrænset omfang med LOA og primært indirekte gennem andre aktører.

Tabel 19. Kommuners^A og specialforbunds^B brug af og samarbejde med LOA, i procent

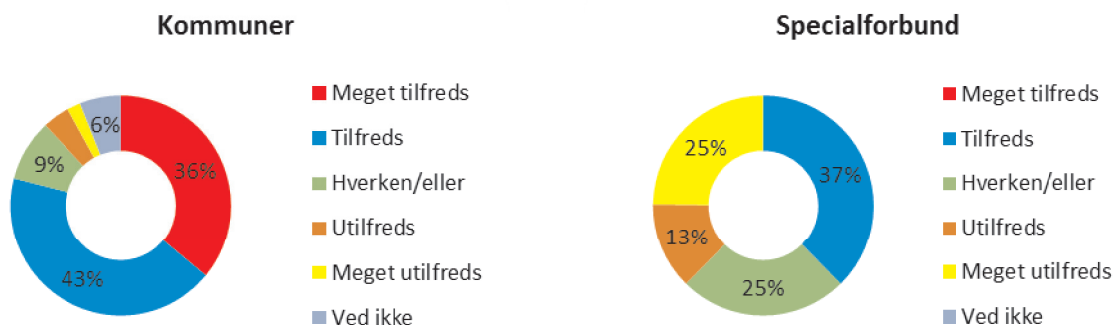
	Kommuner	Specialforbund
Ansøgning om midler til nybygning eller udvikling af idræts- eller kulturfaciliteter	79	5
Inspiration til bedre udnyttelse af eksisterende faciliteter eller nye initiativer	49	5
Andet	0	3
Indirekte gennem andre aktører (f.eks. idrætssamvirke, organisationer, foreninger eller virksomheder)	15	8
Vi har ikke brugt eller samarbejdet med LOA inden for de seneste to år	13	79

^A Kommunerne er blevet spurgt: "På hvilke måder har I som kommune brugt eller samarbejdet med Lokale og Anlægsfonden inden for de seneste to år?"

^B Specialforbundene er blevet spurgt: "På hvilke måder har I som forbund brugt eller samarbejdet med Lokale og Anlægsfonden inden for de seneste to år?"

Særligt kommunerne er meget tilfredse med samarbejdet med LOA, jf. Figur 6. Dette gælder ikke mindst samarbejdet omkring inspiration til bedre udnyttelse af eksisterende faciliteter eller nye initiativer. Der er generelt relativt få specialforbund, der har samarbejdet med LOA, og her er en andel på 25 % meget utilfredse.

Figur 6. Kommuners^A og specialforbunds^B samlede tilfredshed med samarbejdet med LOA, i procent

^A Kommunerne er blevet spurgt: "Hvor tilfreds er I alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med Lokale og Anlægsfonden?", med svarkategorierne: "Meget tilfreds", "tilfreds", "hverken tilfreds eller utilfreds", "utilfreds", "meget utilfreds" og "ved ikke".

^B Specialforbundene er blevet spurgt: "Hvor tilfredse er I som forbund alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med Lokale og Anlægsfonden?", med svarkategorierne: "Meget tilfreds", "tilfreds", "hverken tilfreds eller utilfreds", "utilfreds", "meget utilfreds" og "ved ikke".

Aktørernes samlede vurdering af Lokale og Anlægsfonden

Det er aktørernes overordnede vurdering, at LOA arbejder meget professionelt. LOA's særlige faglighed og viden fremhæves som en stor styrke, idet LOA har et særligt domænekendskab til de sammenhænge, der er mellem fysiske anlæg og fysisk aktivitet og kombinerer det idrætsfaglige med det arkitektoniske.

Særligt kommunerne fremhæver, at man får meget ud af samarbejdet med LOA, og at den faglige sparring har stor værdi for de enkelte projekter. Man oplever, at LOA er meget lydhøre, og at kommunikationen er velfungerende. Det fremhæves, at LOA over for den enkelte kommune er meget proaktive og parate til dialog, både formelt og uformelt. Kommunerne oplever dog samtidig, at LOA ikke er synlig i den brede offentlighed, og det fremhæves, at man med fordel kunne arbejde for at synliggøre LOA's rolle i projekter og aktiviteter mere.

Aktørerne roser generelt LOA for sin risikovillighed og sin innovative tilgang, men samtidig påpeges det, at der er et indbygget paradoks i denne risikovillighed, idet sandsynligheden for, at projektet ikke bliver en succes, er større end ved allerede afprøvede projekter. Det er desuden et udbredt ønske blandt kommuner og specialforbund, at LOA i højere grad arbejder ud fra lokale og mere praktisk/funktionelle behov med mindre fokus på nyudvikling. Specialforbundene er eksempelvis mere interesserede i traditionelle anlæg, hvor deres idræt kan udfolde sig.

Flere aktører påpeger desuden, at det ville være en fordel, hvis LOA's midler kunne bruges mere smidigt, således at der ikke kun var midler til anlæg, men også til drift i de tidlige stadier af projekternes levetid, således brugerne får en hensigtsmæssig indkøring i, hvordan de nye anlæg bruges, så deres nyskabende karakter bliver realiseret.

Endelig oplever særligt en række af kommunerne, at der er meget bureaukrati forbundet med samarbejdet med LOA. Et samarbejde kræver en lang planlægningsproces, og det er vurderingen, at der stilles (for) høje krav til f.eks. dokumentation og økonomi.

Hestevæddeløbssportens FinansieringsFond

HHF er en lovnedsat fond under Kulturministeriet. Fonden blev oprettet 1. juli 2000, i forbindelse med at Dansk Tipstjeneste A/S (Nu Danske Spil) overtog Dantoto A/S og rettighederne til at udbyde spil på hestevæddeløb. HHF har til formål at udvikle dansk hestevæddeløbssport både i form af professionel- og amatørsport samt sikre sportens økonomiske fundament.

Fonden tilfører penge til drift og udvikling af de ni hestevæddeløbsbaner i Danmark, til løbspræmier, avlsarbejde, etablering og vedligeholdelse af faste anlæg på baner samt drift af sportens organisationer, Dansk Galop og Dansk Travsports Centralforbund.

HHF's samarbejdspartnere er dermed primært de ni hestevæddeløbsbaner i Danmark, og HHF har resultatkontrakter med alle baner som grundlag for udbetaling af midler. Herudover er der et tæt samspil med Dansk Galop og Dansk Travsports Centralforbund. Danske Spil er en central samarbejdspartner omkring det fælles mål at få hestespillet synliggjort i Danmark, ikke mindst gennem investeringer i spilplatforme, som f.eks. muligheden for at spille via mobiltelefonen. Endelig forestår HHF aktiviteter til sikring af en dopingfri sport i samarbejde med ADD. Kommunerne samarbejder med de enkelte baner, men ikke direkte med HHF.

Kommuners vurdering af Hestevæddeløbssportens FinansieringsFond

Kommunerne og specialforbundene har som udgangspunkt ikke et samarbejde med HFF (jf. Tabel 20). Kun en enkelt kommune har haft dialog med HFF om udvikling af anlæg og baner.

Tabel 20. Kommuners^A og specialforbunds^B brug af og samarbejde med HFF, i procent¹⁹

	Kommuner	Specialforbund
Dialog og rådgivning om udvikling af anlæg og baner	2	0
Modtaget økonomisk støtte til f.eks. drift, etablering og vedligeholdelse af anlæg og baner	0	0
Andet	0	0
Indirekte gennem andre aktører (f.eks. idrætssamvirke, organisationer, foreninger eller virksomheder)	0	0
Vi har ikke brugt eller samarbejdet med HFF inden for de seneste to år	98	100

^A Kommunerne er blevet spurgt: "På hvilke måder har I som kommune brugt eller samarbejdet med Hestevæddeløbssportens FinansieringsFond inden for de seneste to år?"

^B Specialforbundene er blevet spurgt: "På hvilke måder har I som forbund brugt eller samarbejdet med Hestevæddeløbssportens FinansieringsFond inden for de seneste to år?"

Aktørernes samlede vurdering af Hestevæddeløbssportens FinansieringsFond

For HFF er den primære opgave at kanalisere økonomiske midler ud til aktørerne i dansk hestevæddeløbssport. Banerne er dermed også meget afhængige af HFF og oplever, at HFF spiller en væsentlig rolle i hestesporten, om end man peger på en række forbedringspotentialer for HFF's opgavevaretagelse.

Særligt mindre baner er utilfredse over, at HFF, som en del af en overordnet strategi, har ændret i en historisk betinget støttestruktur og har prioriteret de største baner på bekostning af de mindre baner. Det er en generel oplevelse blandt aktørerne, at denne strategi ikke i fornødent omfang er kommunikeret ud, og der efterspørges mere gennemsigtighed og dialog med HFF om både den overordnede strategi for udviklingen af hestesporten og de konkrete økonomiske prioriteringer, herunder tydeligere kriterier for støtte og begrundelser for afslag. I forlængelse heraf oplever banerne kun i meget begrænset omfang, at HFF fungerer som sparringspartner/rådgiver i forhold til udviklingsprojekter, strategier m.v., og her er der et udbredt ønske om styrket dialog.

Som et yderligere forbedringspotentialer peger aktørerne på, at bestyrelsen i HFF med fordel kunne udvikles, så man sikrer en mere fagligt stærk bestyrelse. Den nuværende bestyrelsessammensætning opleves som begrænsende for sportens indflydelse, hvilket kan betyde, at væsentlige initiativer – set fra sportens perspektiv – ikke bliver støttet og iværksat. Der efterspørges større udskiftning i bestyrelsen, men med respekt for kontinuiteten i arbejdet.

Endelig peger aktørerne på, at der er væsentlige potentialer for administrative og økonomiske forbedringer via et styrket samarbejde mellem de enkelte baner, og HFF har på denne baggrund planlagt etablering af et samlet driftsselskab for banerne.

¹⁹ Kommuner og specialforbund samarbejder som udgangspunkt ikke med HFF, men tabellen er medtaget af hensyn til den generelle systematik i analysen. Analysen af HFF er dermed primært baseret på kvalitative interview.

Anti Doping Danmark

ADD er en offentlig selvejende institution, som på forsøgsbasis blev etableret i 2000 som et samarbejde mellem Kulturministeriet og idrættens hovedorganisationer og blev lovfæstet i Lov om fremme af Dopingfri Idræt i 2005.

ADD's overordnede formål er i samarbejde mellem regeringen og idrættens organisationer at bekæmpe brugen af doping og styrke de grundlæggende værdier i både eliteidrætten og den bredere organiserede eller uorganiserede idræt i Danmark. ADD har hele idrætsspektret fra elite til motionist som sit arbejdsfelt. ADD samarbejder med det internationale antidopingagentur, WADA, og bidrager til udviklingen af internationale regler og standarder på området. De to hovedaktiviteter i ADD er hhv. forebyggelse og oplysning og dopingkontrol. Desuden deltager ADD i forsknings- og udviklingsvirksomhed vedrørende bekæmpelse af doping og i internationalt samarbejde om bekæmpelse af doping. ADD rådgiver og bistår desuden offentlige myndigheder i sager inden for ADD's virkeområde. Forebyggelse og oplysning sker bl.a. via ADD's hjemmeside, gennem oplæg på konferencer og i idrættens organisationer og gennem kampagner, der gennemføres løbende. Dopingkontrollen udføres inden for såvel den organiserede idræt som i de fitness- og motionscentre, der har indgået en samarbejdsaftale med ADD eller er organiseret i DFHO.

ADD har et tæt samspil med DIF og har f.eks. dialog om principper, specifikke sager og konkrete indsatser. Samarbejdet med DGI og DFIF er begrænset. ADD har endvidere samarbejde med TD og er i dialog med den kommercielle fitness- og motionsbranche, hvor der ses et stigende dopingproblem. Fitness- og motionscentre kan indgå kontrakt med ADD om kontrol, og de kan benytte ADD's rådgivning.

Kommuner og specialforbunds vurdering af Anti Doping Danmark

30 % af kommunerne har haft et samarbejde med ADD de seneste to år, men samarbejdet foregår overvejende indirekte gennem andre aktører. 62 % af specialforbundene har haft et samarbejde med ADD – primært i forbindelse med events/turneringer/stævner og i forhold til generel rådgivning/bistand vedrørende antidoping.

Tabel 21. Kommuners^A og specialforbunds^B brug af og samarbejde med ADD, i procent

	Kommuner	Specialforbund
I forbindelse med konferencer, kurser m.v. med fokus på antidoping	2	23
I forbindelse med events/turneringer/stævner	3	41
Generel rådgivning/bistand vedrørende antidoping	2	41
Andet	2	8
Indirekte gennem andre aktører (f.eks. idrætssamvirke, organisationer, foreninger eller virksomheder)	23	15
Vi har ikke brugt eller samarbejdet med ADD inden for de seneste to år	70	38

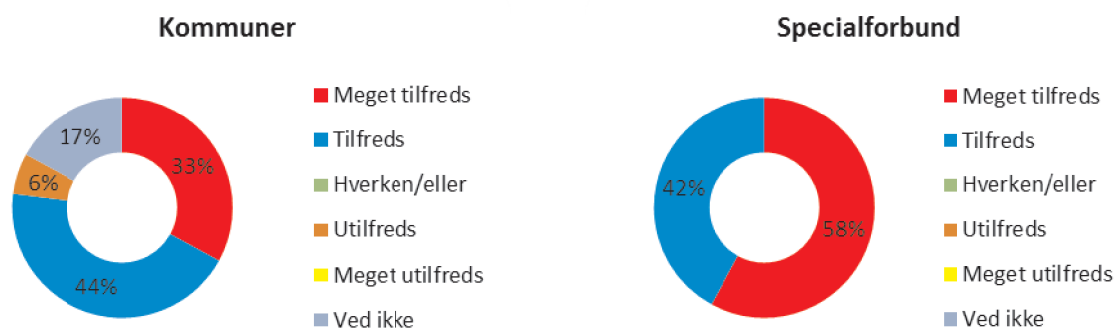
^A Kommunerne er blevet spurgt: "På hvilke måder har I som kommune brugt eller samarbejdet med Anti Doping Danmark inden for de seneste to år?"

^B Specialforbundene er blevet spurgt: "På hvilke måder har I som forbund brugt eller samarbejdet med Anti Doping Danmark inden for de seneste to år?"

Langt hovedparten af kommunerne (77 %) og alle specialforbundene (100 %) er tilfredse eller meget tilfredse med bistanden fra/samarbejdet med ADD, jf. Figur 7.

Figur 7. Kommuners^A og specialforbunds^B samlede tilfredshed med samarbejdet med ADD, i procent

^A Kommunerne er blevet spurgt: "Hvor tilfreds er I alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med Anti Doping Danmark?", med svarkategorierne: "Meget tilfreds", "tilfreds", "hverken tilfreds eller utilfreds", "utilfreds", "meget utilfreds" og "ved ikke".

^B Specialforbundene er blevet spurgt: "Hvor tilfredse er I som forbund alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med Anti Doping Danmark?", med svarkategorierne: "Meget tilfreds", "tilfreds", "hverken tilfreds eller utilfreds", "utilfreds", "meget utilfreds" og "ved ikke".

Aktørernes samlede vurdering af Anti Doping Danmark

Det er aktørernes overordnede vurdering, at det faglige niveau hos ADD er meget højt, og at ADD's tilgang til opgaverne er yderst professionel. Aktørerne fremhæver, at i takt med at antallet af dopingsager er steget, er også behovet for en central og proaktiv aktør inden for antidoping steget, og her udfylder ADD en vigtig rolle.

De vigtigste opgaver for ADD er ifølge aktørerne udførelsen af dopingkontrol, præventive indsatser i form af oplysning og tilstedeværelse i miljøet samt arbejdet for at få sat antidoping på den politiske dagsorden.

Der er stor tilfredshed med ADD's opgavevaretagelse, men alle de interviewede aktører er enige om, at ADD ikke har tilstrækkeligt med midler til at varetage de opgaver, som i dag er tiltænkt organisationen. Hele motionsområdet er eksempelvis et område, hvor der ifølge samarbejdspartnerne er brug for en øget indsats i form af flere kontroller og mere oplysning.

Idrættens Analyseinstitut

Idan blev etableret i 2004 som en selvejende institution under Kulturministeriet.

Idan har til opgave at skabe overblik over aktuel, samfundsorienteret forskning på idrætsområdet. Desuden skal instituttet analysere perspektiver ved idrætspolitiske initiativer og stimulere offentlig debat om centrale idrætspolitiske spørgsmål.

Instituttet driver initiativet Play the Game, som siden 1997 og oprindeligt udsprunget af DGI har afviklet de internationale Play the Game-konferencer. Instituttet har desuden fået til opgave at udvikle og etablere Videntcenter for Folkeoplysning.

Idan samarbejder bredt med hovedorganisationerne, de øvrige statslige organisationer på idrætsområdet, kommunerne og forskningsmiljøerne i Danmark.

Kommuner og specialforbunds vurdering af Idrættens Analyseinstitut

89 % af kommunerne og 49 % af specialforbundene har brugt eller samarbejdet med Idan inden for de seneste to år (jf. Tabel 22). Det gælder primært brug af analyser/artikler og deltagelse i arrangementer.

Tabel 22. Kommuner^A og specialforbunds^B brug af og samarbejde med Idan, i procent

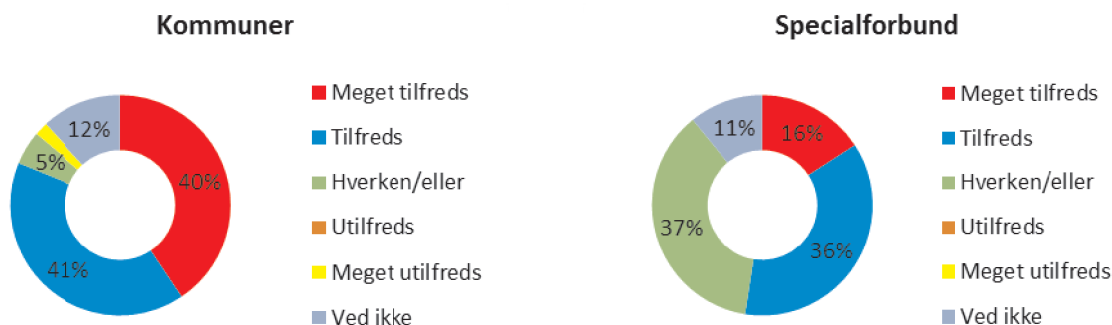
	Kommuner	Specialforbund
Har læst analyser eller artikler fra Idans hjemmeside/nyhedsbrev/Idrættens Vidensbank	70	46
Har købt/rekvireret en undersøgelse fra Idan	13	10
Har deltaget i Idan-arrangementer, f.eks. Play the Game konferencen eller andet	41	21
Har brugt Idan i forbindelse med udformning af idrætspolitik	10	13
Andet	0	3
Indirekte gennem andre aktører (f.eks. idrætssamvirke, organisationer, foreninger eller virksomheder)	7	5
Vi har ikke brugt eller samarbejdet med Idan inden for de seneste to år	11	51

^A Kommunerne er blevet spurgt: "På hvilke måder har I som kommune brugt eller samarbejdet med Idrættens Analyseinstitut inden for de seneste to år?"

^B Specialforbundene er blevet spurgt: "På hvilke måder har I som forbund brugt eller samarbejdet Idrættens Analyseinstitut inden for de seneste to år?"

Kommunerne og specialforbundene er generelt meget tilfredse med Idans aktiviteter. Det gælder de specifikke aktiviteter listet i Tabel 21 og den generelle tilfredshed, jf. Figur 8, hvor 82 % af de kommuner, der har samarbejdet med Idan, svarer, at de alt i alt er tilfredse eller meget tilfredse. Det gælder ligeledes 53 % af de specialforbund, der har brugt eller samarbejdet med Idan.

Figur 8. Kommuners^A og specialforbunds^B samlede tilfredshed med samarbejdet med Idan, i procent

^A Kommunerne er blevet spurgt: "Hvor tilfreds er I alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med Idrættens Analyseinstitut?", med svarkategorierne: "Meget tilfreds", "tilfreds", "hverken tilfreds eller utilfreds", "utilfreds", "meget utilfreds" og "ved ikke".

^B Specialforbundene er blevet spurgt: "Hvor tilfredse er I som forbund alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med Idrættens Analyseinstitut?", med svarkategorierne: "Meget tilfreds", "tilfreds", "hverken tilfreds eller utilfreds", "utilfreds", "meget utilfreds" og "ved ikke".

Aktørernes samlede vurdering af Idrættens Analyseinstitut

Det er den generelle vurdering blandt aktørerne, at Idans arbejde er vigtigt, relevant og af høj kvalitet. Aktørerne lægger særligt vægt på kvaliteten af de analyser, Idan udarbejder; analyser som bruges meget bredt, både i hovedorganisationerne, i de andre statslige organisationer, i kommunerne, i undervisning og som mere populær/journalistisk formidling. Idans nyhedsbreve, publikationer og konferencer fremhæves også som væsentlige nyhedskilder til viden om idrætten og dens udvikling, og det fremhæves som positivt, at Idan er tæt koblet til de centrale forskningsmiljøer for idræt nationalt og internationalt.

Aktørerne roser Idan for at være proaktive, synlige og sætte relevante emner på dagsordenen. Som forbedringspotentialer fremhæves, at Idans profil med fordel kunne stå stærkere med en mere klar strategi for deres rolle og en mere klar beskrivelse af deres ydelser. Enkelte peger desuden på, at Idans finansieringsmodel betyder, at Idan ikke har de fornødne ressourcer til at gennemføre tilstrækkeligt med analyser af egen drift, hvilket står i vejen for, at Idan for alvor kan leve op til deres formål om at være en kritisk stemme i debatten.

Team Danmark

TD har siden 1985 været en lovbestemt selvejende institution, der har til formål at udvikle dansk eliteidræt på en socialt og samfundsmæssigt forsvarlig måde i et internationalt perspektiv. TD's kerneydelser er i henhold til Lov om Eliteidræt fra 2004 – i samarbejde med DIF, DIF's specialforbund og andre relevante samarbejdspartnere – at skabe såvel sportslig som menneskelig udvikling i dansk eliteidræt.

TD udarbejder faglige disciplinanalyser af idrætsgrenene, som danner grundlag for beslutning om støtte til de enkelte forbund. Afgørelserne om støttetildeling er TD's alene.

TD er, jf. Lov om Eliteidræt, forpligtet til at prioritere og fokusere indsatsen for at udvikle dansk eliteidræt. TD har aktuelt samarbejdsaftaler med 28 specialforbund og samarbejder med 18 kommuner ud fra et elitekommune-koncept. Derudover har TD mere løst strukturrede samarbejdsrelationer uden økonomisk støtte med fem-ti specialforbund og begrænsede samarbejdsrelationer med tre-fem yderligere kommuner i forbindelse med leje af faciliteter til elitecentre.

De enkelte forbund er de vigtigste samarbejdspartnere for TD, og der er også et tæt samarbejde med DIF som hovedorganisation. Der er ikke noget direkte samarbejde med DFIF og DGI. Andre samarbejdspartnere tæller forskning og kommercielle partnere som f.eks. Bilka og Nordea.

Kommuner og specialforbunds vurdering af Team Danmark

36 % af kommunerne svarer, at de har brugt eller samarbejdet med TD inden for de seneste to år, jf. Tabel 23. 21 % af kommunerne har modtaget økonomisk støtte til talentudviklingsinitiativer/aktiviteter. Der er her naturligvis primært tale om de elitekommuner, der har et formaliseret samarbejde med TD. Kun få af de øvrige kommuner har et samarbejde med TD og her overvejende indirekte gennem andre aktører. 77 % af specialforbundene har brugt eller samarbejdet med TD inden for de seneste to år. 49 % har modtaget økonomisk støtte, mens 51 % har modtaget praktisk bistand og rådgivning i forbindelse med talentudviklingsinitiativer/aktiviteter.

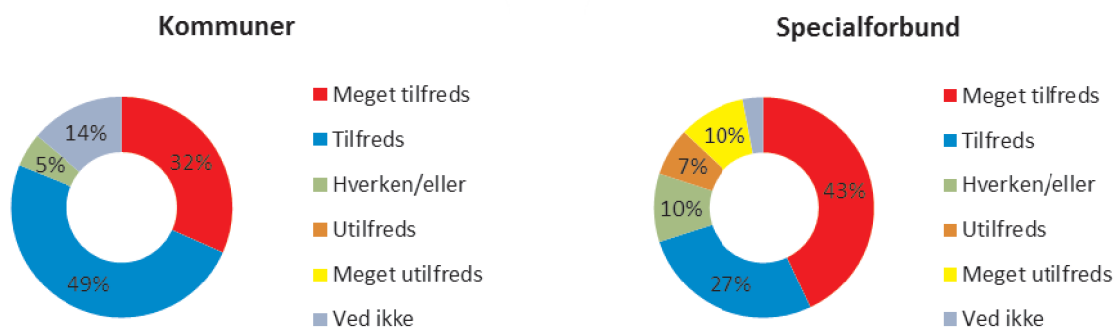
Tabel 23. Kommuners^A og specialforbunds^B brug af og samarbejde med TD, i procent

	Kommuner	Specialforbund
Økonomisk støtte til talentudviklingsinitiativer/talentudviklingsaktiviteter	21	49
Praktisk bistand og rådgivning i forbindelse med talentudviklingsinitiativer/talentudviklingsaktiviteter	13	51
Forskningsprojekter	5	21
Andet	3	26
Indirekte gennem andre aktører (f.eks. idrætssamvirke, organisationer, foreninger eller virksomheder)	23	13
Vi har ikke brugt eller samarbejdet med TD inden for de seneste to år	64	23

^A Kommunerne er blevet spurgt: "På hvilke måder har I som kommune brugt eller samarbejdet med Team Danmark inden for de seneste to år?"

^B Specialforbundene er blevet spurgt: "På hvilke måder har I som forbund brugt eller samarbejdet Team Danmark inden for de seneste to år?"

De specialforbund og kommuner, som samarbejder med TD, er meget tilfredse med samarbejdet – det gælder de enkelte aktiviteter, jf. Tabel 22, og overordnet set. 70 % af de specialforbund, der har haft samarbejde med TD, er enten tilfredse eller meget tilfredse, mens 82 % af de kommuner, der har haft et samarbejde med TD, er enten tilfredse eller meget tilfredse. Ses udelukkende på elitekommunerne, er 91 % tilfredse eller meget tilfredse.

Figur 9. Kommuners^A og specialforbunds^B samlede tilfredshed med samarbejdet med TD, i procent

^A Kommunerne er blevet spurgt: "Hvor tilfreds er I alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med Team Danmark?", med svarkategorierne: "Meget tilfreds", "tilfreds", "hverken tilfreds eller utilfreds", "utilfreds", "meget utilfreds" og "ved ikke".

^B Specialforbundene er blevet spurgt: "Hvor tilfredse er I som forbund alt i alt med bistanden fra/samarbejdet med Team Danmark?", med svarkategorierne: "Meget tilfreds", "tilfreds", "hverken tilfreds eller utilfreds", "utilfreds", "meget utilfreds" og "ved ikke".

Aktørernes²⁰ samlede vurdering af Team Danmark

Aktørerne vurderer overordnet set, at TD er professionelle og arbejder på et højt fagligt niveau. Det fremhæves som en styrke, at TD er en uafhængig organisation, med en klar lovfæstet rolle.

Flere aktører påpeger dog at, rollefordelingen mellem DIF som hovedorganisation, det enkelte specialforbund og TD ikke er uden udfordringer. Nogle specialforbund vurderer helt konkret, at TD har for lidt specialviden om de enkelte idrætter, og på et mere overordnet plan peger flere aktører på det vilkår, at der i DIF og TD til tider er endog meget forskellige perspektiver på eliteidrætten, ikke mindst i forbindelse med Danmarks OL-deltagelse.

Som et forbedringspotentiale fremhæver en række af kommunerne, at TD med fordel kunne fokusere mere på lokale behov og undgå for høj grad af centralisering, ikke mindst for at sikre kommunal motivation. Endelig oplever nogle aktører, at TD har et for snævert perspektiv. Disse aktører oplever behov for talentbistand startende på lavere niveau og bedre støttemulighed til forbundene.

²⁰ I afsnittet indgår udelukkende udtalelser fra aktører, som svarer, at de har samarbejde med TD.

